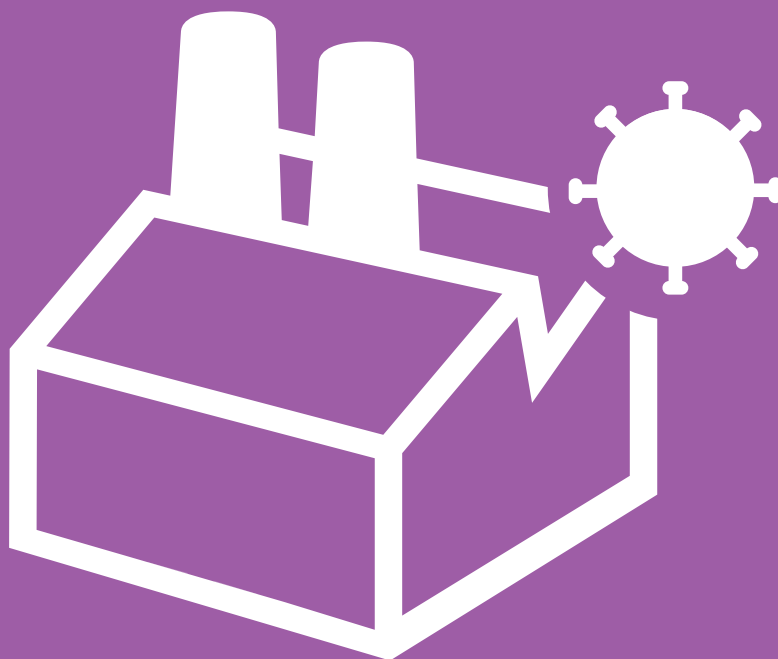

20
21

Les perspectives de futur en la indústria valenciana en el marc de la transformació del model econòmic valencià post Covid-19

Sèrie Estudis Econòmics. Núm 16.
Direcció General d'Economia Sostenible

Elies Seguí-Mas
Guillermina Tormo-Carbó

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Economia
Sostenible, Sectors Productius,
Comerç i Treball

CEGEO
Centre de Recerca en Sectors d'Empreses

 UNIVERSITAT
POLITÀCNICA
DE VALÈNCIA

**Càtedra
d'Economia Valenciana**

© Generalitat Valenciana

© dels textos: Elies Seguí-Mas i Guillermina Tormo-Carbó.

ISBN: 978-84-482-6777-3

Edita: Generalitat

Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball
C/ Democràcia, 77 - 46018 València

Atén i assisteix: m.gregori.sa

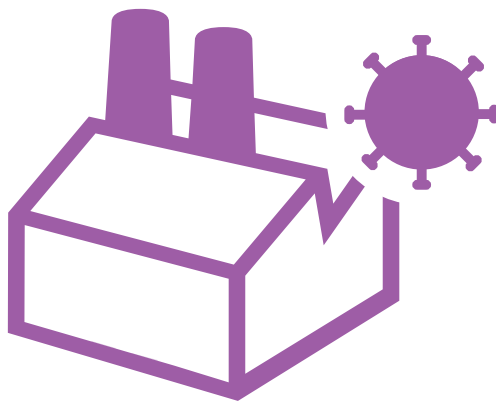
Disseny original: martanegre.com

Maquetació: Reproexpres, s.l.

1a edició: octubre de 2022

Nota de l'editor: l'editorial no s'identifica necessàriament amb els continguts de l'obra.

Sèrie Estudis Econòmics. Núm 16
Direcció General d'Economia Sostenible

Les perspectives de futur en la indústria valenciana en el marc de la transformació del model econòmic valencià post Covid-19

Elies Seguí-Mas
Guillermina Tormo-Carbó

0

Taula de continguts

p. 5

Index de figures

p. 7

1

INTRODUCCIÓ

p. 13

2

EXPECTATIVES DE FUTUR I
PRIORITATS ESTRATÈGIQUES
DE LA INDÚSTRIA VALENCIANA
EN L'ESCENARI POST-COVID-19

p. 19

3

RESPOSTES DE LA INDÚSTRIA VALENCIANA ALS ESCENARIS
POST-COVID-19: DIMENSIONS D'ANÀLISI

p. 32

1

Digitalització i
Indústria 4.0

p. 35

2

Política clúster,
cooperació i
cadena de valor
global

p. 53

3

Inversió i
finançament

p. 70

4

Models de negoci,
estratègies
de mercat i
internacionalització

p. 92

5

Persones

p. 102

6

Innovació

p. 122

7

Sostenibilitat

p. 131

8

Polítiques públiques

p. 150

4

CONCLUSIONS I
RECOMANACIONS

p. 160

5

REFERÈNCIES
BIBLIOGRÀFIQUES

p. 168

Taula de continguts

1. INTRODUCCIÓ / 13

1.1 Caracterització de les empreses que han participat en l'estudi / 16

2. EXPECTATIVES DE FUTUR I PRIORITATS ESTRATÈGIQUES DE LA INDÚSTRIA VALENCIANA EN L'ESCENARI POST-COVID-19 / 19

2.1 Expectatives de futur a les pimes industrials valencianes / 21

2.2 Prioritats estratègiques de les pimes industrials valencianes / 25

3. RESPOSTES DE LA INDÚSTRIA VALENCIANA ALS ESCENARIS POST-COVID-19: DIMENSIONS D'ANÀLISI / 32

3.1 Digitalització i Indústria 4.0 / 33

3.1.1. Expectatives generals sobre digitalització i indústria 4.0 a la indústria valenciana / 33

3.1.2. Expectatives sobre digitalització i indústria 4.0 segons la dimensió empresarial / 35

3.1.3. Expectatives sobre digitalització i indústria 4.0 segons el sector d'activitat / 40

3.2 Política clúster, cooperació i cadena de valor global / 53

3.2.1. Expectatives generals de política clúster, cooperació i cadena de valor global a la indústria valenciana / 53

3.2.2. Expectatives de política clúster, cooperació i cadena de valor global segons la dimensió empresarial / 55

3.2.3. Expectatives de política clúster, cooperació i cadena de valor global segons el sector d'activitat / 57

3.3. Inversió i finançament / 70

3.3.1. Expectatives generals d'inversió i finançament a la indústria valenciana / 70

3.3.2. Expectatives d'inversió i finançament segons la dimensió empresarial / 71

3.3.3. Expectatives d'inversió i finançament segons el sector d'activitat / 78

3.4. Models de negoci, estratègies de mercat i internacionalització / 92

3.4.1. Expectatives generals de models de negoci, estratègies de mercat i internacionalització a la indústria valenciana / 92

3.4.2. Expectatives de models de negoci, estratègies de mercat i internacionalització segons la dimensió empresarial / 93

3.4.3. Expectatives de models de negoci, estratègies de mercat i internacionalització segons el sector d'activitat / 96

3.5. Persones / 102

3.5.1. Expectatives generals sobre la gestió de persones a la indústria valenciana / 102

3.5.2. Expectatives sobre la gestió de persones segons la dimensió empresarial / 106

3.5.3. Expectatives sobre la gestió de persones segons el sector d'activitat / 111

3.6. Innovació / 122

3.6.1. Expectatives sobre la innovació segons la dimensió empresarial / 122

3.6.2. Expectatives sobre la innovació segons el sector d'activitat / 126

3.7. Sostenibilitat / 131

3.7.1. Expectatives generals sobre la sostenibilitat a la indústria valenciana / 131

3.7.2. Expectatives sobre la sostenibilitat segons la dimensió empresarial / 134

3.7.3. Expectatives sobre la sostenibilitat segons el sector d'activitat / 139

3.8. Polítiques públiques / 150

3.8.1. Ús i valoració general de les polítiques públiques post-Covid segons dimensió empresarial / 152

3.8.2. Expectatives sobre polítiques públiques segons el sector d'activitat / 154

4. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS / 160

CONCLUSIONS SOBRE LES RESPOSTES DE LA INDÚSTRIA A LA PANDÈMIA:

DIMENSIONS D'ANÀLISI / 162

DIMENSÍO 1: DIGITALITZACIÓ I INDÚSTRIA 4.0 / 162

DIMENSÍO 2: POLÍTICA CLÚSTER, COOPERACIÓ I CADENA DE VALOR GLOBAL / 162

DIMENSÍO 3: INVERSIÓ I FINANÇAMENT / 163

DIMENSÍO 4: MODELS DE NEGOCI, ESTRATÈGIES DE MERCAT I INTERNACIONALITZACIÓ / 164

DIMENSÍO 5: PERSONES / 164

DIMENSÍO 6: INNOVACIÓ / 165

DIMENSÍO 7: SOSTENIBILITAT / 166

DIMENSÍO 8: AVALUACIÓ DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES / 166

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES / 168

Índex de figures

Figura 1

Expectatives en l'evolució de les vendes en els pròxims 12 mesos

21

Figura 2

Canvi d'expectatives de vendes 2020/2021

22

Figura 1a

Expectatives de vendes de l'empresa durant els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial

23

Figura 1b

Expectatives en l'evolució de les vendes en els pròxims 12 mesos segons sector d'activitat

24

Figura 3

Prioritats estratègiques en els pròxims 12 mesos

25

Figura 4

Canvis en les prioritats estratègiques 2020/2021

26

Figura 3a

Prioritats estratègiques en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial

27

Figura 3b

Prioritats estratègiques en els pròxims 12 mesos segons sector d'activitat

28

Figura 5

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos

34

Figura 5a.1

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats

35

Figura 5a.2

Tecnologies que té previst incorporar o intensificar el seu ús en l'empresa durant els pròxims 12 mesos d'entre 10-19 empleats

36

Figura 5a.3

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats

37

Figura 5a.4

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats

38

Figura 5b.1

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer

40

Figura 5b.2

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector energia

41

Figura 5b.3

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector automoció

42

Figura 5b.4

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector ceràmic

43

Figura 5b.5

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector joguet

44

Figura 5b.6

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector moble

45

Figura 5b.7

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector tèxtil

46

Figura 5b.8

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector metall

47

Figura 5b.9

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector químic

48

Figura 5b.10

Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector cartó i embalatge

49

Figura 6

Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos

54

Figura 6a.1

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats

55

Figura 6a.2

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats

55

Figura 6a.3

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats

56

Figura 6a.4

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats

56

Figura 6b.1

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector calcer

60

Figura 6b.2

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector energia

61

Figura 6b.3

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector automoció

62

Figura 6b.4

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector ceràmica

63

Figura 6b.5

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector joguet

64

Figura 6b.6

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector moble

65

Figura 6b.7

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector tèxtil

66

Figura 6b.8

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector metall

67

Figura 6b.9

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector químic

68

Figura 6b.10

Expectatives en l'evolució en els pròxims 12 mesos. Pimes sector cartó i embalatge

69

Figura 7

Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos

70

Figura 7a

Mesures d'inversió i finançament en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial

71

Figura 7a.1

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats

73

Figura 7a.2

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats

74

Figura 7a.3

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats

75

Figura 7a.4

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats

76

Figura 7b

Mesures d'inversió i finançament en els proxims 12 mesos segons sector d'activitat

78

Figura 7b.1

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector calcer

79

Figura 7b.2

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector energia

80

Figura 7b.3

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector automoció

81

Figura 7b.4

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector ceràmic

82

Figura 7b.5

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector joguet

83

Figura 7b.6

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector moble

84

Figura 7b.7

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector tèxtil

85

Figura 7b.8

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector metall

86

Figura 7b.9

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector químic

87

Figura 7b.10

Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos. Pimes sector cartó i embalatge

88

Figura 8

Models de negoci en els pròxims 12 mesos

92

Figura 8a.1

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats

93

Figura 8a.2

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats

94

Figura 8a.3

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats

94

Figura 8a.4

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats

95

Figura 8b.1

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer

96

Figura 8b.2

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector energia

96

Figura 8b.3

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector automoció

97

Figura 8b.4

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector ceràmic

97

Figura 8b.5

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector joguet
98

Figura 8b.6

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes sector moble
98

Figura 8b.7

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector tèxtil
99

Figura 8b.8

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector metall
99

Figura 8b.9

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector químic
100

Figura 8b.10

Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector cartó i embalatge
100

Figura 9

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos
103

Figura 9a.1

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats
106

Figura 9a.2

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats
107

Figura 9a.3

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats
108

Figura 9a.4

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els

pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats
109

Figura 9b.1

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer
111

Figura 9b.2

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector energia
112

Figura 9b.3

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector automoció
113

Figura 9b.4

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector ceràmic
114

Figura 9b.5

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector joguet
115

Figura 9b.6

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector moble
116

Figura 9b.7

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector tèxtil
117

Figura 9b.8

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector metall
118

Figura 9b.9

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector químic

119

Figura 9b.10

Expectatives d'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector cartó i embalatge

120

Figura 10

Empreses que fomentaran la innovació per a donar resposta al nou escenari econòmic en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial

122

Figura 11

Mesura en la que fomentaran la innovació per a donar resposta al nou escenari econòmic en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial

123

Figura 12

Tipologia de les innovacions segons dimensió empresarial

124

Figura 13

Objetius de les innovacions segons dimensió empresarial

125

Figura 10b

Empreses que fomentaran la innovació per a donar resposta al nou escenari econòmic en els pròxims 12 mesos segons sector d'activitat

126

Figura 10a

Mesura en la que fomentaran la innovació per a donar resposta al nou escenari econòmic en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial

127

Figura 12b

Tipologia de les innovacions segons sector d'activitat

128

Figura 13b

Objetius de les innovacions segons sector d'activitat

130

Figura 14

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos

132

Figura 14a.1

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats

134

Figura 14a.2

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats

135

Figura 14a.3

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats

136

Figura 14a.4

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats

137

Figura 14b.1

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer

139

Figura 14b.2

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector energia

140

Figura 14b.3

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector automoció

141

Figura 14b.4

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector ceràmic

142

Figura 14b.5

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector joguet

143

Figura 14b.6

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector moble

144

Figura 14b.7

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector tèxtil

145

Figura 14b.8

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector metall

146

Figura 14b.9

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector químic

147

Figura 14b.10

Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector cartó i embalatge

148

Figura 15

Instruments de l'administració pública utilitzats segons la dimensió empresarial

150

Figura 16

Valoració dels instruments utilitzat segons dimensió empresarial

152

Figura 16b

Instruments de l'administració pública utilitzats segons sector d'activitat

154

Figura 16b.1

Valoració del instrument "Línies de finançament" segons sector d'activitat

155

Figura 16b.2

Valoració del instrument "Ajornament tributaris" segons sector d'activitat

156

Figura 16b.3

Valoració del instrument "Resistir Plus" segons sector d'activitat

156

Figura 16b.4

Valoració del instrument "Moratòries en els pagaments amb la Seguretat Social" segons sector d'activitat

157

Figura 16b.5

Valoració del instrument "Ajudes per el desenvolupament de nous productes, millora del existens, i adaptació de l'activitat" segons sector d'activitat

157

Figura 16b.6

Valoració del instrument "Ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització i el comerç electrònic" segons sector d'activitat

158

Figura 16b.7

Valoració del instrument "Ajudes a persones amb rendes baixes" segons sector d'activitat

158

1

INTRODUCCIÓ

Dos anys després de que esclatara la Covid-19 com a pandèmia mundial, ningú ens haurà d'explicar que ha suposat un dels majors desafiaments per a la humanitat als darrers cent anys. Els milions de vides perdudes, el patiment de moltes més i la incertesa permanent han tingut efectes devastadors sobre la humanitat. Òbviament, les empreses i els negocis no han viscut al marge, i els efectes sobre el treball i el teixit productiu han sigut molt destructius. Els resultats de la crisi patida no han sigut sols conjunturals, sino que algunes conseqüències han transformat l'escenari econòmic i empresarial fins formar part de la nova normalitat.

Ara, la nova normalitat ha convertit la pandèmia en endèmia en la majoria de països del mon, passant de l'emergència a la coexistència amb el virus i els seus efectes (McKinsey & Company, 2022). Malgrat les actuals dificultats amb els aprovisionament o amb l'energia, etc., a finals de 2021 l'activitat econòmica i l'ocupació s'havia recuperat en molts països a nivells de la prepandèmia (Castro, I., 2021; Faes, I., 2021). Evidentment, s'ha tractat d'una recuperació desigual, a ritmes distints en funció de sectors d'activitat i de localitzacions geogràfiques.

No obstant, toca centrar els esforços de l'anàlisi en els camins per a la reconstrucció i ja no tant en els efectes de la destrucció. En definitiva, aprendre de tot allò patit per projectar un futur d'esperança. Una esperança que, d'acord amb el sentit comú i els marcs internacionals vigents (ODS, Green New Deal, Next Generation EU, etc.) sols pot vindre de la mà del desenvolupament sostenible. És més, dins d'eixe marc va a mobilitzar-se un pressupost sense precedents, milers de milions d'euros dirigits a la descarbonització, l'economia circular i a la inversió en infraestructures crítiques. Un context esperançador, amb vocació de construir un futur millor, per al que les empreses valencianes han d'estar preparades tant des del punt vista financer com de la gestió. El repte de 'reinvenió' al que s'enfronten alguns dels nostres sectors és gegantesc.

El present treball pretén contribuir a entendre les expectatives actuals de la indústria valenciana, així com analitzar les respostes que aquesta està generant en el context post-Covid-19, la nova normalitat en la que hauran de treballar les nostres empreses. Eixes expectatives i respostes que s'estan donant hui constitueixen la base imprescindible sobre la que dissenyar polítiques que permeten l'alineament del nostre teixit productiu amb l'estratègia internacional de la reconstrucció.

Anàlogament a l'estudi realitzat després del shock de la Covid-19 (Seguí-Mas, Tormo-Carbó, Molina-Morales i Martínez-Chàfer, 2021), l'objecte d'aquest treball s'adreça de manera específica a les pimes industrials valencianes. D'una banda, la tria de les empreses industrials la justifica el valor estratègic i dinamitzador de la indústria. De l'altra, el segment d'empreses de dimensió més xicoteta es justifica per ser representatiu del teixit empresarial valencià i per la dependència especial que té de les polítiques i actuacions públiques.

La importància de la indústria va més enllà del que n'assenyala la participació percentual en el PIB de l'economia valenciana. Entre els factors que s'han de considerar, en primer lloc, està el fet que la indústria és un motor important de les exportacions, a banda de la capacitat d'arrossegament o tracció respecte de la resta d'activitats

econòmiques. També des del punt de vista de l'ocupació, on la indústria presenta un grau d'estabilitat més gran. Finalment, i igual d'important, la implicació dels sectors industrials en la investigació, la sostenibilitat mediambiental i la generació d'ocupació estable i de formació dels recursos humans, clarament superior als altres sectors econòmics (CEOE, 2007).

Respecte a la focalització en les pimes, cal destacar que es correspon amb l'estructura de les nostres empreses. Si bé la dimensió reduïda pot generar diseconomies d'escala, és també certa la tendència actual cap a l'especialització de les empreses i el desenvolupament d'estructures interorganitzatives de tipus xarxa. En el cas valencià, la presència de les pimes la reforça un conjunt d'aglomeracions territorials d'empreses, tipus clúster, com a element característic de la nostra economia, on les diverses formes de cooperació empresarial ajuden a superar les possibles diseconomies i aprofitar els avantatges intrínsecs de la pime en termes de capacitat emprenedora i arrelament fort al territori (Ortega-Colomer, et al., 2016).

Dins del marc descrit, l'objectiu d'aquest estudi ha consistit a avaluar les expectatives i les respostes estratègiques de les pimes industrials valencianes en l'escenari post covid-19 en un model econòmic en transformació. Això ha sigut possible a partir de les dades de l'observatori de la indústria valenciana creat per la Càtedra d'Economia Valenciana de la UPV.

Així, durant els últims mesos han sigut entrevistades 584 pimes industrials valencianes, la qual cosa constitueix una mostra molt rellevant del conjunt d'aquesta realitat empresarial. És per això que considerem que les ingents dades recollides al llarg del període d'anàlisi dibuixen adequadament les expectatives actuals de la nostra indústria, així com també les seues principals percepcions sobre els problemes i estratègies a adoptar.

Els objectius generals del present estudi són:

- Identificar les expectatives i el sentiment empresarial a un any vista, avaluant les prioritats estratègiques que tenen a hores d'ara.
- Analitzar les respostes generades i els reptes de futur de la indústria mitjançant l'estudi de huit dimensions clau: la digitalització i la indústria 4.0, les polítiques clúster i la cadena de valor, la inversió i el finançament, els models de negoci, les persones, la innovació, la sostenibilitat i les mesures que posa en marxa l'administració.
- Atesa l'heterogeneïtat de sectors i dimensions empresarials, també segmentar les anàlisis fetes tant a escala sectorial com d'acord amb diverses grandàries empresarials.

Cal assenyalar, com a limitació del l'estudi, el fet que les dades es van recollir abans de la invasió russa d'Ucraïna. No obstant, malgrat els rellevants efectes de la guerra sobre la nostra economia, cal considerar també que alguns dels problemes sorgits (cost energètic, aprovisionaments, etc.) tenen el seu origen en causes precedents a la guerra (i inclús a la pandèmia).

Després d'una caracterització breu de les empreses que han intervingut en l'estudi, el treball s'estructura en dues parts principals. En la primera s'estudien les expectatives de futur i les respostes que està oferint la indústria valenciana en l'escenari postcovid-19; en la segona s'analitzen les respostes que dona la indústria a la nova normalitat en la que vivim. Finalment, s'ofereixen una sèrie de conclusions, intentant en tot moment enfocar els reptes de futur que la nostra indústria té en relació a l'estratègia de reconstrucció.

1.1

Caracterització de les empreses que han participat en l'estudi

L'anàlisi de les expectatives de les pimes Industrials valencianes en l'escenari post covid-19 ha suposat realitzar un estudi on han participat 584 empreses. Addicionalment, aquesta mostra s'ha estratificat en diversos segments d'acord amb la caracterització realitzada de les pimes industrials valencianes segons subsector d'activitat, dimensió empresarial i distribució territorial (fonamentada principalment en el nombre de locals actius segons l'INE i el DIRCE).

En relació amb el perfil de les persones enquestades, en la mostra obtinguda s'observa com el 53,5% dels enquestats exercien la direcció econòmica-financera o d'administració de l'empresa i el 37,3% la gerència. Altres perfils d'enquestats ha sigut la direcció comercial (el 4,2%), la direcció de RR.HH. (el 1,0%) i la direcció d'operacions (el 4,0%). Respecte a la distribució territorial de les empreses, el 46,9% de les pimes enquestades se situen a la província de València, el 40,6% a Alacant i el 12,5% a Castelló. Finalment, respecte a la distribució sectorial, el 26,2% de les empreses enquestades pertanyen al sector del metall, el 17,8% al moble, el 15,6% al calcer, el 14,6% al sector tèxtil, el 12,7% al sector del cartó i embalatge, el 4,6% al sector químic, el 3,8% al ceràmic, 2,4% al sector energia, 1,3% al joguet i un 1% són empreses pertanyents al sector de l'automoció.

Per a acabar la caracterització, cal referir-se també als perfils de grandària de les empreses enquestades. En aquest apartat també s'ha buscat la similitud amb els pesos de les diferents dimensions de les empreses industrials valencianes. Així, el 41,1% de les empreses participants són micropimes d'entre 6 i 9 empleats, el 29,6% té entre 10 i 19 treballadors, i el 20,5% té entre 20 i 49. El segment de pimes de major grandària (de més de 50 treballadors) aconsegueix el 8,8% d'empreses enquestades.

Taula 1. Estructura sectorial de la mostra

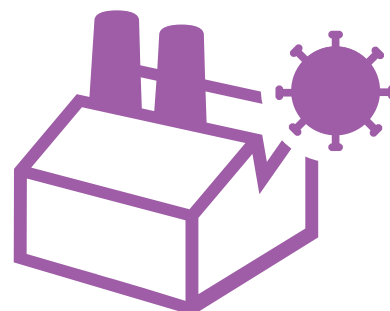
Font: Elaboració pròpia

Sector	Descripció	Univers (Font: SABI)	Nombre d'enquestes
CALCER	Indústria del cuir i del calcer (CNAE 15)	2755	88
ENERGIA	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor, aire condicionat i construcció de xarxes elèctriques i de telecomunicacions (CNAE 35 i 4222)	239	14
AUTOMOCIÓ	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs (CNAE 29)	160	6
CERÀMICA	Fabricació de productes ceràmics per a la construcció, de colorants i pigments, de pintures, vernissos i revestiments similars (CNAE 233, 2012 i 2030)	225	22
JOGUET	Fabricació de jocs i joguets (CNAE 324)	110	7
MOBLE	Indústria de la fusta i del suro i fabricació de mobles, excepte cistelleria i esparteria (CNAE 16 i 31)	2135	104
TÈXTIL	Indústria tèxtil (CNAE 13)	1589	85
METALL	Metallúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaliatges, fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip, Fabricació de material i equip elèctric i reparació i instal·lació de maquinària i equip (CNAE 24, 25, 27 i 33)	3381	153
QUÍMIC	Fabricació de gasos industrials, fabricació d'altres productes bàsics de QUÍMIC inorgànica i orgànica, de fertilitzants i compostos nitrogenats, de plàstics en formes primàries, de cautxú sintètic en formes primàries, de pesticides i altres productes agroquímics, de sabons, detergents i altres articles de neteja i abrillament, de perfums i cosmètics, d'altres productes químics, de fibres artificials i sintètiques (CNAE 2011, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 202, 204, 205 i 206)	394	27
CARTÓ I EMBALATGE	Indústria del paper, arts gràfiques i reproducció de suports gravats, fabricació d'envasos i embalatges de plàstic (CNAE 17,18 i 2222)	1263	74

Taula 2. Estructura de la mostra segons dimensió empresarial

Font: Elaboració pròpia

Nombre de treballadors	Nombre d'enquestes
De 3 a 9	240
De 10 a 19	173
De 20 a 49	120
Més de 50	51

2

EXPECTATIVES DE FUTUR I PRIORITATS ESTRATÈGIQUES DE LA INDÚSTRIA VALENCIANA EN L'ESCENARI POST-COVID-19

sectors empresarials

Calcer

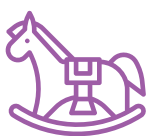
Energia

Automoció

Ceràmica

Joguet

Moble

Tèxtil

Metall

Químic

Cartó
i embalatge

nombre de treballadors

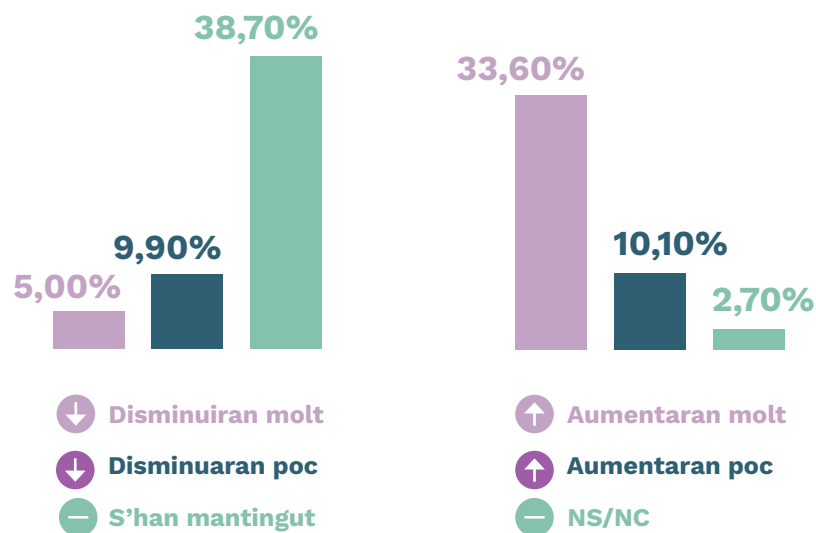

2.1.

Expectatives de futur a les pimes industrials valencianes.

Figura 1: Expectatives en l'evolució de les vendes en els pròxims 12 mesos

Font: Elaboració pròpia

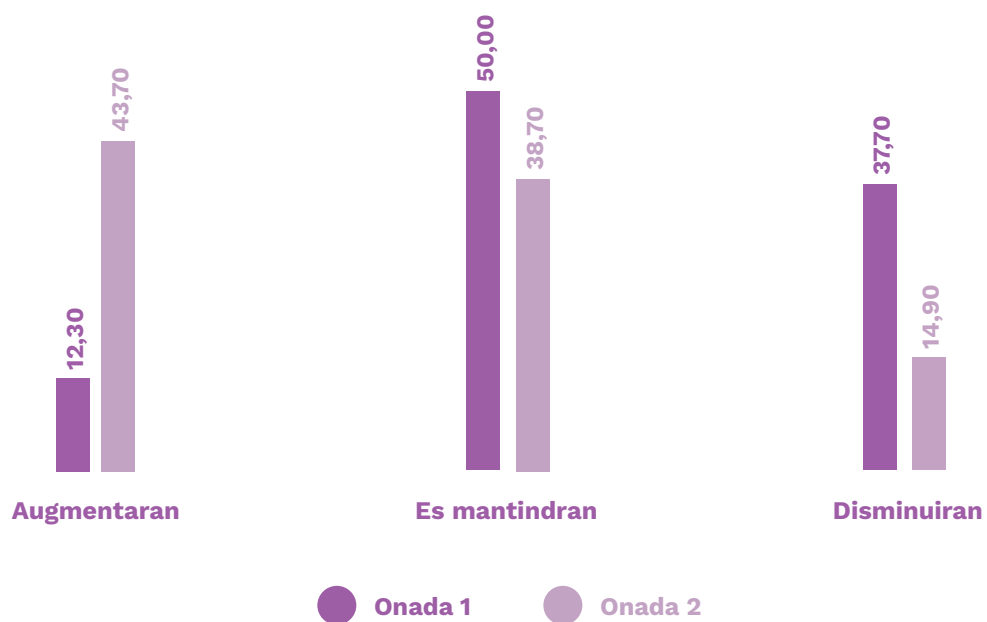
Les expectatives que manifesten les nostres pimes industrials respecte a les vendes són més bé optimistes, ja que un 43,70% de les enquestades expressen que creuen que creixeran en els pròxims 12 mesos. Quant a la intensitat del creixement, la gran majoria consideren que 'augmentaran poc' i un rellevant 10,10% de la mostra general pensen que 'augmentaran molt'. No obstant això, també resulta molt significatiu el nombre d'empreses que creuen que les vendes es mantindran (el 38,70%).

Les expectatives pessimistes són clarament minoritàries, ja que únicament el 14,90% de les pimes enquestades consideren que les vendes disminuiran durant els pròxims 12 mesos. Entre aquestes empreses, la majoria creu que les vendes 'disminuiran poc' i només el 5,00% del conjunt consideren que 'disminuiran molt'.

Aquests resultats impliquen un canvi radical d'expectatives respecte a les dades recollides per l'observatori de la indústria valenciana de la UPV a la fi de 2020. La figura següent mostra com les expectatives de les pimes industrials valencianes pràcticament s'han invertit, passant d'un 'sentiment' pessimista a un optimista.

Figura 2: Canvi d'expectatives de vendes 2020/2021

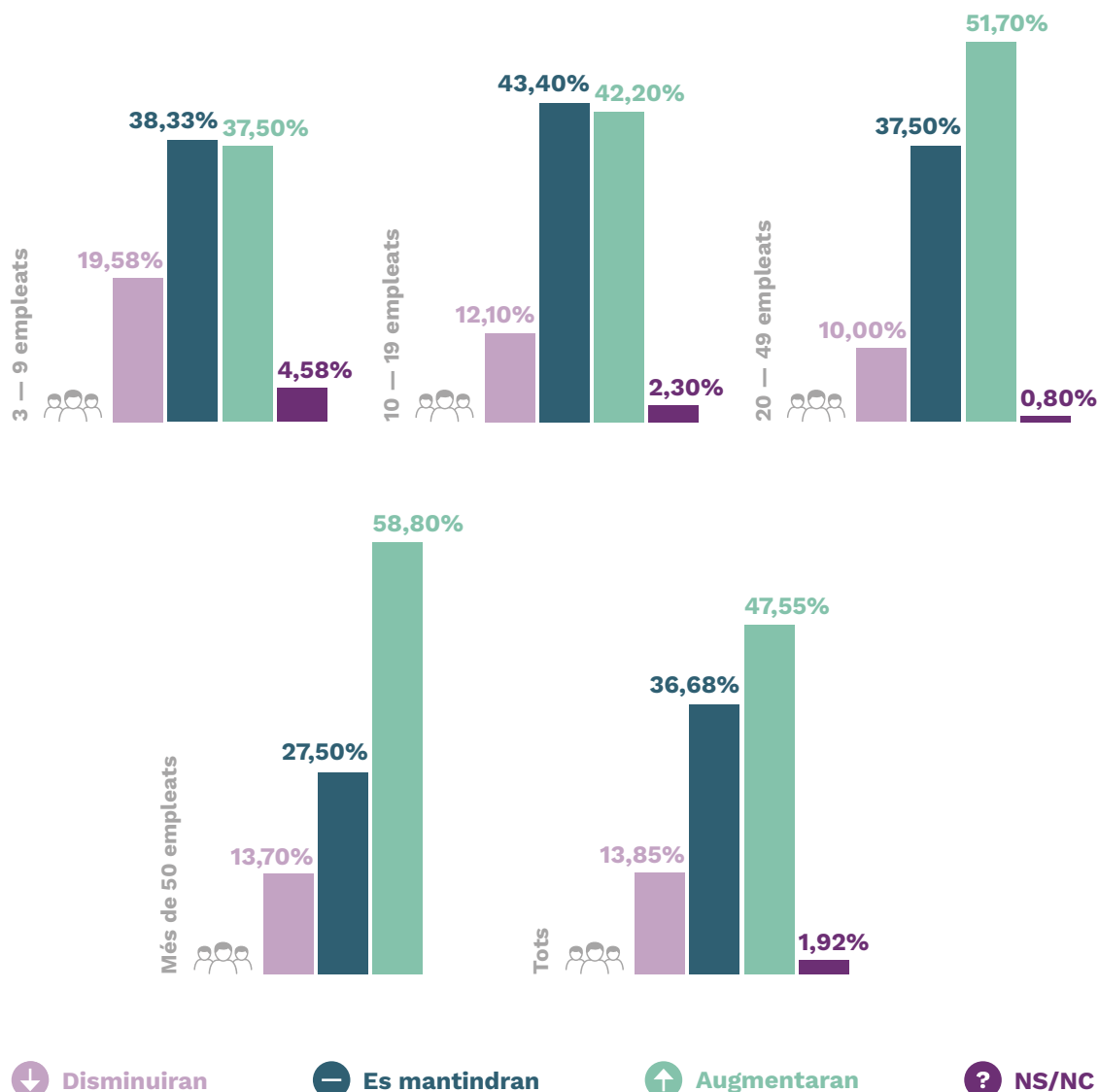
Font: Elaboració pròpia

Aquests resultats tenen sentit tenint en compte la forta reducció de la incertesa associada a la nova normalitat després de la reeixida campanya de vacunació i la fi de la majoria de les limitacions a la mobilitat i l'activitat empresarial.

Figura 1a: Expectatives en l'evolució de les vendes en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial

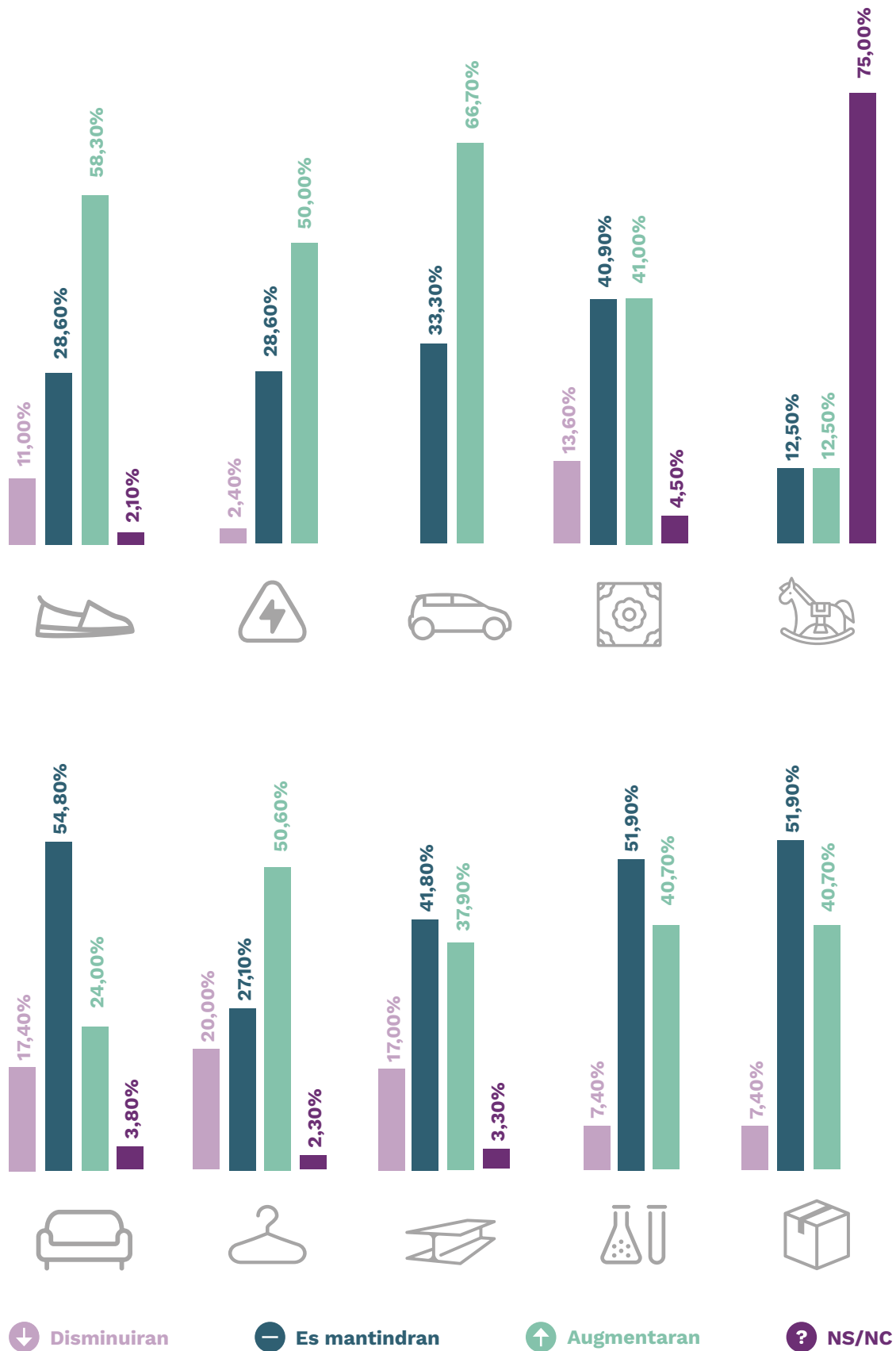
Font: Elaboració pròpia

Si es segmenten les dades en funció del nombre de treballadors es poden observar algunes diferències significatives en funció de la grandària empresarial. La primera és la clara correlació entre expectatives de creixement i dimensió empresarial. D'aquesta manera, conforme creix la dimensió mitjana de l'empresa, majors són els creixements previstos: un 37,50% de les micropimes preveuen augmentar les seues vendes a 12 mesos mentre que el percentatge de les pimes de major grandària que creuen que les seues vendes augmentaran s'eleva fins al 58,80%. Per l'altra banda, la de les expectatives negatives, entre les micropimes és on es poden trobar un major nombre d'empreses pessimistes (un 19,58%) i conforme augmenta la grandària mitjana aquest percentatge descendeix al 12,10% entre les empreses entre 10 a 19 treballadors i al 10,00% entre les empreses de 20 a 50 empleats. No obstant això, a les pimes més grans les expectatives pessimistes tornen a créixer (tenint un comportament particular respecte a la correlació anterior).

Figura 1b: Expectatives en l'evolució de les vendes en els pròxims 12 mesos segons sector d'activitat

Font: Elaboració pròpia

D'altra banda, si se separen les dades segons els sectors industrials, les diferents expectatives de vendes a 12 mesos permeten identificar activitats amb un major sentiment optimista. D'aquesta manera, les empreses de sectors com el d'automoció, el ceràmic, el joguet, el químic o el moble mostren nivells d'expectatives d'increments de vendes molt per damunt de la mitjana. En sentit contrari, el sector del cartó i l'embalatge i el de l'energia són els que mostren un menor optimisme.

No obstant això, activitats com la ceràmica o el moble també reuneixen un significatiu nombre d'empreses pessimistes. Contràriament, les empreses d'automoció, joguet, químic i calcer són les que compten amb una menor taxa d'expectatives negatives de vendes a 12 mesos.

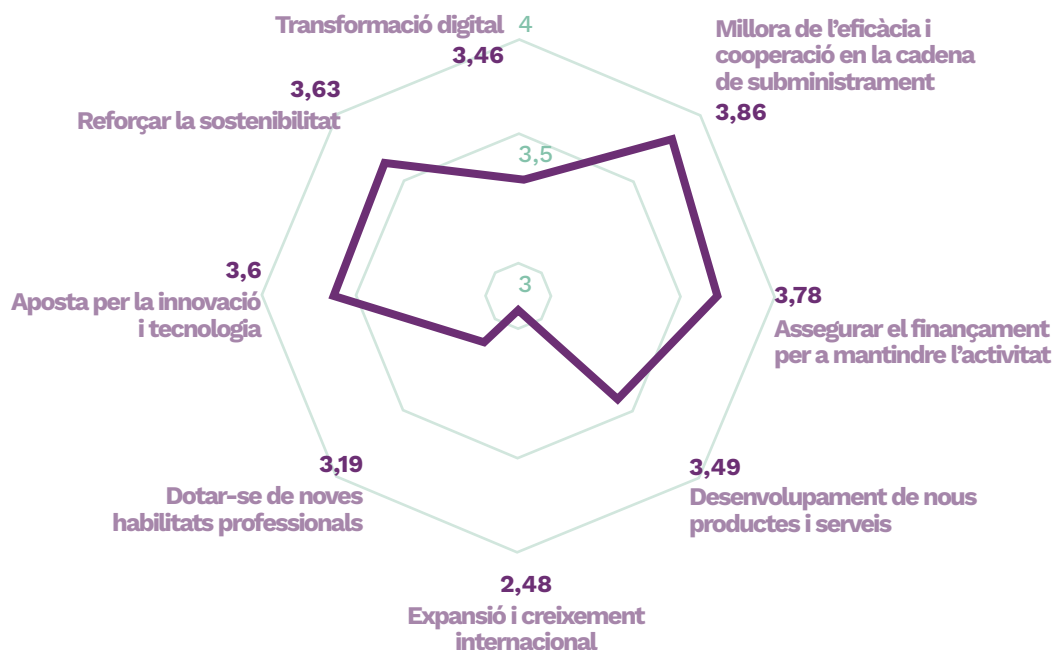
Finalment, indicar com el sector del cartó i l'embalatge és el que té unes expectatives més continuistes, seguit -a molta distància- del de l'energia i el tèxtil.

2.2

Prioritats estratègiques de les pimes industrials valencianes.

Figura 3: Prioritats estratègiques per als pròxims 12 mesos

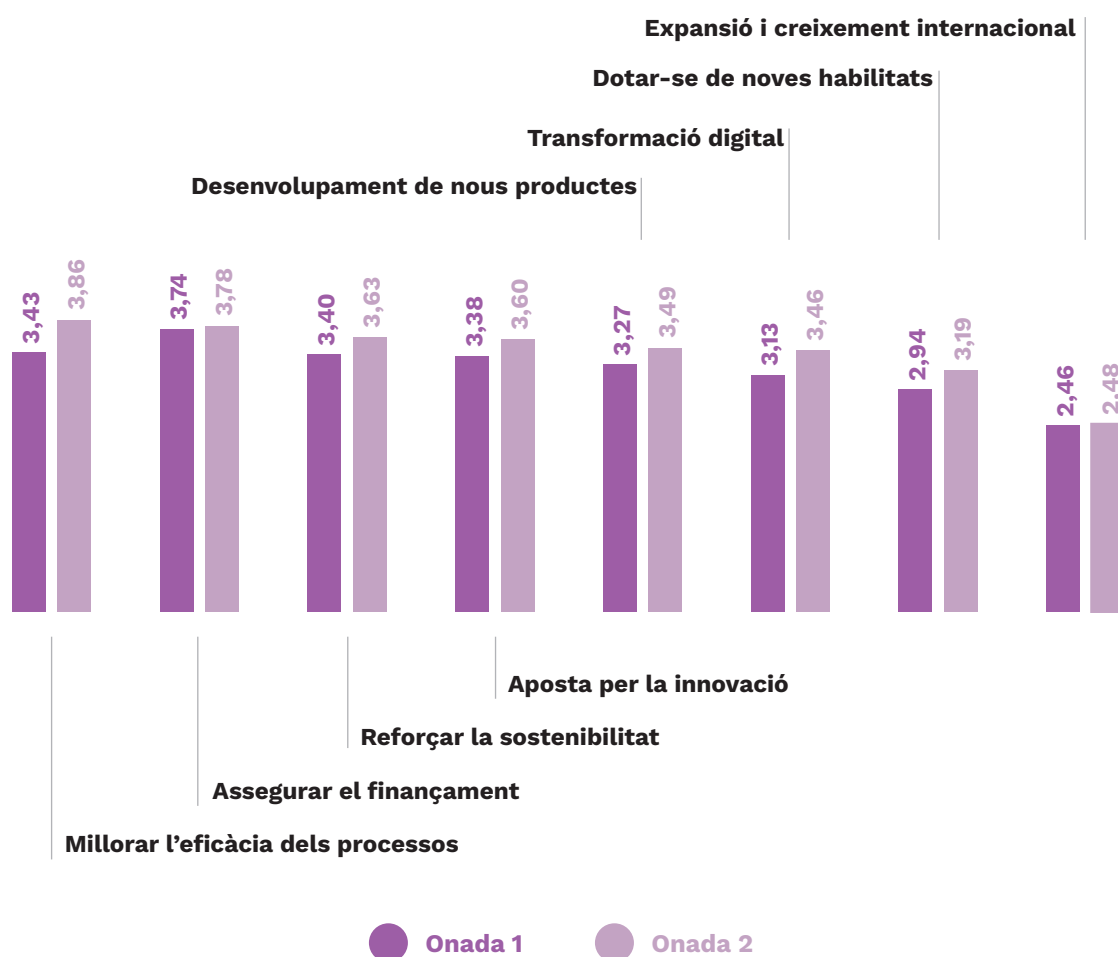
Font: Elaboració pròpia

D'altra banda, pel que fa a les mesures orientades a fer front a l'escenari post-COVID-19, l'estudi revela que per a les pimes industrials valencianes les dues prioritats estratègiques més rellevants per als pròxims 12 mesos són: (1) 'Millorar l'eficàcia dels processos i la cooperació en la cadena de subministrament', que destaca amb 3,86 punts sobre 5, i (2) 'Assegurar el finançament per a poder mantindre l'activitat' amb 3,78 punts. En tercera i quarta posició (i molt a prop) es situen 'Reforçar la sostenibilitat' (3,63) i l' 'Aposta per la innovació i la tecnologia' (3,60). En l'extrem contrari, crida l'atenció el fet que l'expansió i el creixement internacional i el 'Dotar-se amb noves habilitats professionals' siguen les prioritats estratègiques menys valorades (amb un 2,48 i un 3,19 respectivament).

Figura 4: Canvis en les prioritats estratègiques 2020/2021

Font: Elaboració pròpia

Des d'un punt dinàmic, aquests resultats són similars respecte als recollits per l'observatori de la indústria valenciana de la UPV a la fi de 2020. La figura següent mostra com les dues principals prioritats continuen sent les mateixes (processos i finançament), encara que els problemes sorgits últimament a nivell global en les cadenes de subministraments han fet emergir amb força aquesta última prioritat en la indústria valenciana (sent al costat de la transformació digital les prioritats que més augmenten les seues valoracions). La majoria de les prioritats augmenten

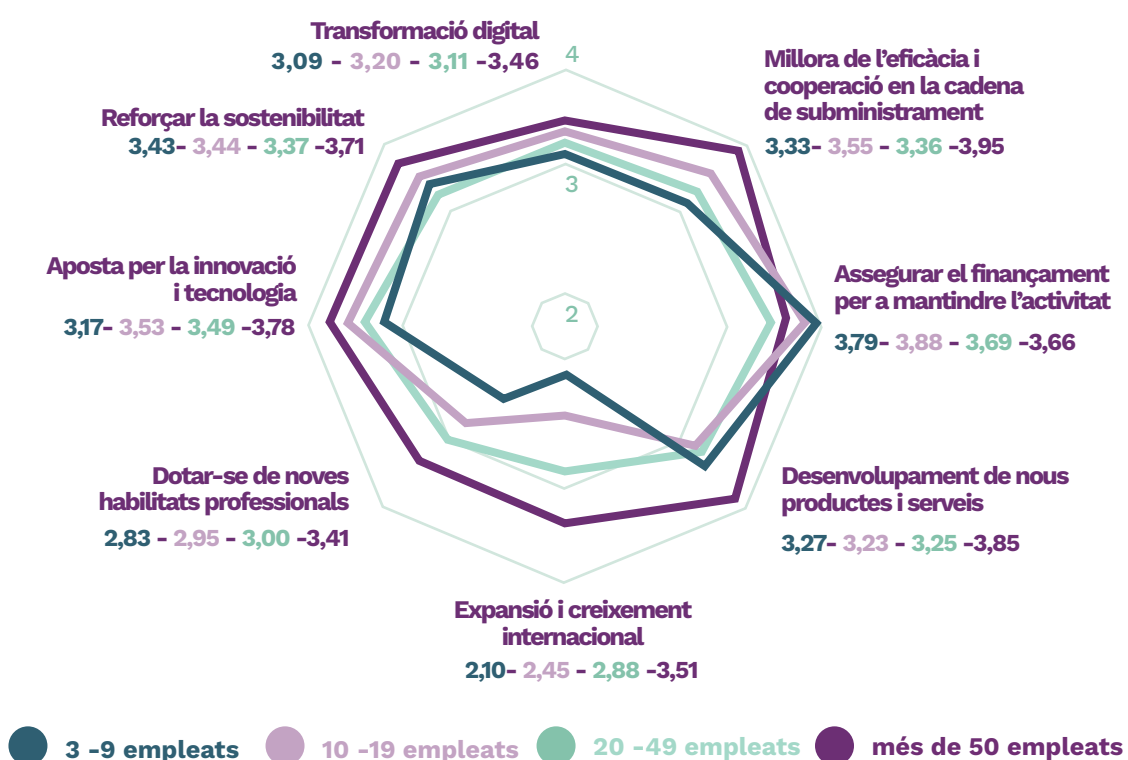
les seues valoracions, a excepció del finançament i la internacionalització que es mantenen estables.

Adicionalment, per a contextualitzar cadascuna de les mesures enunciades, resulta possible analitzar cadascuna de les diferents prioritats estratègiques per als pròxims 12 mesos en funció de la dimensió empresarial de les pimes industrials.

D'aquesta manera, la valoració de la transformació digital com a prioritats és lleugerament diferent en funció de la grandària empresarial de l'empresa enquestada, observant-se una major rellevància quan major és la dimensió de la pime.

Figura 3a: Prioritats estratègiques per als pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial

Font: Elaboració pròpia

El mateix ocorre amb l'avaluació de la millora de l'eficàcia i cooperació en la cadena de subministrament com a prioritats estratègiques. En general s'identifica una correlació de les valoracions respecte a la dimensió empresarial de la pime enquestada (major rellevància com més gran és la grandària mitjana).

En canvi, respecte a la prioritats d'assegurar el finançament per a mantindre l'activitat, la correlació entre valoració i dimensió no s'identifica tan clarament (no hi ha un patró clar o les diferències no són significatives).

El mateix succeeix en relació amb la prioritats del desenvolupament de nous productes

i serveis. De nou, no es pot establir una correlació lineal entre les valoracions i els diferents segments segons dimensió empresarial.

Els resultats de les respostes a l'expansió i creixement internacional com a prioritat mostren una clara correlació entre les valoracions obtingudes i la dimensió empresarial de les pimes enquestades. D'aquesta manera, a major grandària mitjana de l'empresa, major és la rellevància de les valoracions d'aquesta prioritat.

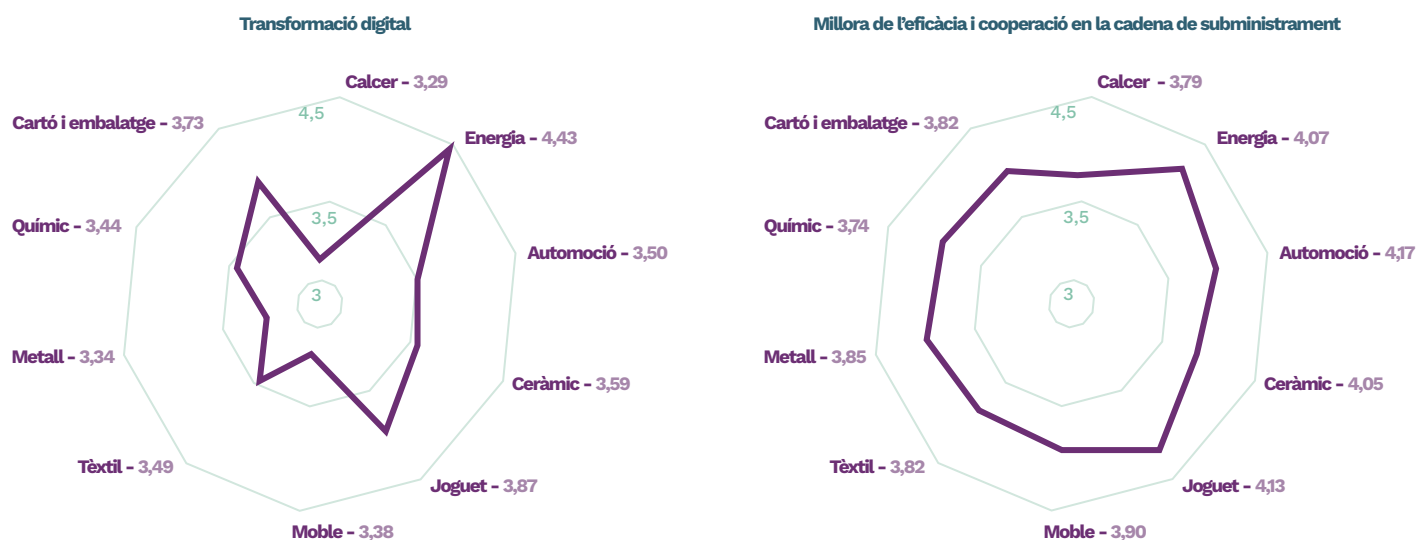
El resultat és el mateix (encara que bastant més suavitzat) quan s'analitzen les respostes de les empreses a la prioritat 'Dotar-se de noves habilitats professionals'. Així, existeix una certa correlació entre les valoracions obtingudes i la dimensió empresarial de les pimes enquestades (a major grandària mitjana de l'empresa, major és la rellevància de les valoracions d'aquesta prioritat).

En el cas de la prioritat "aposta per la innovació i tecnologia", l'anàlisi dels resultats segons diferents segments de dimensió no permet extraure patrons en funció de la grandària.

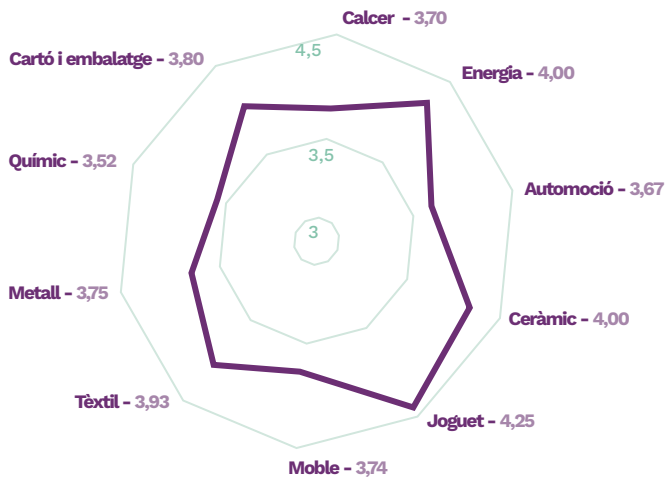
Finalment, l'anàlisi de les opinions de les pimes industrials sobre reforçar la sostenibilitat com a prioritat estratègica, sí que permeten identificar una significativa correlació entre rellevància per a l'empresa i la seua grandària. D'aquesta manera, a major grandària d'empresa, major és la rellevància que aquesta prioritat té en l'estratègia.

Figuras 3b: Prioritats estratègiques per als pròxims 12 mesos segons sector d'activitat

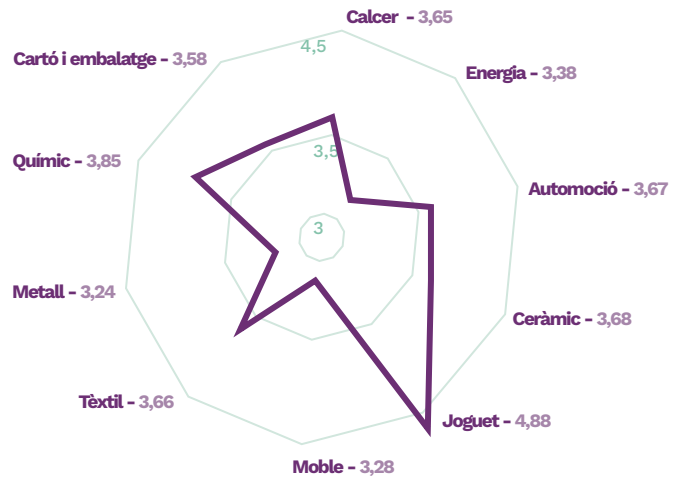
Font: Elaboració pròpia

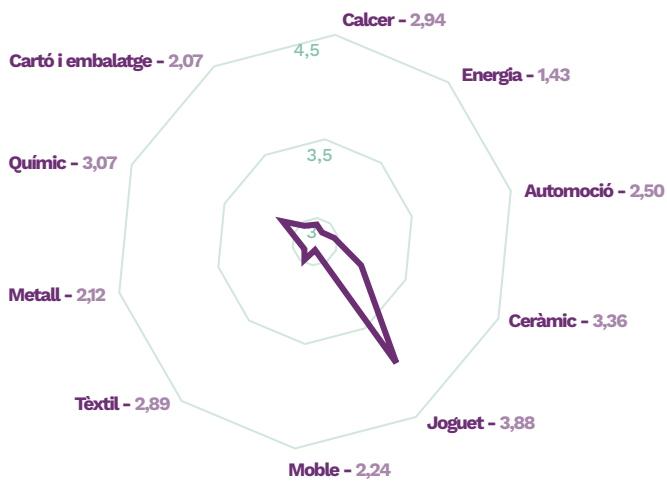
Assegurar el finançament per a mantindre l'activitat

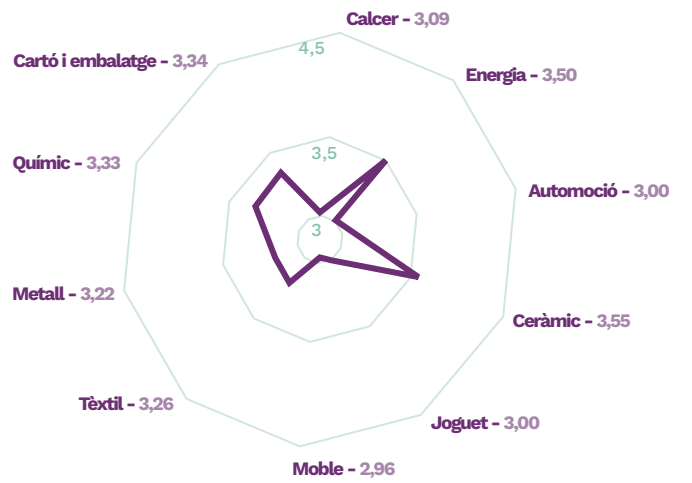
Desenvolupament de nous productes i serveis

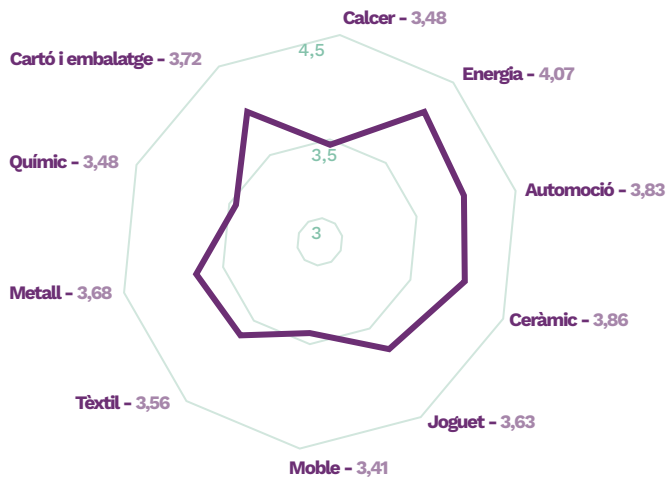
Expansió i creixement internacional

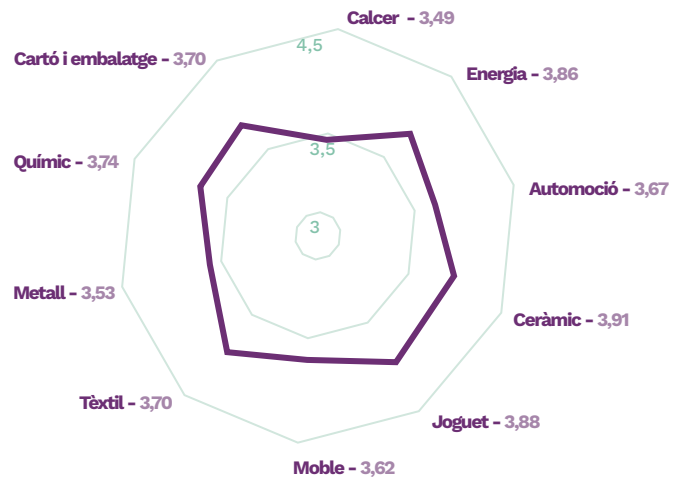
Dotar-se de noves habilitats professionals

Aposta per la innovació i tecnologia

Reforçar la sostenibilitat

De manera anàloga, s'ha desenvolupat l'anàlisi de les prioritats estratègiques segmentat en funció del sector d'activitat. Així, la valoració de les prioritats estratègiques resulta heterogènia segons sector. D'aquesta manera, existeixen activitats amb una reduïda discriminació entre prioritats (aquestes es valoren de manera similar) com és el cas del ceràmic, el químic o el calcer, mentre uns altres han tingut un rang de valoracions molt més dispers (com en el de l'energia, el joguet, el cartó i l'embalatge o el metall).

D'altra banda, hi ha hagut prioritats que han sigut valorades amb un cert grau d'homogeneïtat independentment del sector, i unes altres que han obtingut un elevat grau de disparitat. Aquest últim és el cas de la 'Expansió i creixement internacional', el 'Desenvolupament de nous productes i serveis' i fins i tot la 'Transformació digital' (qüestió que permetria matisar algunes de les valoracions).

Desenvolupant individualment les prioritats estratègiques proposades, es comprova com la valoració de la prioritat 'Millora de l'eficàcia i la cooperació en la cadena de subministrament' no sols és la més rellevant, sinó que a més està molt consensuada entre les empreses dels diferents sectors (el rang de dispersió de les mitjanes sectorials és de tan sols 0,43 punts). No obstant això, aquesta prioritat és especialment valorada en sectors com l'automoció, el joguet, la ceràmica i l'energia.

De manera anàloga, 'Assegurar el finançament per a mantindre l'activitat' també compta amb una valoració important, encara que més dispersa (rang de variació 0,73), en tots els sectors analitzats, particularment entre les empreses del joguet, de la ceràmica i l'energia.

La tercera de les prioritats en importància 'Reforçar la sostenibilitat' compta amb la més baixa dispersió (rang 0,42), sent especialment reconeguda en els sectors ceràmic i joguet. Entre els que la valoren en menor mesura es poden trobar alguns sectors tradicionals com el calcer, el metall i el moble.

D'altra banda, la 'Aposta per la innovació i la tecnologia' també ha trobat valoracions bastant compactes (rang de variació 0,66). El sector de l'energia destaca com el que la valora en major grau, i el del moble, el calcer i el químic són els que menor rellevància li atorguen en la seua estratègia.

Conforme descendeix la valoració de la prioritat estratègica, en general, sol augmentar la dispersió de les respostes en funció del perfil sectorial de la companyia. Així, respecte a la 'Transformació digital' cal destacar que les respostes han sigut molt més disperses (rang de variació de 1,14), fet que fa que -al mateix temps- siga la prioritat més important (amb diferència) per a les empreses del sector energètic (seguides de les jogueteres i de les del cartó i l'embalatge) mentre les valoracions d'aquesta prioritat en sectors com el calcer, el metall i el moble siguen molt més baixes.

Seguint en l'ordre de rellevància general, la prioritat 'Desenvolupament de nous productes i serveis' compta amb una elevada dispersió (rang de 1,64), sent molt important per al sector del joguet, i molt menys per al metall, el moble i l'energia. De fet, aquesta prioritat seria menys rellevant en general si no fóra per les empreses jogueteres (es comporten de forma molt diferent a la resta).

Finalment, la prioritat 'Dotar-se de noves habilitats professionals' és de les menys valorades, i a més compta amb una reduïda dispersió sectorial (rang de 0,59), la qual cosa denota cert consens transversal. No obstant això, els sectors ceràmic i energètic són els que més la valoren, mentre que les empreses del moble, de l'automoció i del joguet són els que menys.

La prioritat 'Expansió i creixement internacional' no sols és la menys valorada en general, si no que a més és la que compta amb una major heterogeneïtat entre sectors (rang de variació 1,81). Això provoca que convisquen sectors que li atorguen una valoració molt baixa (com sobretot el de l'energia, encara que també els del cartó i l'embalatge, del metall i del moble) amb uns altres que li atorguen una major rellevància (és el cas del joguet i la ceràmica).

3

RESPOSTES DE LA INDÚSTRIA VALENCIANA ALS ESCENARIS POST-COVID-19: DIMENSIONS D'ANÀLISI

3.1. Digitalització i Indústria 4.0.

3.1.1. Expectatives generals sobre digitalització i indústria 4.0 a la indústria valenciana.

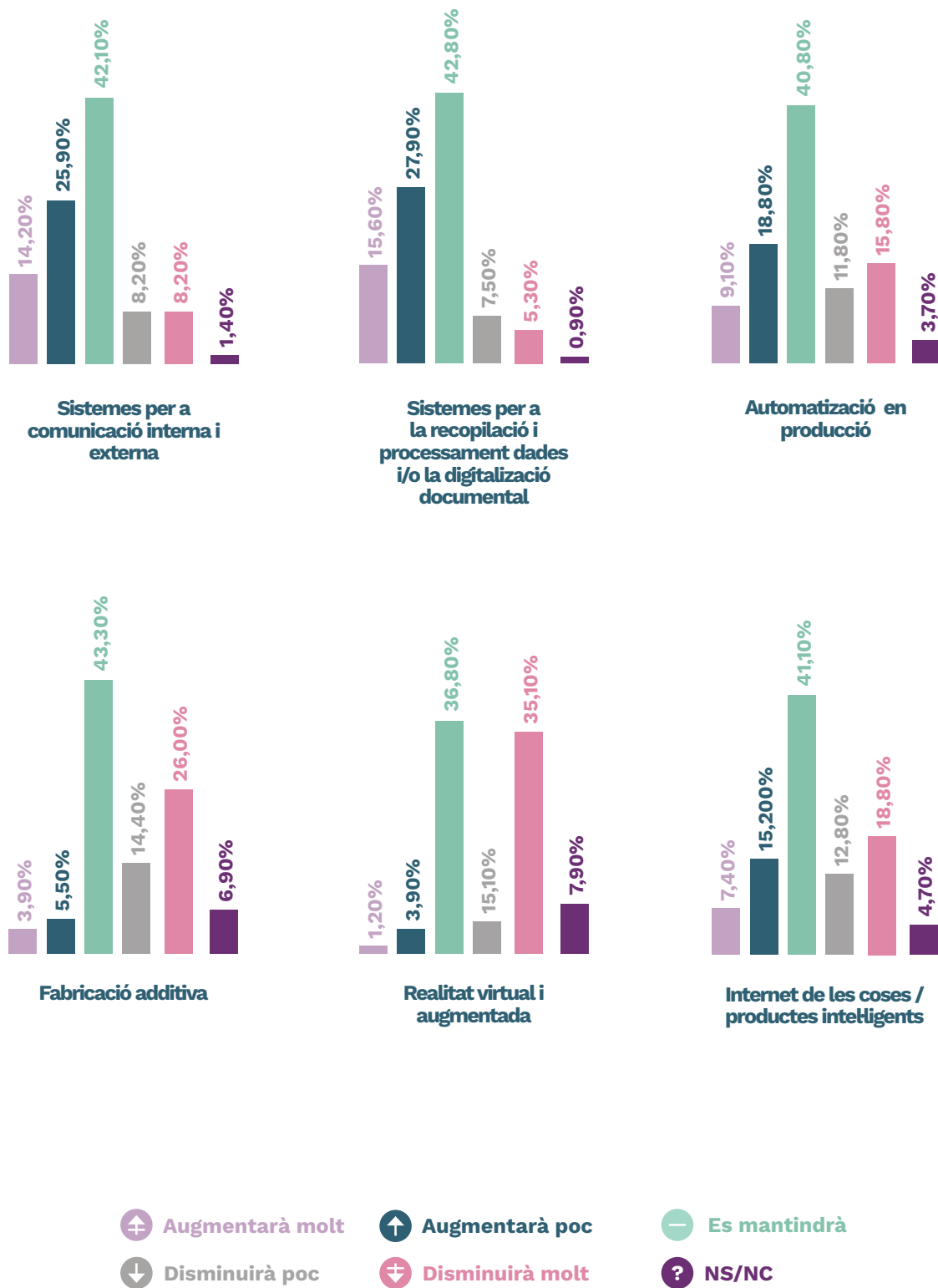
Respecte a les noves tecnologies i a les expectatives del seu ús a 12 mesos vista, destaca el major ús previst dels sistemes per a la recopilació i processament de dades i/o digitalització documental (el 43,50% dels entrevistats declaren que augmentaran el seu ús 'poc' o 'molt'), així com dels sistemes de comunicació interna i externa (el 40,10% manifesten que augmentaran el seu ús 'poc' o 'molt'). En un segon nivell d'importància destaca la previsible major utilització de l'automatització en producció (el 27,90% incrementarà el seu ús) i de la Internet de les coses / Productes intel·ligents (amb un augment previst en el 22,40% dels enquestats). Pel que fa a les tecnologies amb menors expectatives de creixement, únicament el 9,40% de les pimes participants tenen previst incrementar la fabricació additiva i només el 5,10% preveuen utilitzar més la realitat virtual i augmentada.

Aquesta prioritització de tecnologies a utilitzar s'identifica també en les expectatives de decreixement. D'aquesta manera, un 50,20% de les empreses participants consideren que reduiran l'ús de la realitat virtual i augmentada i un 40,40% preveuen reduir la fabricació additiva. En sentit contrari, únicament el 12,80% creuen que reduiran l'ús dels sistemes per a la recopilació i processament de dades i/o digitalització documental i el 16,40% els sistemes de comunicació interna i externa.

Aquestes dades mostren una especialització tecnològica més acusada entre les pimes industrials valencianes, ja que -per una banda- esperen intensificar l'ús d'aquelles tecnologies que ja són predominants en el sector (com els sistemes per a la recopilació i processament de dades i/o digitalització documental i els sistemes de comunicació interna i externa), mentre que -per una altra- creuen que es reduirà la utilització d'aquelles tecnologies que ja eren més minoritàries (la fabricació additiva) o marginals (la realitat virtual i augmentada).

Figura 5: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos

Font: Elaboració pròpia

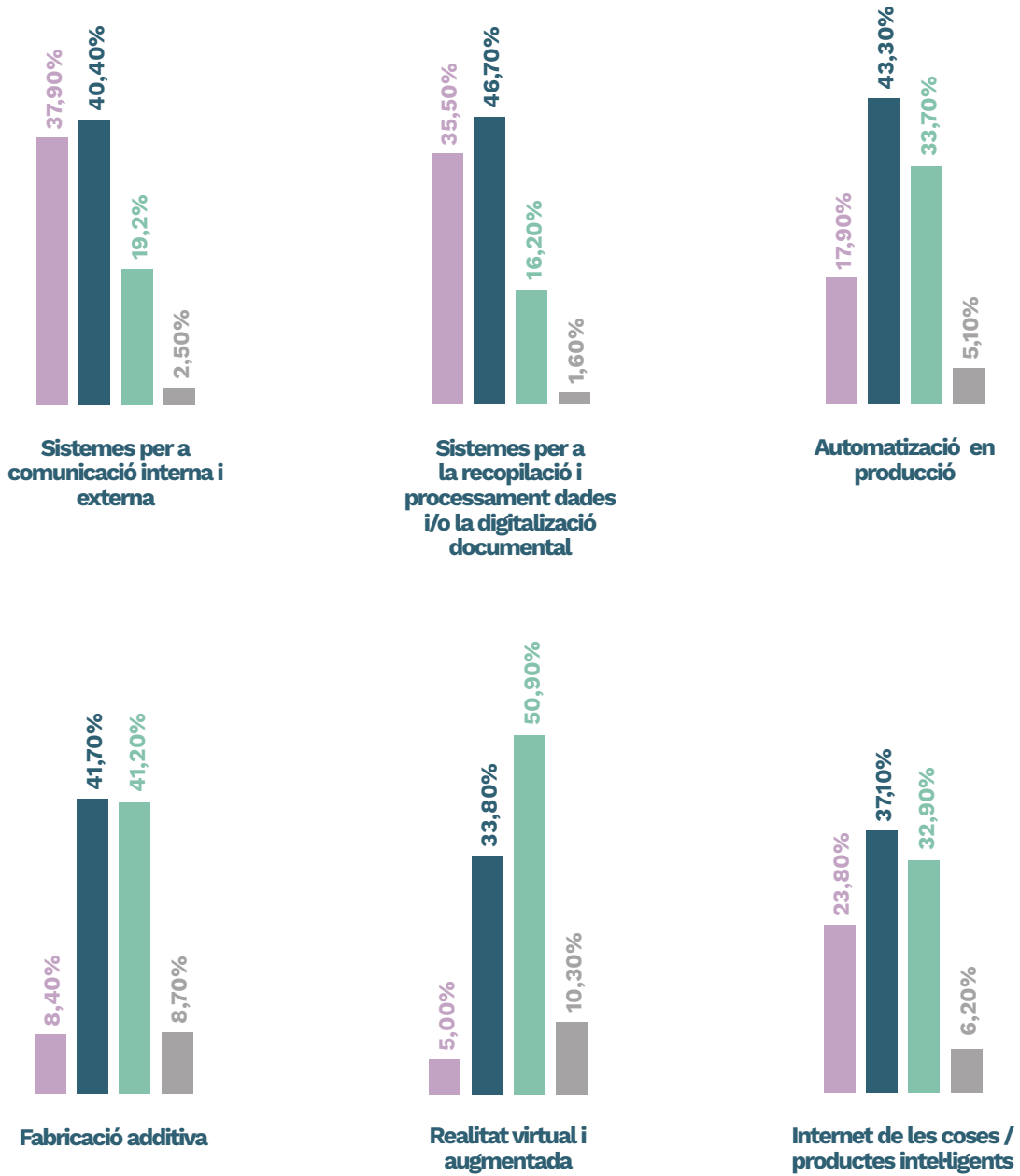

3.1.2. Expectatives sobre digitalització i indústria 4.0 segons la dimensió empresarial.

Figura 5a.1: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats.

Font: Elaboració pròpia

3 — 9 empleats

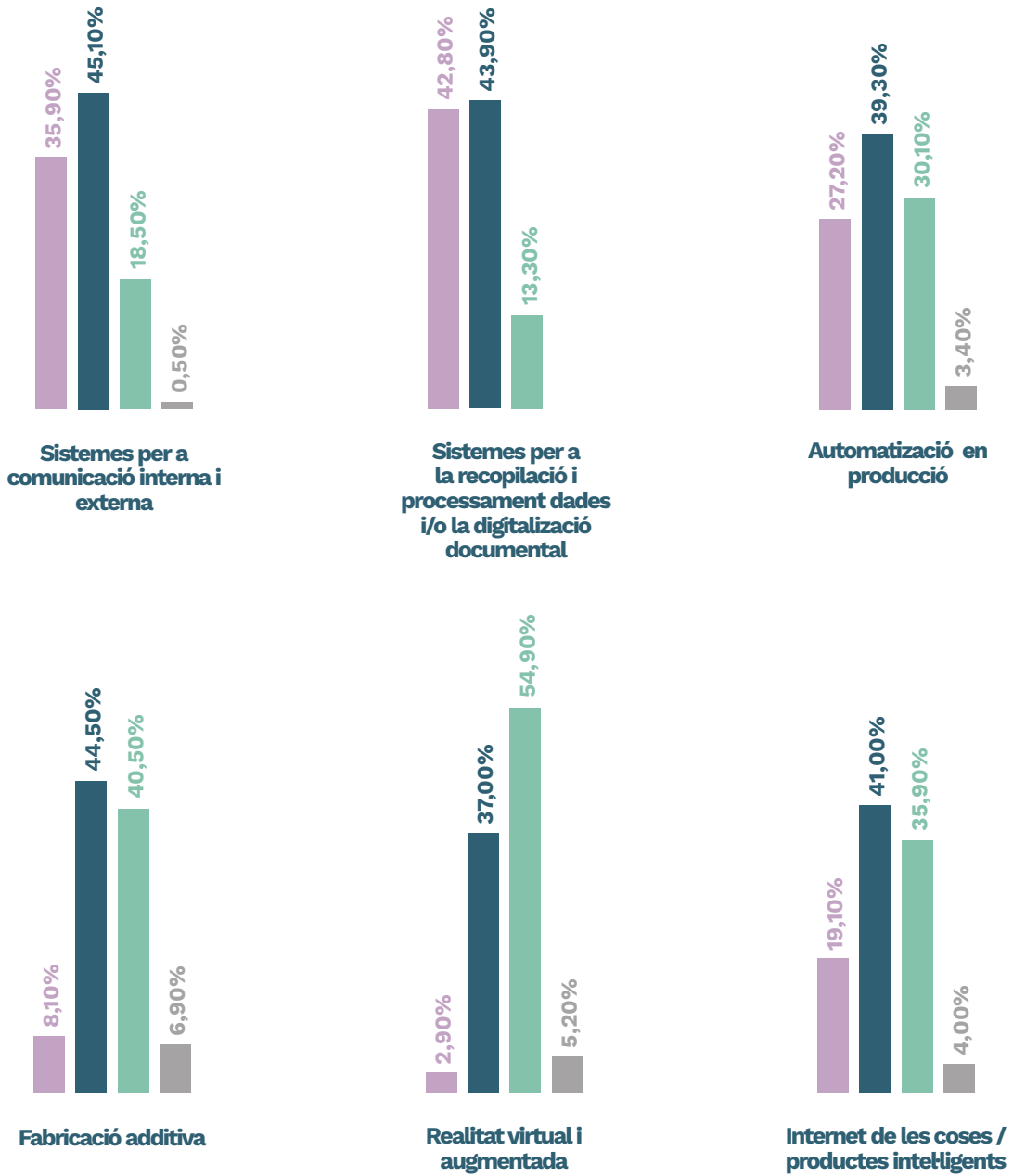

↑ Augmentarà
 — Es mantindrà
 ↓ Disminuirà
 ? NS/NC

Figura 5a.2: Espectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pime d'entre 10-19 empleats.

Font: Elaboració pròpia

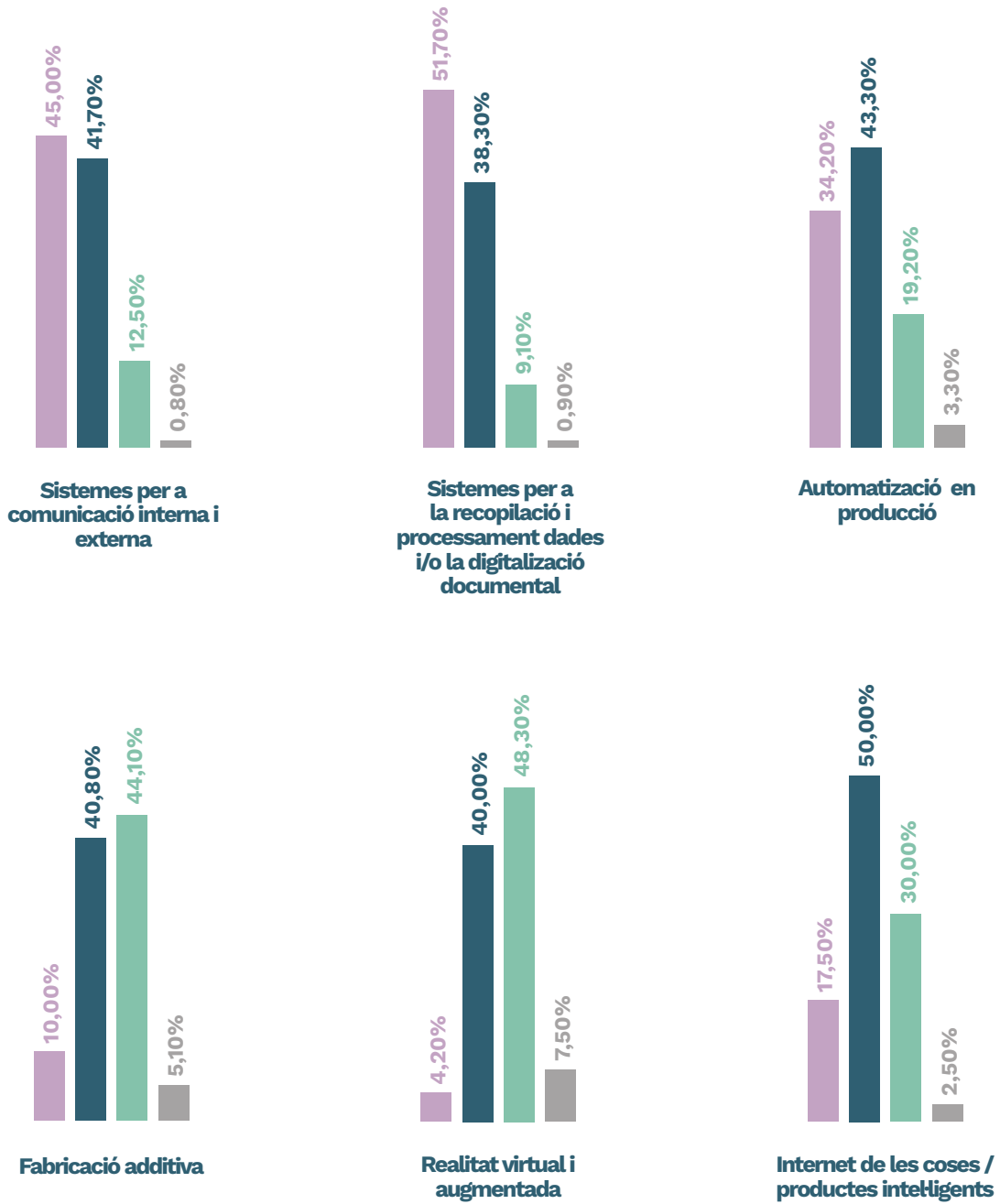
10 — 19 empleats

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
⊛ NS/NC

Figura 5a.3: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20 -49 empleats.

Font: Elaboració pròpia

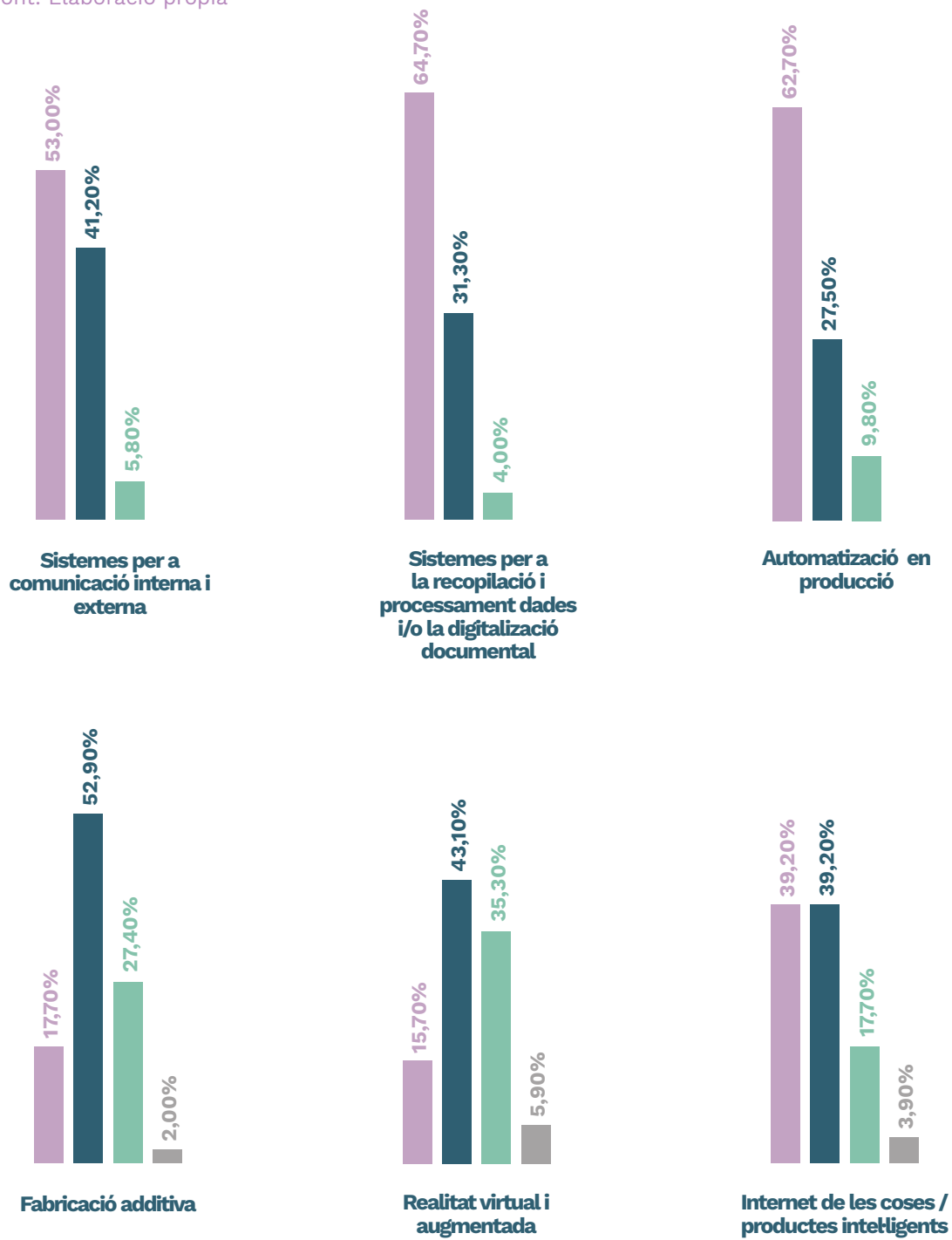

20 — 49 empleats

↑ Augmentarà
 — Es mantindrà
 ↓ Disminuirà
 ? NS/NC

Figura 5a.4: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

A mesura que augmenta la grandària de l'empresa, les pimes industrials valencianes aposten per continuar amb el procés que han iniciat cap a la transformació digital i, per a això, pensen incorporar o intensificar l'ús dels sistemes de comunicació interns i externs, els sistemes per a la recopilació i processament de dades i/o digitalització documental. D'altra banda, i alineat amb la prioritat estratègica de millora de l'eficiència en els processos, les empreses preveuen que mantindran o augmentaran l'ús de l'automatització dels processos. Només les empreses de més de 50 treballadors consideren important reforçar l'ús d'Internet de les coses/Productes intel·ligents, enfront de les més menudes.

Finalment, en aquest moment, les pimes industrials valencianes preveuen disminuir la incorporació de tecnologies com la realitat virtual i augmentada i la fabricació additiva pròpies de la indústria 4.0. Anàlogament, a major dimensió empresarial menor és la reducció d'aquesta inversió.

La transformació digital s'està aplicant de forma molt notable en les pimes més grans, però a vegades el cost de la tecnologia, la falta de professionals i el talent tecnològic especialitzat en TIC es converteix en una barrera d'entrada per a les pimes industrials valencianes de menor grandària, per la qual cosa el seu ritme de transformació digital és més lent.

3.1.3. Expectatives sobre digitalització i indústria 4.0 segons el sector d'activitat.

Figura 5b.1: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer

Font: Elaboració pròpia

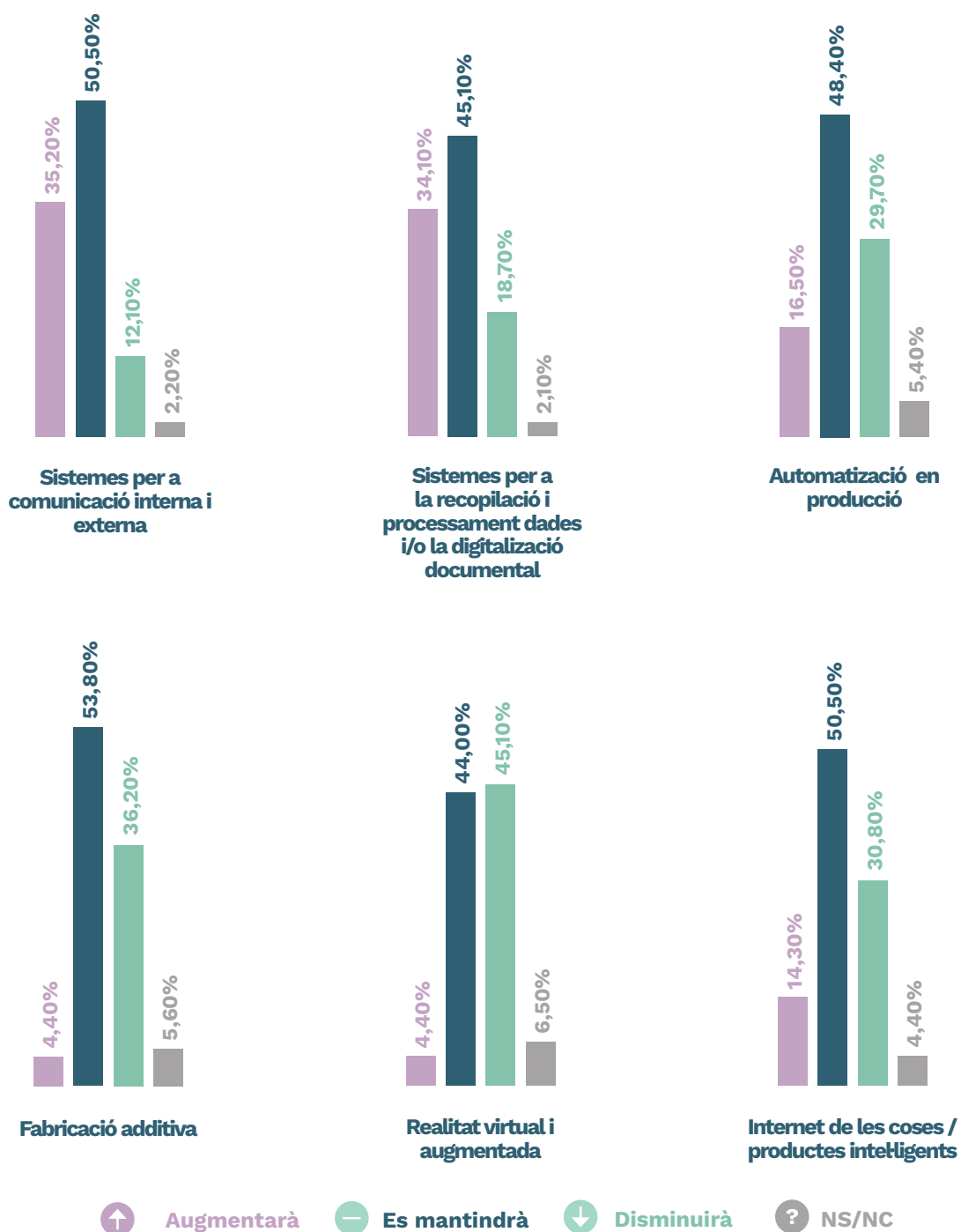
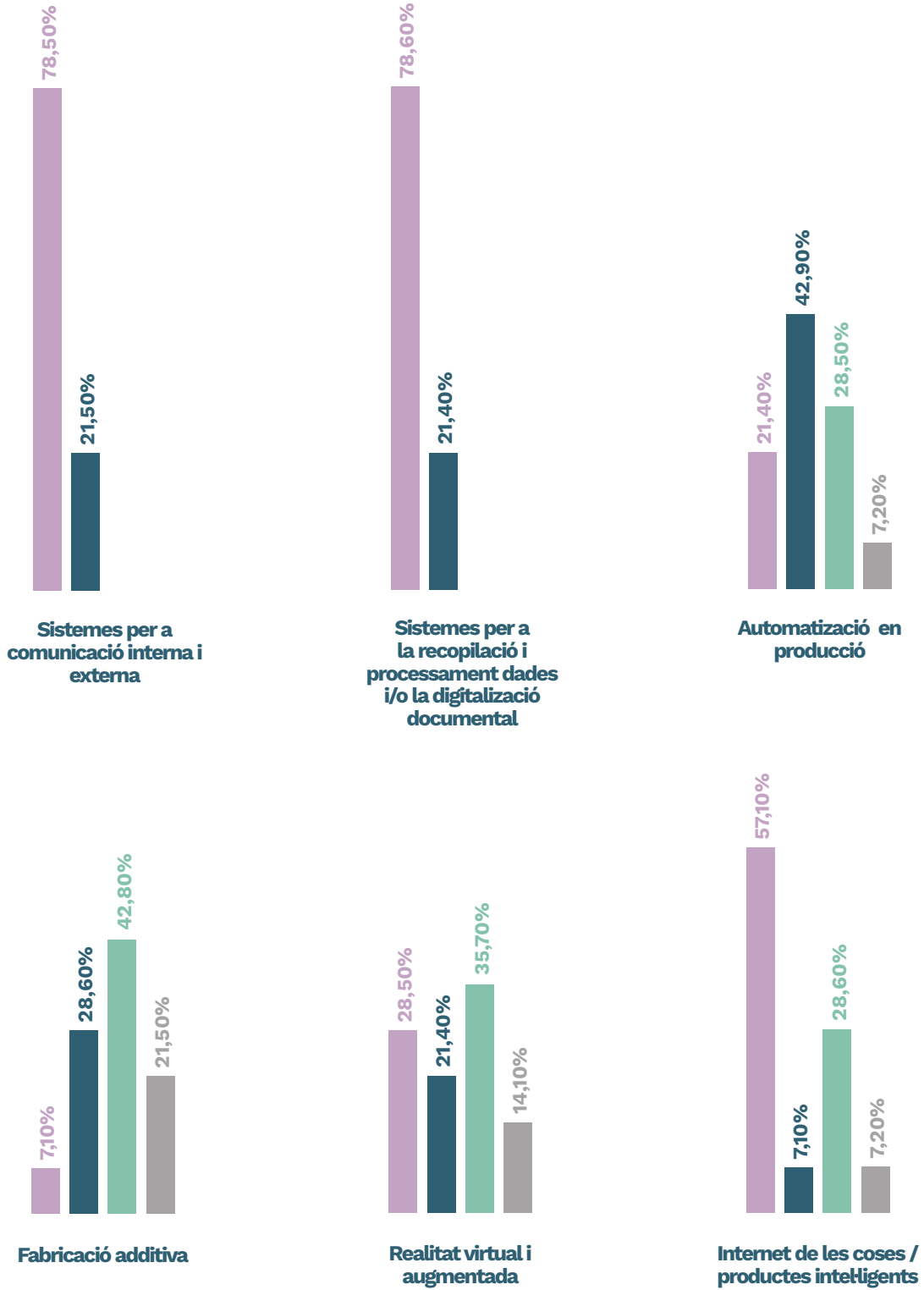

Figura 5b.2: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector energia.

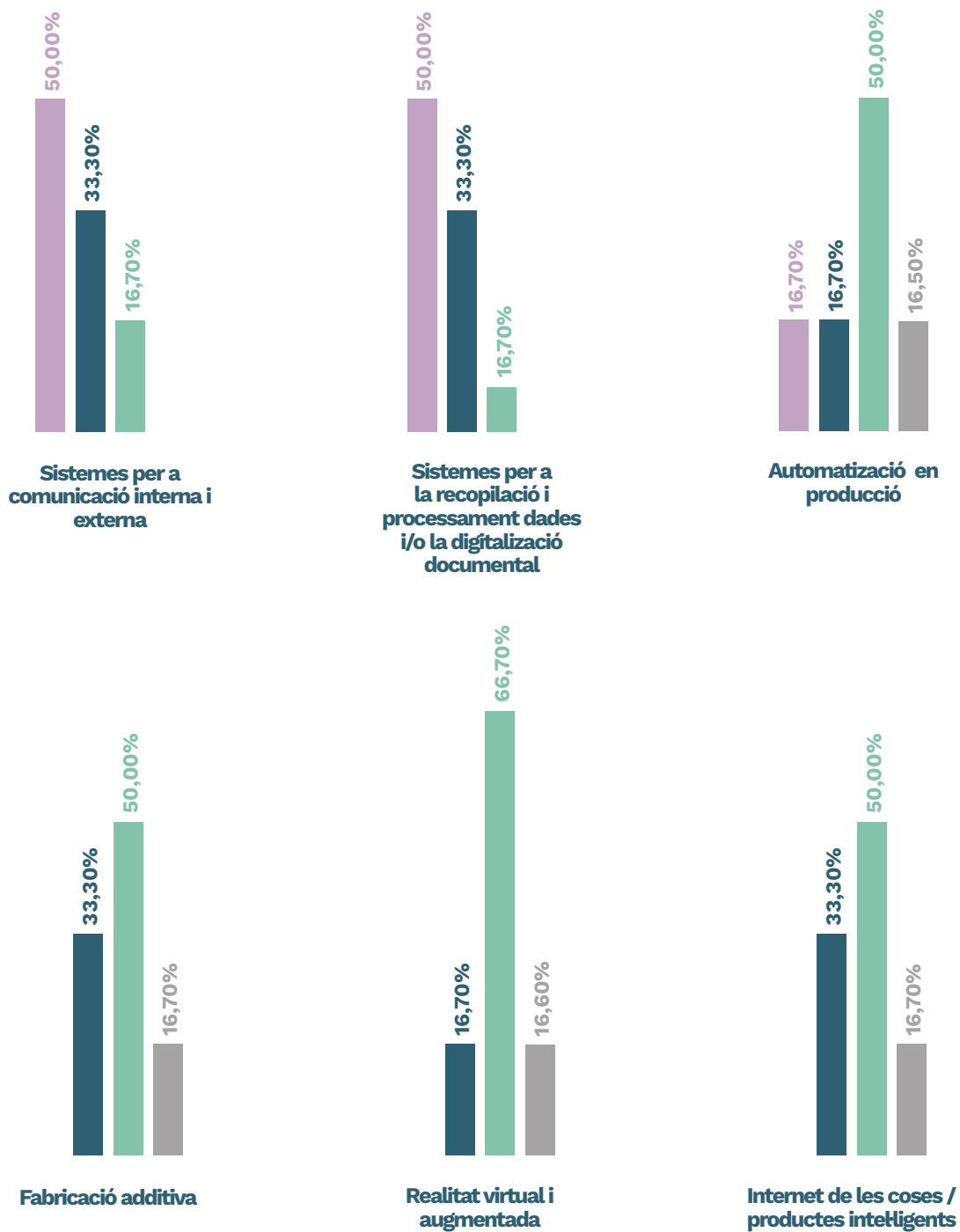
Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
 — Es mantindrà
 ↓ Disminuirà
 ? NS/NC

Figura 5b.3: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector automoció

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Figura 5b.4: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector ceràmic

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

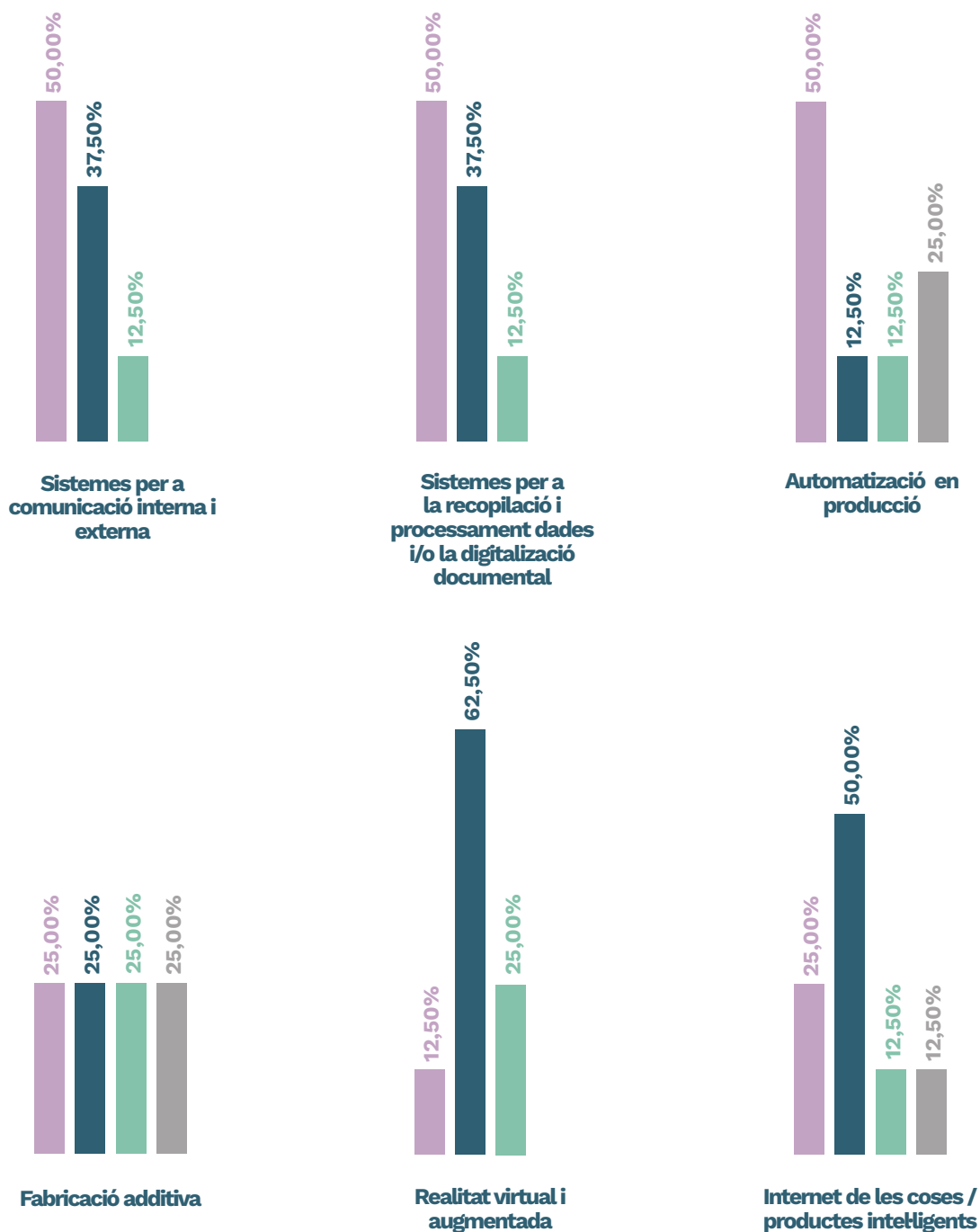
Disminuirà

NS/NC

Figura 5b.5: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector joguet.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

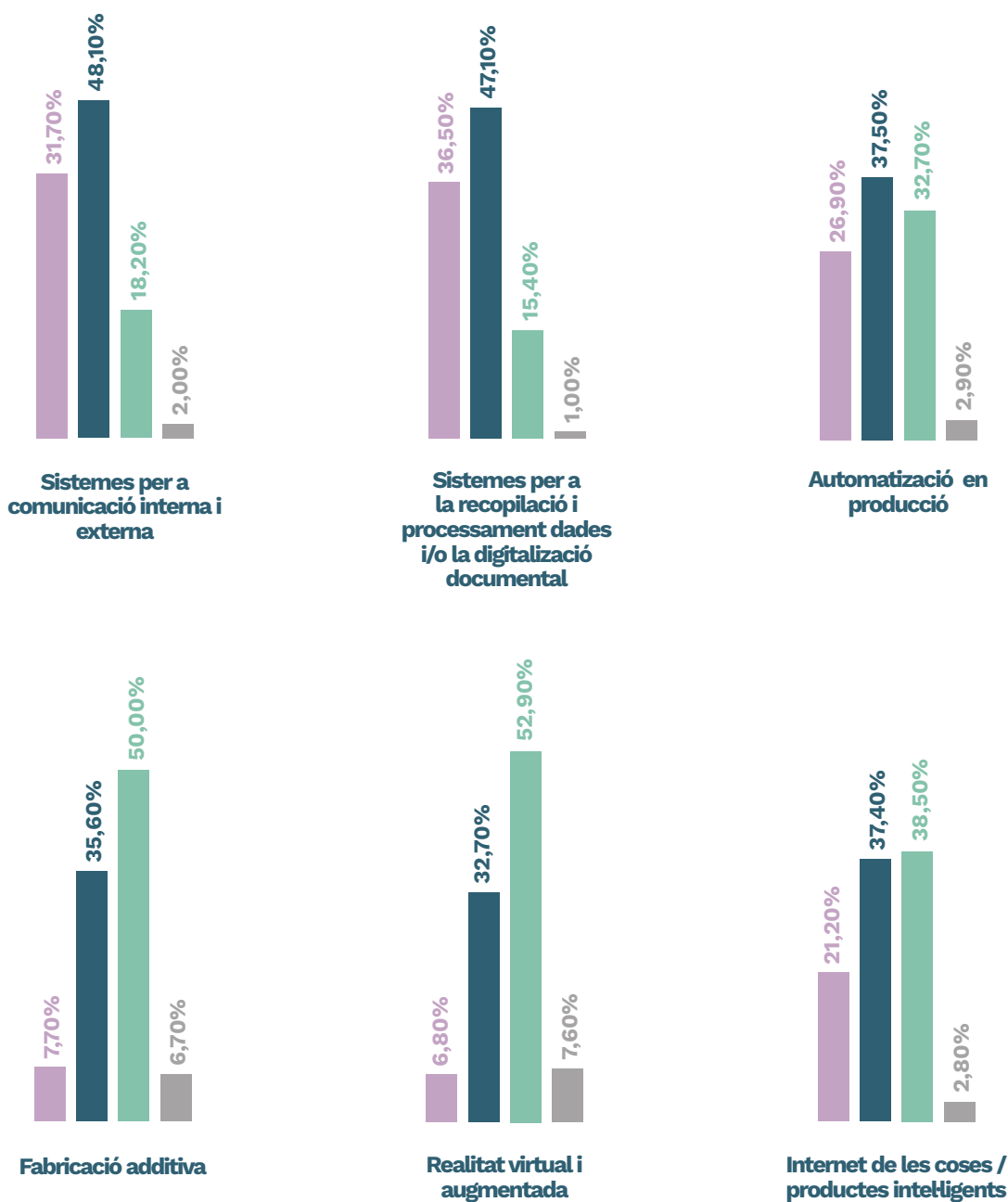
Disminuirà

NS/NC

Figura 5b.6: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector moble.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

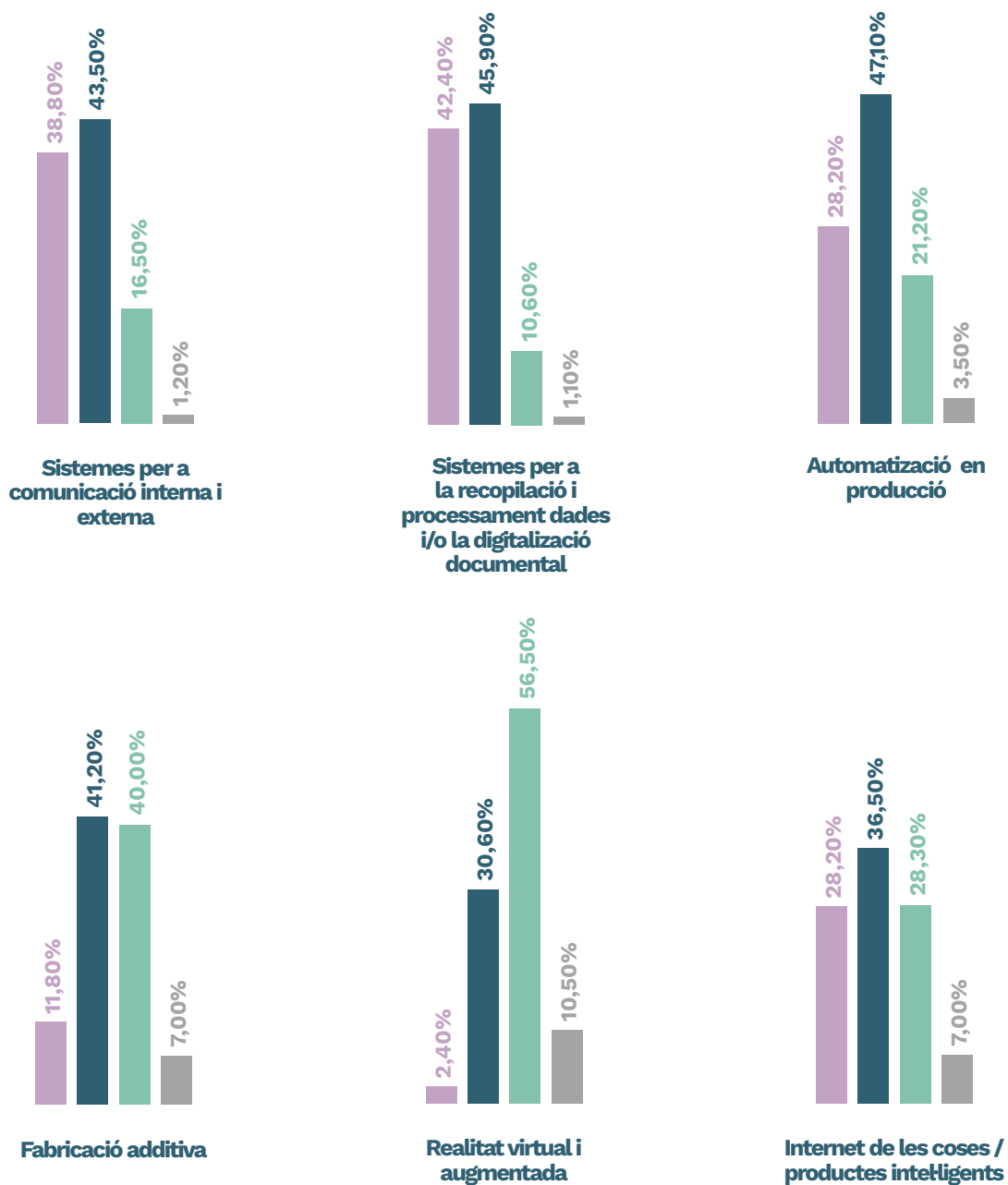
Disminuirà

NS/NC

Figura 5b.7: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector tèxtil.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

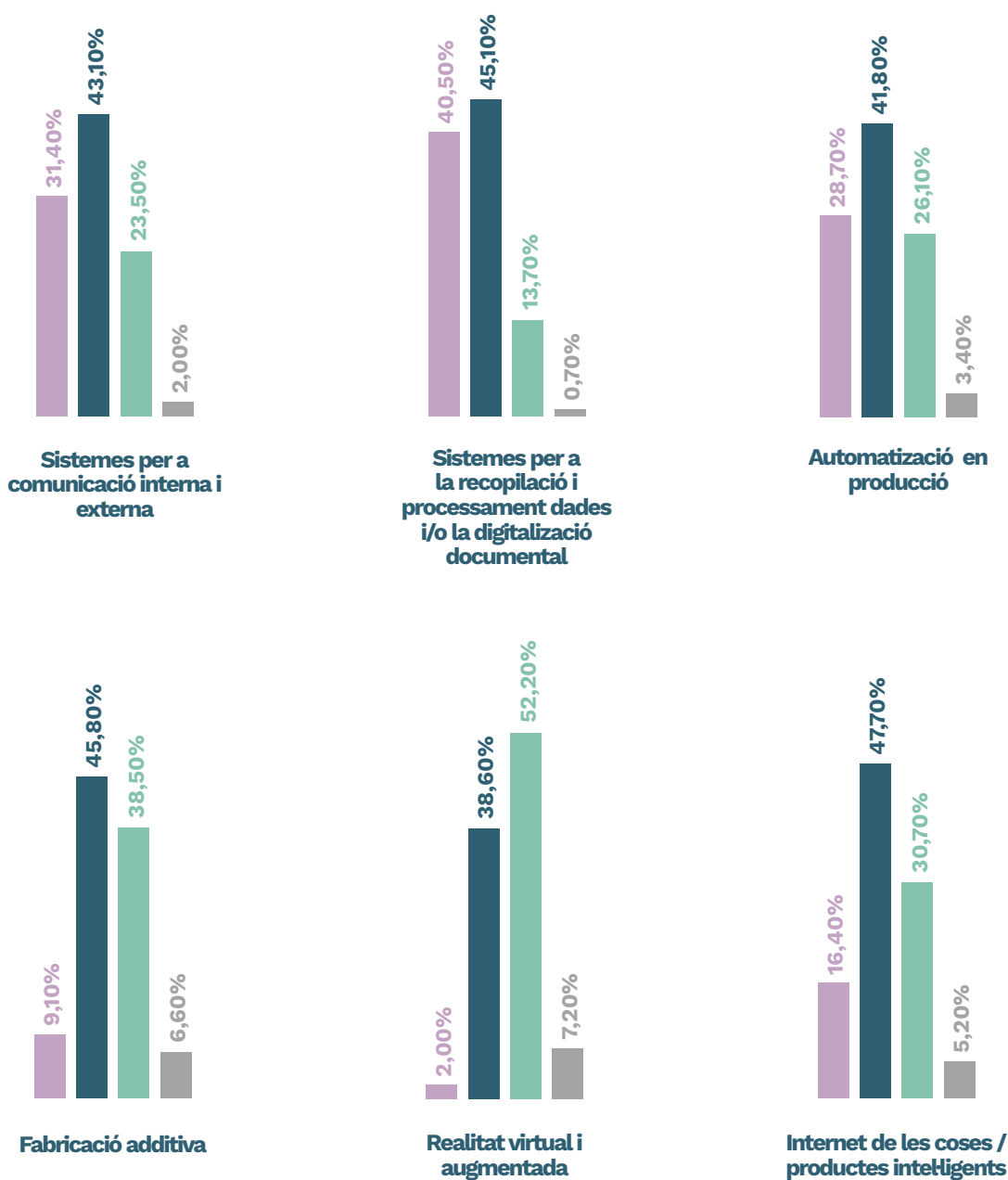
Disminuirà

NS/NC

Figura 5b.8: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector metall.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

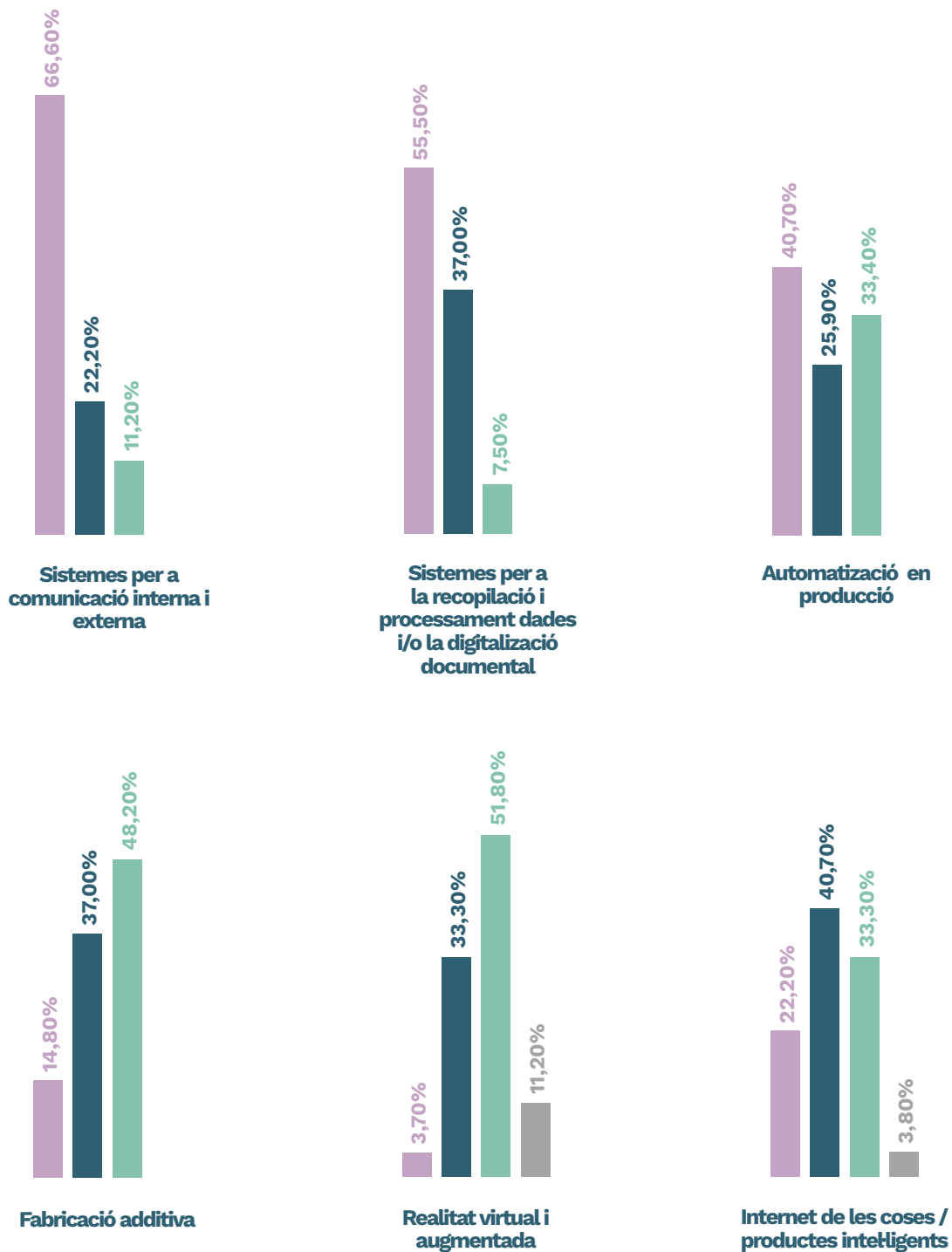
Disminuirà

NS/NC

Figura 5b.9: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector químic.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

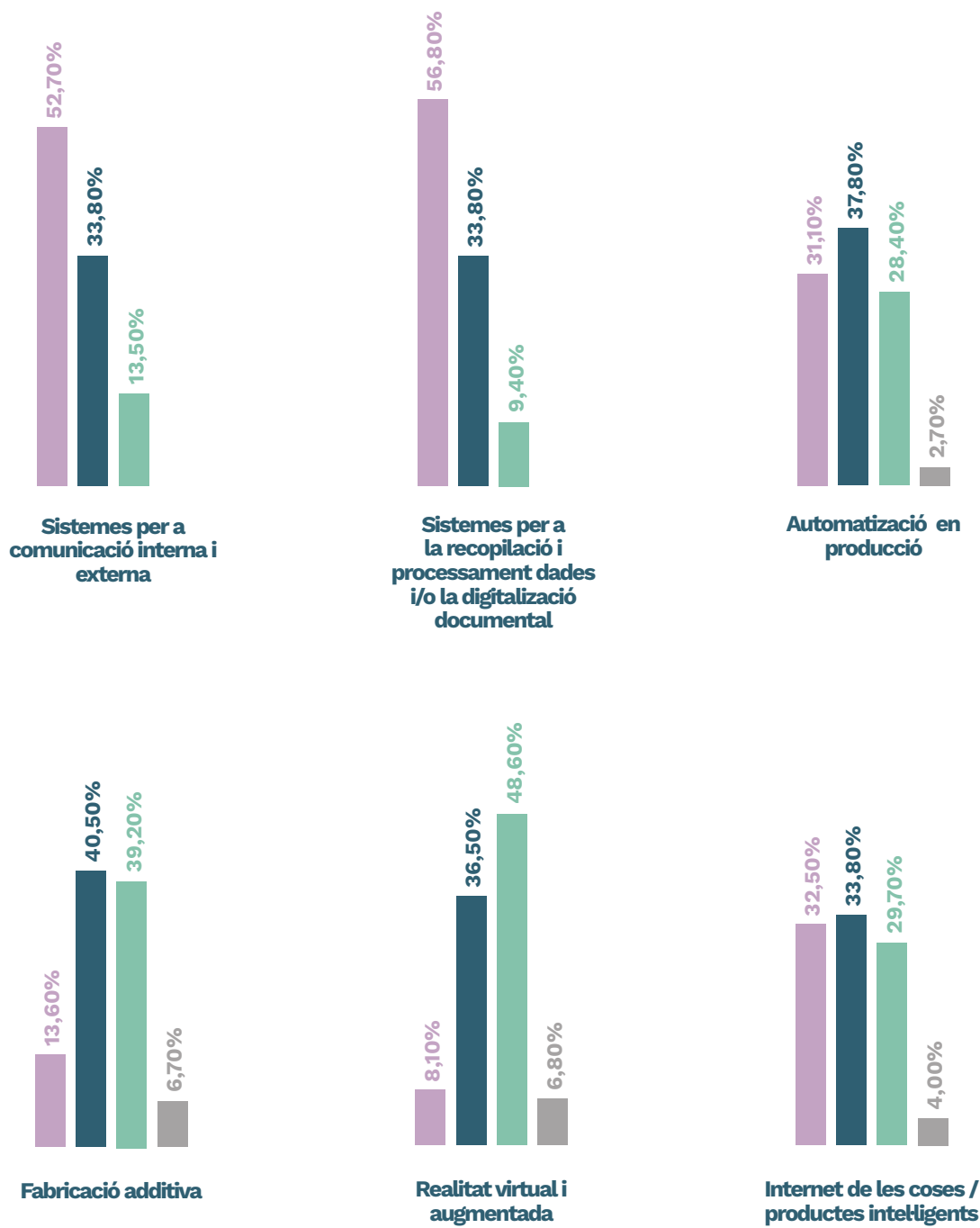
Disminuirà

NS/NC

Figura 5b.10: Expectatives d'ús de les tecnologies en els pròxims 12 mesos en pimes del sector cartó i embalatge.

Font: Elaboració pròpia

Aumentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Entre els sectors que tenen la mateixa jerarquia d'expectatives que el perfil general d'empresa industrial valenciana podem trobar el tèxtil, el calcer, el moble, el ceràmic, el químic i el cartó i l'embalatge.

Les empreses tèxtil s'ajusten en general al perfil industrial general valencià. Les majors expectatives estan en l'adopció de sistemes per a la recopilació i tractament de dades (42,4%) i en la de sistemes de comunicació interna i externa (38,8%) (nivells apenes un punt percentual inferior a la mitjana general). L'automatització de la producció o l'ús de la Internet de les coses es manifestada per un 28,2% de les pimes tèxtils. Ací destaquen els sis punts percentuals més d'expectativa en l'ús de la "Internet de les coses (IoT)". En el mateix sentit, la fabricació additiva té un major nivell d'expectativa entre les empreses tèxtils (11,8% vs. 9,4%), i -al contrari- la realitat virtual i augmentada resulta quasi marginal (2,4% vs. 5,1%).

No obstant, les pimes del calcer es diferencien de la resta en un significatiu menor nivell d'adopció de totes les tecnologies proposades. Així, l'expectativa d'adoptar sistemes per a la recopilació i tractament de dades i de sistemes de comunicació interna i externa sols arriba al 34%-35% d'empreses del sector (un nivell entre 6 i 8 punts percentuals inferior a la mitjana general), i la d'automatitzar la producció o usar la Internet de les coses sols arriba a entre un 14,30% i un 16,50% (entre 8,1 i 11,4 punts percentuals menys que la mitjana). Inclús aquelles tecnologies amb menys expectatives troben a les empreses del calcer un entorn menys propici (5 punts menys en fabricació additiva i 0,7 punts en l'ús de realitat virtual i augmentada).

Un cas semblant és el del moble, on l'expectativa d'adoptar sistemes per a la recopilació i tractament de dades arriba al 36,5% de les pimes (6 punts per sota de la mitjana) i la d'incorporar sistemes de comunicació interna i externa al 31,7% (8,4 punts menys). També és inferior l'expectativa al sector del moble en allò que es refereix a la fabricació additiva (7,7% vs. 9,4% del valor general). En canvi, l'automatització de la producció i l'ús de la Internet de les coses tenen uns nivells d'expectativa similar a la mitjana industrial valenciana (26,9% i 21,2% respectivament; apenes 1 punt menys). Sense massa rellevància, crida l'atenció com el 6,80% de les pimes de moble manifesten tindre una major expectativa sobre l'ús de realitat virtual i augmentada (per dalt del 5,10% de mitjana general).

En sentit contrari es manifesten les pimes ceràmiques, on el nivell d'adopció de totes les tecnologies proposades és superior. Així, l'expectativa d'adoptar sistemes per a la recopilació i tractament de dades es dona entre el 59,1% de les empreses entrevistades (15,6 punts més) i la incorporació de sistemes de comunicació interna i externa arriba al 54,6% de pimes (14,5 punts per dalt de la mitjana). També destaca al ceràmic l'expectativa d'automatitzar la producció (on un 45,4% la contempen; 17,5 punts més) i la d'utilitzar realitat virtual i augmentada (9,1%; 4 punts per dalt). En canvi, no hi ha cap diferència significativa respecte al conjunt de pimes industrials valencianes en allò referent tant a l'ús de la Internet de les coses (sols 0,3 punts per damunt), com de la fabricació additiva (sols 0,4 punts per sota)

Coincideixen amb un nivell d'adopció superior de totes les tecnologies proposades les pimes químiques. Així, l'expectativa d'incorporar sistemes de comunicació interna

i externa arriba al 66,6% d'empreses (26,5 punts per dalt de la mitjana) i la d'adoptar sistemes per a la recopilació i tractament de dades abasta al 55,5% de les entrevistades (12 punts més). A continuació en nivell d'importància figuraria l'automatització de la producció (declarada pel 40,7%; 12,8 punts per damunt) i l'ús de la Internet de les coses (22,2%; sols 0,2 punts per sota). Per últim, la fabricació additiva arriba fins el 14,8% (5,4 punts més) i la realitat virtual i augmentada (3,7%; 1,4 punts per sota del valor mitjà).

De forma semblant, s'han manifestat les empreses del sector de cartó i l'embalatge, on la incorporació de sistemes de comunicació interna i externa és de nou la principal expectativa (56,8% ; 16,7 punts per dalt de la mitjana), seguida de prop per l'adopció de sistemes per a la recopilació i tractament de dades (52,7%; 9,2 punts més). A continuació, destaca l'ús de la Internet de les coses (32,5%; 10,5 punts per dalt) i l'automatització de la producció (31,1%; 3,2 punts més). Al tercer nivell queden la fabricació additiva (declarada pel 13,6% de les empreses del sector; 4,2 punts més) i la realitat virtual i augmentada (revelada pel 8,1%; 3 punts per dalt de la mitjana).

Per altra banda, hi ha sectors industrials amb un perfil particular que no segueix el patró general. Aquest és el cas del sector de l'energia, l'automoció, el joguet i el metall.

Al sector energètic les expectatives d'adoptar sistemes per a la recopilació i tractament de dades o sistemes de comunicació interna i externa són també les més importants, encara que ací són molt majoritàries (fins al 78,50% de les empreses del sector, quasi el doble de la mitjana general). Una particularitat significativa del sector és que l'ús de la Internet de les coses compta amb una expectativa també ampla (57,1%; dues vegades i mitja el valor general), així com el de realitat virtual i augmentada (28,5%: cinc vegades més). També crida l'atenció la menor rellevància esperada de l'automatització de la producció (21,4%; 6,5 punts percentuals per sota de la mitjana), així com també de la fabricació additiva (7,1%; 2,3 punts per sota).

El cas del sector d'automoció crida l'atenció com cap empresa (0,0%) declara tindre cap expectativa en l'ús de la Internet de les coses, de la realitat virtual i augmentada i de de la fabricació additiva. Però, la meitat d'elles (50,0%) manifesten que tenen expectativa d'adoptar sistemes per a la recopilació i tractament de dades o sistemes de comunicació interna i externa (entre 6,5 i 9,9 punts percentuals per dalt de la mitjana general). L'automatització de la producció està prevista incrementar-la en el 16,7% de les pimes d'automoció (11,2 punt per sota de la mitjana).

Les pimes jogueteres tenen una elevada expectativa d'incorporar l'automatització de la producció (50%; quasi el doble del nivell general). Al mateix nivell d'expectativa, es troben l'adopció de sistemes per a la recopilació i tractament de dades (6,5 punts més) o de sistemes de comunicació interna i externa (9,9 punts per dalt de la mitjana). En un segon nivell, destaca també com a singularitat sectorial, la significativa expectativa d'utilitzar fabricació additiva (25%; 15,6 punts percentuals per damunt de la mitjana general). I també amb un 25% de respostes de les pimes enquestades, encara que sense diferència significativa, es troba l'expectativa de usar de la Internet de les coses (amb sols 2,6 punts més). En últim lloc, només un 12,5% de les pimes jogueteres declaren esperar augmentar l'ús de la realitat virtual i augmentada (7,4 punts per dalt).

El sector de metall té una jerarquia d'expectatives singular, on les principals són l'ús de la Internet de les coses (47,7%; més del doble de la mitjana) i la fabricació additiva (45,8% vs. 9,4% general de la indústria valenciana). L'adopció de sistemes per a la recopilació i tractament de dades i la de sistemes de comunicació interna i externa tenen una rellevància similar a les anteriors (45,1% i 43,1% respectivament), encara que estan alineades amb el nivell general. Crida especialment l'atenció com l'expectativa d'automatitzar la producció és molt elevada entre les pimes del metall (41,8%; 13,9 punts per dalt de la mitjana), així com d'usar la realitat virtual i augmentada (38,6% vs. el 5,1% del conjunt de la indústria).

3.2.

Política clúster, cooperació i cadena de valor global

3.2.1. Expectatives generals de política clúster, cooperació i cadena de valor global a la indústria valenciana.

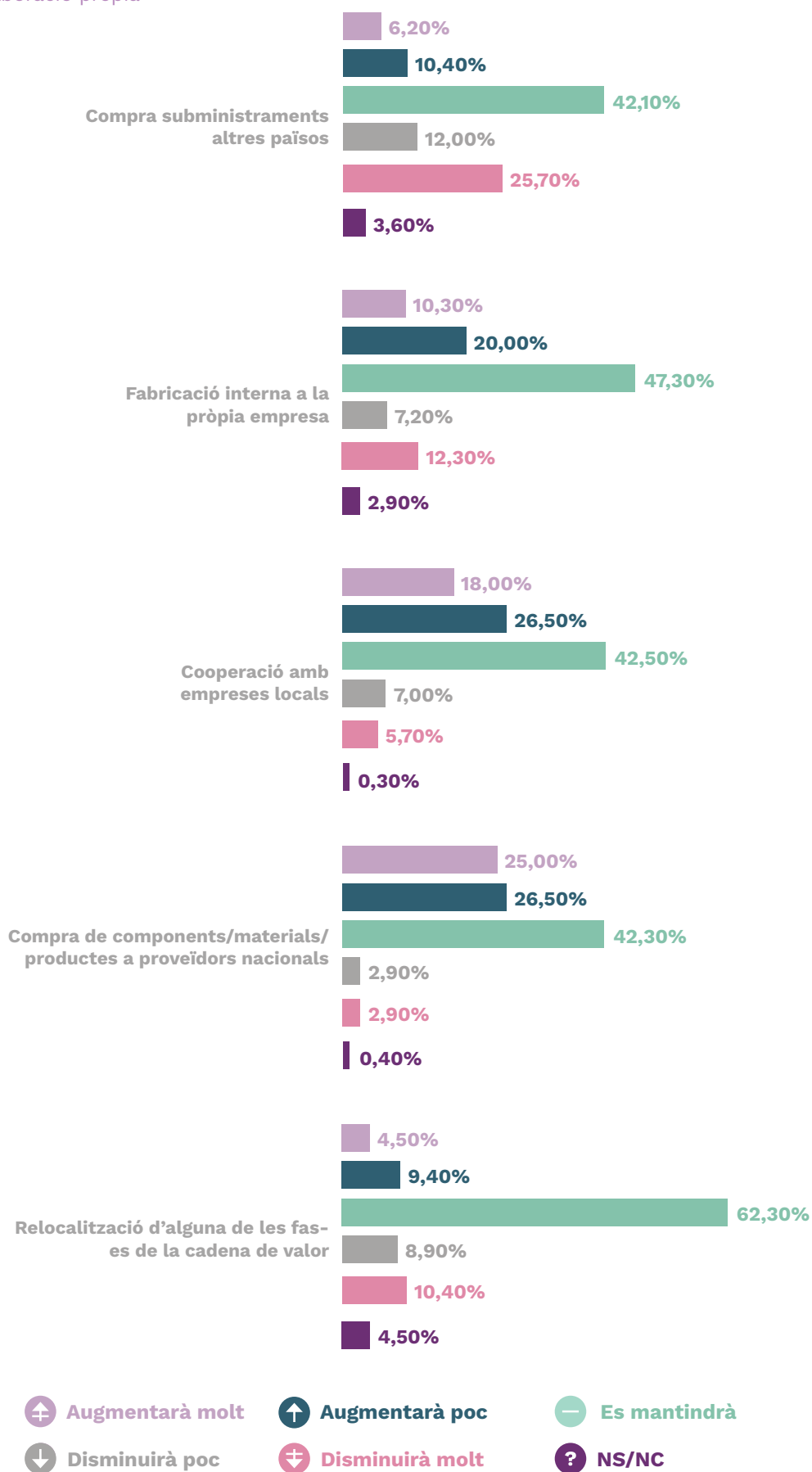
Els efectes de la pandèmia (i la post-pandèmia) sobre les cadenes de valor globals estan sent molt intensos, tensionant significativament la disponibilitat de matèries primeres i de productes acabats, i incrementant notablement els costos. En aquest sentit, a nivell tant de clúster com d'empresa, s'estan implementant diferents polítiques per a pal·liar les actuals mancances.

En aquest capítol de respostes a la crisi actual, la majoria de les pimes industrials valencianes preveuen augmentar les seues compres a productors nacionals (el 51,50% de les enquestades) i incrementar la cooperació amb empreses locals (el 44,50% de les mateixes). D'altra banda, el 30,30% declaren que augmentaran la fabricació interna en la mateixa empresa. Com a respostes minoritàries cal indicar que només el 16,60% de les pimes manifesten que incrementaran les seues compres en altres països i el 13,90% que relocalitzaran alguna de les fases de la cadena de valor.

Des del punt de vista de les expectatives de disminució, crida l'atenció el fet que el 37,70% de les pimes enquestades pensen que reduiran les seues compres en altres països. També destaca que el 19,50% pensen que rebaixaran la fabricació interna en la mateixa empresa, i que el 19,30% disminuiran la relocalització d'alguna de les fases de la cadena de valor. Aquestes dades són congruents (justament les oposades) a les expectatives de creixement.

Figura 6: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos

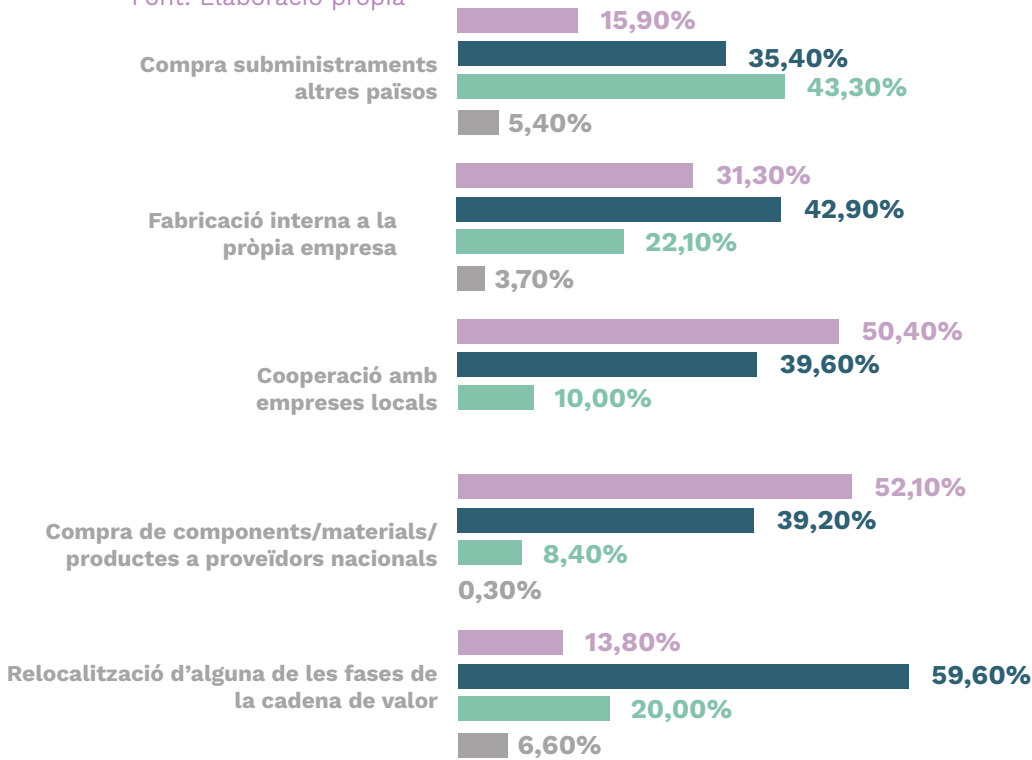
Font: Elaboració pròpia

3.2.2. Expectatives de política clúster, cooperació i cadena de valor global segons la dimensió empresarial.

Figura 6a.1: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats.

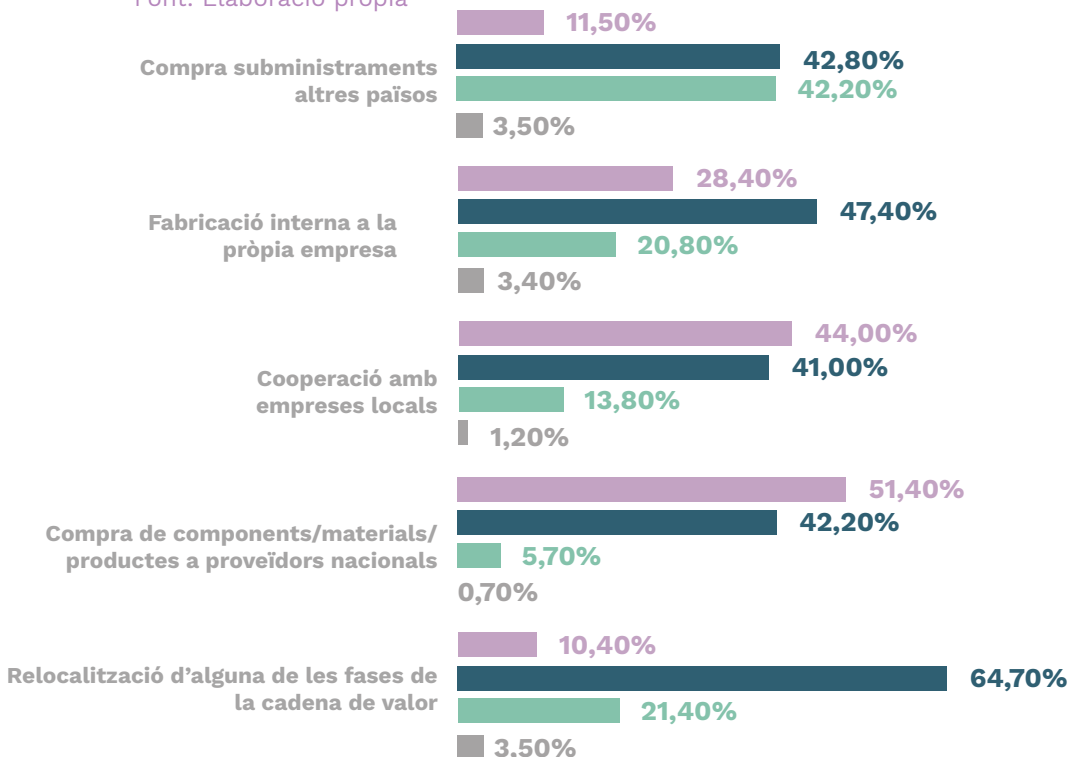
Font: Elaboració pròpia

3 — 9 empleats

Figura 6a.2: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats.

Font: Elaboració pròpia

10 — 19 empleats

Figura 6a.3: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats.

Font: Elaboració pròpia

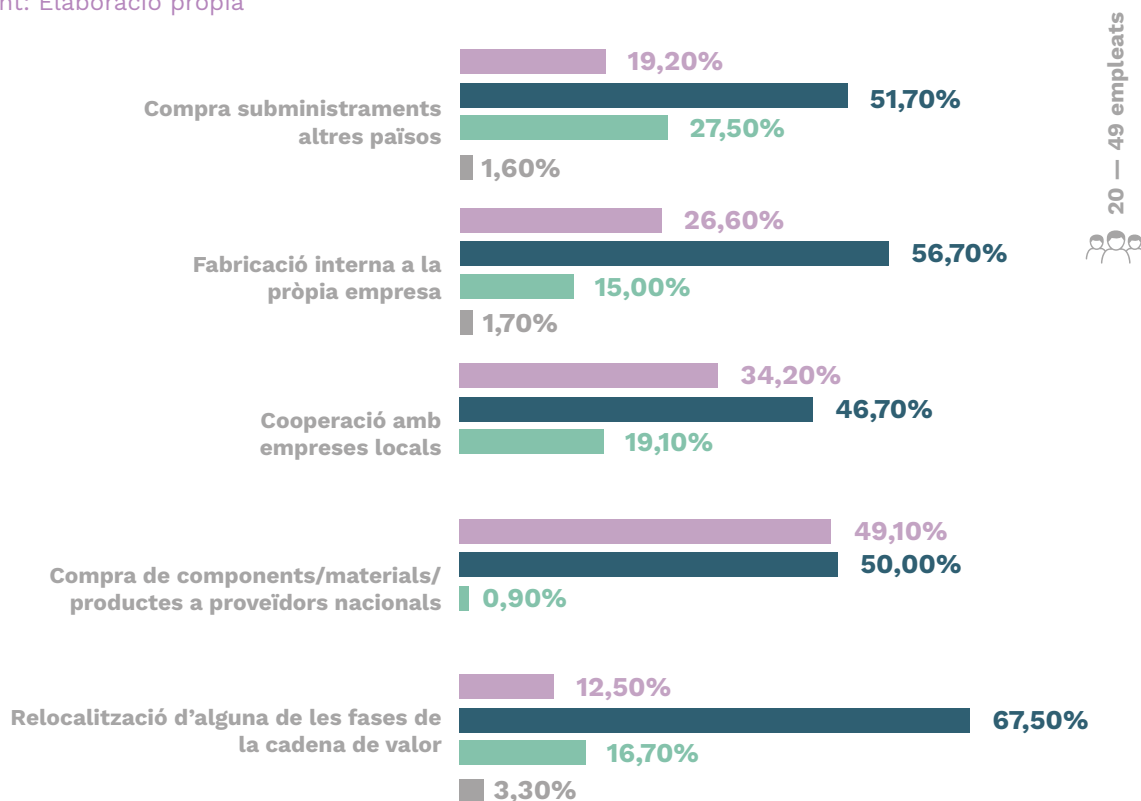
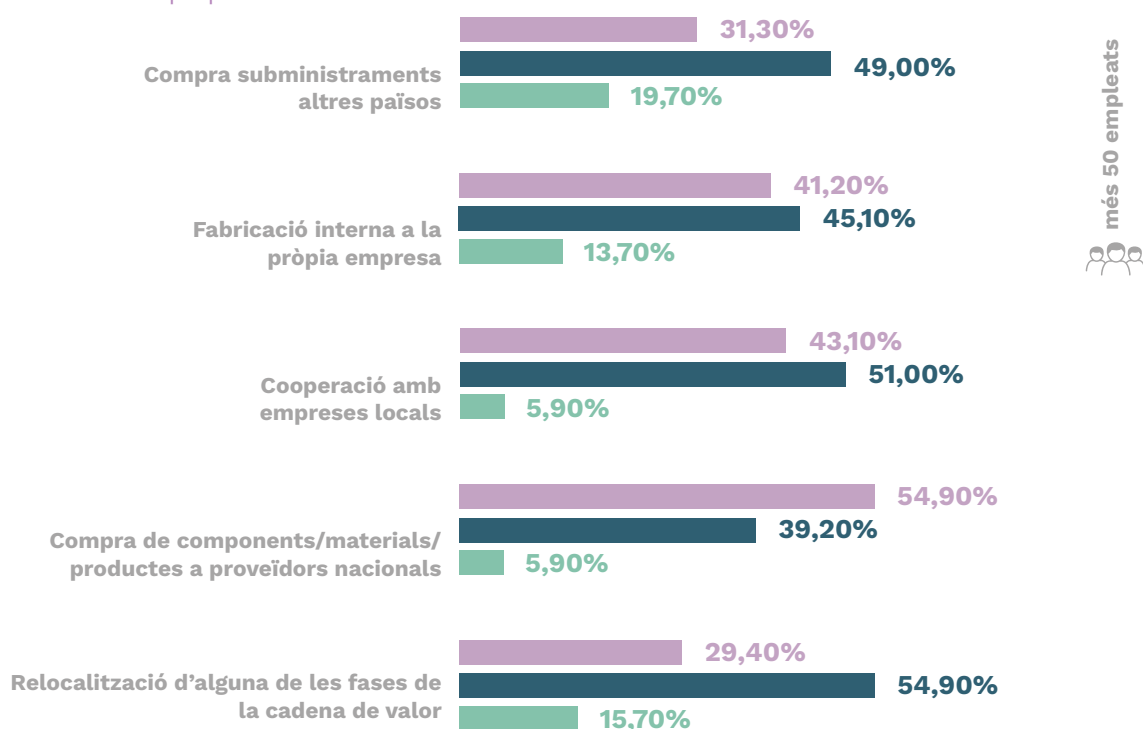

Figura 6a.4: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

La compra de subministraments a altres països disminuirà a favor d'augmentar les compres a productors nacionals, ja que en tots dos casos la intenció és major conforme disminueix la dimensió empresarial. Les empreses més xicotetes no tenen la capacitat de negociació que tenen les més grans i prefereixen dependre de proveïdors nacionals.

Tant les empreses de menor grandària com les més grans consideren necessari incrementar la cooperació amb empreses locals per a millorar la seua competitivitat. D'altra banda, a major grandària augmentarà la fabricació interna en la mateixa empresa, objectiu que coincideix amb la intenció d'incrementar la possibilitat de relocalitzar algunes de les fases de la cadena de valor.

S'aprecia una tendència a potenciar la col·laboració entre empreses locals com a alternativa per a cobrir determinats problemes d'aprovisionament que han patit algunes indústries durant la crisi. La volta a la relocalització d'alguna de les fases de valor de les seues cadenes de subministrament, l'increment de l'aprovisionament pròxim i la disminució del d'altres països, així com l'increment de la fabricació pròpia són algunes de les mesures que les pimes industrials valencianes esperen aplicar durant el pròxim any.

D'altra banda, cal destacar, tal com posen de manifest les pròpies empreses, la necessitat d'incrementar i augmentar la col·laboració entre empreses i altres agents de l'entorn (com a universitats, centres tecnològics, etc.) per a aprofitar sinèrgies que els permeta la racionalització de costos i l'optimització de recursos.

3.2.3. Expectatives de política clúster, cooperació i cadena de valor global segons el sector d'activitat.

De forma anàloga al conjunt de la indústria es comporten les pimes del metall, on la major compra a proveïdors nacionals (51,7%; pràcticament igual a la mitjana general) i la intensificació de la cooperació amb empreses locals (41,8%; 2,7 punts per sota) són les principals mesures que s'esperen posar en marxa pròximament. La fabricació interna en la pròpia empresa és la tercera opció més popular (28,8% de les enquestades; un nivell molt similar a la mitjana). Amb la mateixa tònica es comporten les mesures menys previstes per al futur de les pimes del metall: un increment de les compres en altres països (16,4%) i una major relocalització d'activitats (13,8%), amb nivells de resposta molt similars al del conjunt de la indústria valenciana consultada al present estudi.

Les previsions a curt termini al sector calcer també són similars a la mitjana industrial. Així, les compres a proveïdors nacionals (51,7%) i la cooperació amb empreses locals (50,6%) són les principals expectatives a acometre a 12 mesos vista, sent la cooperació més significativa al sector que al conjunt de la indústria valenciana. La previsió de realitzar la fabricació de forma interna és la tercera opció més popular (28,6%), lleugerament per sota del valor mitjà. Per últim, les menors expectatives en política clúster es concentren en la realització de compres en altres països (20%) i

en la relocalització d'activitats (20%), ambdues per dalt de la mitjana de la indústria valenciana (especialment la relocalització).

Les empreses del tèxtil també presenten una composició de mesures similars per augmentar la seua política clúster. Així, una major compra a proveïdors nacionals (50,6%; molt similar a la mitjana) i intensificar la cooperació amb empreses locals (48,2%; 3,7 punts per damunt) segueixen sent les principals expectatives a un any vista. En tercer lloc, trobem al sector tèxtil la previsió de realitzar la fabricació de forma interna (amb un 35,3% de les enquestades; 5 punts superior a la mitjana). Realitzar compres en altres països (14,3%) i relocalitzar activitats (12,1%) són les previsions que menys contempen les pimes del tèxtil, reunint -a més - a un percentatge d'empreses inferior a la mitjana.

Es també el cas de les pimes valencianes del moble, on també es troben unes expectatives semblants a les de la resta de la indústria. Destaca, en primer lloc i amb un nivell similar al general, la previsió de realitzar compres en altres països (49%; 2,5 punts per sota). Amb segon lloc, contempen una major cooperació amb empreses locals (36,6%; encara que 7,9 punts percentuals menys que el valor del conjunt de la indústria). En canvi, la fabricació interna en la pròpia empresa és prevista per un percentatge similar d'empreses del moble (31,6% vs. 30,3%). Les mesures menys populars tornen a ser la compra d'aprovisionaments en altres països (14,4%; 2,4 punts per sota de la mitjana) i la relocalització d'activitats (6,7%; la meitat del nivell del conjunt de la indústria).

Al sector químic, les principals expectatives són les mateixes, una major compra a proveïdors nacionals (51,8%; quasi igual a la mitjana) i una intensificació de la cooperació amb empreses locals (40,7%; 3,8 punts per sota de la mitjana). A una distància significativa es troba l'augment de la fabricació interna (amb un 29,6%; un nivell molt paregut a la mitjana). Per últim, una vegada més, trobem la realització de compres en altres països es contemplada pel 22,2% (3,6 punts per damunt) i la relocalització d'activitats (18,5%, 4,6 punts percentuals també per dalt de la mitjana).

El sector jogueter presenta unes dades un tant diferents, ja que la cooperació amb empreses locals és la principal expectativa en aquest àmbit (75%; 30 punt per dalt de la mitjana), seguit molt de lluny per les compres a proveïdors nacionals (37,5%, un nivell 14 punts inferior). La previsió de realitzar compres en altres països (25%) està per dalt de la mitjana general, mentre la fabricació de forma interna (25%) es troba 5,3 punts per sota del valor mitjà. La relocalització d'activitats és l'alternativa menys popular amb un 12,5% dels casos, un valor molt similar al general.

Al sector ceràmic la cooperació amb empreses locals (45,4%) és novament l'expectativa més destacada a 12 mesos vista, un nivell molt similar al del conjunt de la nostra indústria. La compra a proveïdors nacionals està prevista pel 36,4% de la mostra, encara que és un grau 15 punts per sota de la mitjana. Això sí, les pimes ceràmiques contempen amb major probabilitat realitzar compres d'aprovisionaments en altres països (22,7%; 6,1 punts per dalt de la mitjana). Per contra, la fabricació interna en la pròpia empresa sols es contemplada pel 18,1% de les enquestades, un nivell significativament menor al general (12,1 punts menys). La relocalització d'activitats

a curt termini és poc contemplada per les empreses ceràmiques (sols pel 4,6%), la tercera part que la mitjana de les pimes industrials valencianes.

Per altra banda, les pimes energètiques presenten un perfil singular respecte a les seues previsions a curt termini en política clúster. Destaca sobremanera la cooperació amb empreses locals (78,6%; 28 punts percentuals per damunt de la mitjana). Les compres a proveïdors nacionals (57,1%) són la segona previsió més popular al sector energia (significativament per dalt del valor mitjà de la indústria valenciana). Crida l'atenció l'elevada previsió d'utilitzar la relocalització d'activitats (28,5%), molt per damunt de la mitjana. També destaca com la compra de subministraments d'altres països és superior a la mitjana (21,4% vs. 16,6%), i com l'expectativa de fabricació interna és clarament inferior entre les pimes energètiques (21,4% vs. 30,3%).

El sector automoció també presenta (una vegada més) un perfil peculiar en relació a les seues respostes enfront a la seua política clúster. Donades les característiques del sector, no hi ha cap empresa que declare que va a optar per relocalitzar activitats o per comprar subministraments a empreses d'altres països. Entre les seues expectatives, destaca la cooperació amb empreses locals (que torna a ser la principal amb un 50% de la mostra; 5,5 punts per dalt de la mitjana). La resta d'opcions que contemplen les pimes d'automoció es valoren per sota de la mitjana del conjunt de la indústria, com és el cas de la compra a proveïdors nacionals (33,3%; 18,2 punts per sota) i de la fabricació interna (16,7%; 13,6 punts per sota).

Per acabar, el sector del cartó i l'embalatge mostra una major expectativa respecte a les compres a proveïdors nacionals (58,1%; 6,7 punts superior) i una menor expectativa de cooperar més amb empreses locals (40,5%; 4 punts percentuals per sota). En aquest sector tant la fabricació interna (35,2%) com la relocalització d'activitats (18,9%) compten amb una major popularitat que a la resta de la indústria (5 punts per dalt de la mitjana en ambdós casos). En aquest cas, la compra de subministraments en altres països és l'opció menys popular (amb un 14,9% de les empreses entrevistades, lleugerament per sota del nivell general a la indústria).

Figura 6b.1: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

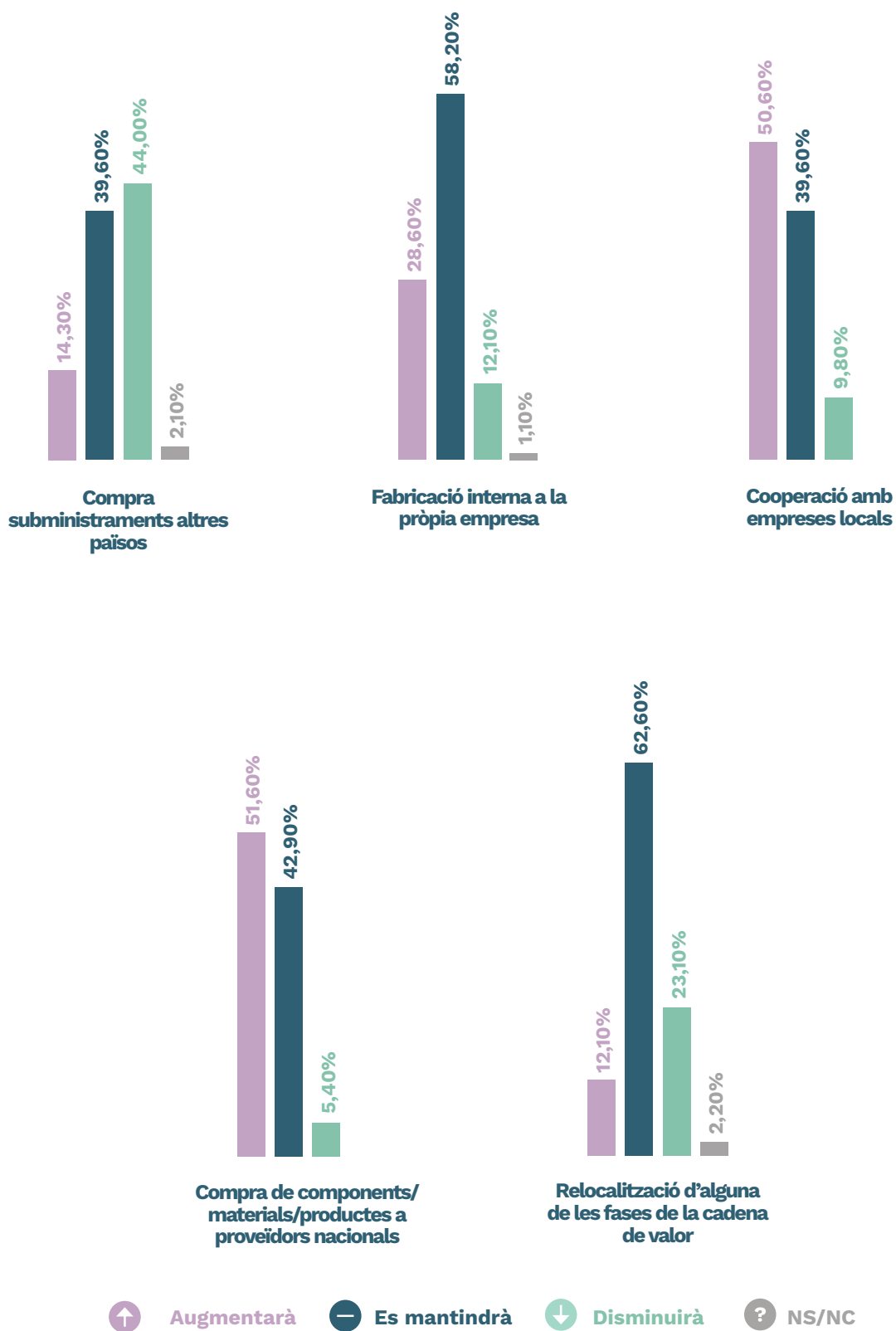
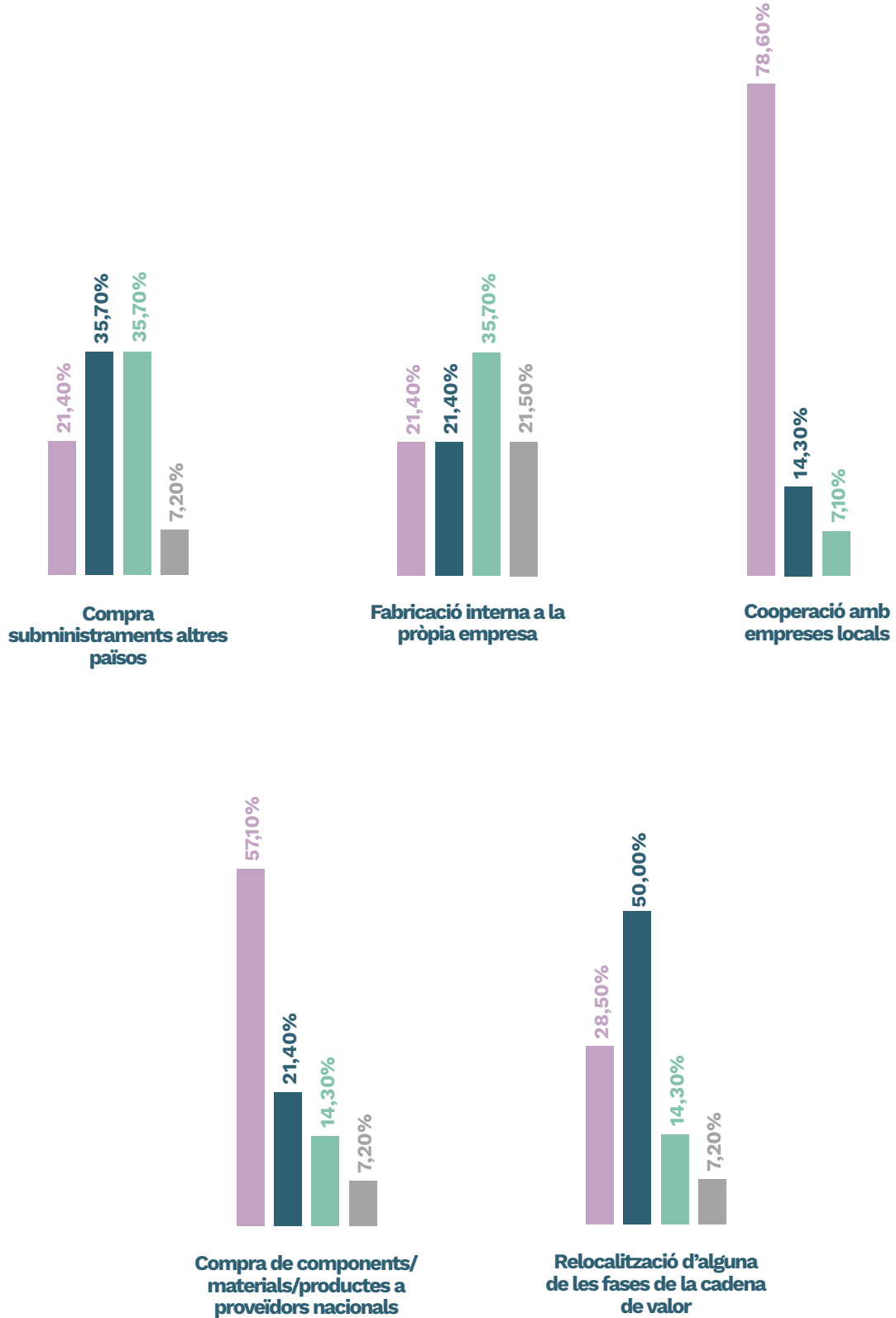

Figura 6b.2: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector energia.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Figura 6b.3: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

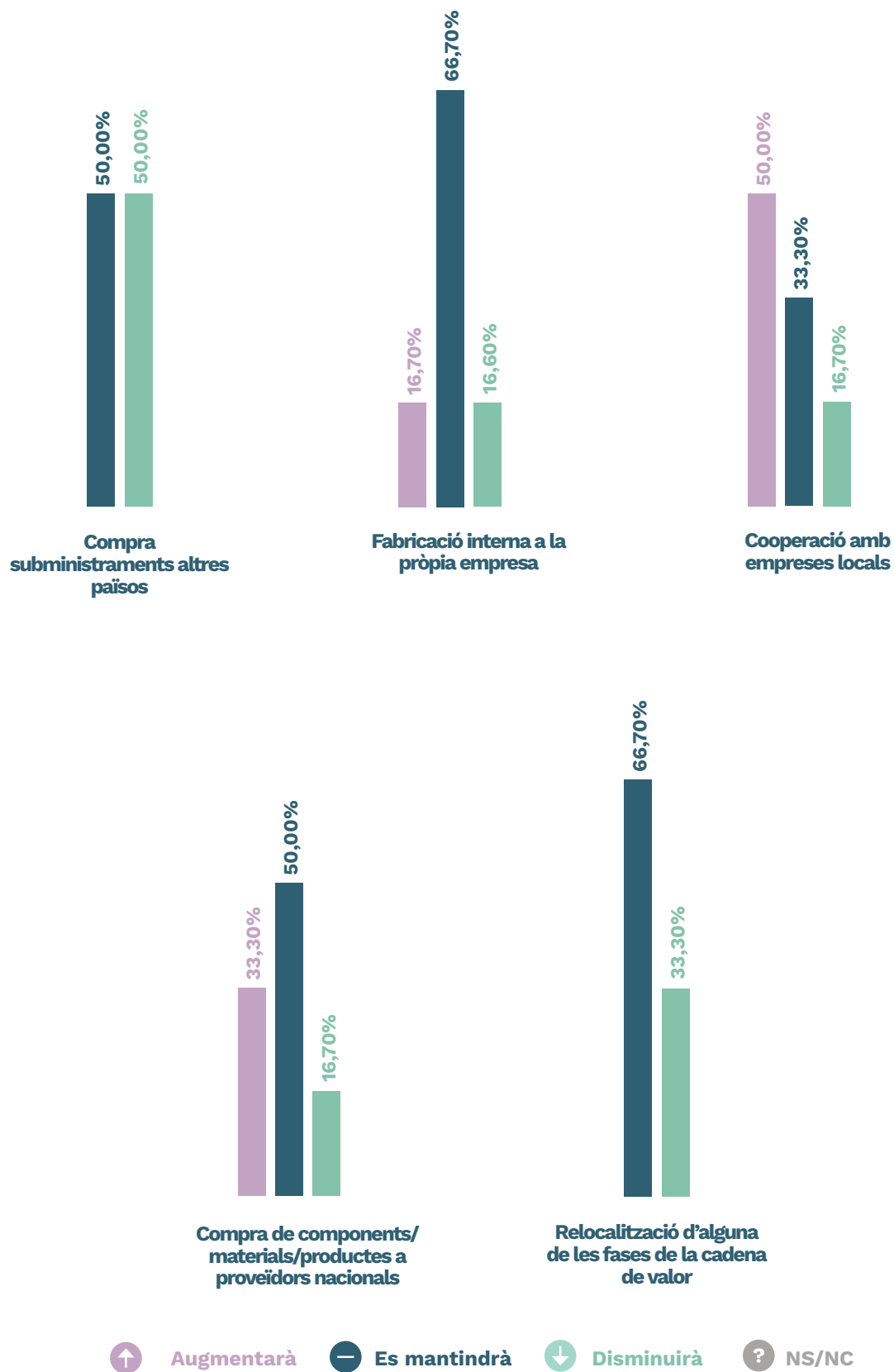
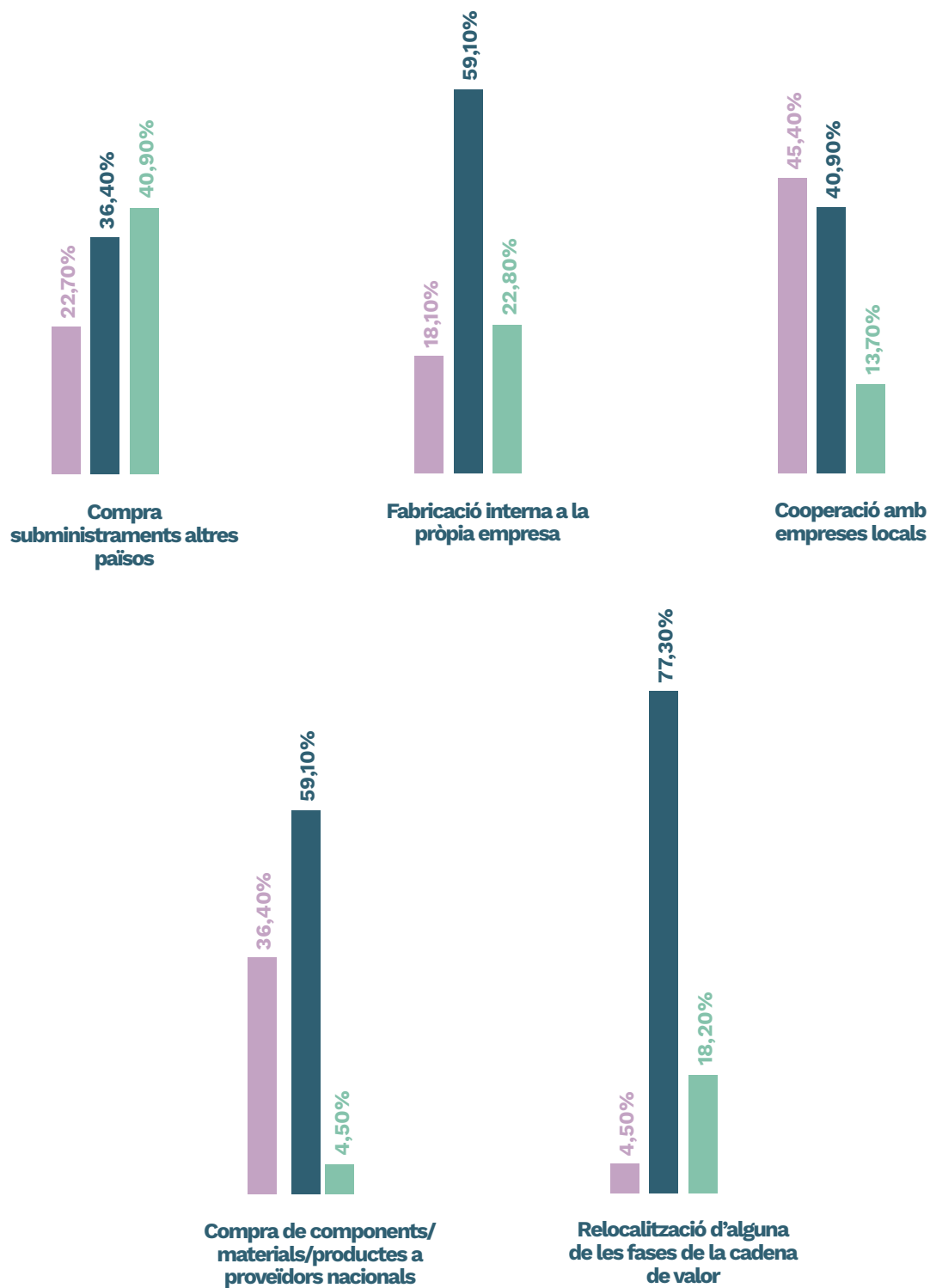

Figura 6b.4: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Figura 6b.5: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

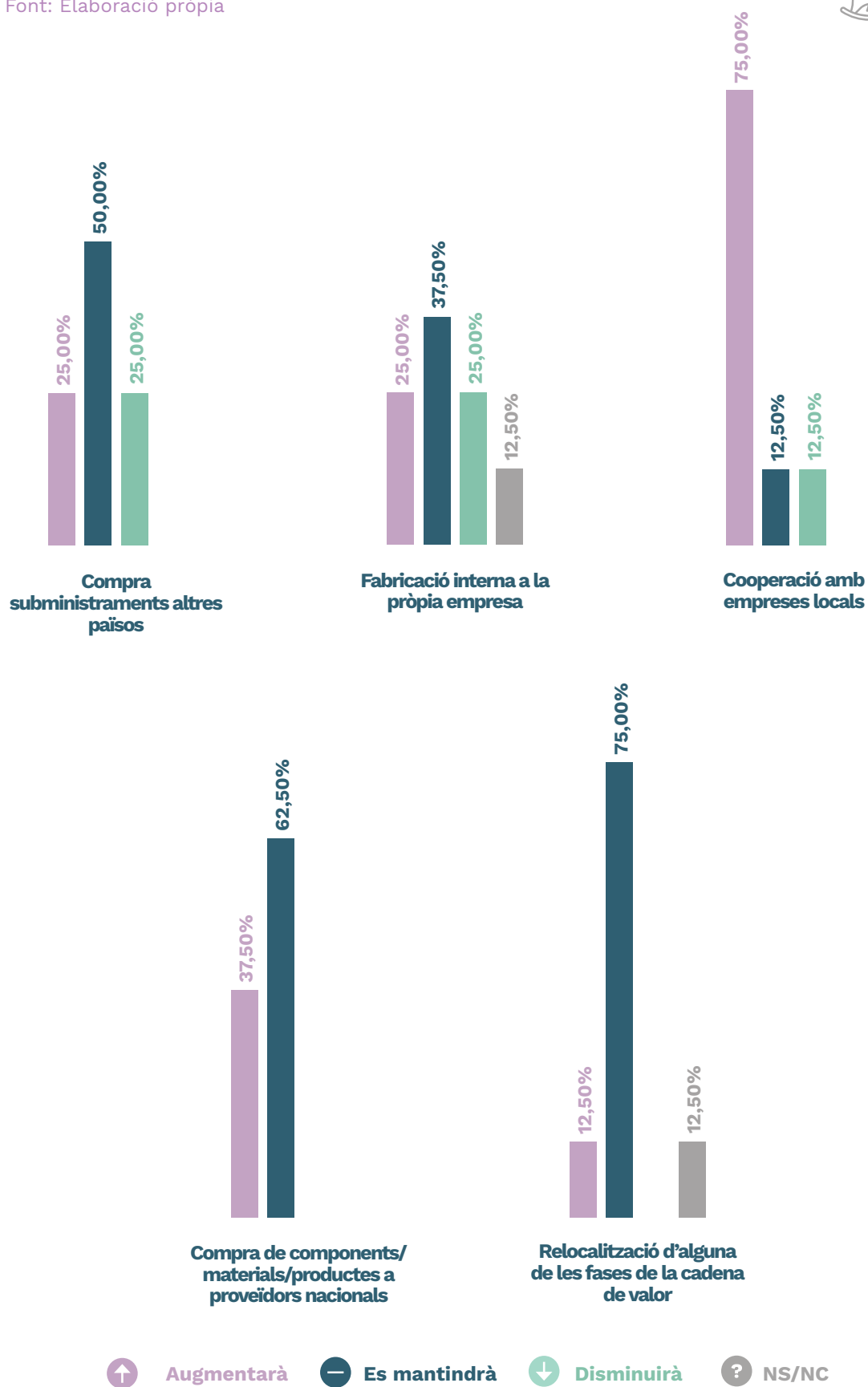
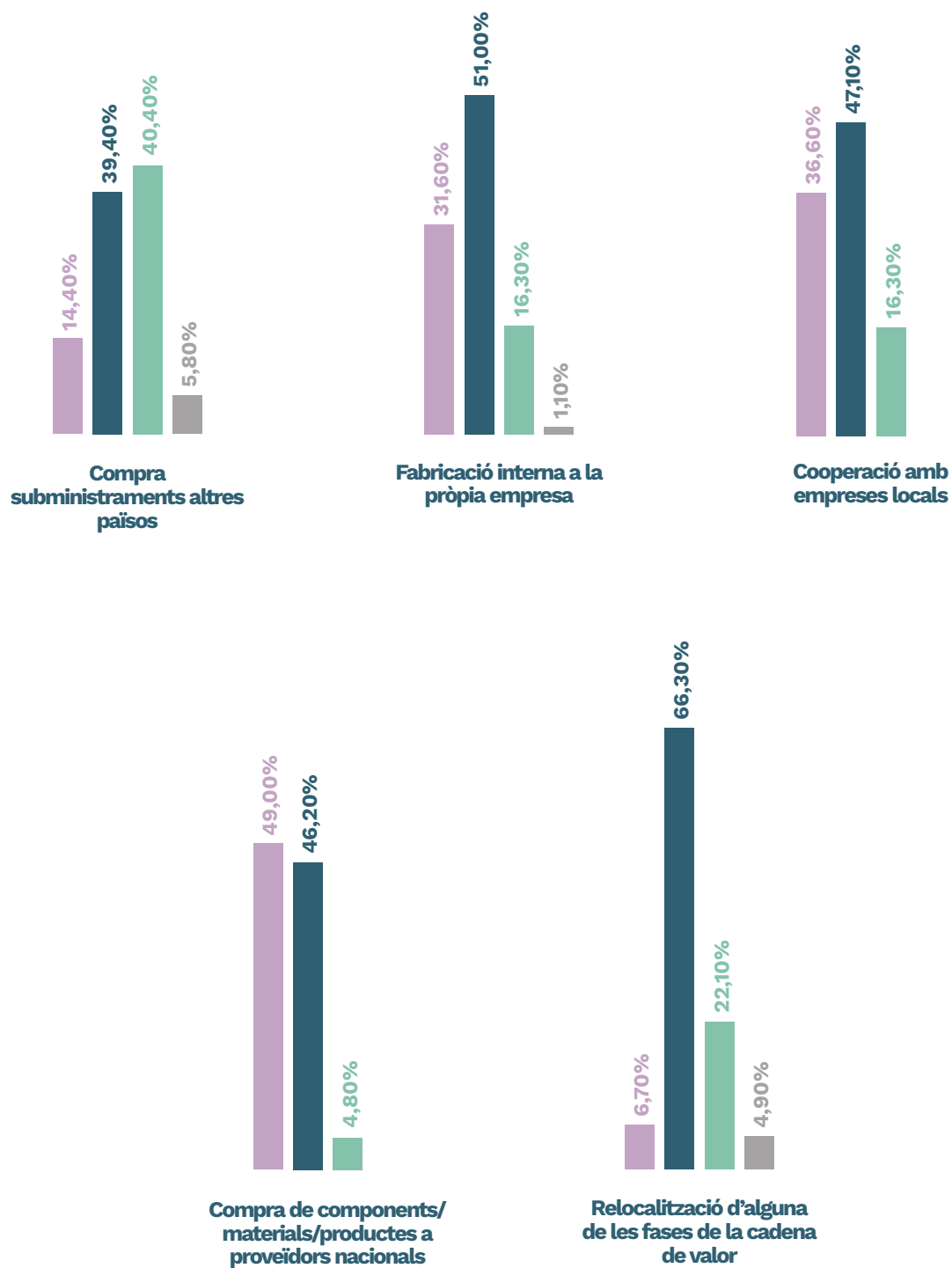

Figura 6b.6: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

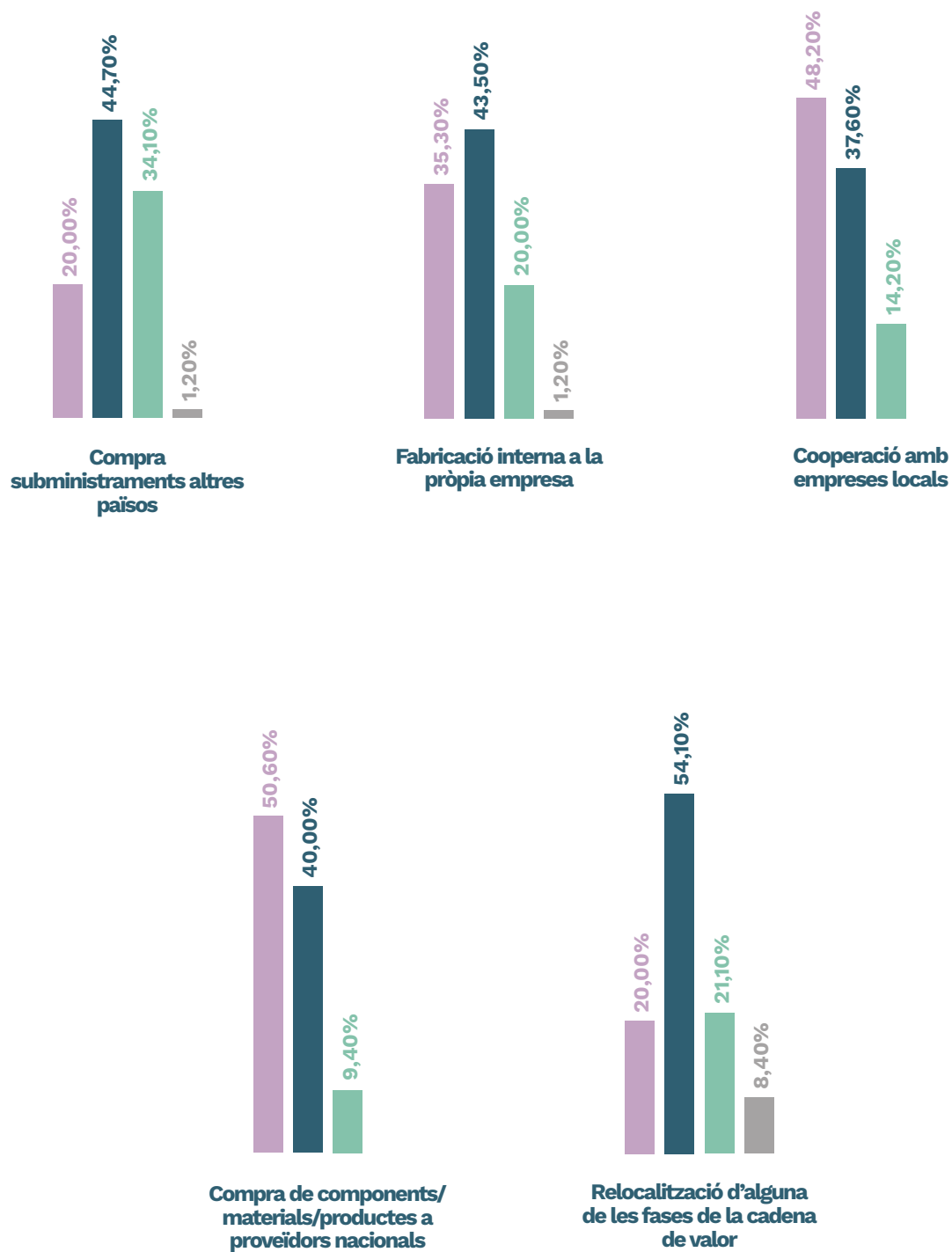
Disminuirà

NS/NC

Figura 6b.7: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

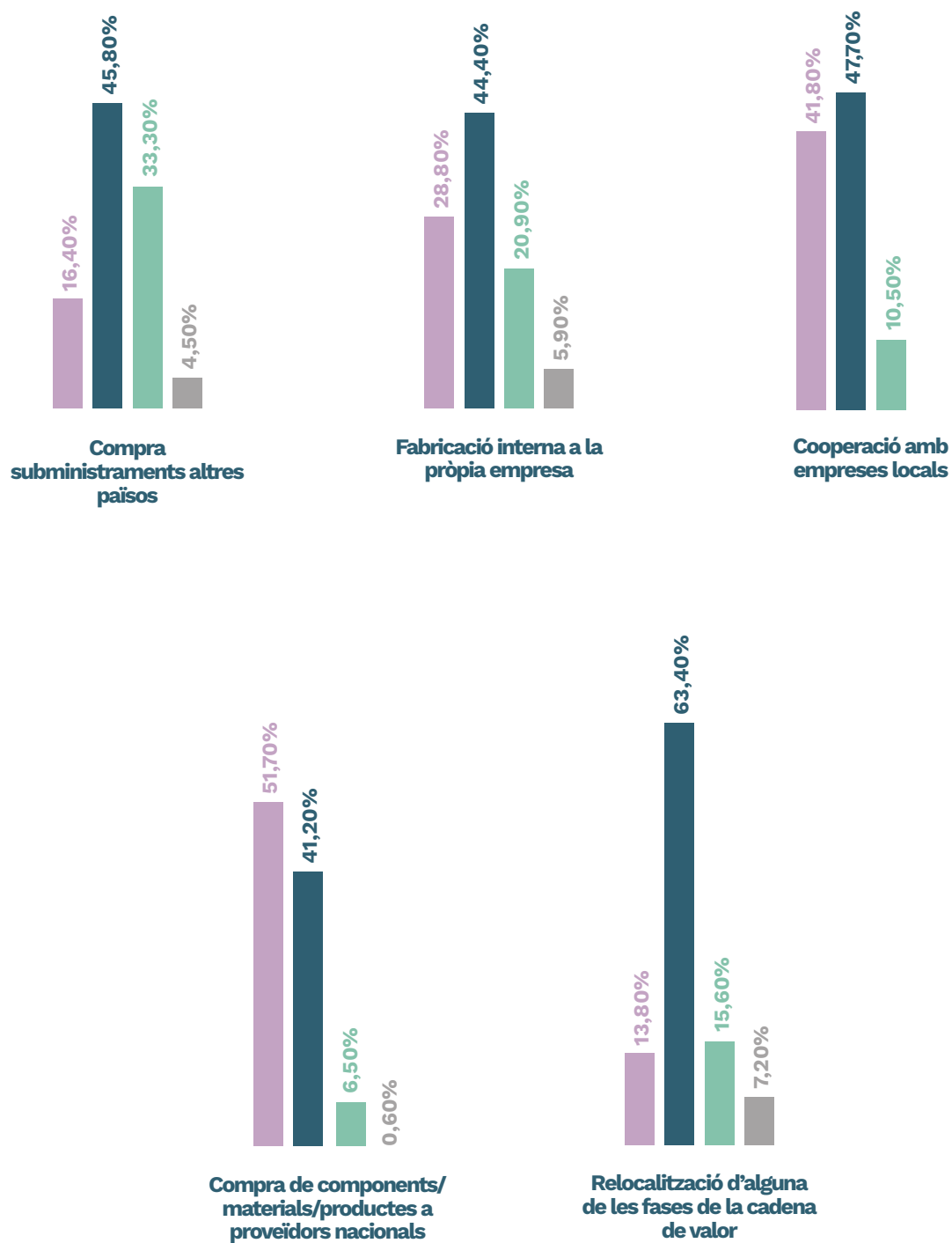
Disminuirà

NS/NC

Figura 6b.8: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Figura 6b.9: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

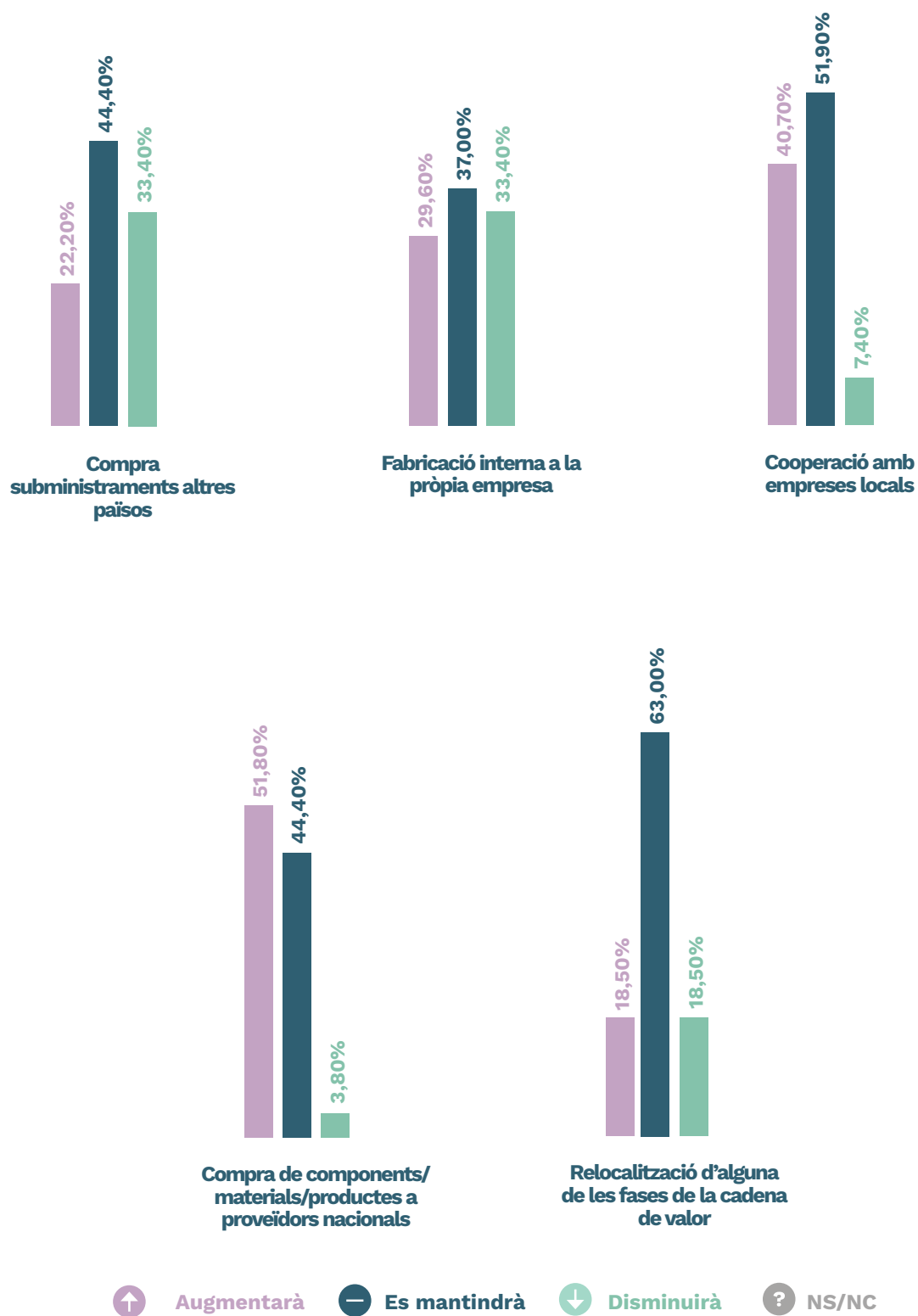

Figura 6b.10: Expectatives en l'evolució de les polítiques clúster en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

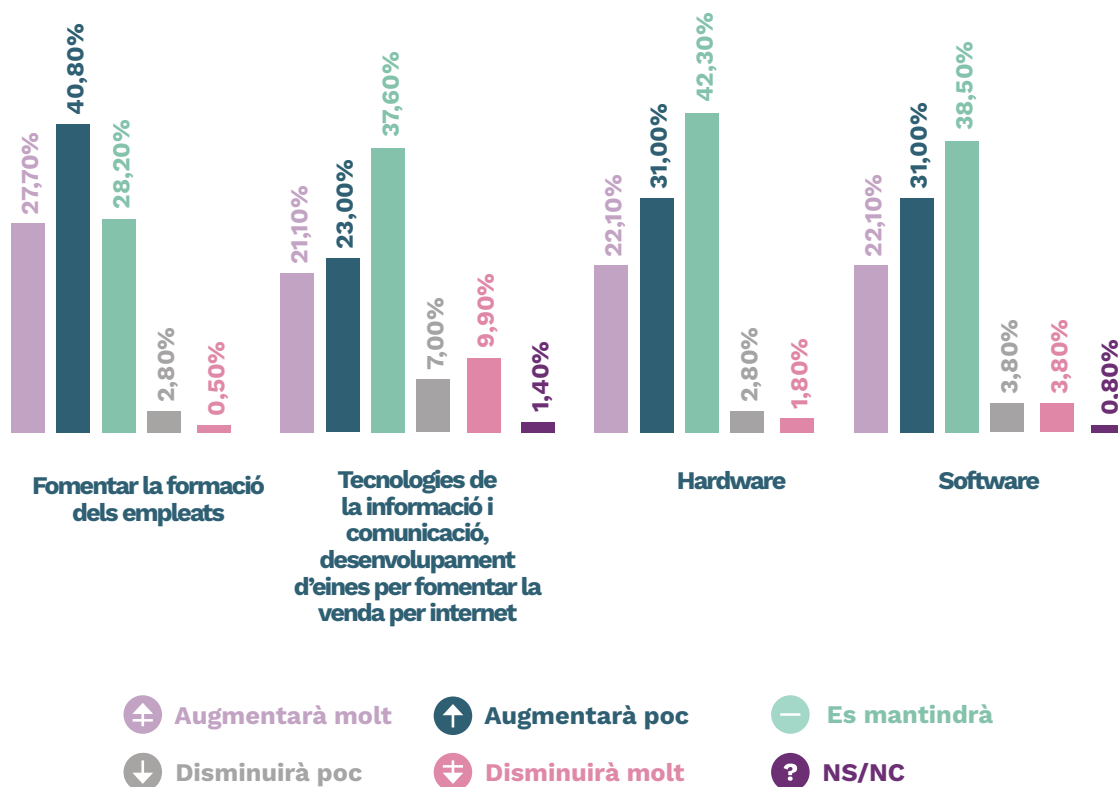

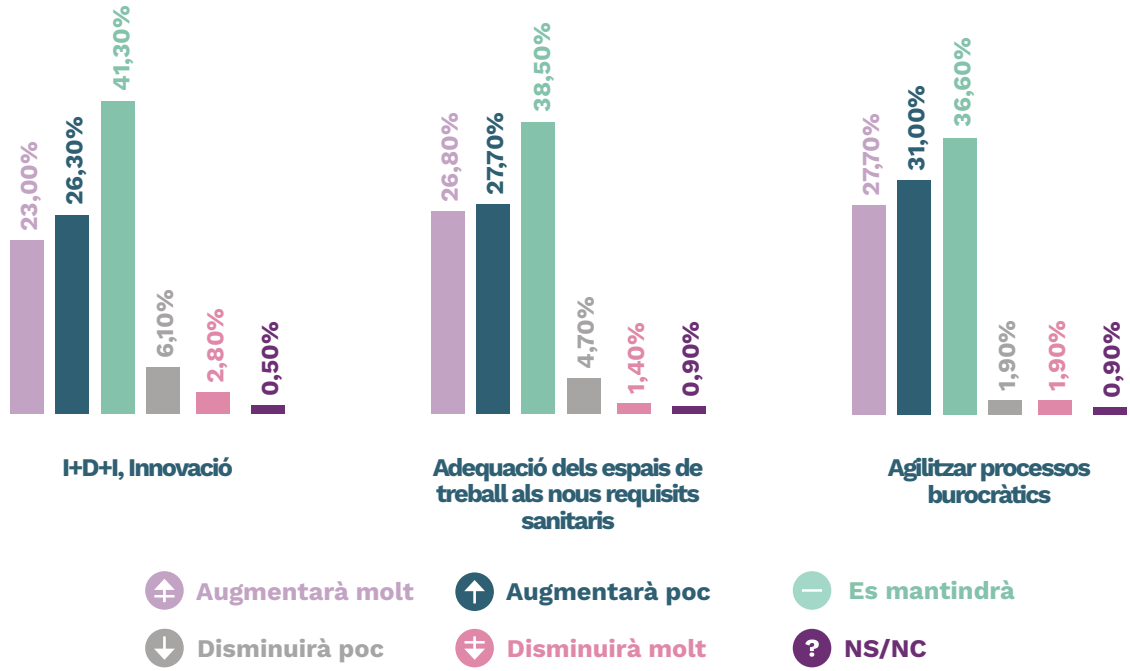
3.3. Inversió i finançament

3.3.1. Expectatives generals d'inversió i finançament a la indústria valenciana.

Figura 7: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos.

Font: Elaboració pròpia

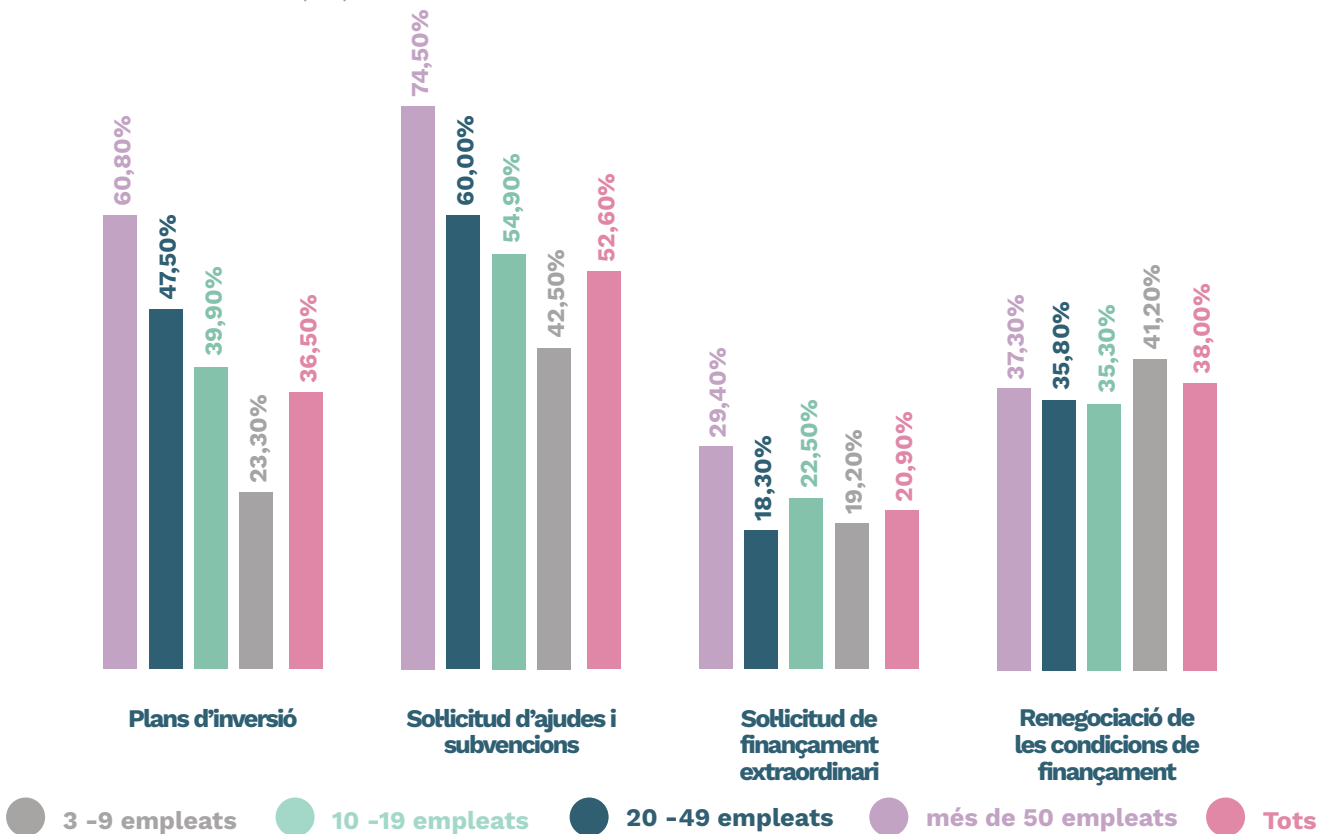

3.3.2. Expectatives d'inversió i finançament segons la dimensió empresarial.

Figura 7a: Mesures d'inversió i finançament en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial.

Font: Elaboració pròpia

El 52,6% de les empreses pensen sol·licitar ajudes i subvencions. D'entre elles, les de més de 50 treballadors són les que manifesten que ho faran amb major nombre (el 74,5%). La intenció disminueix a mesura que es redueix la grandària de les empreses. La segona mesura que adoptaran les empreses és la renegociació de les condicions de finançament (38,0%). En aquest cas són les microempreses (3-9 empleats) les que manifesten tindre major intenció de fer-ho (42,5%). El 36,5% de les empreses industrials valencianes tenen plans d'inversions per als pròxims 12 mesos. El 60,80% de les empreses de més de 50 empleats té aquests plans enfront del 23,3% de les empreses més menudes. Finalment, només el 20,9% de les empreses industrials valencianes pensa sol·licitar finançament extraordinari.

Pel que respecta a les expectatives de plans d'inversió en les empreses, destaca clarament com el 68,50% d'elles esperen invertir més a millorar la formació dels seus empleats. Aquest fet és congruent amb estudis precedents, on està opció era on més havia invertit l'empresa en resposta a la pandèmia.

En segon terme, sobreïxen diverses expectatives on més de la meitat de pimes industrials consideren que augmentarà més la seua inversió: agilitar processos burocràtics (el 58,70%), adequar els espais de treball a les noves condicions sanitàries (54,50%), hardware (53,10%) i software (53,10%). Ací cal indicar que, de nou, l'expectativa d'invertir més a adequar els espais de treball a les noves condicions sanitàries i en maquinari torna a seguir la tònica de les respostes empresarials realitzades després de l'impacte de la Covid-19. No obstant això, emergeixen amb força en la llista de prioritats inversions per a agilitar processos burocràtics i en software (les menys utilitzades en resposta a la pandèmia). Això pot mostrar una tipologia de nous problemes sorgits en el context post-pandèmia que caldria explorar.

Les menors expectatives d'inversió es troben a incrementar els projectes d'I+D+i i innovació (ho declaren el 49,30% de participants), i a augmentar les tecnologies de la informació i la comunicació (el 44,10%). Aquest últim cas no sorprén ja que ja va ser poc utilitzada com a objecte d'inversió en resposta a la pandèmia, però si resulta preocupant que -en el context post-pandèmia- l'expectativa d'inversió en I+D+i i innovació siga tan poc rellevant respecte a la resta d'alternatives (més encara quan era un dels aspectes més importants on les empreses havien declarat invertir en resposta a la Covid-19).

Les expectatives negatives, és a dir, les empreses que pensen que reduiran la seua inversió són en general molt reduïdes. Únicament sobreïx com el 17,00% de les empreses pensen que retallaran la seua inversió en les tecnologies de la informació i la comunicació (una dada que torna a ser coherent amb l'anteriorment exposat). La resta d'opcions reuneixen expectatives negatives en percentatges inferiors al 10% dels casos.

Figura 7a.1: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats.

Font: Elaboració pròpia

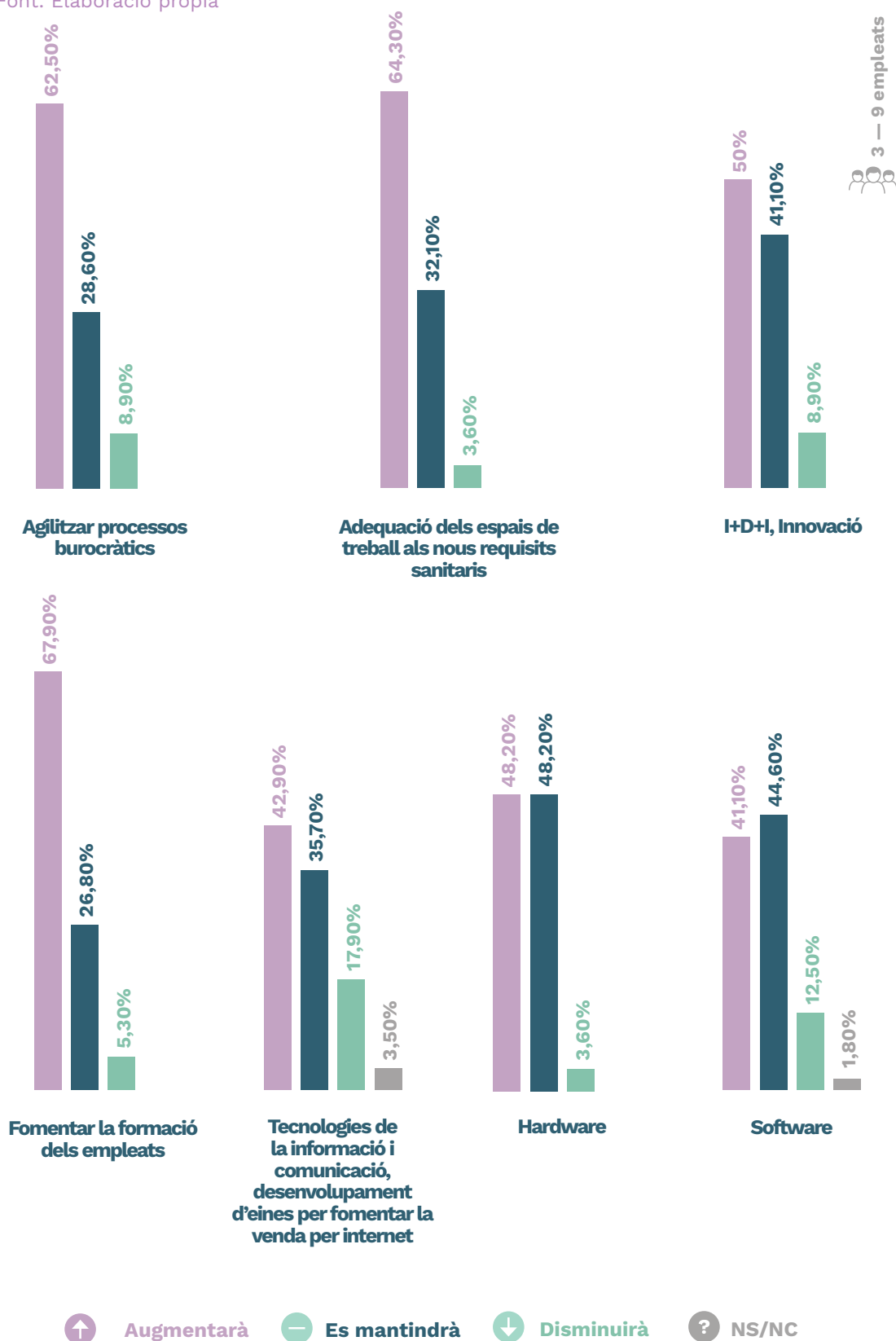

Figura 7a.2: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats.

Font: Elaboració pròpia

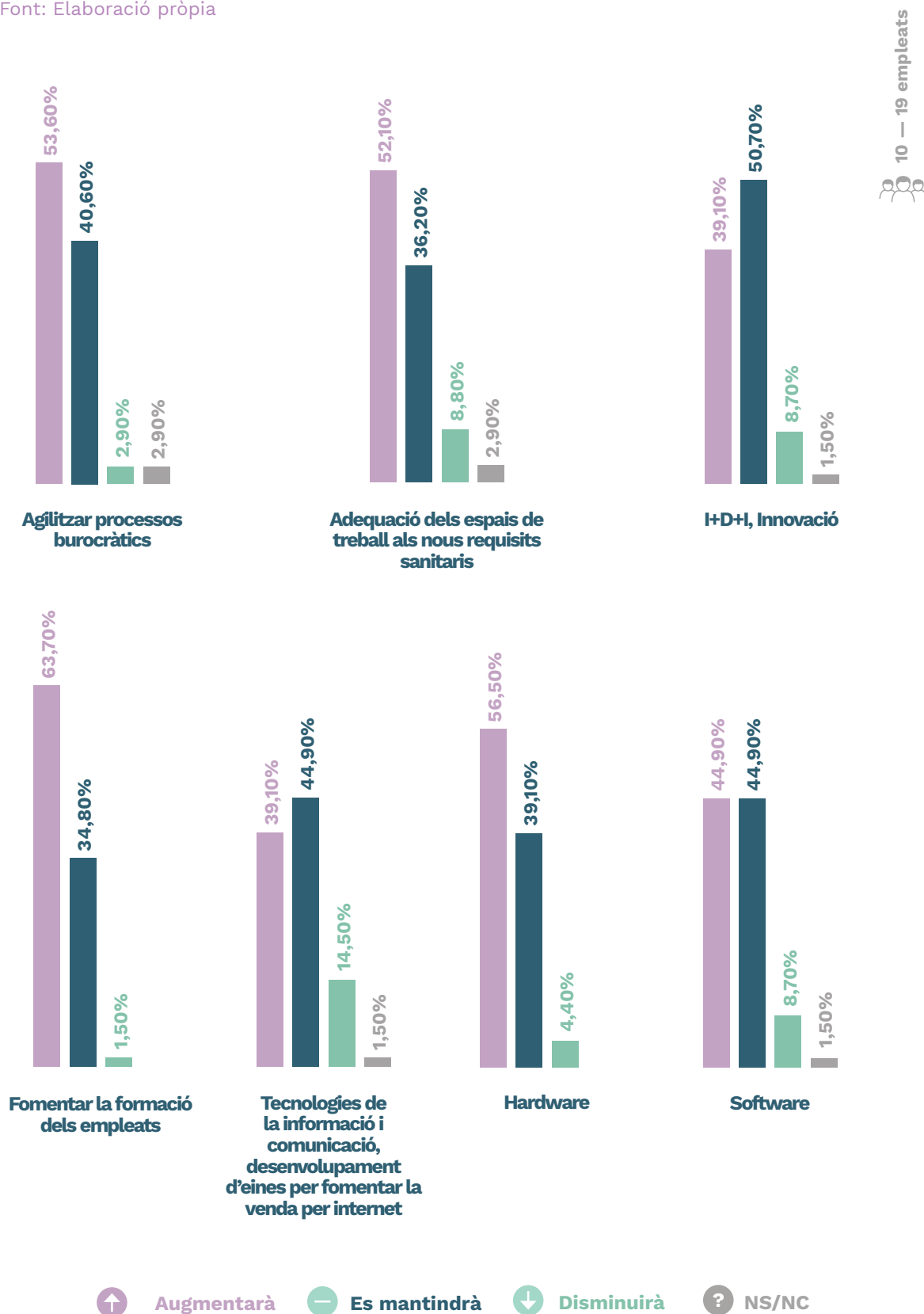
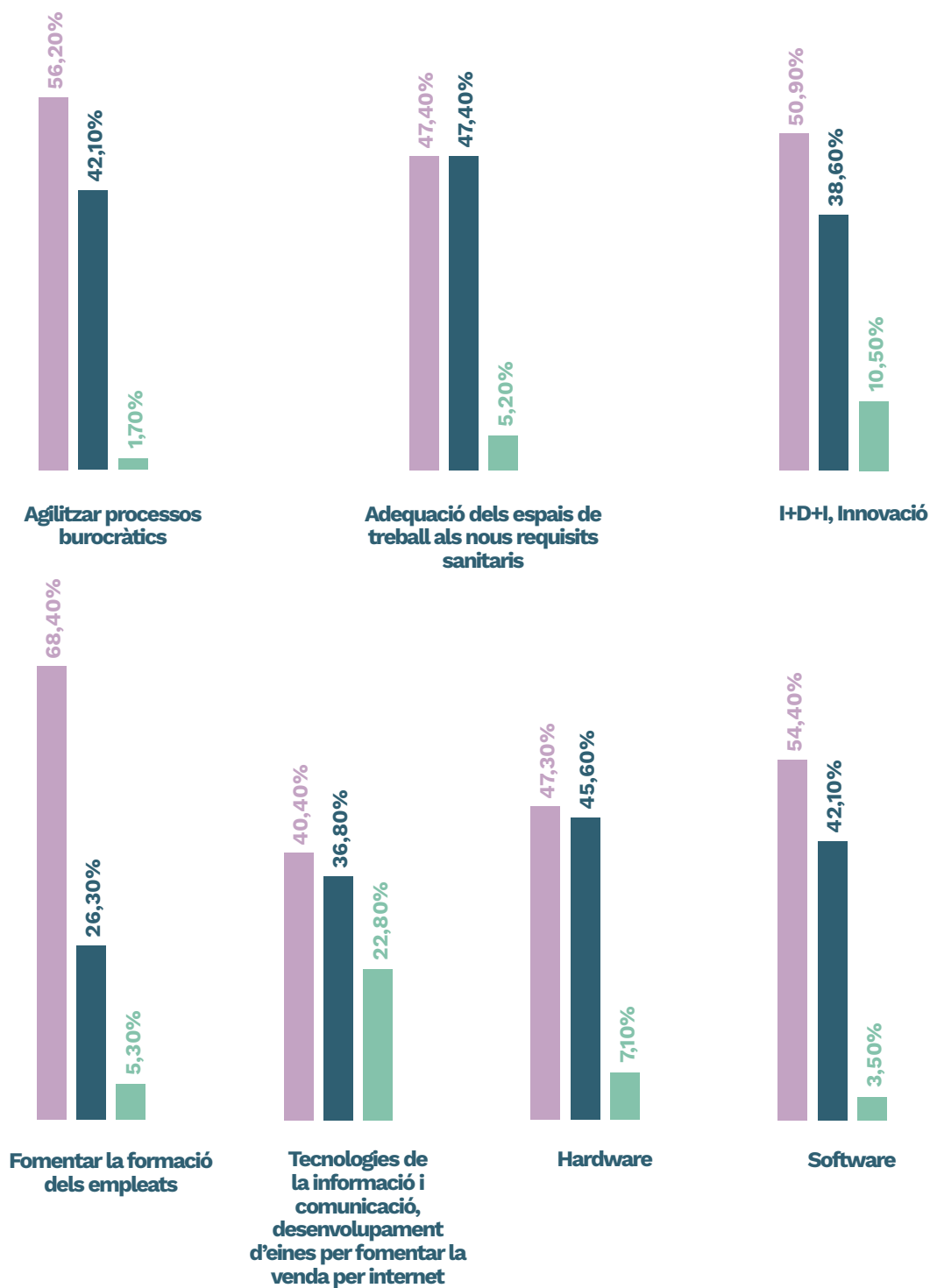

Figura 7a.3: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats.

Font: Elaboració pròpia

20 — 49 empleats

Augmentarà

Es mantindrà

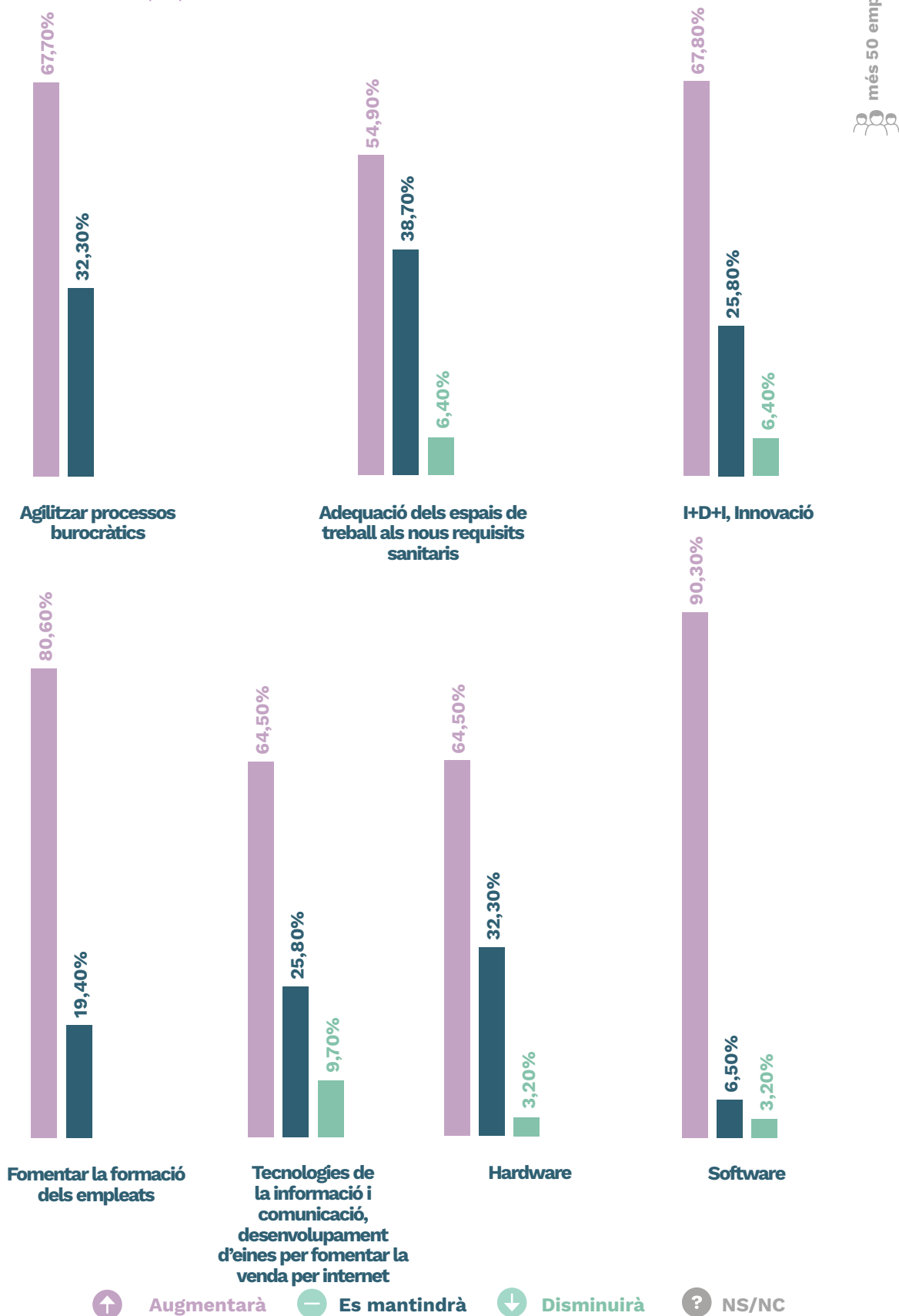
Disminuirà

NS/NC

Figura 7a.4: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos en pimes de més de 50 empleats.

Font: Elaboració pròpia

Si s'analitzen les dades per segments de grandària, s'observa que la intenció de fomentar la formació en els treballadors augmenta conforme s'incrementa la dimensió empresarial, a excepció de les microempreses d'entre 3 i 9 empleats (67,90%) i les d'entre 10-19 empleats (63,70%). Les pimes amb més de 50 treballadors, amb un 80,60%, es situen clarament per damunt de la mitjana general (68,50%).

Pel que fa a la inversió en software, aquesta també s'incrementa conforme augmenta la dimensió de l'empresa. D'igual forma, les empreses d'entre 20 i 49 i de més de 50 treballadors són les que més pensen impulsar aquesta inversió per damunt de la mitjana (53,10%) (una tendència similar al que ocorre amb la inversió en hardware).

Per altra banda, s'identifica una menor inversió en les TIC (44,10%). Així, només les pimes més grans (64,50%) i les més menudes (42,90%) pensen incrementar la seua inversió, mentre que les de entre 10 i 49 treballadors manifesten que invertiran menys que la mitjana de les empreses (16,90%).

Anàlogament, l'agilització de processos burocràtics (58,70%) segueix la mateixa tendència que en les TIC; només les grans (67,70%) i les més menudes (62,55) pensen augmentar la seua inversió per damunt de la mitjana.

L'adequació dels llocs de treball (54,50%) torna a seguir la tendència ja assenyalada: sols les més grans (52,10%) i les més menudes (64,30%) esperen expandir la seua inversió per damunt de la mitjana.

Per últim, la inversió en I+D+I (49,30%) augmenta conforme creix la dimensió empresarial, excepte en el cas de les empreses d'entre 10 i 19 treballadors (39,10%).

3.3.3. Expectatives d'inversió i finançament segons el sector d'activitat

Figura 7b: Mesures d'inversió i finançament en els proxims 12 mesos segons sector d'activitat..

Font: Elaboració pròpia

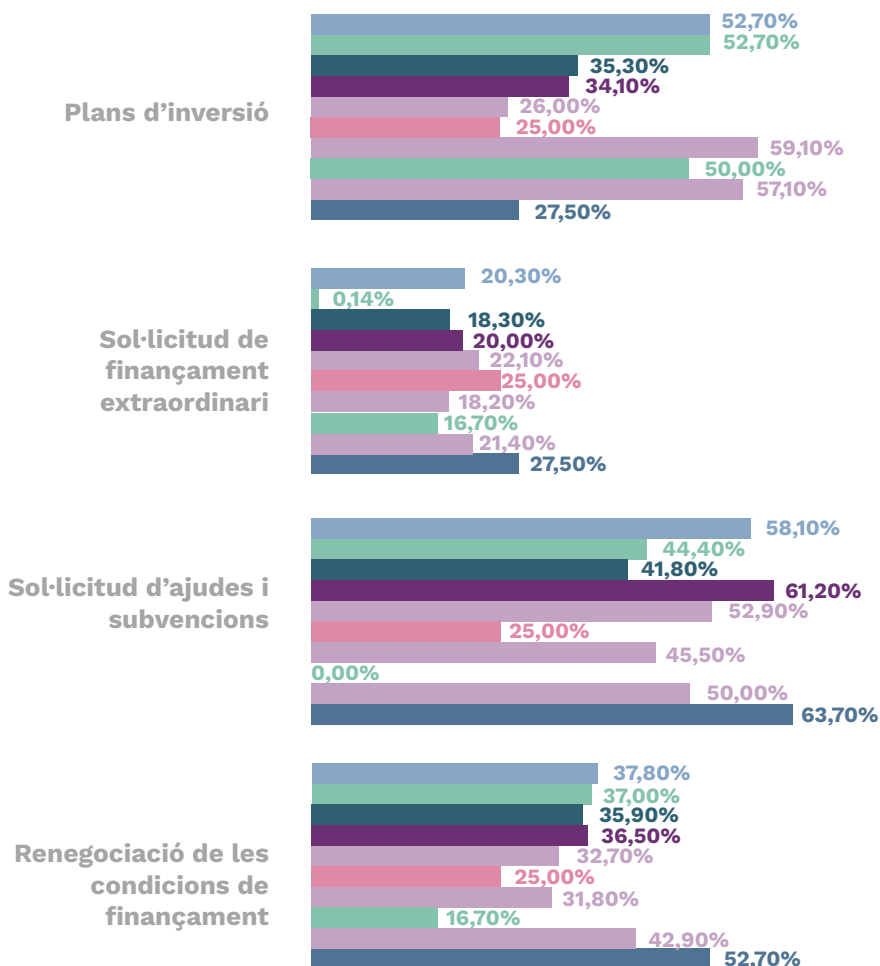
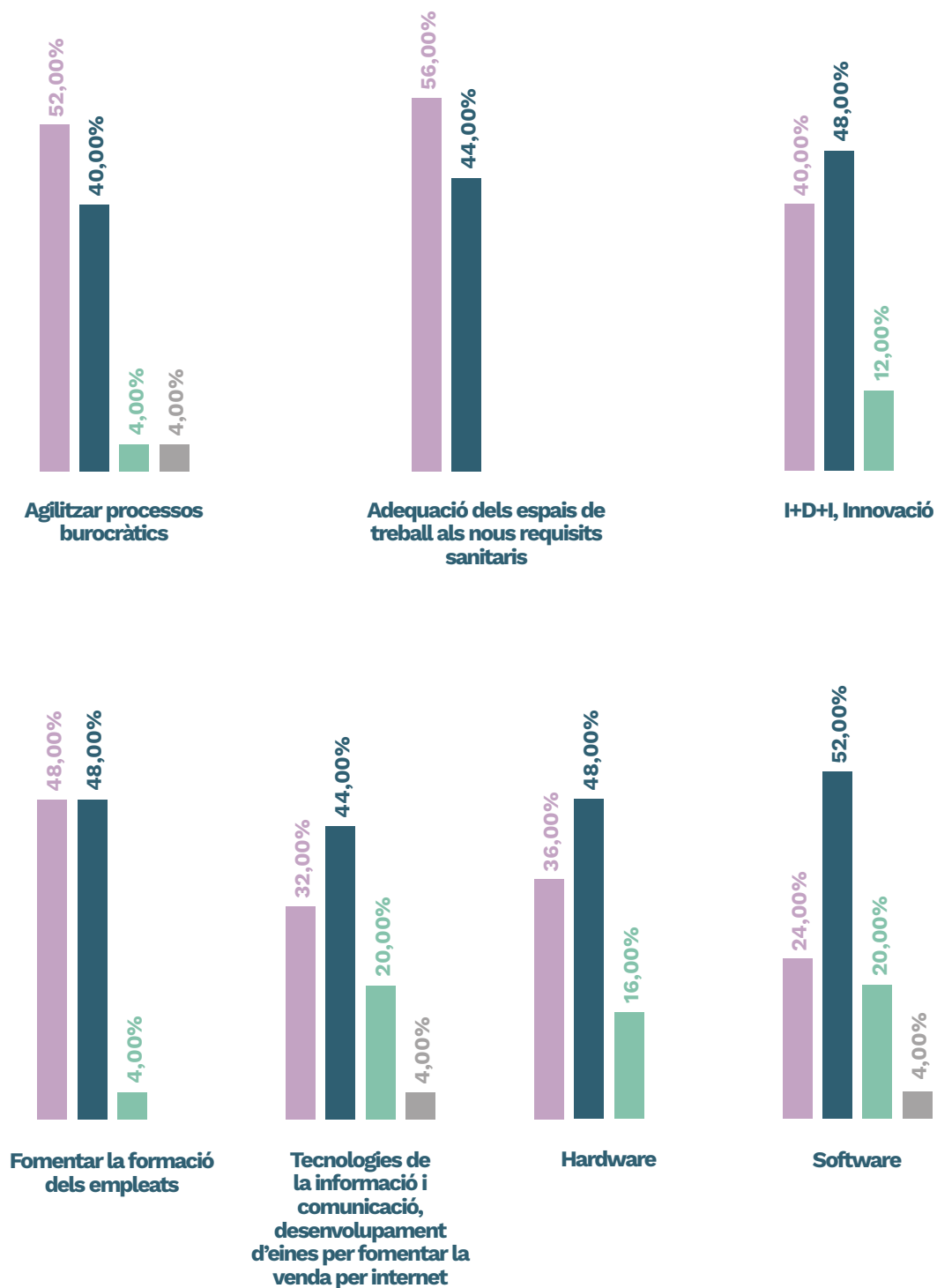

Figura 7b.1: Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Figura 7b.2: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos en pimes del sector energia.

Font: Elaboració pròpia

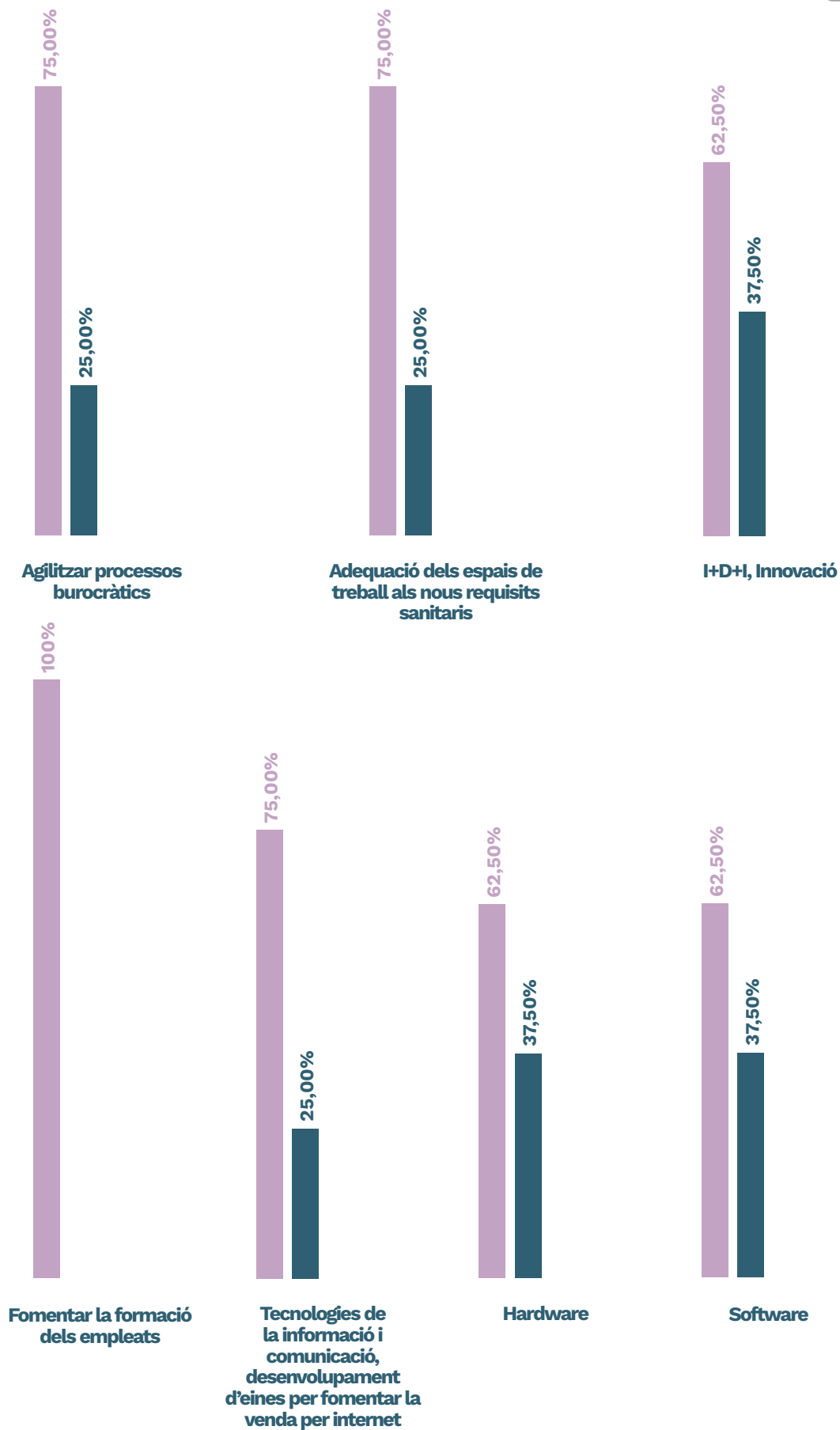
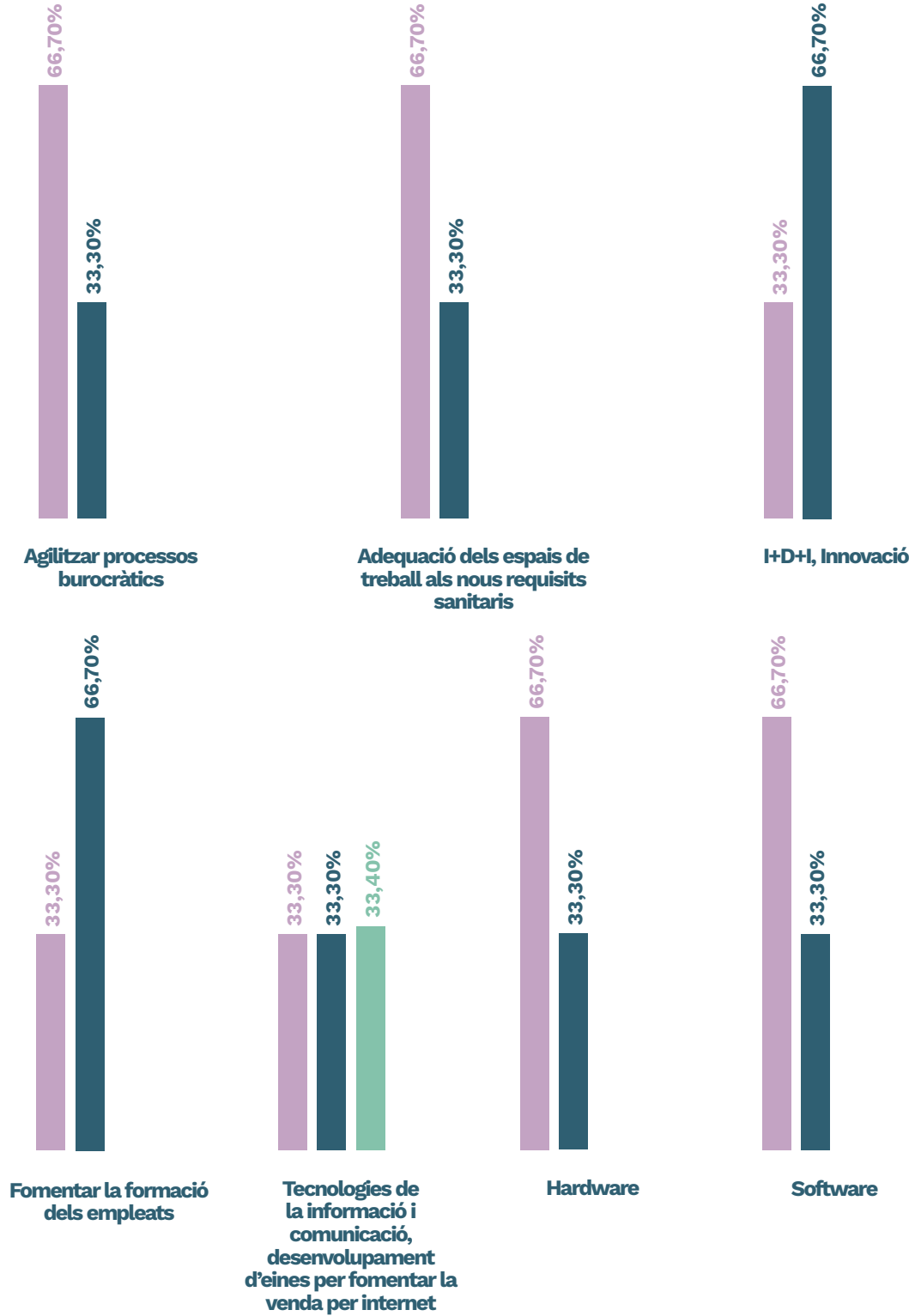

Figura 7b.3: Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos en pimes del sector automoció.

Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
 — Es mantindrà
 ↓ Disminuirà
 ? NS/NC

Figura 7b.4: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos en pimes sector del ceràmic.

Font: Elaboració pròpia

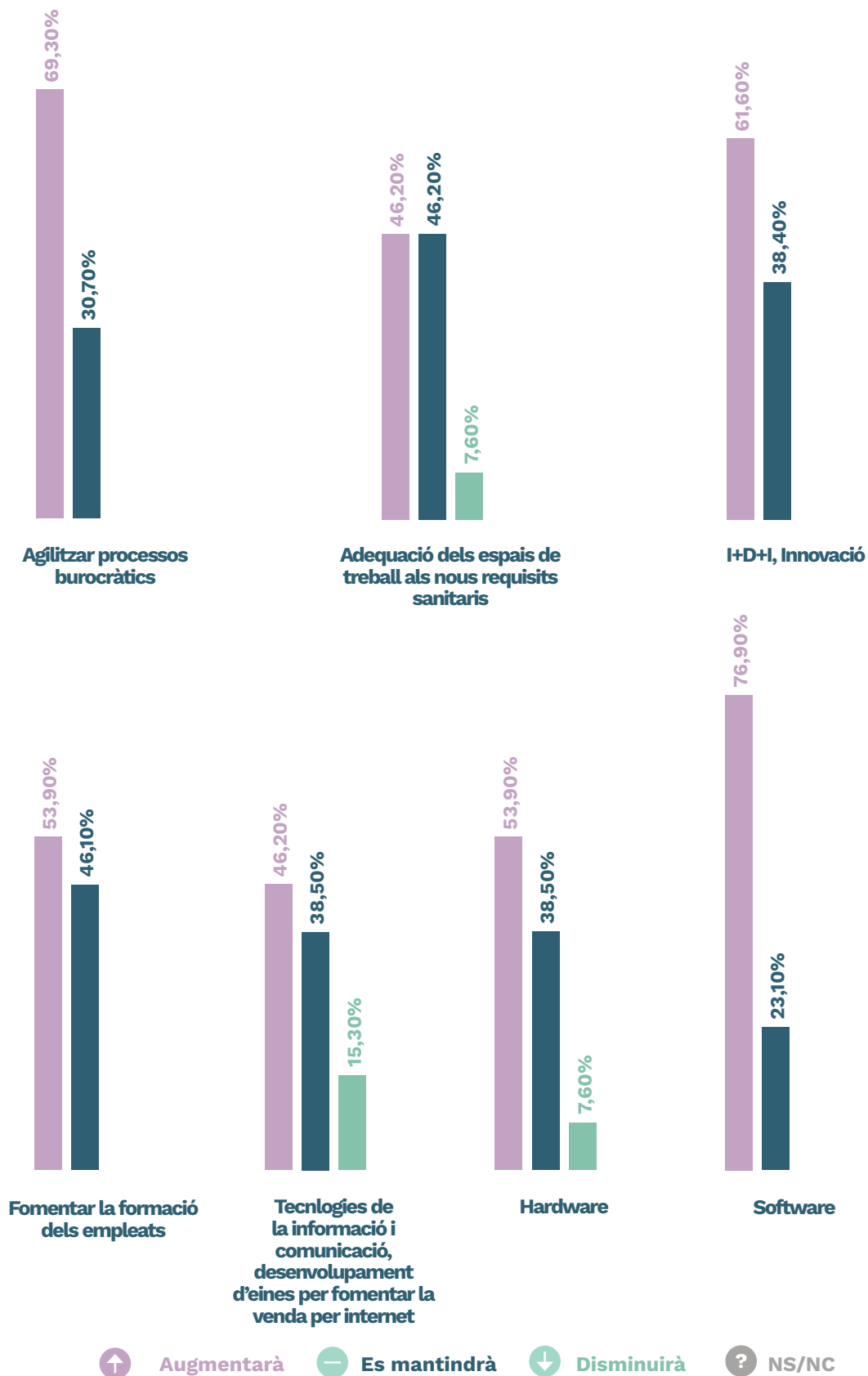

Figura 7b.5: Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos en pimes del sector joguet.

Font: Elaboració pròpia

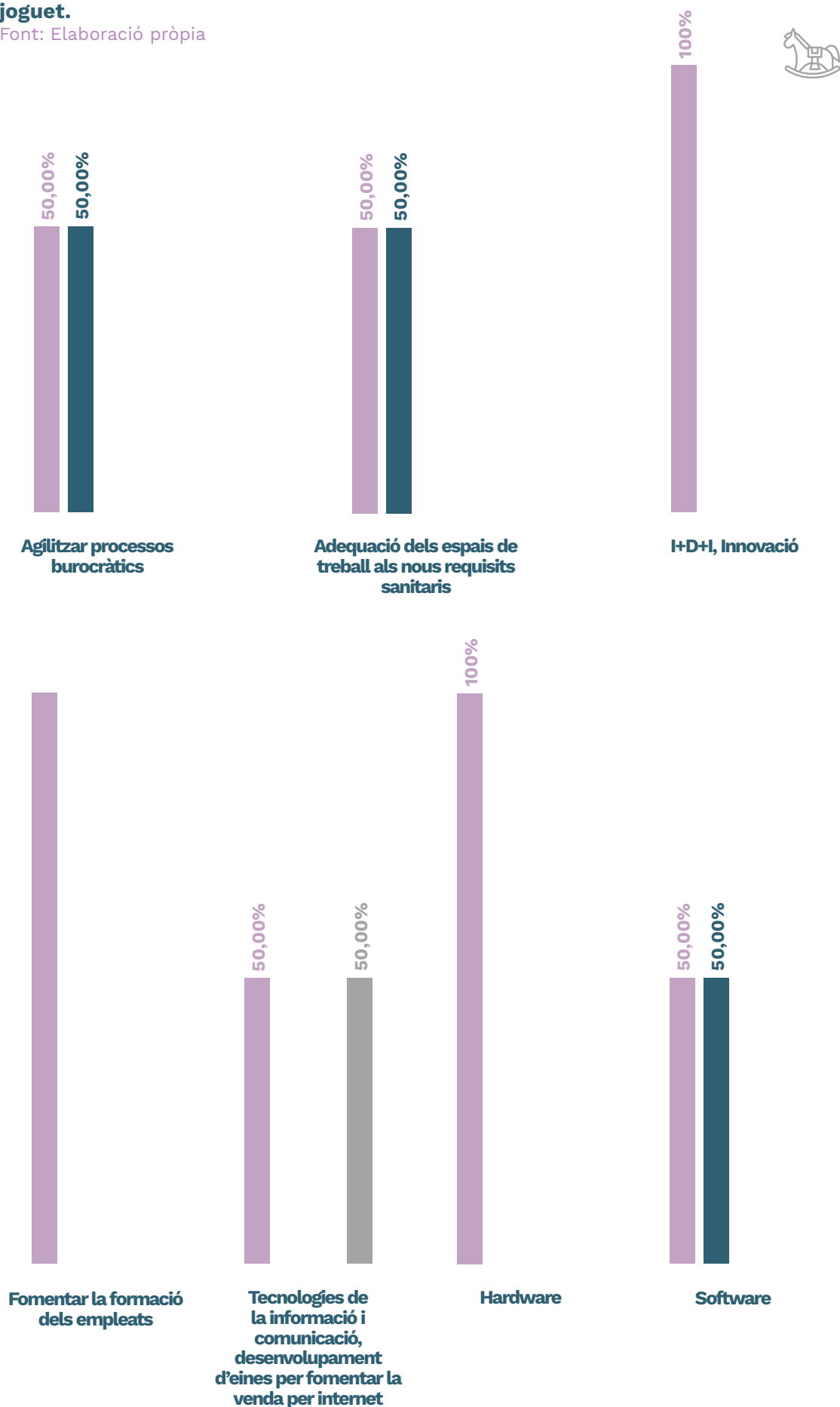

Figura 7b.6: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos en pimes del sector moble.

Font: Elaboració pròpia

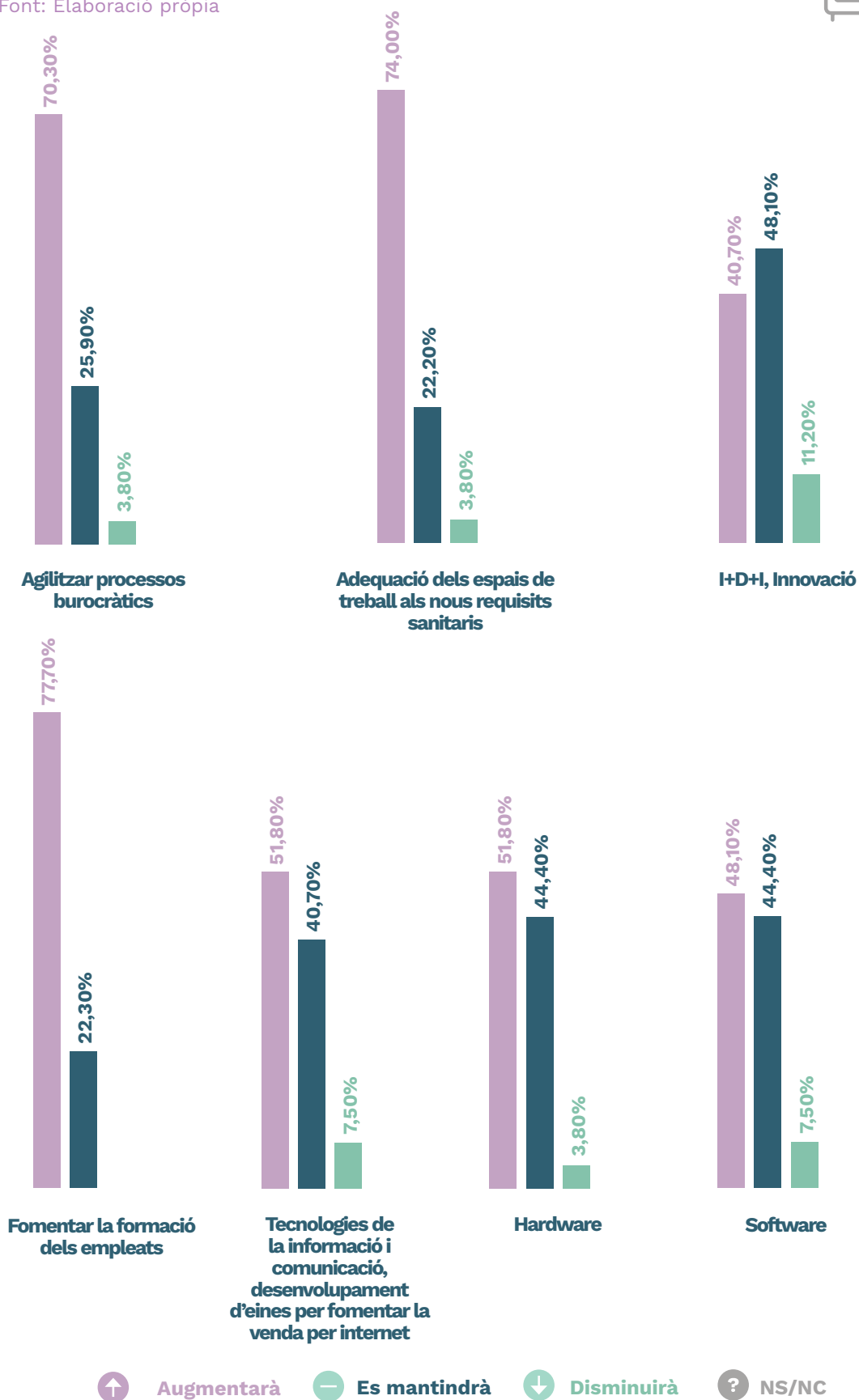

Figura 7b.7: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos en pimes sector del tèxtil.

Font: Elaboració pròpia

Figura 7b.8: Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos en pimes del sector metall.

Font: Elaboració pròpia

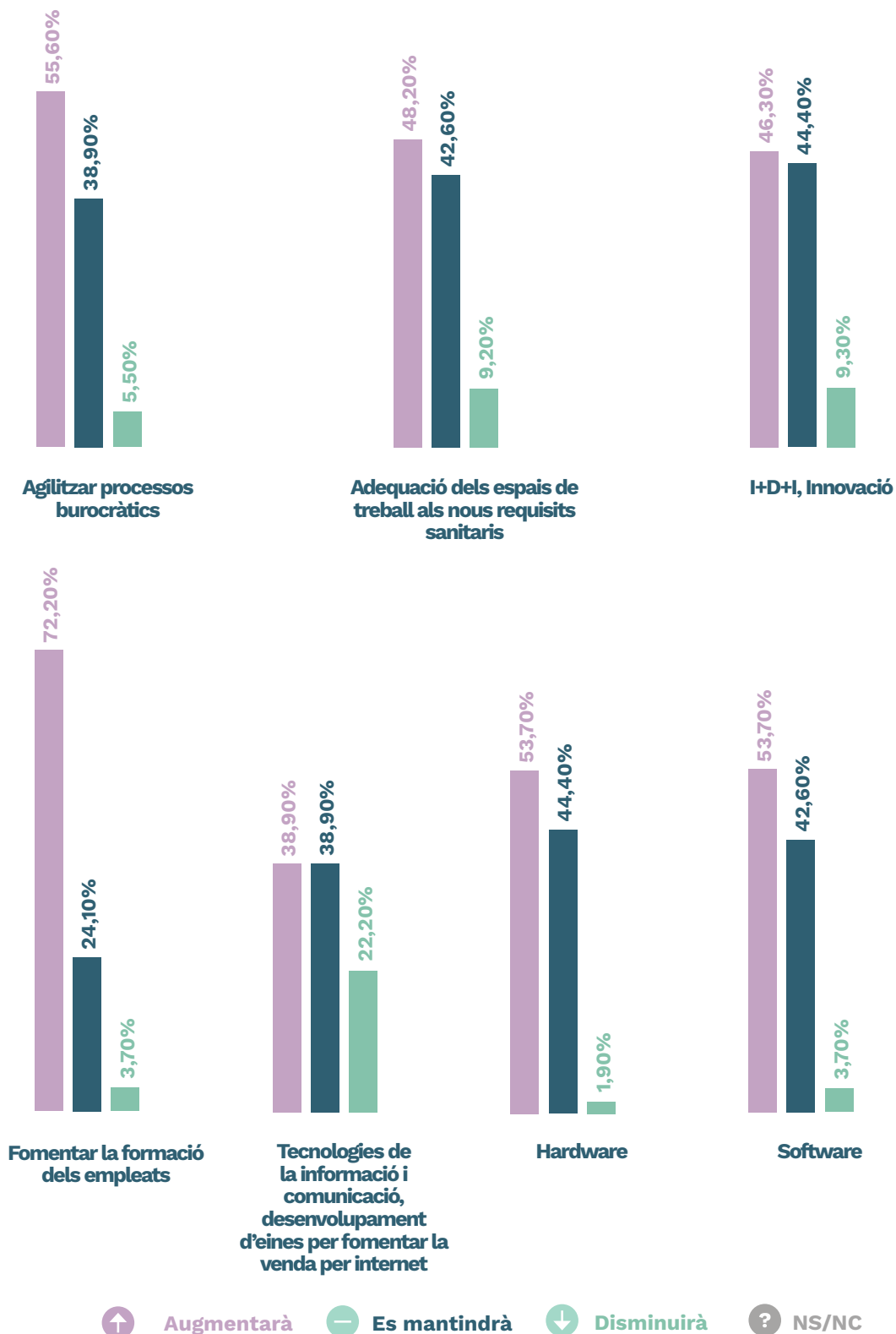

Figura 7b.9: Aspectes d'inversió en els pròxims 12 mesos en pimes del sector químic.

Font: Elaboració pròpia

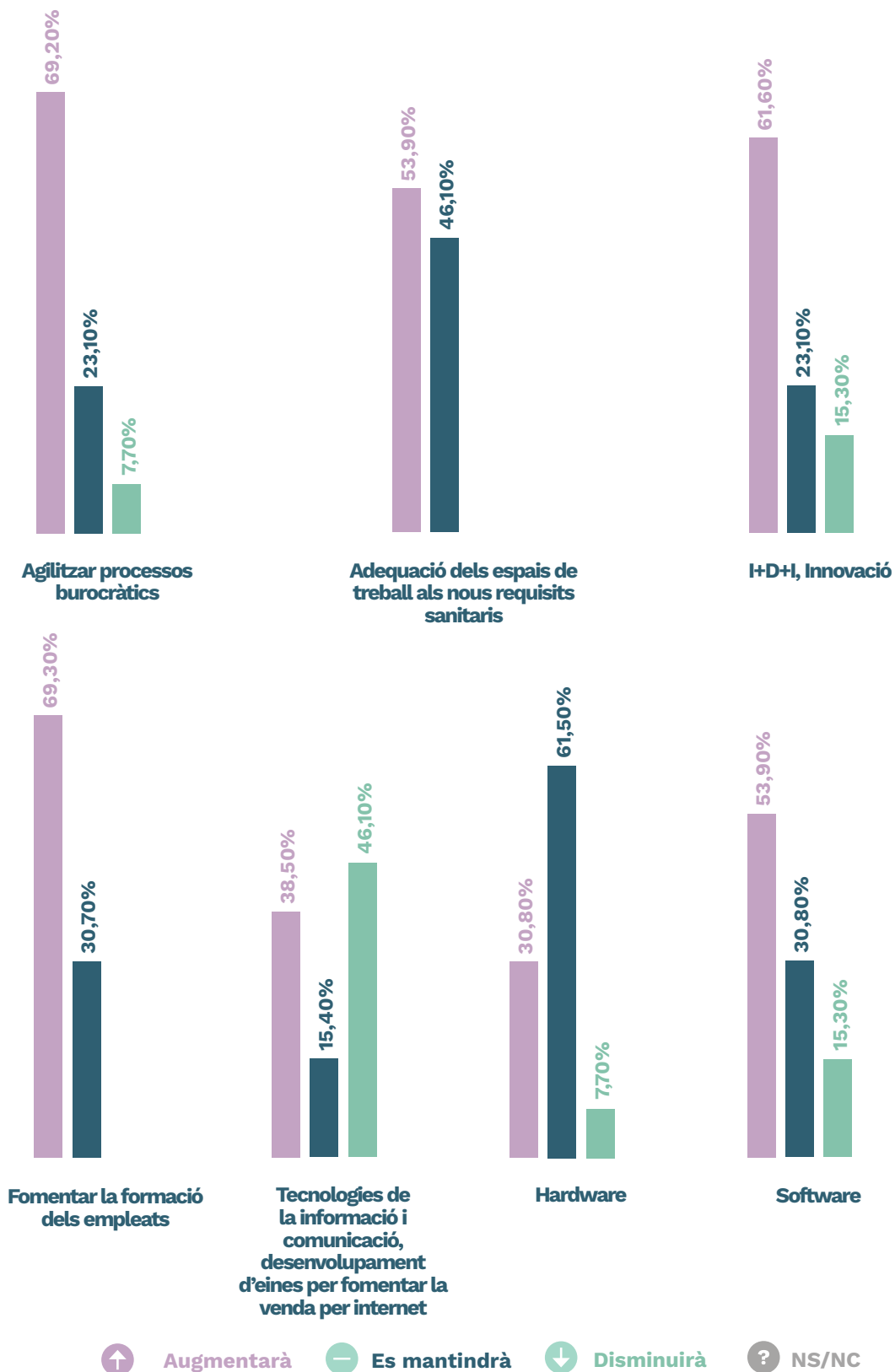
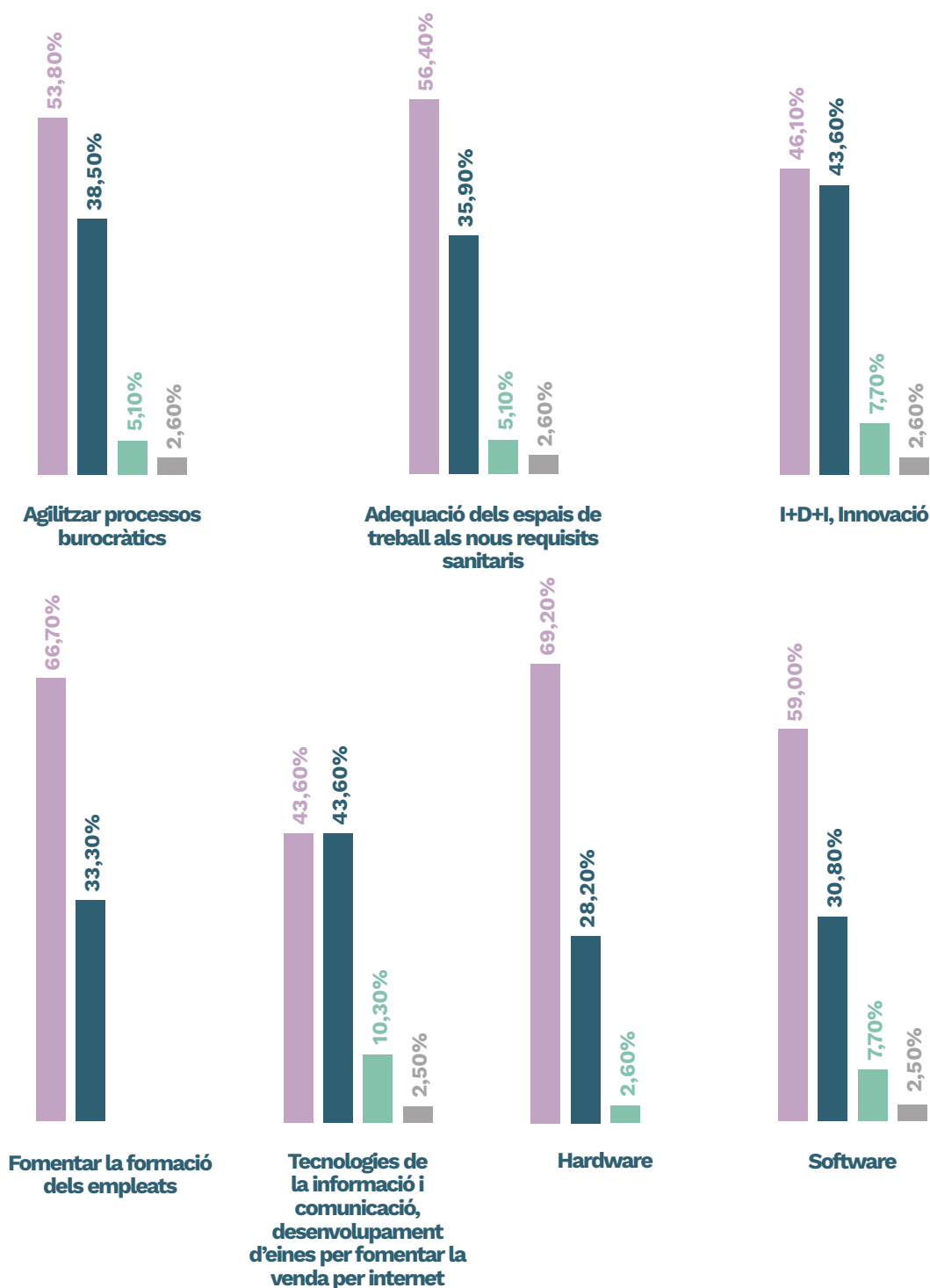

Figura 7b.10: Aspectes d'inversió en els pròxim 12 mesos en pimes del sector cartó i embalatge.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

El sector tèxtil compta amb una sèrie d'expectatives que destaquen en el conjunt de la indústria en allò que es refereix als aspectes potencials d'inversió a un any vista. Així, la majoria (el 72,4% de les pimes enquestades) han declarat voler en primer lloc fomentar la formació dels seus treballadors (3,9 punts percentuals per damunt de la mitjana). En un segon nivell, el sector assenyala a la inversió en I+D i a la compra de software (amb un 58,6% de les empreses) significativament per damunt del conjunt industrial. En tercer lloc de les prioritats, amb un 51,7%, el sector tèxtil situa la inversió en tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)(7,5 punts per damunt de la mitjana). Amb el mateix valor, però amb una rellevància menor a la mitjana quedaria i l'agilització de processos burocràtics (7 punts per sota). També amb valors significativament inferiors, el tèxtil identifica la inversió en hardware, amb un 48,3% (4,8 punts menys). Crida l'atenció com l'adequació dels espais de treball és l'expectativa menys important d'inversió entre les pimes tèxtils amb sols un 41,3% (13,2 punts per sota de la indústria analitzada).

Per la seua banda, les pimes del moble tenen unes elevades expectatives sobre el foment de la formació dels seus treballadors (77,7% d'elles així ho manifesten; 9,2 punts percentuals per damunt de la mitjana), i -especialment- en l'adequació dels espais de treball (74,0%) i en l'agilització de processos burocràtics (70,3%) (19,5 i 11,6 punts per sobre respectivament). A una gran distància en termes de rellevància, el sector del moble preveu augmentar la seua inversió en tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i en hardware (ambdues presents en el 51,8% de les empreses enquestades). Això significa un nivell significativament superior respecte a les TIC (7,7 punts per damunt) però prou similar a la mitjana en hardware (sols 1,3 punts menys). Per últim, entre les menors expectatives d'inversió al sector del moble, podem trobar el software (48,1%; 5 punts percentuals per sota de la mitjana) i -especialment- la despesa en I+D (40,7%; 8,6 punts inferior).

Per la seua banda, el metall coincideix amb el tèxtil en que la majoria (el 72,2%) esperen -davant de tot- fomentar la formació dels seus treballadors (3,7 punts percentuals per damunt de la mitjana). En segon lloc, encara que 3,1 punts per sota, el metall espera agilitzar els processos burocràtics (el 55,6% de les pimes del metall), així com invertir en software i hardware (ambdues amb una popularitat del 53,7%, un valor quasi idèntic a la mitjana). Per la seua banda, l'adequació dels espais de treball és una expectativa novament de menor importància al metall, amb un 48,2% (6,3 punts menys). A un nivell similar es troba l'expectativa d'invertir en I+D (46,3%; 3 punts per sota de la mitjana) i -especialment- la inversió en tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)(5,2 punts per sota de la mitjana industrial)

Al sector químic destaquen de forma important les expectatives sobre fomentar la formació dels seus treballadors i agilitzar els processos burocràtics (amb un 69,3% i un 69,2% respectivament de pimes que esperen augmentar-les). El foment de la formació està alineat amb els resultats general de la indústria, però l'agilització dels processos burocràtics és més rellevant a les pimes químiques (10,5 punts percentuals per damunt). També destaca clarament al sector l'expectativa d'incrementar la inversió en I+D (61,6%; 12,3 punts per damunt). Amb una popularitat inferior es situen les expectatives sobre augmentar la inversió en software o en l'adequar els espais de treball (ambdues amb el 53,9% i similars amb les mitjanes de la indústria). Per la part menys optimista,

el sector químic mostra una menor expectativa que la resta a invertir en tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)(38,5%; 5,6 punts per sota de la mitjana) i -molt especialment- en hardware (30,8%; 23,3 punts per sota).

Per la seua banda, les empreses del sector del calcer mostren unes expectatives a 12 mesos -en general- més reduïdes que la mitjana de la indústria. Destaca, en primer lloc, l'adequació dels espais de treball (amb un 56,0%, molt similar al conjunt) i l'agilització dels processos burocràtics (52,0%; 6,7 punt per sota del valor mitjà). Significativament per sota de la mitjana industrial es troba el foment de la formació dels treballadors (48,0%, 20 punts menys), la inversió en I+D (40,0%; 9, 3 punts menys), en hardware (36,0%; 17,1 punts menys), en TIC (32,0%; 12,1 punts menys) i -molt especialment- en software (24,0%; 29,9 punts menys).

El cas del sector ceràmic és singular, degut a que la seua principal expectativa és la inversió en software (declarada per un 76,9% de les empreses; 23,8 punts percentuals per damunt de la mitjana). La segueix l'agilització dels processos burocràtics (69,3%; 10,6 punts més) i la inversió en I+D (61,6%; 12,3 punts per dalt). De nou, el foment de la formació dels treballadors es troba significativament per sota de la mitjana industrial (53,9%, 14,6 punts menys), i la inversió en hardware ocupa un nivell similar al conjunt (53,9%). Per últim, les expectatives menys populars en aquest àmbit són l'adequació dels espais de treball (amb un 46,2%, 8,3 punts percentuals per sota) i la inversió en TIC (també amb un 46,2%, 1,9 punts per damunt de la mitjana).

Les pimes del sector del cartó i l'emalatge destaquen per tindre a la inversió en hardware com a principal expectativa d'inversió (69,2%; 16,1 punt per dalt de la mitjana general), seguit del foment de la formació dels treballadors (amb un 66,7%; un nivell similar a la indústria). També crida l'atenció la rellevant expectativa d'invertir en software (59,0%; 5,9 punts més que la mitjana) i d'adequar els espais de treball (56,4%; lleugerament superior). Una altra particularitat del sector del cartó és la menor rellevància de l'agilització dels processos burocràtics (una expectativa present al 53,8% de les seues pimes i 4,9 punts inferior a la mitjana). En la mateixa línia de menors expectatives, es troben la inversió en I+D (46,1%; 2,2 punts menys) i la inversió en tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)(43,6%; molt similar a la mitjana).

L'anàlisi segmentat d'aquestes expectatives mostra certs biaixos tal volta degut a la reduïda grandària d'algunes de la seues submostres. Així, les empreses del sector del joguet apunten uns resultats molt singulars, preveient un increment de la inversió en la foment de la formació dels treballadors (que és la més destacada en el conjunt de la indústria), però també totes esperen augmentar en altres aspectes com la I+D o el hardware (el que dobla els resultats generals). La resta d'aspectes analitzats estant sent previstos per la meitat de les pimes de joguet enquestades, la qual cosa mostra un nivell menor d'expectatives en tots els casos, excepte en el cas de la inversió en TIC. No obstant, cal llegir aquestes xifres a la llum del biaix de les dades.

Una situació anàloga ocorre al sector automoció, on dos terços de les seues pimes declaren que van a incrementar les seues inversions en l'agilització dels processos burocràtics, l'adequació dels espais de treball, el hardware i el software. Això és un nivell superior a la mitjana en tots els aspectes assenyalats. Per altra banda, l'augment

de la inversió en I+D, en TIC i en fomentar la formació dels treballadors es preveu en un terç de les pimes d'automoció. Malgrat el biaix de les dades del sector, crida l'atenció que el foment de la formació siga l'aspecte menys important.

Resultats també particulars sorgeixen de la segmentació del sector de l'energia. On totes les empreses de la submostra manifesten que van a incrementar el foment de la formació dels treballadors i tres quarts parts d'elles pensen augmentar la inversió en l'agilització dels processos burocràtics, l'adequació dels espais de treball i les TIC (uns percentatges molt per dalt de les mitjanes generals). Les empreses d'aquest sector són molt proactives en les seues expectatives, ja que inclús mesures menys populars van a ser adoptades per la majoria del sector. És el cas de la inversió en I+D, en hardware o en software (totes amb un 62,5% de les empreses enquestades, un nivell significativament superior al general).

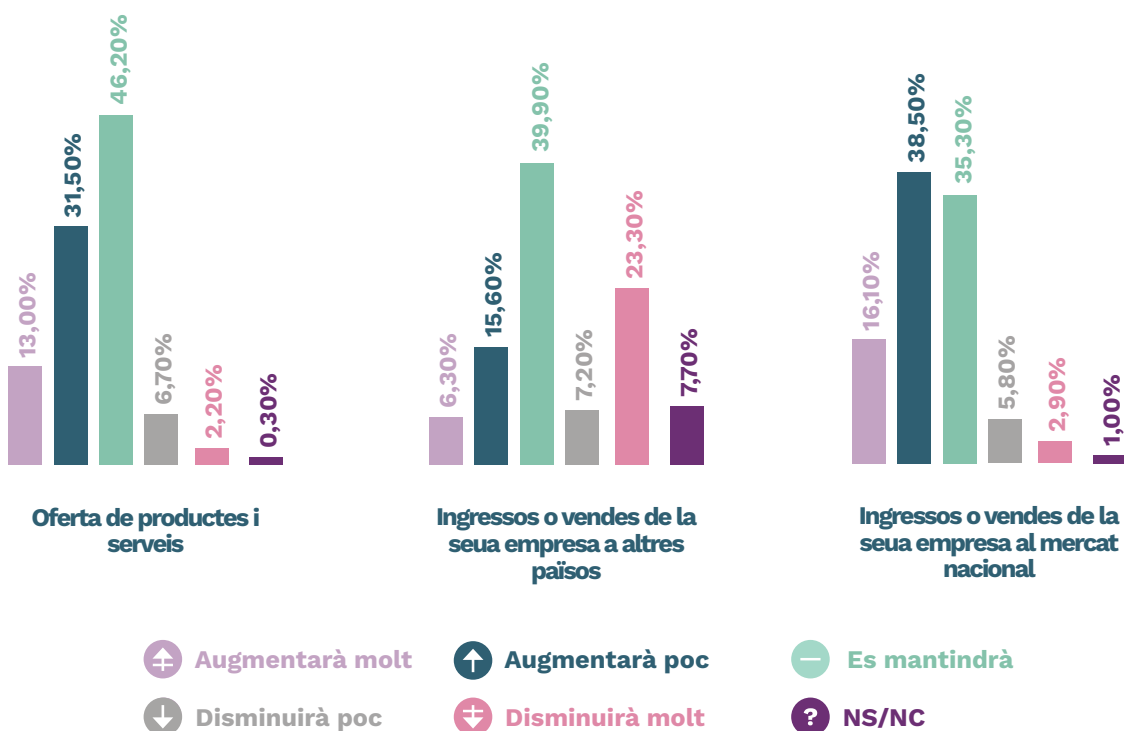
3.4.

Models de negoci, estratègies de mercat i internacionalització

3.4.1. Expectatives generals de models de negoci, estratègies de mercat i internacionalització a la indústria valenciana.

Figura 8: Models de negoci en els pròxims 12 mesos

Font: Elaboració pròpia

En relació amb el model de negoci de les empreses participants, cal assenyalar que l'expectativa per als pròxims 12 mesos és mantindre o augmentar l'oferta dels productes o serveis que ofereixen als seus clients. Així, un 46,20% preveuen mantindre-la i un 44,50% esperen augmentar-la. Tan sols un reduït 8,90% de les pimes enquestades creuen que disminuiran la seua oferta de productes i serveis.

En canvi, respecte a les expectatives de vendes en altres països, la majoria preveuen que aquestes es mantindran (39,90%), mentre que el 30,50% pensen que es reduiran (destacant clarament l'opinió que minvaran 'molt'). En aquest capítol, les previsions positives són minoritàries ja que tan sols un 21,90% creuen que s'incrementaran les vendes en altres països (sent majories els que pensen que l'increment serà 'poc').

Finalment, el sentiment és oposat en allò que respecta a les expectatives de vendes en l'estat. En aquest cas, més de la meitat de les empreses enquestades pronostiquen que les vendes creixeran a 12 mesos (el 54,90%, destacant visiblement l'opinió que augmentaran 'poc'), mentre que el 35,30% consideren que es mantindran. En aquest cas, les previsions negatives són les minoritàries ja que tan sols un marginal 8,70% preveuen que les vendes cauran en l'àmbit estatal.

3.4.2. Expectatives de models de negoci, estratègies de mercat i internacionalització segons la dimensió empresarial.

Figura 8a.1: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats.

Font: Elaboració pròpia

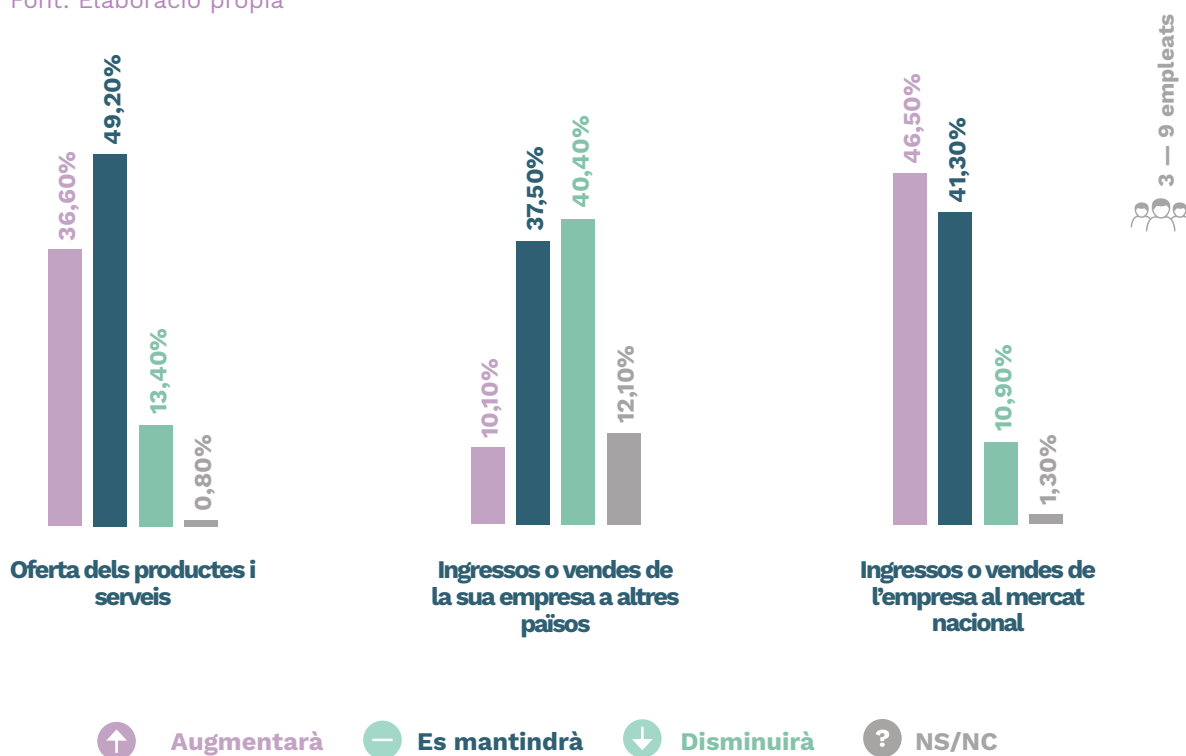

Figura 8a.2: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats.

Font: Elaboració pròpia

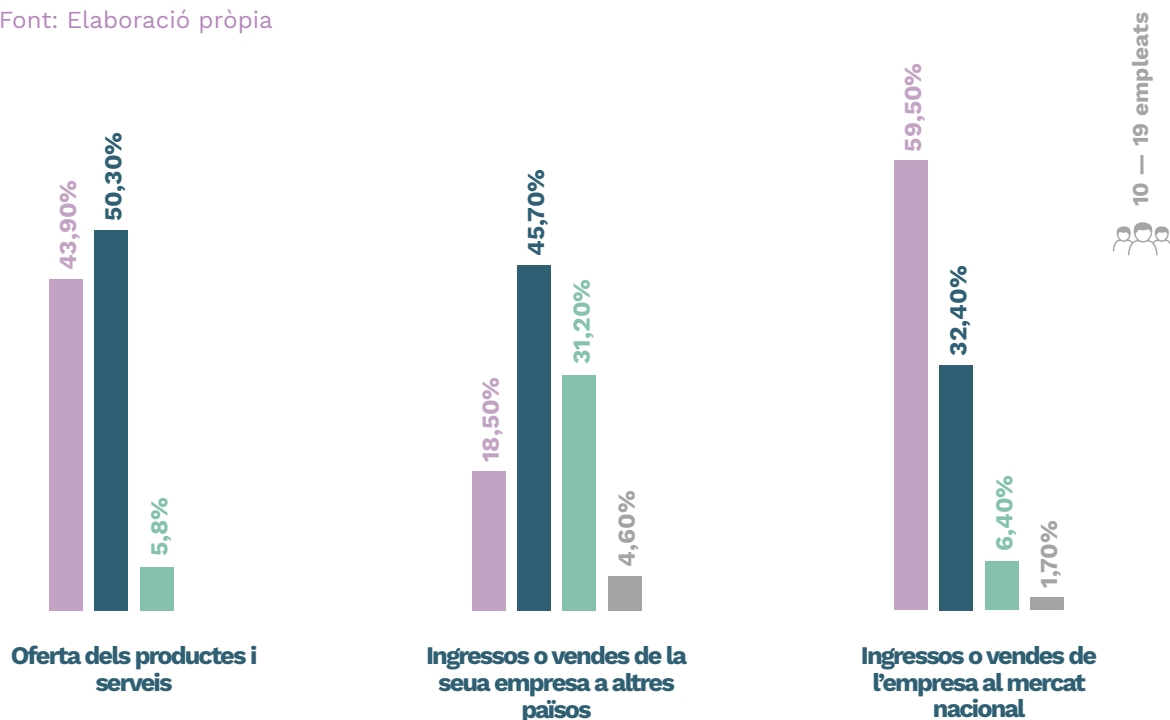
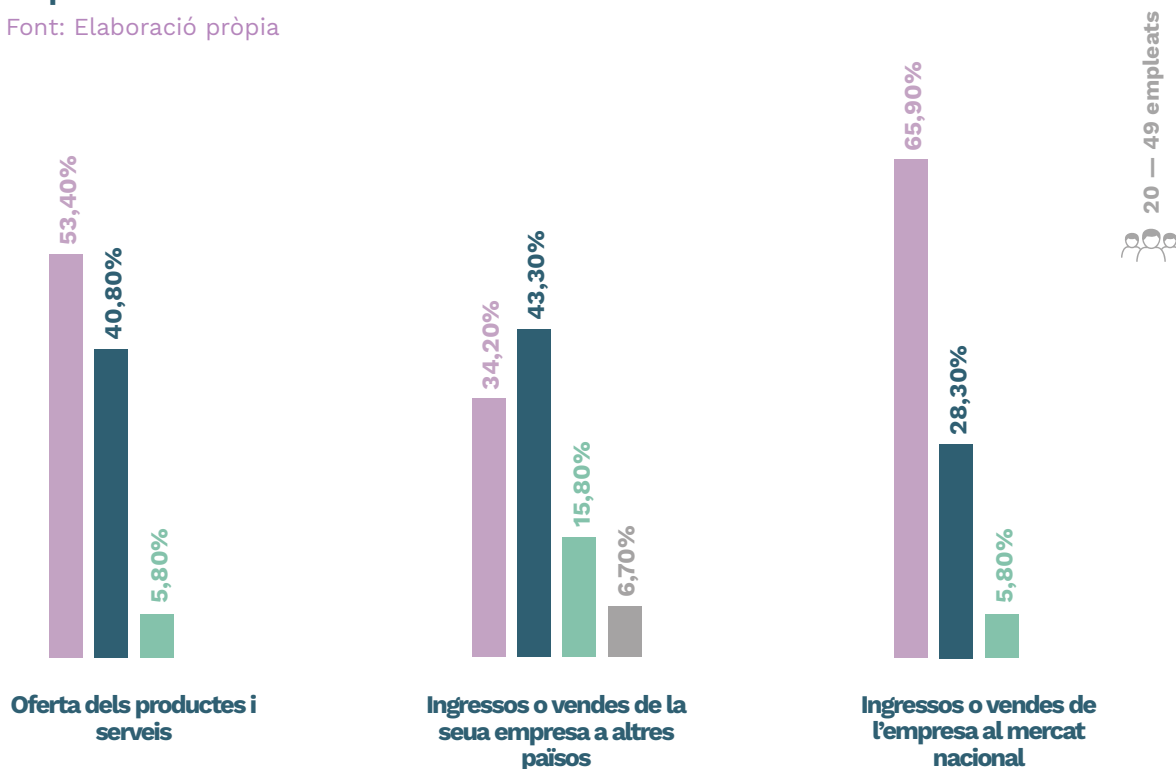

Figura 8a.3: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

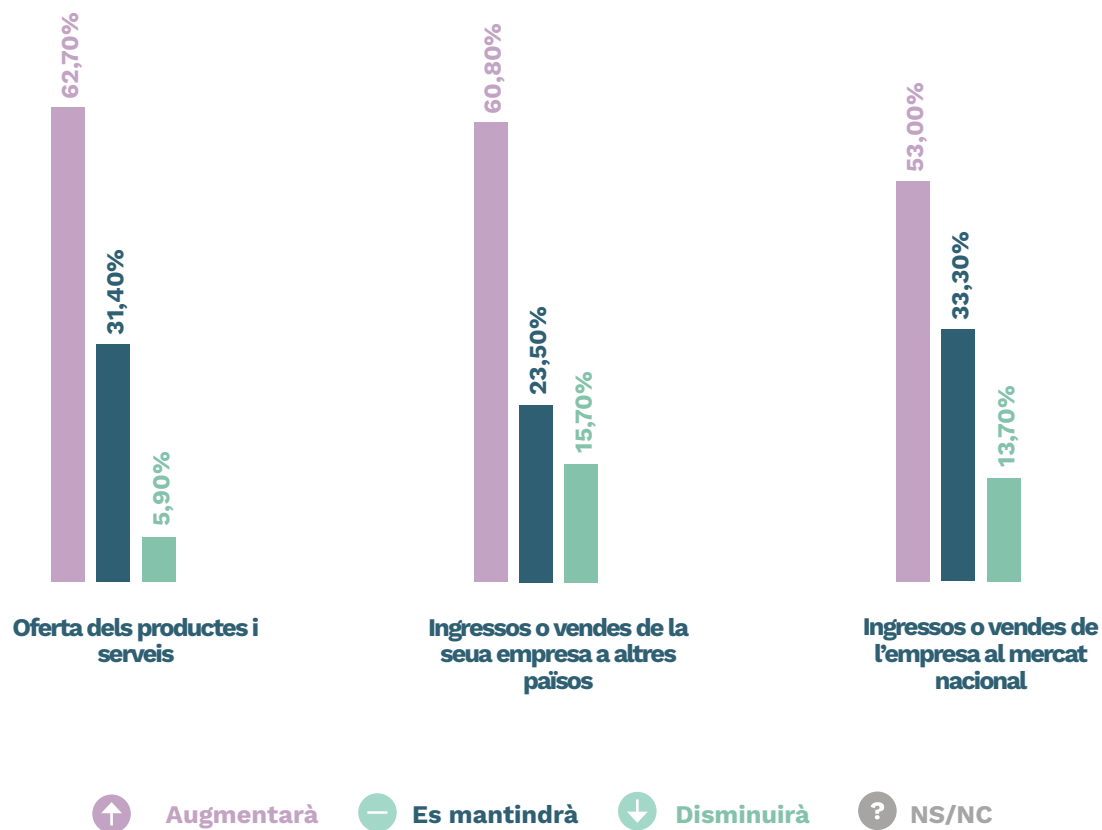
Disminuirà

NS/NC

Figura 8a.4: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats.

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a la dimensió empresarial, totes les empreses manifesten tindre expectatives d'augmentar l'oferta de productes i serveis. Aquestes expectatives augmenten conforme la grandària de l'empresa (entre 36,6% per a les més xicotetes i 62,7% per a les de més de 50 treballadors).

No obstant, les expectatives de vendes a altres països disminueixen de manera inversa a la dimensió empresarial: les pitjors expectatives pertanyen a les empreses de entre 3 i 9 treballadors (el 40,4% d'elles esperen disminuir les vendes) i les millors són les de més de 50 empleats (sols el 15,7% esperen decreïxer les seues vendes).

Més concretament, en allò que respecta a les vendes en l'àmbit estatal, les expectatives són -en tots els casos- augmentar per dalt de la mitjana (55%), excepte per a les empreses de més de 50 treballadors (53,0%) i les d'entre 3 i 9 empleats (46,5%).

3.4.3. Expectatives de models de negoci, estratègies de mercat i internacionalització segons el sector d'activitat.

Figura 8b.1: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

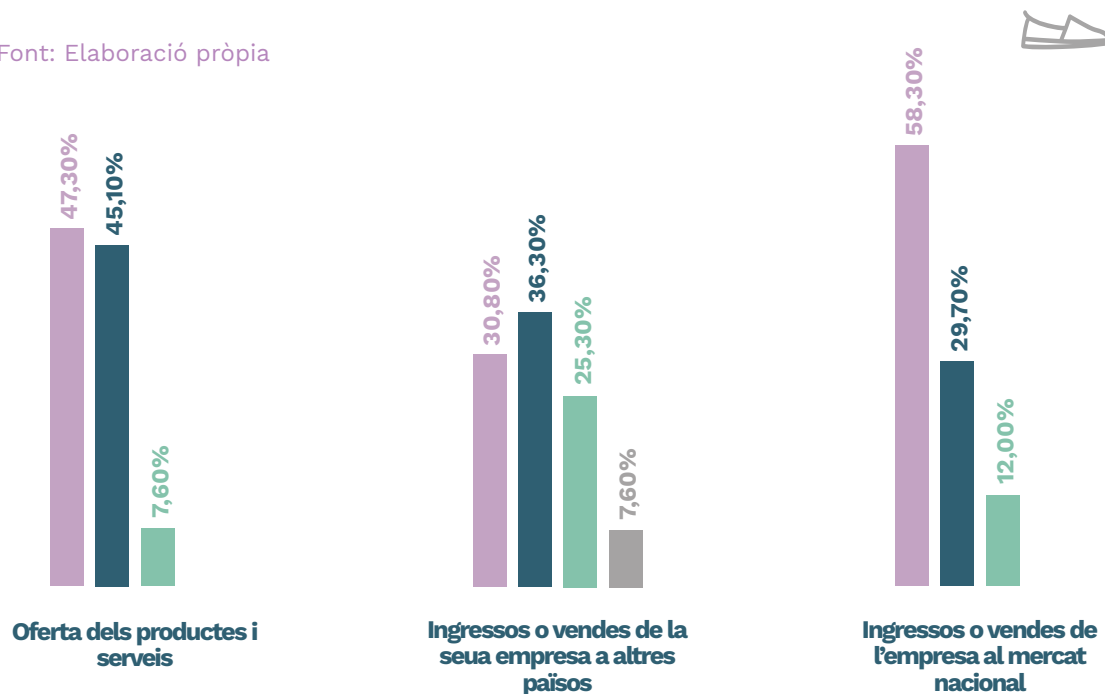
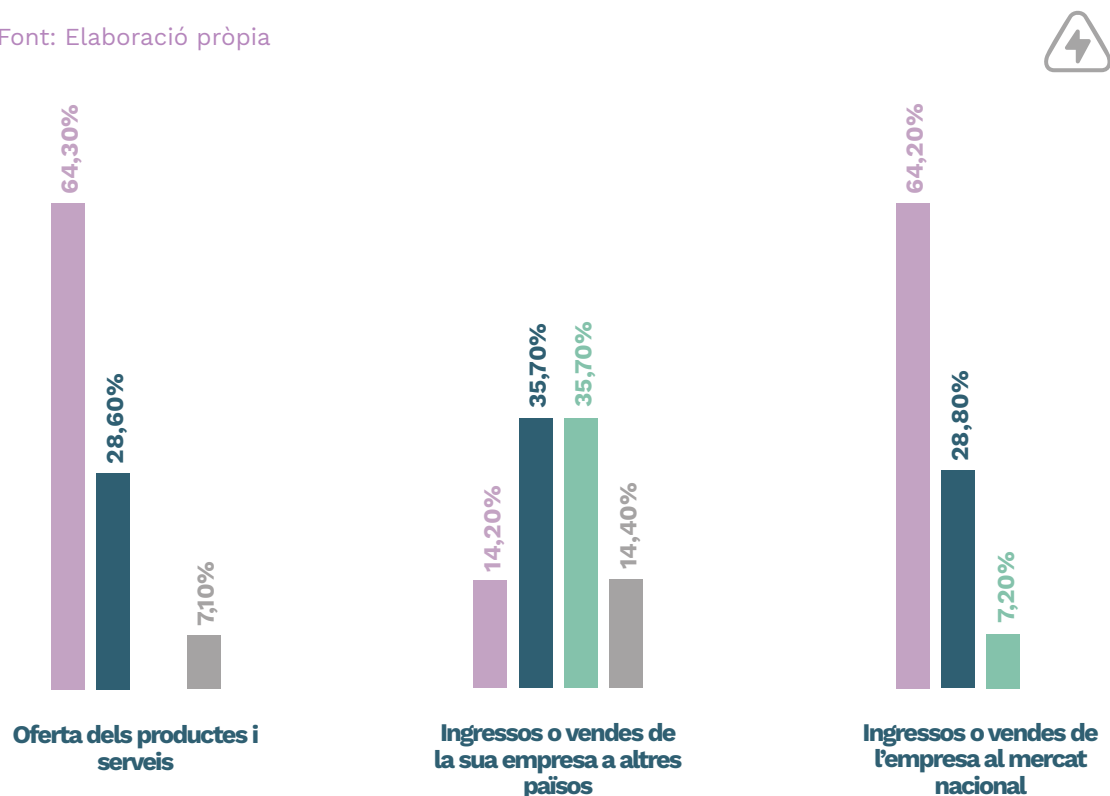

Figura 8b.2: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector energia.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Figura 8b.3: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector automoció.

Font: Elaboració pròpia

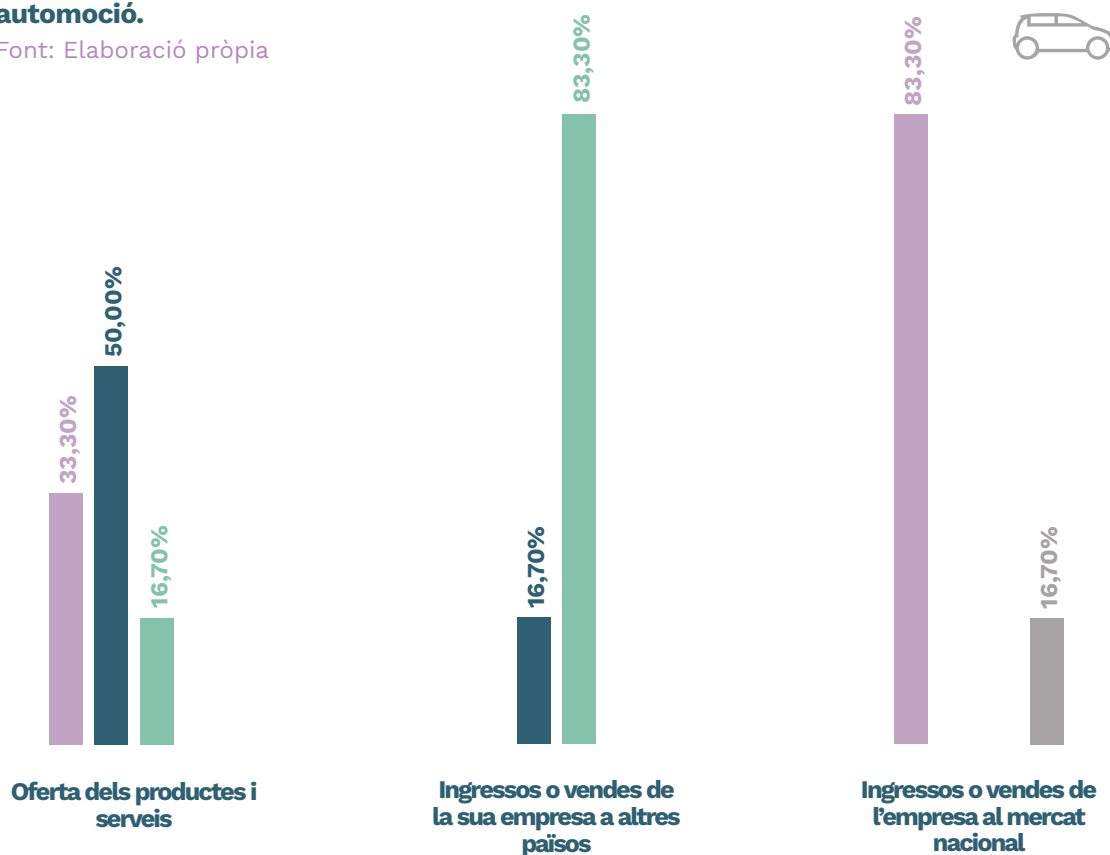

Figura 8b.4: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector ceràmic.

Font: Elaboració pròpia

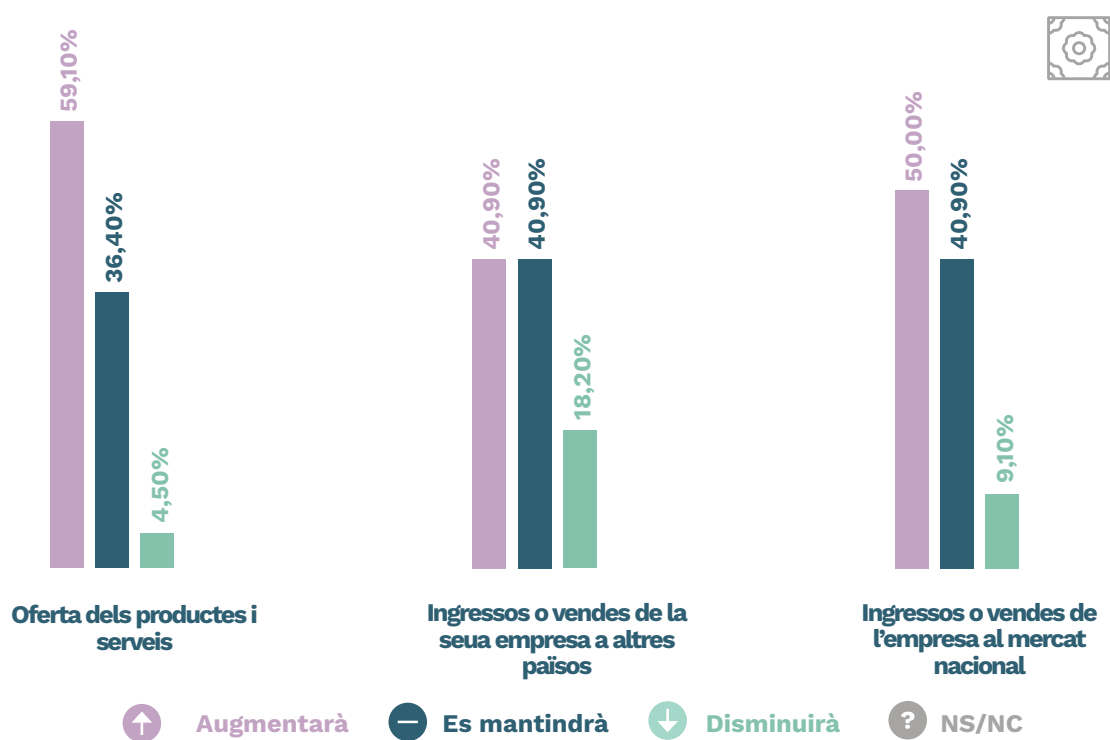

Figura 8b.5: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector joguet.

Font: Elaboració pròpia

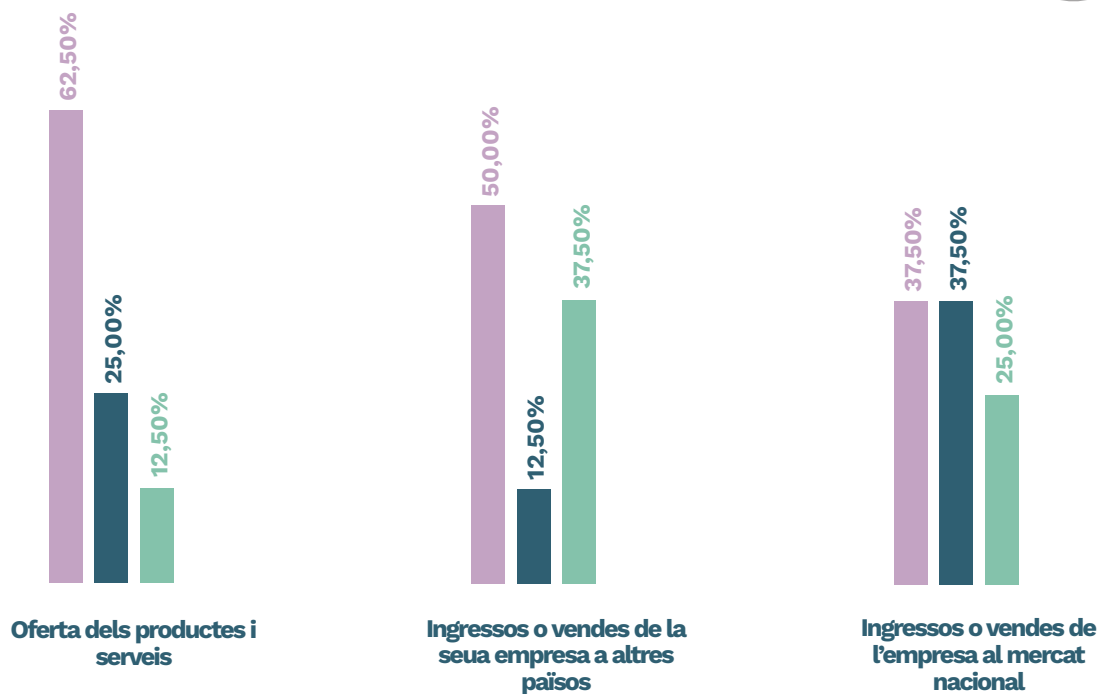
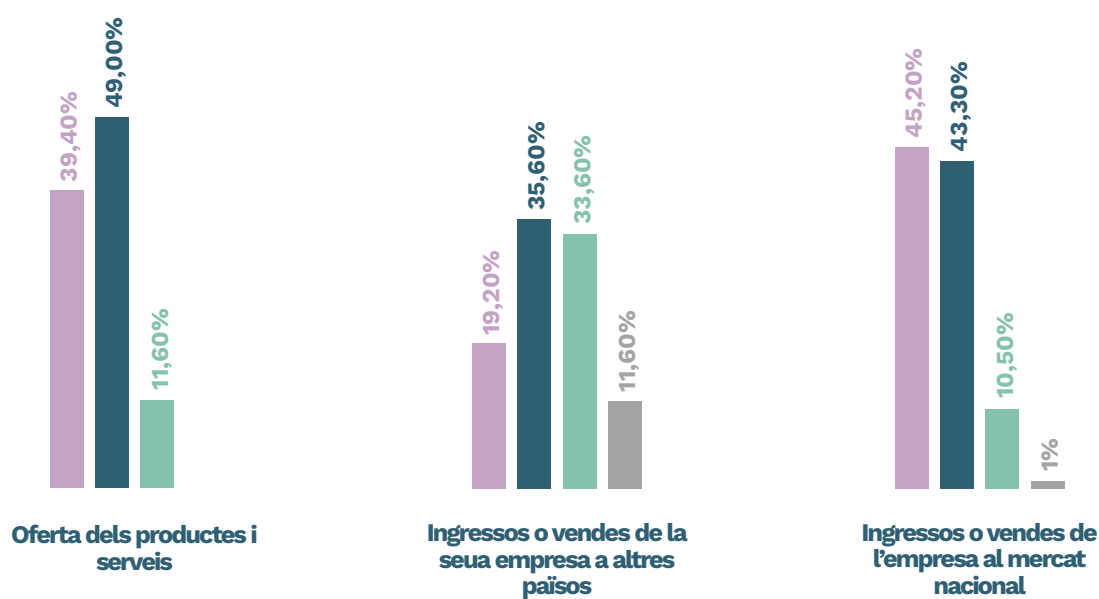

Figura 8b.6: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes sector moble.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Figura 8b.7: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector tèxtil.

Font: Elaboració pròpia

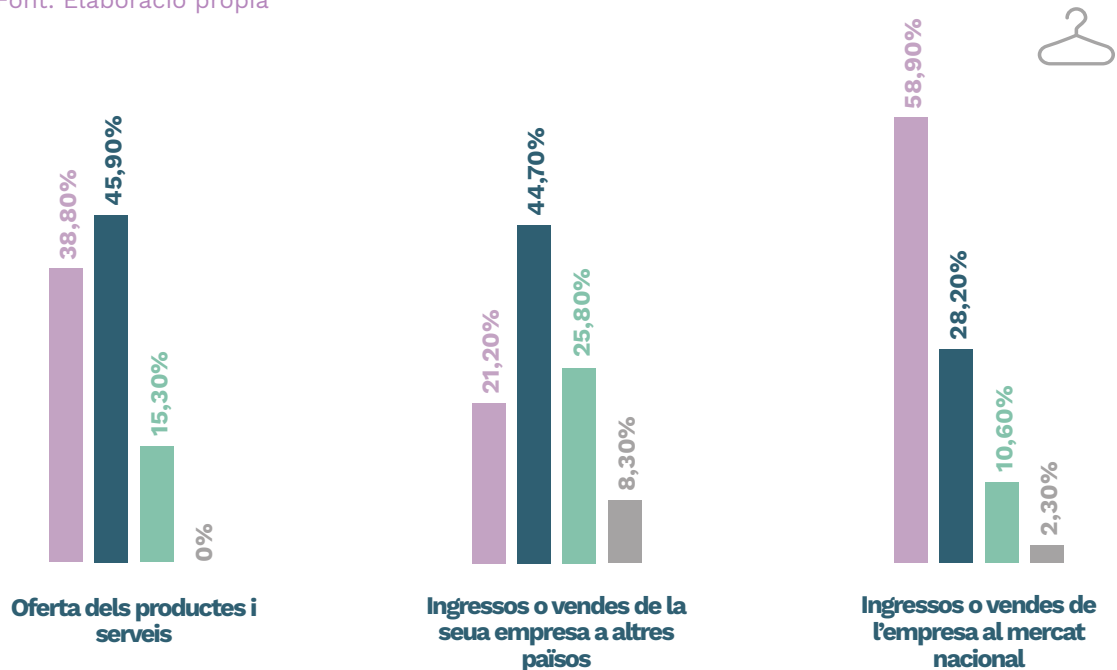
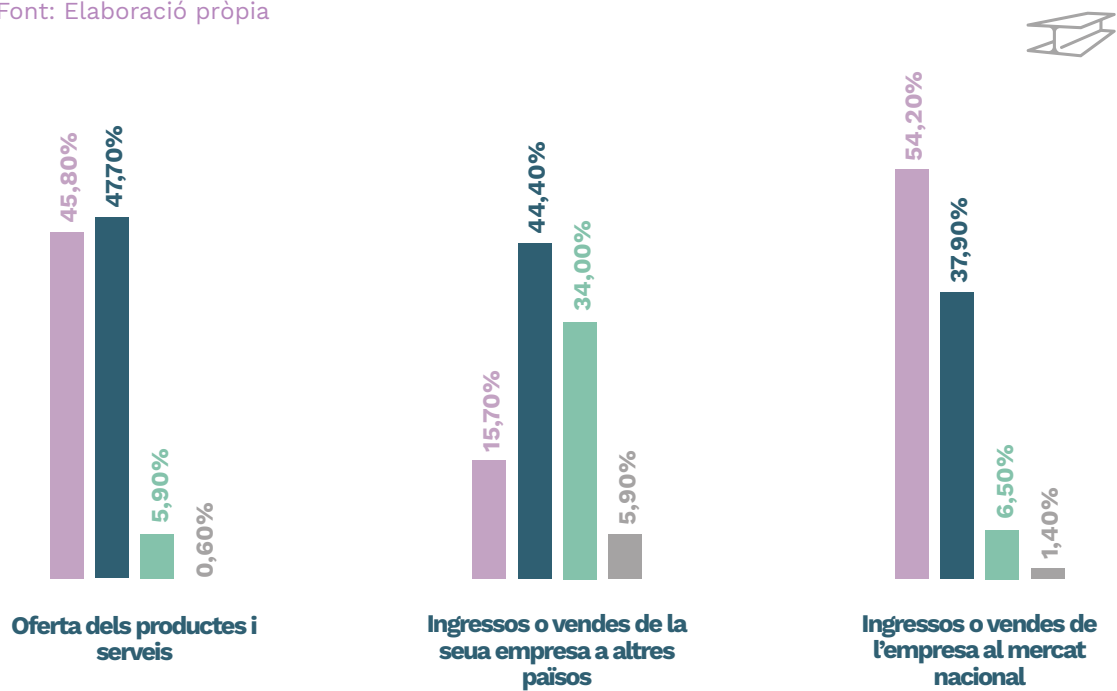

Figura 8b.8: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector metall.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Figura 8b.9: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector químic.

Font: Elaboració pròpia

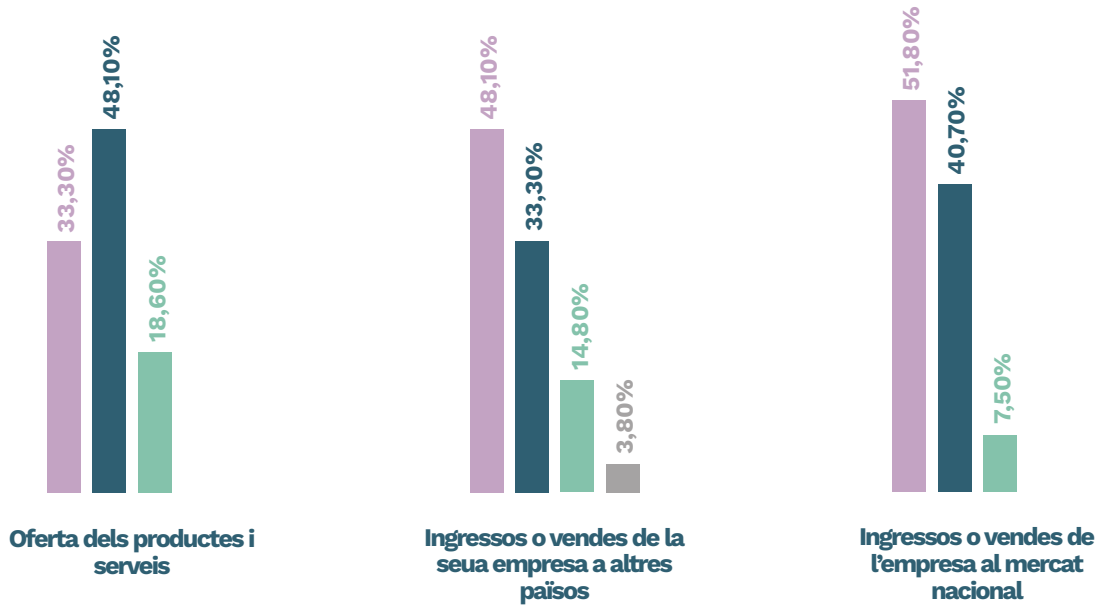
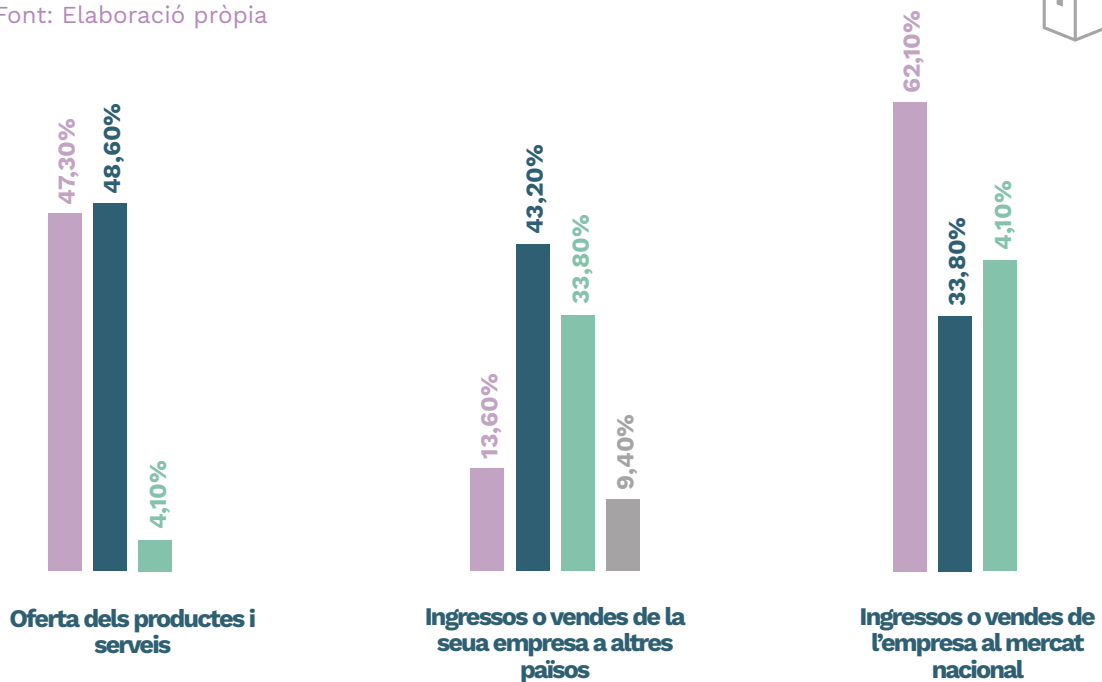

Figura 8b.10: Models de negoci en els pròxims 12 mesos en pimes del sector cartó i embalatge.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

El sector del calcer mostra un nivell d'expectatives superior a les generals de la indústria valenciana. Així, un 47,3% de les empreses esperen incrementar la seua oferta de productes i serveis (2,8 punts percentuals per damunt de la mitjana). També destaca el fet que un 30,8% d'elles esperen augmentar les seues vendes a altres països (8,9 punts més) i el 54,9% dins l'estat (3,4 punts més).

Les pimes ceràmiques també tenen un elevat nivell d'expectatives respecte al conjunt de la indústria. D'aquesta forma, el 59,1% de les empreses esperen augmentar la seua oferta de productes i serveis (14,6 punts per dalt de la mitjana). També resulta cridaner com el 40,9% de les pimes ceràmiques esperen incrementar les seues vendes a altres països (19 punts més). En la part 'negativa', l'expectativa del sector sobre vendes dins l'estat és menor a la de la indústria (50,0%; 4,9 punts per sota).

Un cas similar al ceràmic (d'alts nivells d'expectatives) és el del sector joguet. Així, el 62,5% de les pimes pensen incrementar l'oferta de productes i servicis (18 punts per damunt de la mitjana) i el 50,0% també esperen augmentar les seues vendes a l'exterior (dada molt significativa ja que representa 28,1 punts més). La particularitat del sector la trobem de nou en la menor expectativa sobre les vendes a l'interior (37,5%; 17,4 punts menor a la mitjana general).

Entre el sectors amb perspectives més pessimistes podem trobar el del moble. En primer lloc, sols el 39,4% de les pimes entrevistades preveuen augmentar la seua oferta de productes i serveis (5,1 punts per sota de la mitjana). A més, només el 45,2% d'elles esperen pujar les seues vendes al mercat espanyol (9,7 punts menys) i sols el 19,2% als mercats exteriors (2,7 punts per sota de la mitjana).

Les pimes tèxtils són un poc més optimistes, encara que sols el 38,8% d'elles esperen incrementar l'oferta de productes i serveis (5,7 punts menys que la mitjana). No obstant, l'expectativa que tenen respecte a les vendes al mercat espanyol és 4 punts superior a la mitjana (58,9%) i similar a aquesta en allò referent a les vendes a l'exterior (21,2%; sols 0,7 punts inferior).

Una situació anàloga passa amb el sector del metall, on l'oferta de productes i serveis espera ser augmentada per un 45,8% de les empreses (un nivell similar al general). També són similars al conjunt de la indústria valenciana les expectatives de vendes al mercat espanyol (on el 54,2% de les pimes esperen incrementar-les). El metall, en canvi, es mostra pessimista respecte al que espera als pròxims 12 mesos de les seues vendes a l'exterior (on sols el 15,7% pensen pujar-les; 6,2 punts percentuals menys que la mitjana).

El cas del sector químic és també particular. Per una banda, sols un 33,3% de les seues empreses creuen que incrementaran l'oferta de productes i serveis, un nivell significativament per sota del conjunt de la indústria (11,2 punts menys). No obstant, les pimes químiques són molt optimistes en relació a les seues vendes a l'exterior (un 48,1% preveuen augmentar-les, més del doble de la mitjana), mentre que es manifesten lleugerament per sota amb el conjunt de la indústria en les vendes al mercat espanyol (51,8%; 3,1 punts inferior).

En sentit contrari es mostren les expectatives del sector del cartó i l'embalatge, on -per una banda- el 47,3% de les empreses pensen incrementar l'oferta de productes i serveis (lleugerament per dalt de la mitjana). Per altra banda, l'expectativa d'augmentar les vendes a l'exterior és molt baixa (sols el 13,6% ho preveuen, 8,3 punts per sota de conjunt) i la de vendes dins l'estat és més elevada que a la majoria dels sectors (62,1%; 7,2 punts per dalt).

Hi ha altres sectors que tenen mercats amb característiques molt específiques i aquest fet es tradueix amb expectatives mixtes sobre el seu model de negoci a 12 mesos. Un exemple d'això és el sector de la energia, que mostra, un nivell d'expectatives molt superior a les del conjunt de la indústria valenciana en relació a la seua oferta de productes i serveis (el 64,3% d'empreses manifesten que van a incrementar-la; 19,8 punts per damunt de la mitjana). Destaca també moltíssim que un 64,20% de les pimes esperen augmentar les seues vendes dins l'estat (9,3 punts més). En canvi, donades les característiques del sector, les expectatives sobre vendes a altres països són reduïdes (sols les tenen el 14,2 de les empreses; 7,7 punts per sota de la mitjana).

L'automoció és una altre sector singular. En primer lloc, un 33,3% de les seues pimes pensen incrementar l'oferta de productes i servicis, un nivell significativament més baix de la mitjana general (11,2 punts menys). També crida l'atenció com les expectatives sobre vendes a altres països són nulles (cap empresa les ha manifestat, mentre la mitjana de la indústria valenciana ha sigut del 21,9%).

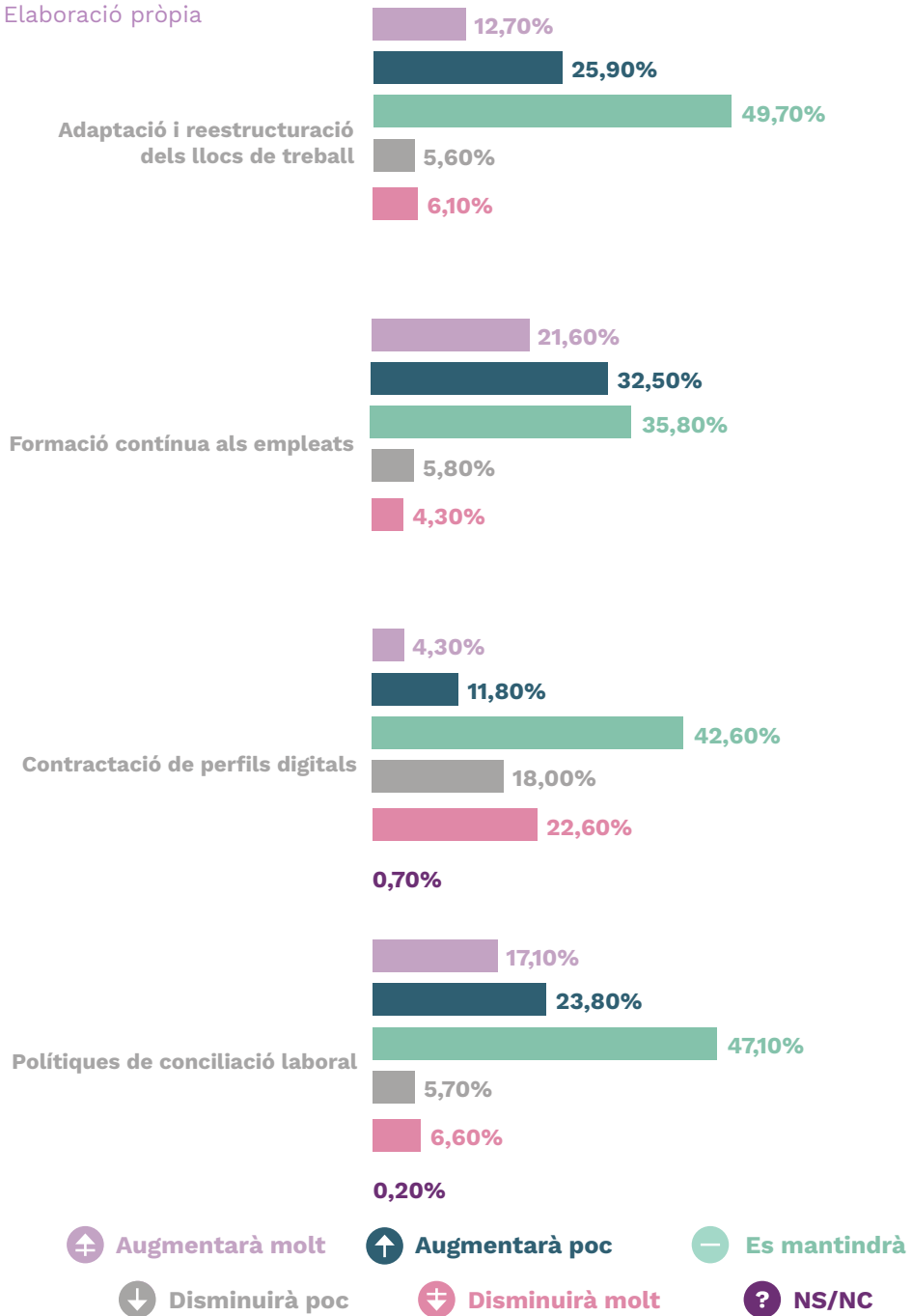

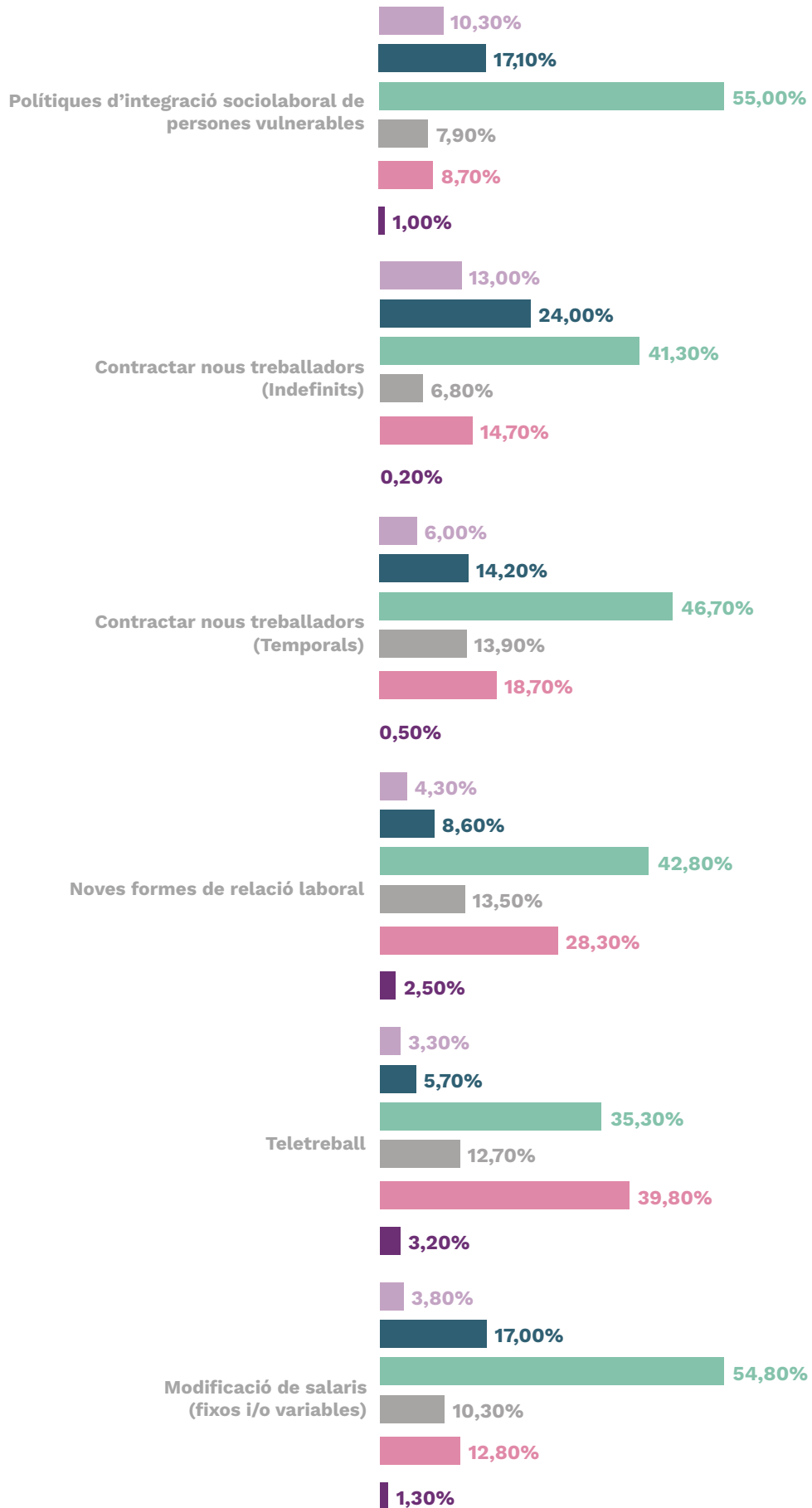
3.5. Persones

3.5.1. Expectatives generals sobre la gestió de persones a la indústria valenciana.

Figura 9: Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos.

Font: Elaboració pròpia

⬆️ Augmentarà molt
⬆️ Augmentarà poc
⬇️ Es mantindrà

⬇️ Disminuirà poc
⬇️ Disminuirà molt
❓ NS/NC

Entre les empreses enquestades, les polítiques de formació contínua dels treballadors són les que compten amb majors expectatives de creixement a 12 mesos (el 54,10% el preveuen, incloent un 21,6% que esperen ‘molts’ canvis en aquesta política). En segon lloc, les polítiques de conciliació també compten amb grans expectatives de creixement a 1 any vista (el 40,40% els preveuen, incloent un 17,10% que esperen ‘molts’ canvis). En tercer lloc figurara l’adaptació i reestructuració dels llocs de treball (el 38,60%, amb un 12,70% que esperen ‘molts’ canvis), i, en quarta posició, la contractació de nous treballadors indefinits (amb el 37,00% i un 13,00% de ‘molts’ canvis).

Existeixen altres pràctiques relatives a la gestió de persones que esperen majoritàriament un nivell de creixement més modest. En aquest grup es trobarien les polítiques d’integració sociolaboral de persones vulnerables (amb un 27,40% de les enquestades), la modificació de salaris (20,80%) i la contractació de nous treballadors temporals (amb el 20,20%).

Els creixements més modestos són esperats per a pràctiques com el reciclatge professional o la contractació de perfils digitals (16,10% dels casos), les noves formes de relació laboral (12,90%) i -molt especialment- per al teletreball (9,00%).

Pel costat de les expectatives de decreixement, de manera congruent, són aquestes mateixes pràctiques les que més pimes industrials preveuen reduir: un 52,60% espera utilitzar menys el teletreball, un 41,80% les noves formes de relació laboral i un 40,60% el reciclatge professional o la contractació de perfils digitals.

En el mateix sentit, l’adaptació i reestructuració dels llocs de treball és la pràctica que compta amb menors expectatives de reducció a 12 mesos (només l’esperen el 11,90%), seguida de les polítiques de conciliació laboral (amb el 12,40%), i, en tercera posició, les polítiques d’integració sociolaboral de persones vulnerables (amb un 16,60% de les enquestades). La resta de les pràctiques de gestió de persones compten amb nivells d’entre el 20% i el 30% d’expectatives de reducció.

Les dades exposades semblen identificar les pràctiques que podrien ser susceptibles de tindre un caràcter més estructural com a resposta al context post-pandèmic, també aquelles que han tingut un caràcter més conjuntural com a resposta a la pandèmia (però que semblen estar abandonant-se majoritàriament en l’actual context). Entre les ‘estructurals’ es trobarien les polítiques de formació contínua dels treballadors, les polítiques de conciliació laboral, l’adaptació i reestructuració dels llocs de treball i la contractació de nous treballadors indefinits. I entre aquelles més ‘conjunturals’ apareix -sobretot- el teletreball, i -en menor mesura- el reciclatge professional o la contractació de perfils digitals i les noves formes de relació laboral.

Els salaris esperen mantindre’s sense modificacions fins que es perceba una recuperació més estable a mitjà termini i menys incertesa depenent de l’evolució de la pandèmia (i altres aspectes de l’entorn).

3.5.2. Expectatives sobre la gestió de persones segons la dimensió empresarial.

Figura 9a.1 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats

Font: Elaboració pròpia

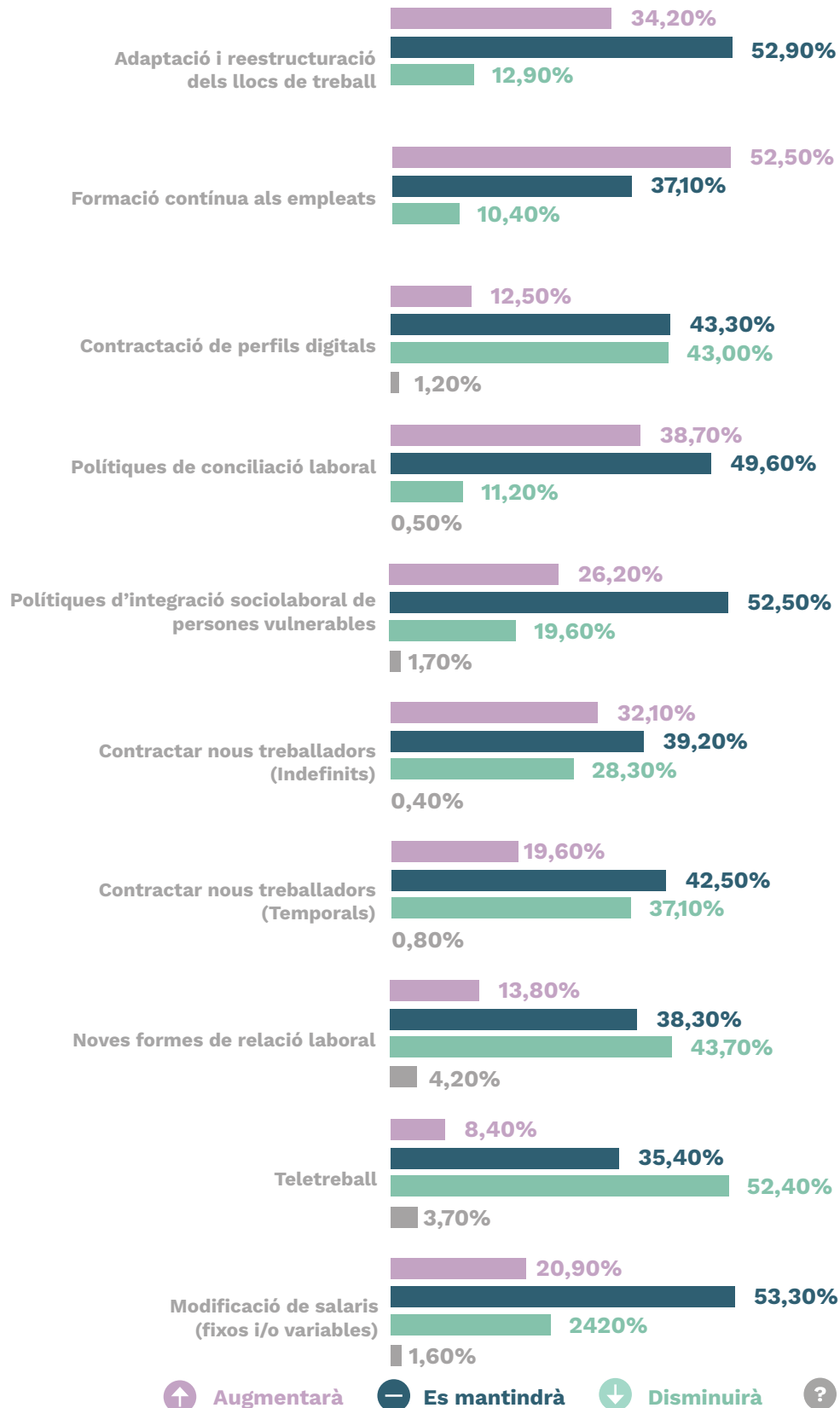
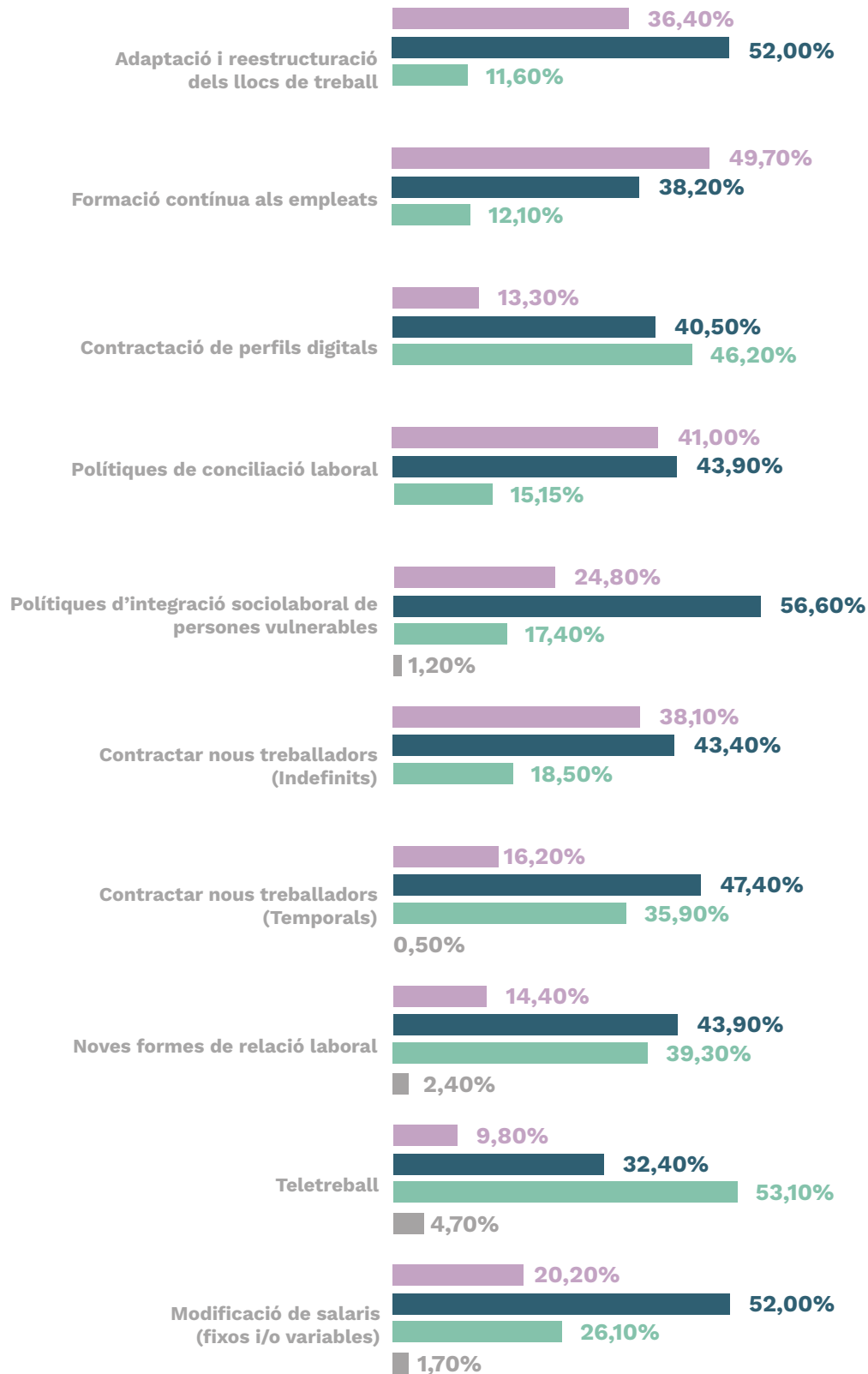

Figura 9a.2: Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats

Font: Elaboració pròpia

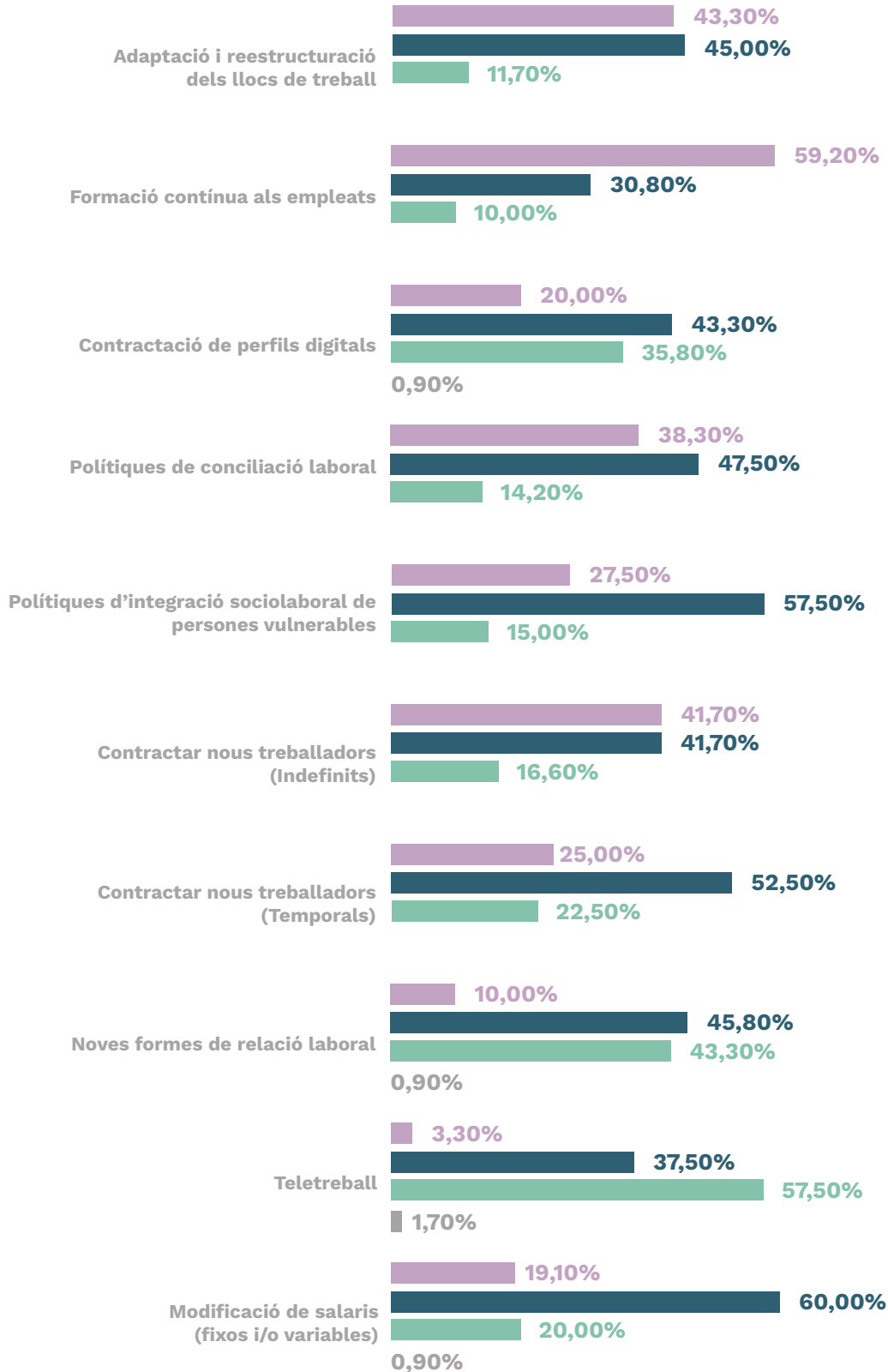

10 — 19 empleats

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
⊛ NS/NC

Figura 9a.3: Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats.

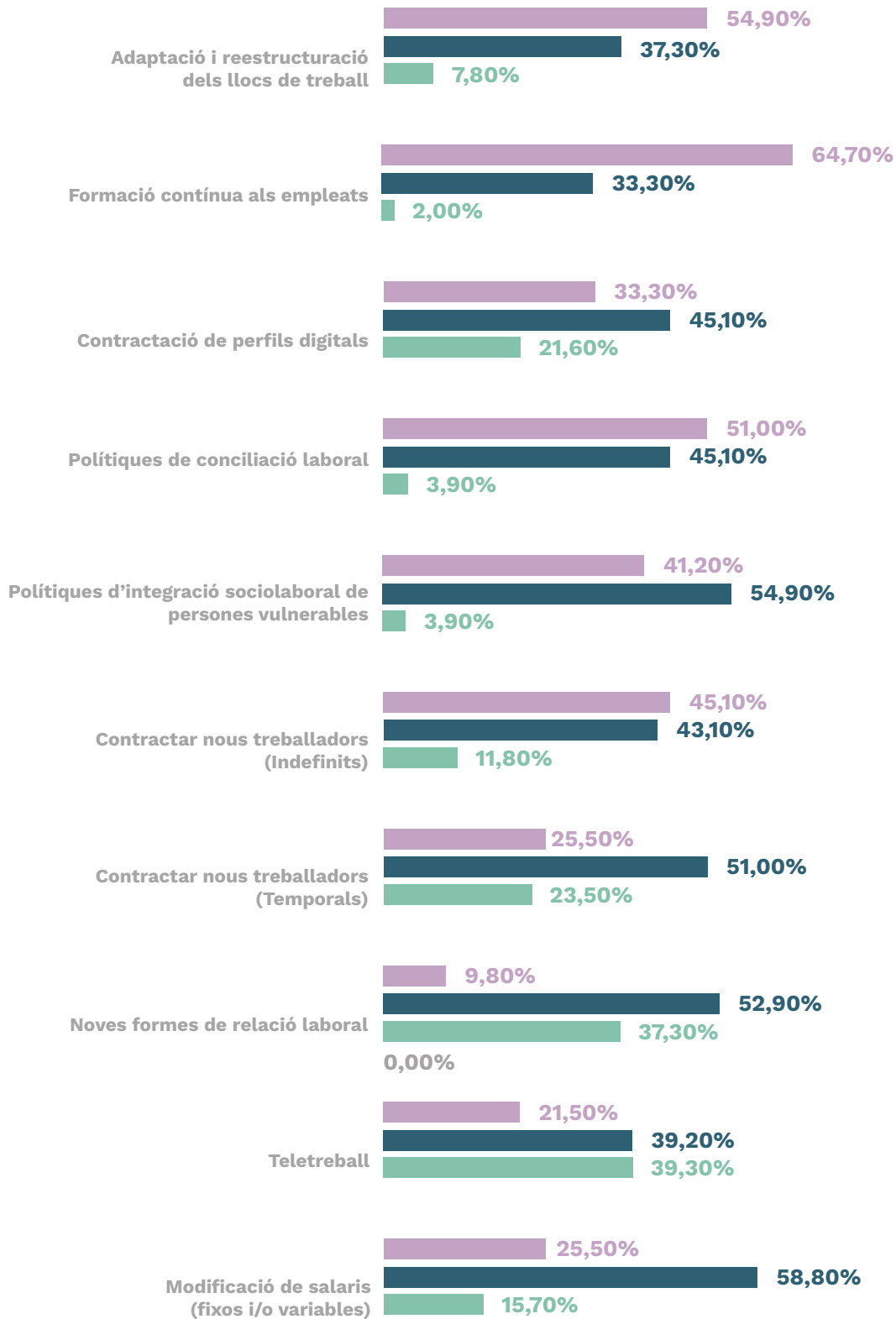
Font: Elaboració pròpia

20 — 49 empleats

Figura 9a.4 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

En relació a la formació contínua dels treballadors, les expectatives d'augmentar-la creixen conforme la dimensió de l'empresa. Així, el 52,5% de les empreses d'entre 3 i 9 empleats esperen incrementar aquesta política front al de 64,7% de les de més de 50 empleats (amb l'excepció de les empreses d'entre 10 i 19 empleats). El mateix ocorre amb l'adaptació i reestructuració dels llocs de treball (43,3% per les més menudes i 54,90% per a les més grans). En sentit invers, de menor a major dimensió, les empreses manifesten que disminuiran les seues polítiques de reciclatge professional o contractació de perfils digitals (el 43% de les empreses entre 3 i 9 empleats front al 21,60% de les empreses de més de 50 empleats).

Les polítiques de conciliació laboral augmenten conforme s'incrementa la grandària de l'empresa (entre 38,3% i 51,00%), a excepció de les empreses que tenen entre 20 i 49 empleats (on sols el 38,3% es manifesten positivament). De la mateixa forma sembla que hi ha una major voluntat de les pimes més grans per eixamplar les polítiques d'integració sociolaboral de persones vulnerables en les seues empreses. El 41,20% de les empreses de més de 50 treballadors manifesta voler augmentar-les enfront del 26,20% de les empreses de 3-9 treballadors.

La contractació de persones és una de les principals polítiques que les empreses esperen dur a terme. Després de la pandèmia, i amb les expectatives d'incrementar les vendes, les empreses esperen augmentar la contractació. Cal destacar que l'expectativa és que la contractació que es produeixca siga indefinida i no temporal, és a dir, la perspectiva que tenen les empreses industrials valencianes és d'una millora a mitjà i llarg termini. Aquesta expectativa optimista s'incrementa conforme augmenta la grandària de l'empresa (des del 51,7% en empreses d'entre 3 i 9 empleats al 70,6% de les empreses de més de 50).

En general, les nostres pimes industrials consideren que el teletreball disminuirà (entre el 52,50% i el 57,50% de les empreses de menys de 50 treballadors així ho consideren). No obstant això, el 21,5% de les empreses de més de 50 empleats consideren que el teletreball encara creixerà i només el 39,3% creuen que disminuirà.

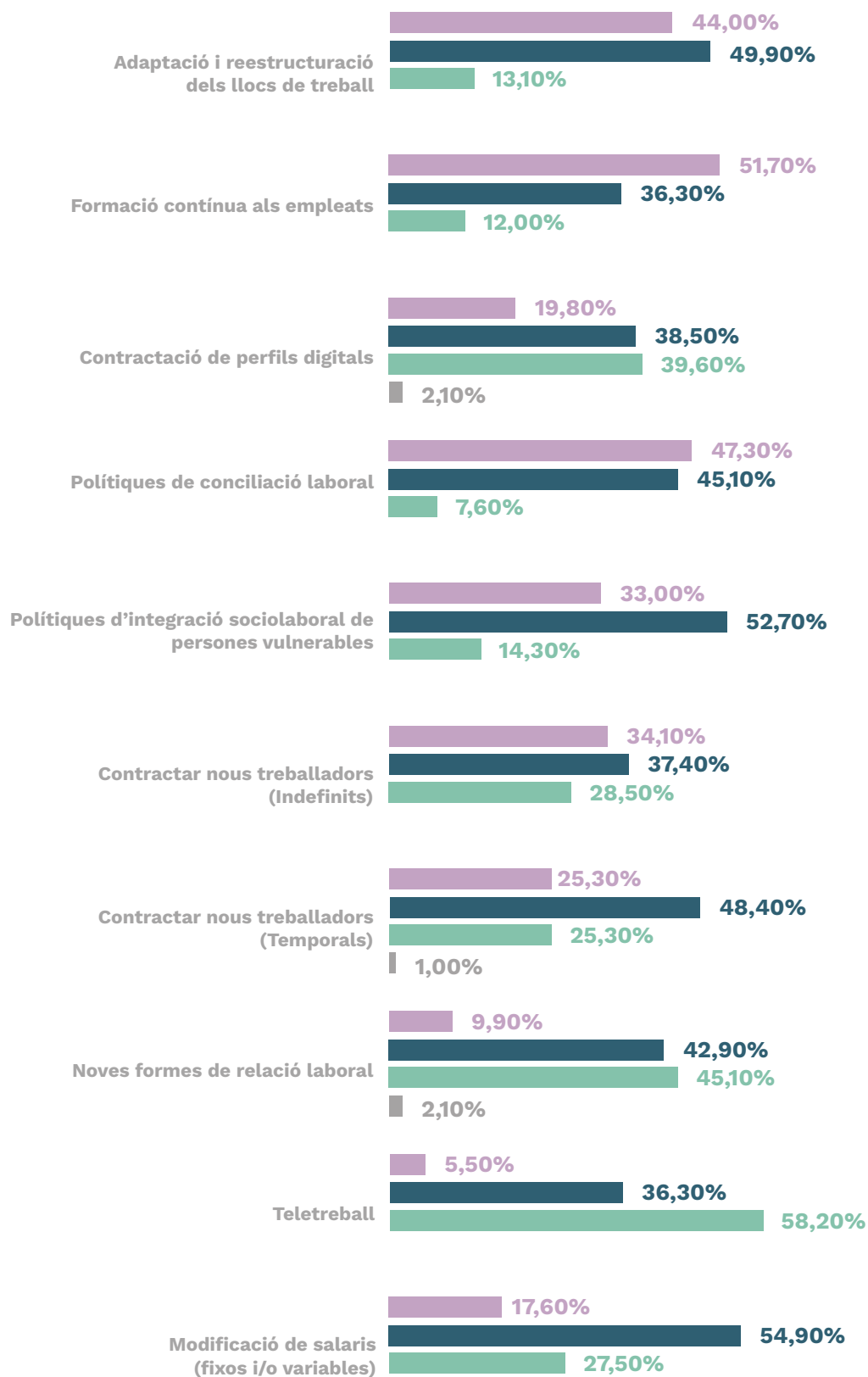
S'aposta per les polítiques tradicionals de contractació de personal, tal com s'ha esmentat, front una disminució de les noves formes de relació laboral tal com mostren les dades. En general, l'expectativa d'ús d'aquestes noves formes disminuirà entre un 37,30% i un 43,70%.

Respecte als salaris, la majoria de les empreses consideren que es mantindran, només el 25,5% de les empreses de més de 50 empleats creuen que augmentaran front al 19,10% de les empreses d'entre 20 i 39 empleats que manifesten que disminuirán.

3.5.3. Expectatives sobre la gestió de persones segons el sector d'activitat.

Figura 9b.1 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

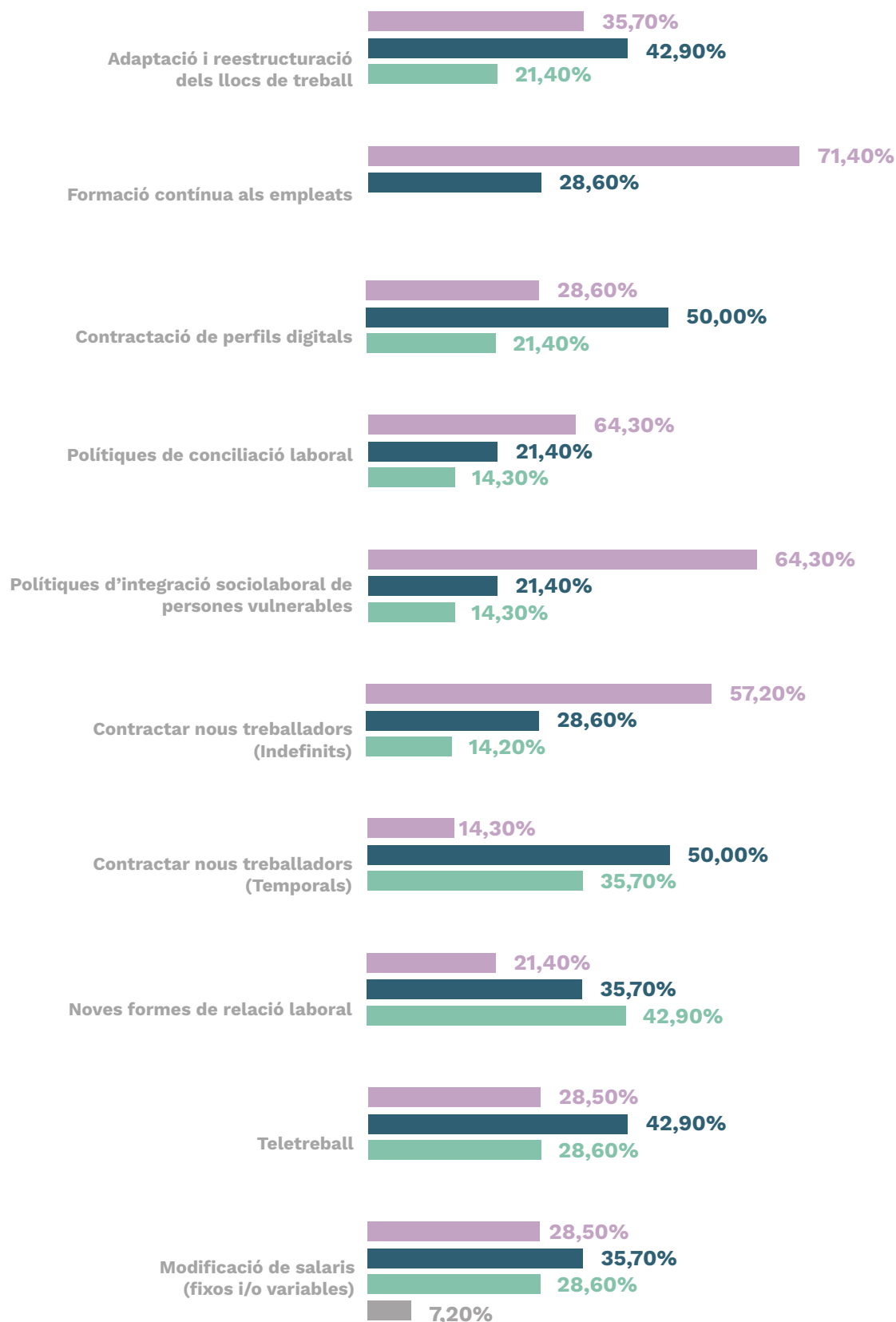
Disminuirà

NS/NC

Figura 9b.2 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector energia.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

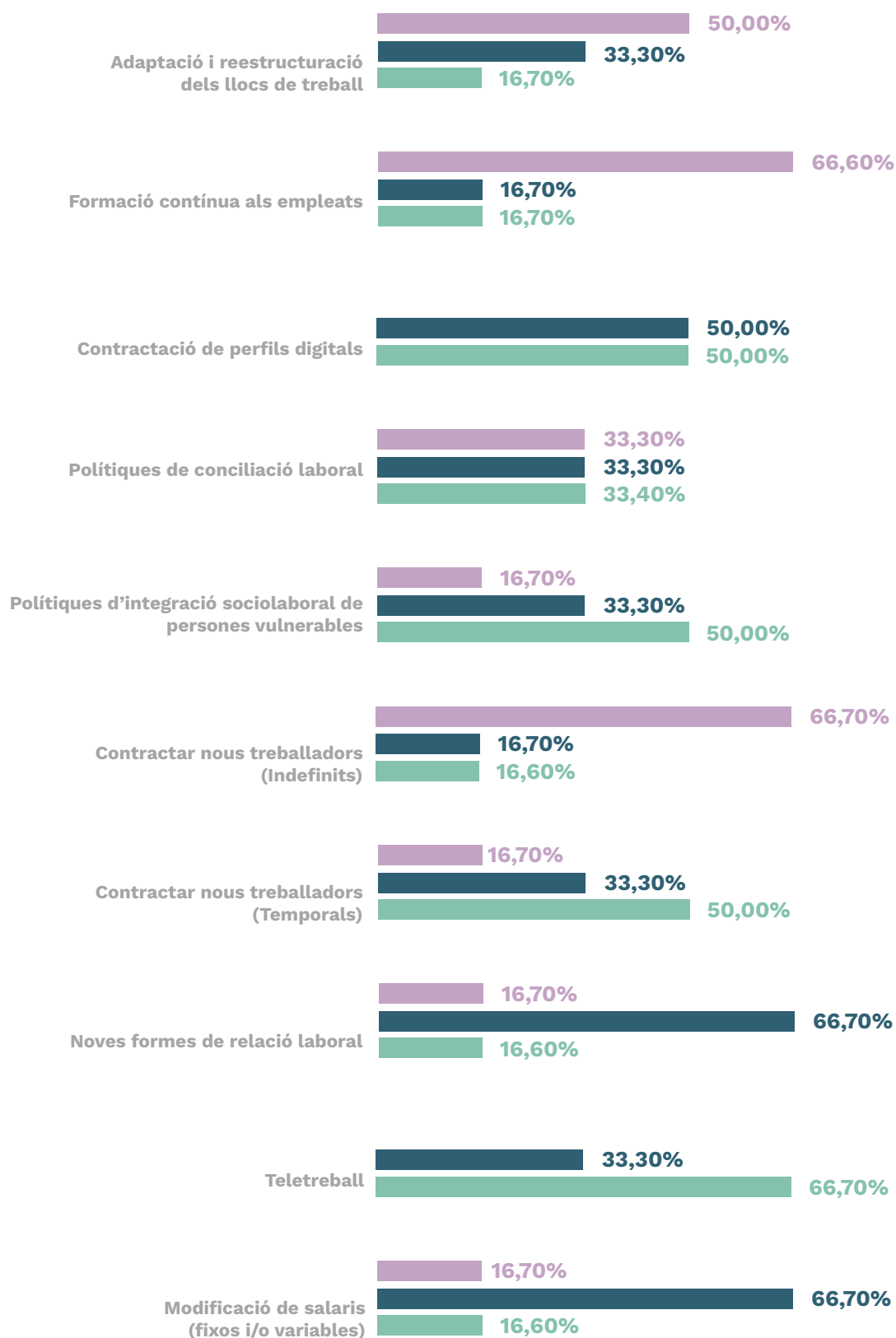
Disminuirà

NS/NC

Figura 9b.3 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector automoció.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

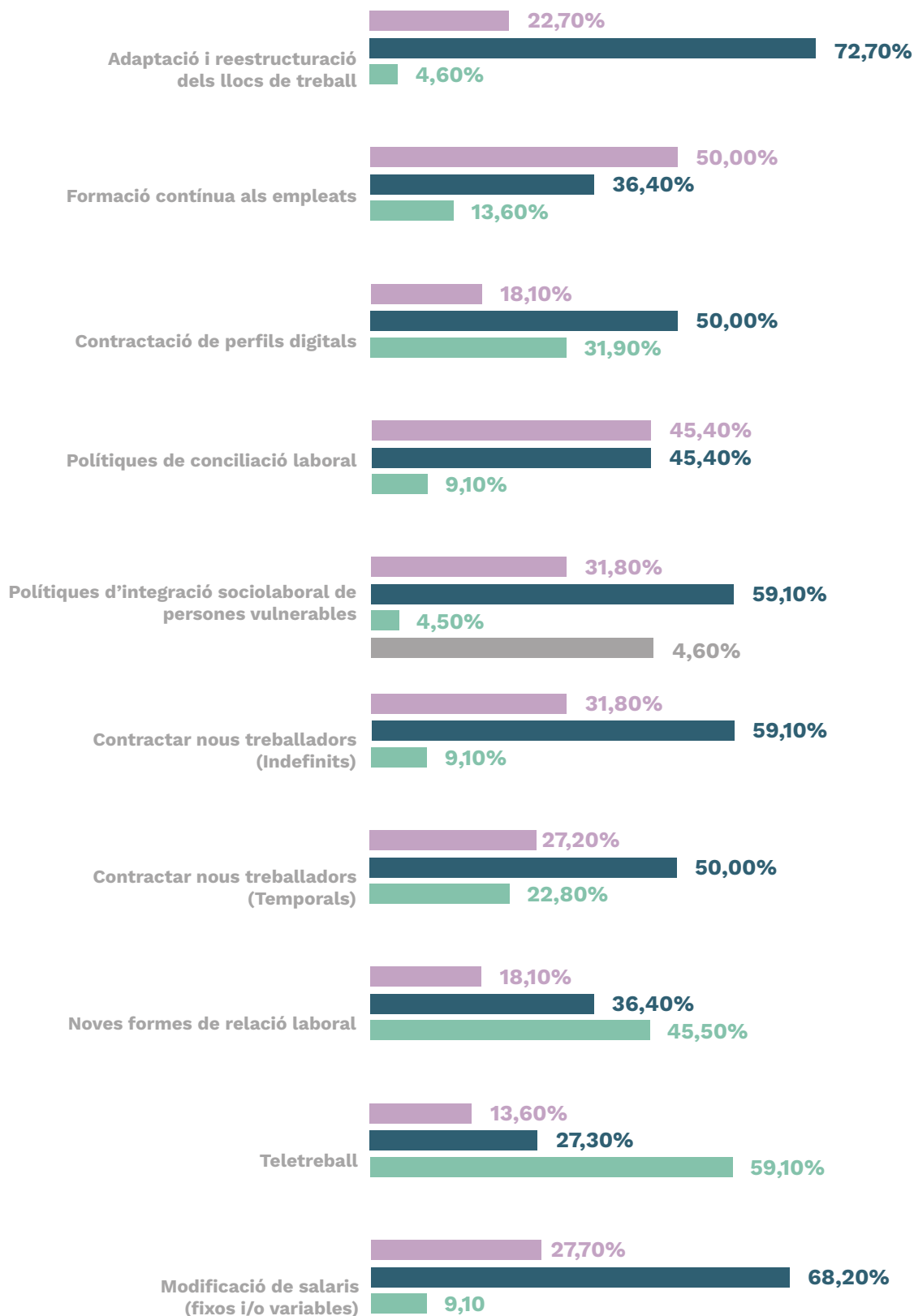
Disminuirà

NS/NC

Figura 9b.4 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector ceràmic.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

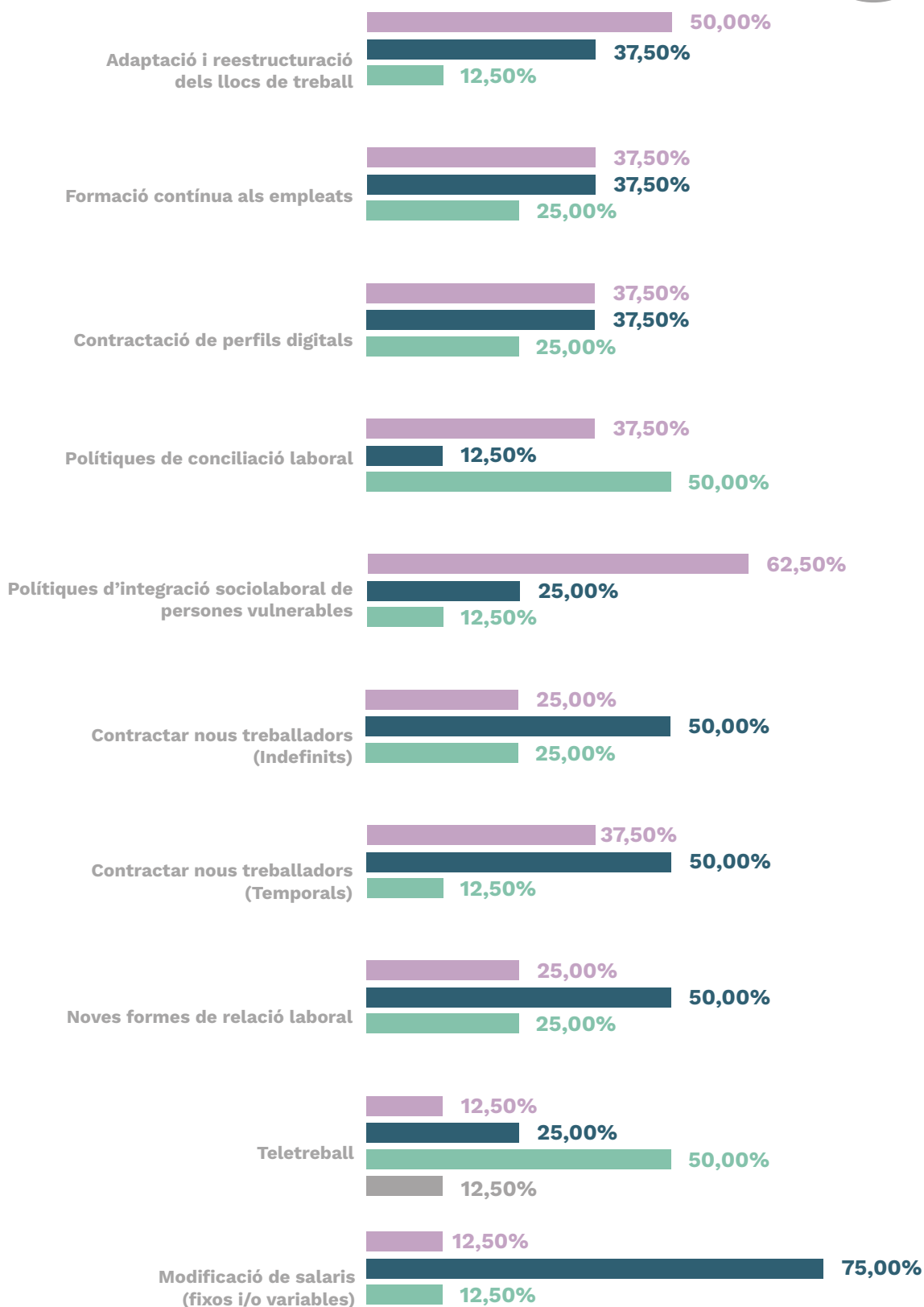
Disminuirà

NS/NC

Figura 9b.5 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector joguet.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

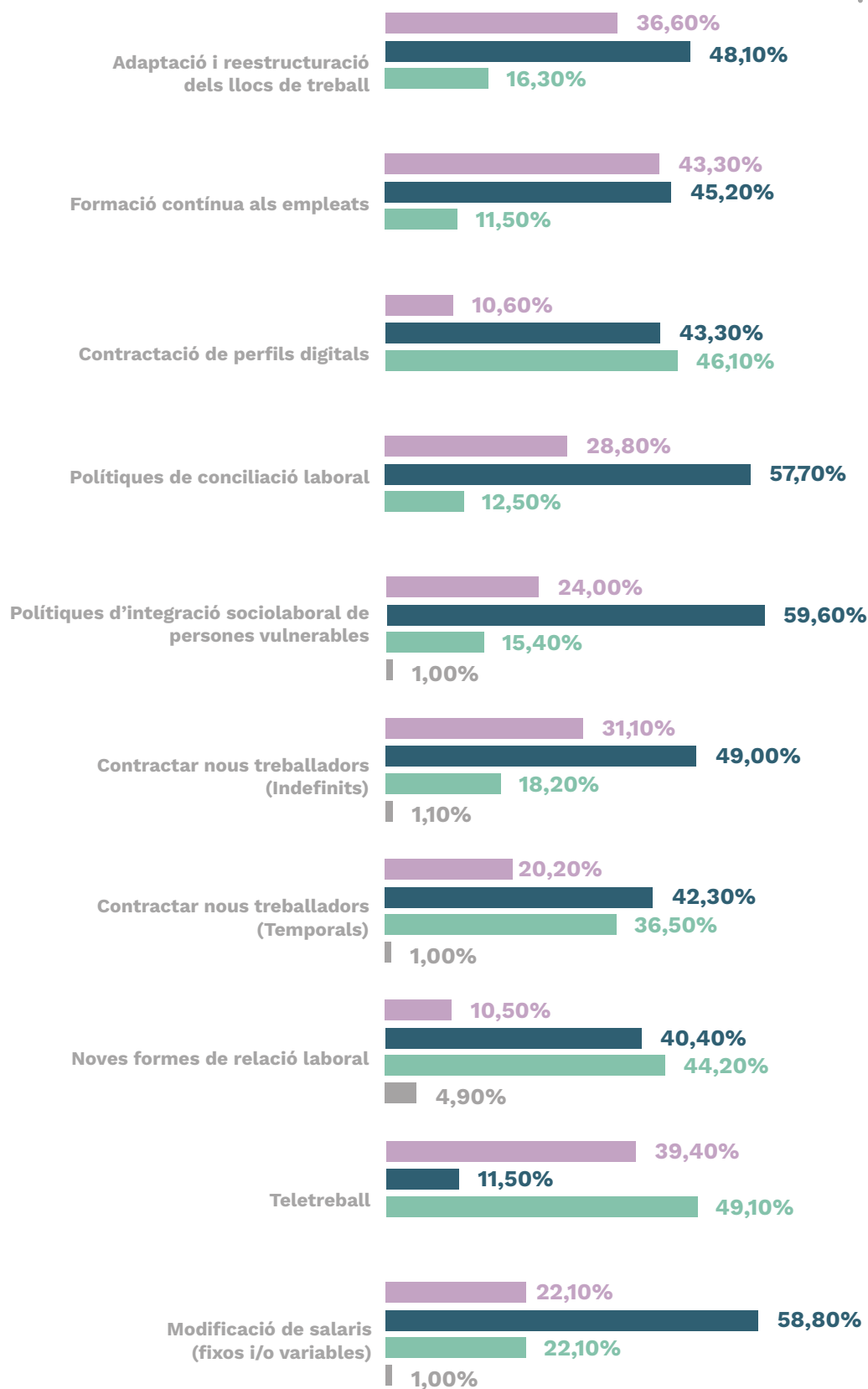
Disminuirà

NS/NC

Figura 9b.6 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector moble.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

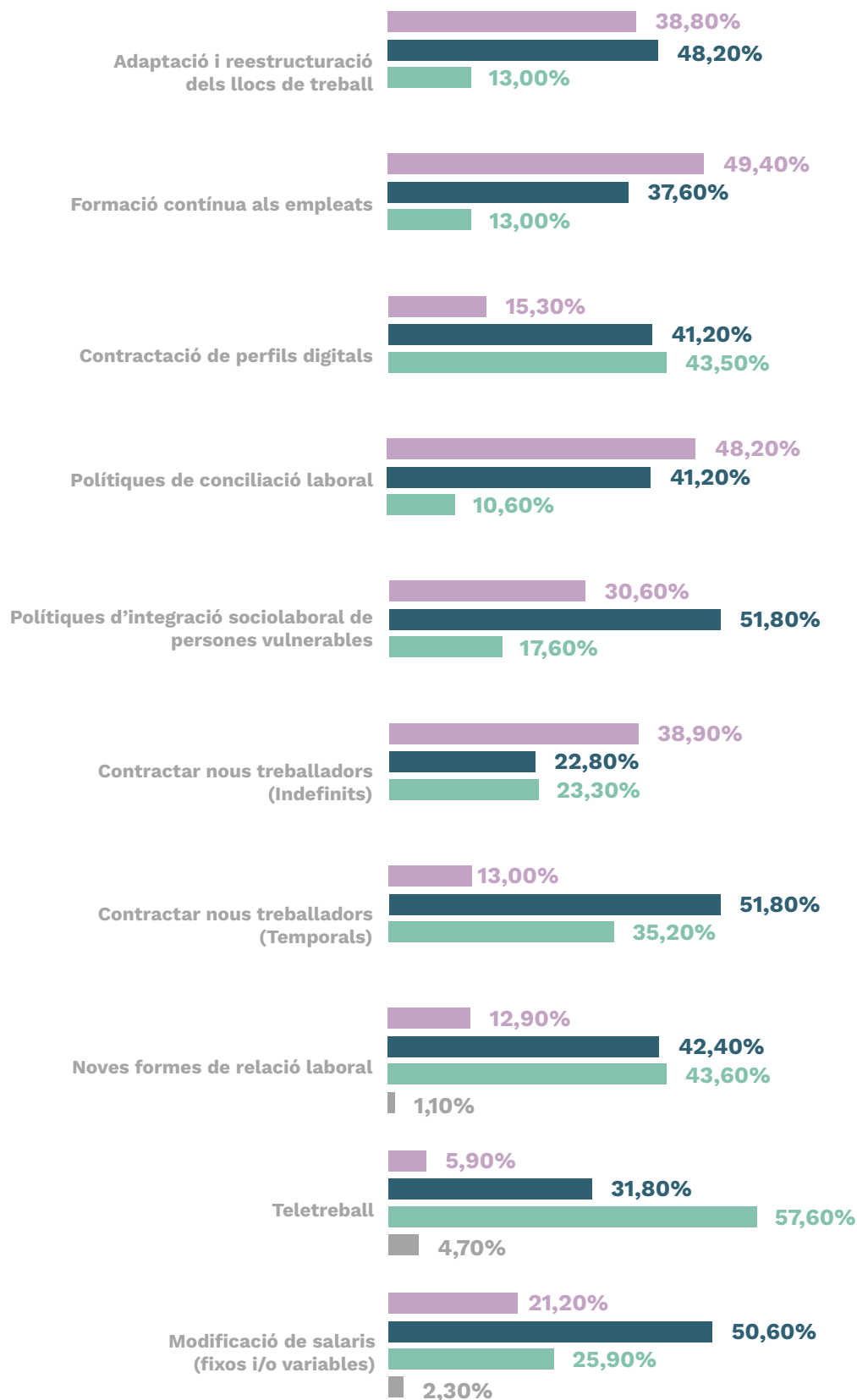
Disminuirà

NS/NC

Figura 9b.7 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector tèxtil.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

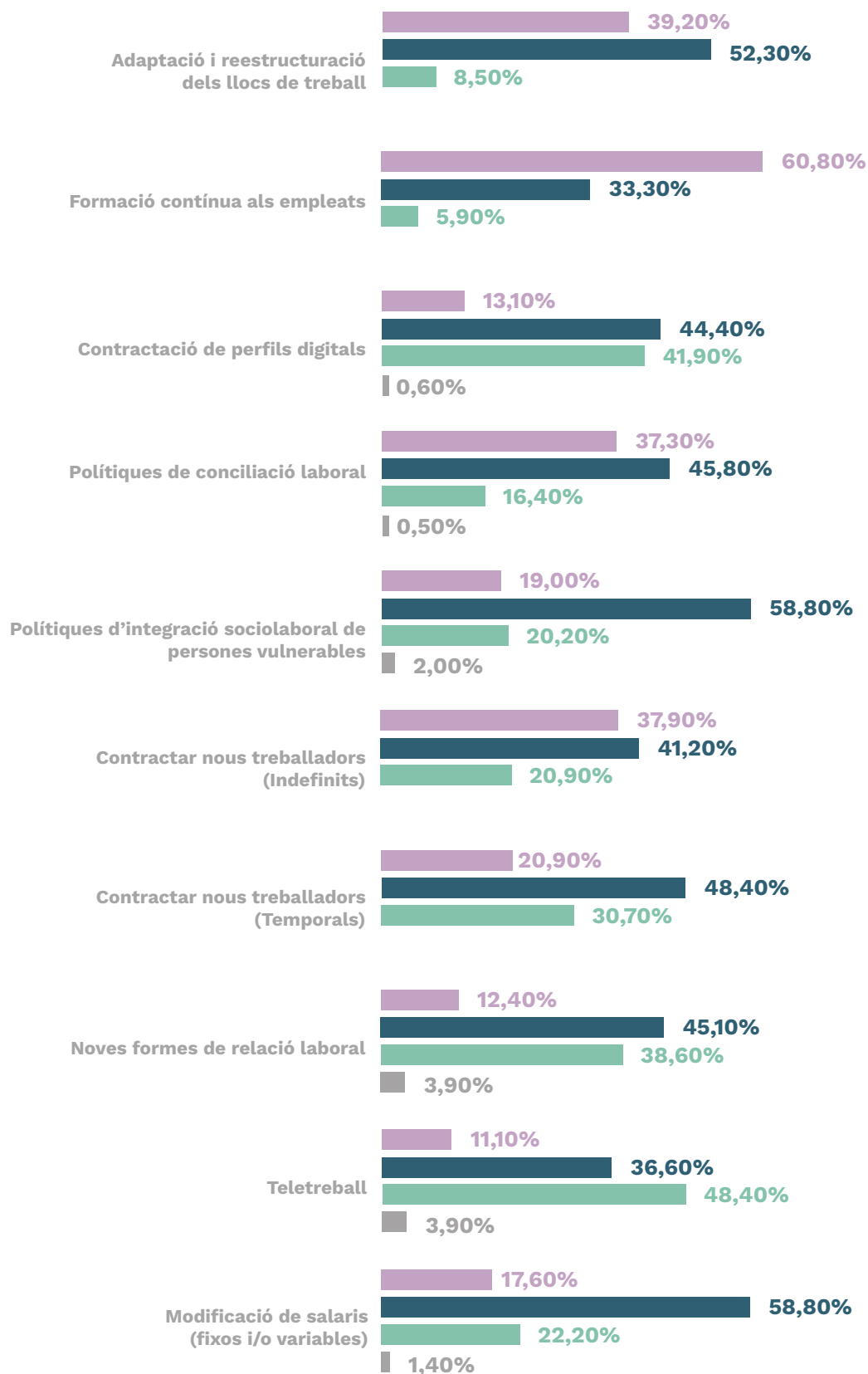
Disminuirà

NS/NC

Figura 9b.8 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector metall.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

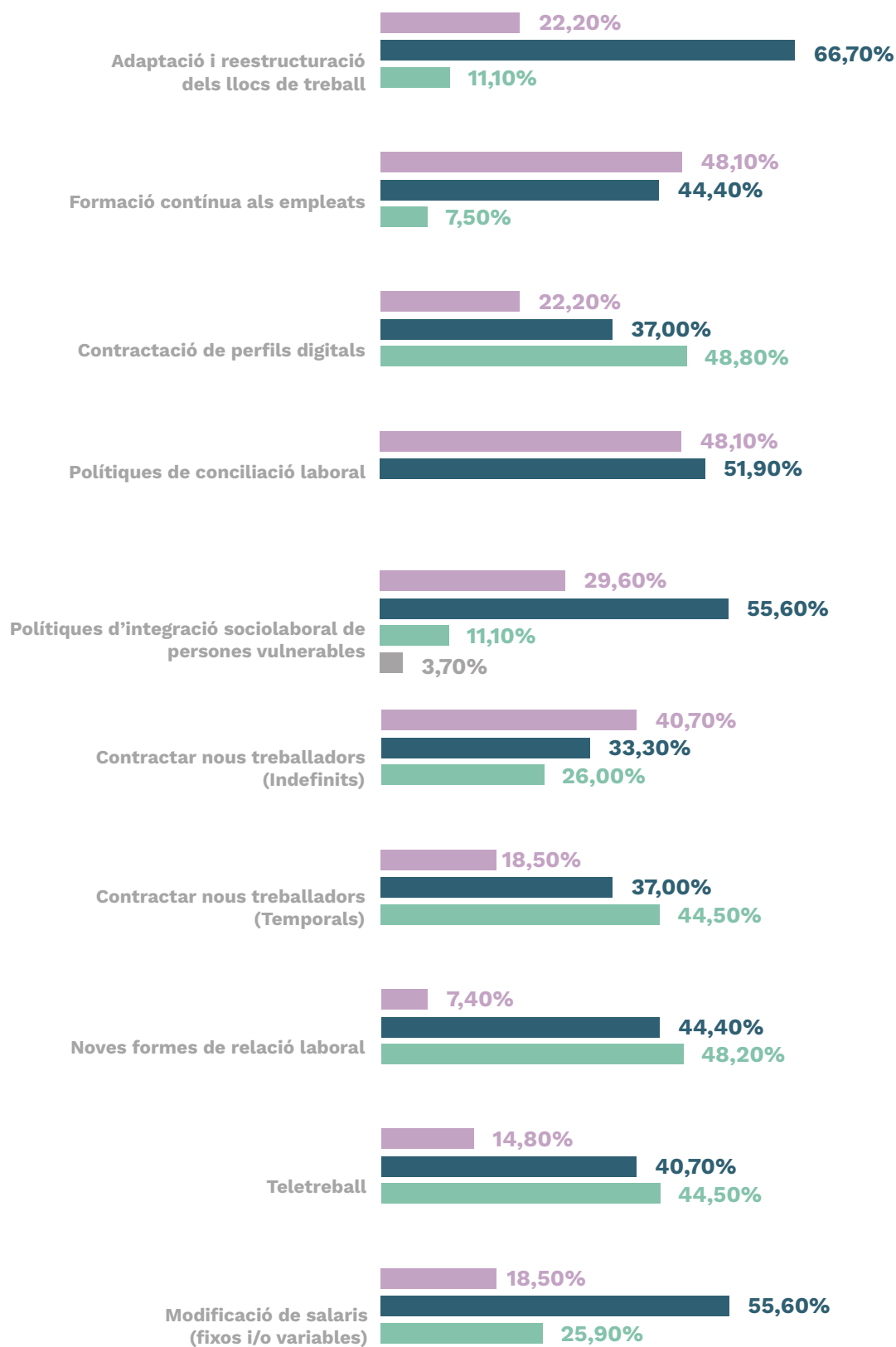
Disminuirà

NS/NC

Figura 9b.9 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector químic.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

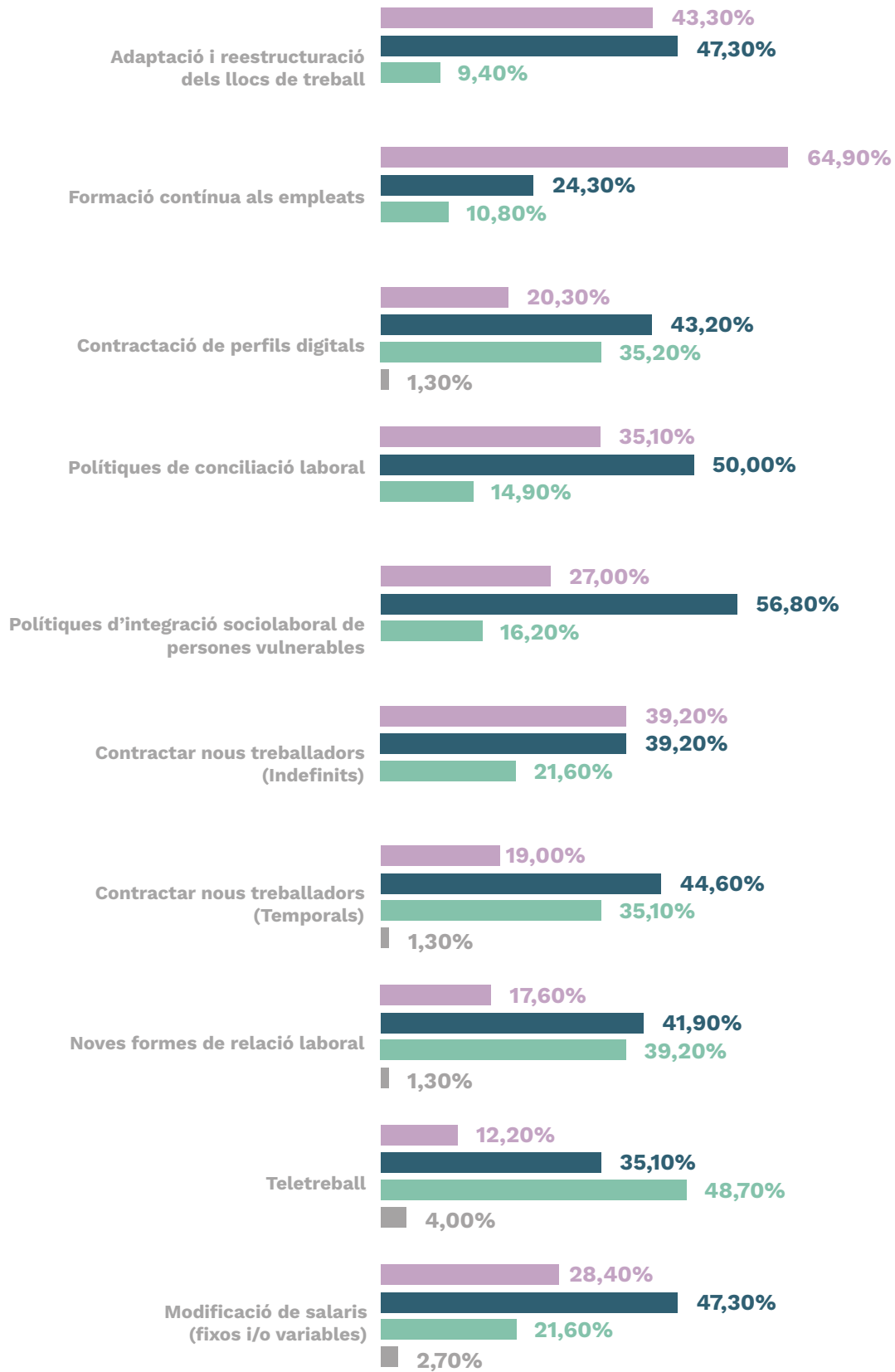
Disminuirà

NS/NC

Figura 9b.10 : Expectatives en l'evolució de les polítiques de gestió de persones en els pròxims 12 mesos en pimes del sector cartó i embalatge.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Respecte a les polítiques de gestió de persones per sector d'activitat, s'observa com les empreses dels sectors de l'energia, l'automòbil, el cartó i l'embalatge i el metall estan clarament per dalt de la mitjana en les seues expectatives d'augmentar la formació contínua dels seus empleats a un any vista. En sentit contrari, la predisposició a incrementar la formació és menor a la mitjana als sectors tradicionals i al químic (encara que alguns d'ells tenen nivells pròxims al 50% d'empreses que esperen augmentar-la).

A més, també es mostra com la majoria de les empreses opten per promoure polítiques que milloren la conciliació laboral dels seus empleats, molt especialment al sector de l'energia (20 punts per dalt de la mitjana). La resta de sectors tenen resultats al voltant de la mitjana de la mostra general, destacant la indústria de l'automòbil com aquella que té una menor expectativa d'increment de polítiques de conciliació. La crisi sanitària del Covid-19 va tindre un clar efecte sobre esta política que sembla que segueix progressant, encara que de forma heterogènia segons indústries i a un menor ritme en general.

Per altra banda, la reestructuració i adaptació dels llocs de treballs ha sigut la tercera política en importància atenent a les expectatives de creixement a un any vista. En aquest cas, anàlogament als dos principals, s'observen diferències sectorials destacables. En aquest cas destaquen en la seua aplicació les indústries de l'automòbil i el joguet (on la meitat de les seues empreses tenen expectatives d'augment). Per oposició, cal assenyalar com les indústries dels sector químic i ceràmic tenen expectatives per sota de la mitjana (setze punts menys en aquests dos últims casos).

Com ja s'ha vist, entre aquelles polítiques relatives a les persones que menys expectatives de creixement tenen a un any vista es troben la contractació de perfils digitals (manifestada per sols un 16% de les empreses), les noves formes de relació laboral (12,9%) i el teletreball (9%). Per sectors, la contractació de perfils digitals destaca entre les empreses del joguet (que més que dupliquen la mitjana) i les energètiques, mentre que és encara més dèbil a les del moble i -molt especialment- les d'automoció (cap de les seues empreses espera augmentar-la).

D'altra banda, es demostra una disminució considerable del teletreball que es pretén oferir en els pròxims dotze mesos en les seues organitzacions, evidenciada sobretot en els sectors del calcer, automòbil o tèxtil, on l'augment en aquesta política és inferior al 10% i la disminució prevista supera en alguns casos el 60% de les empreses participants. Això podria indicar una ràpida recuperació i volta a la normalitat d'aquests sectors després dels efectes de la pandèmia.

Mentre que en la resta dels sectors on aquesta mesura continua intensificant-se o mantenint-se (especialment a les empreses del moble i de l'energia), podria indicar un efecte permanent després de la Covid-19 per a donar resposta a l'actual context econòmic i empresarial.

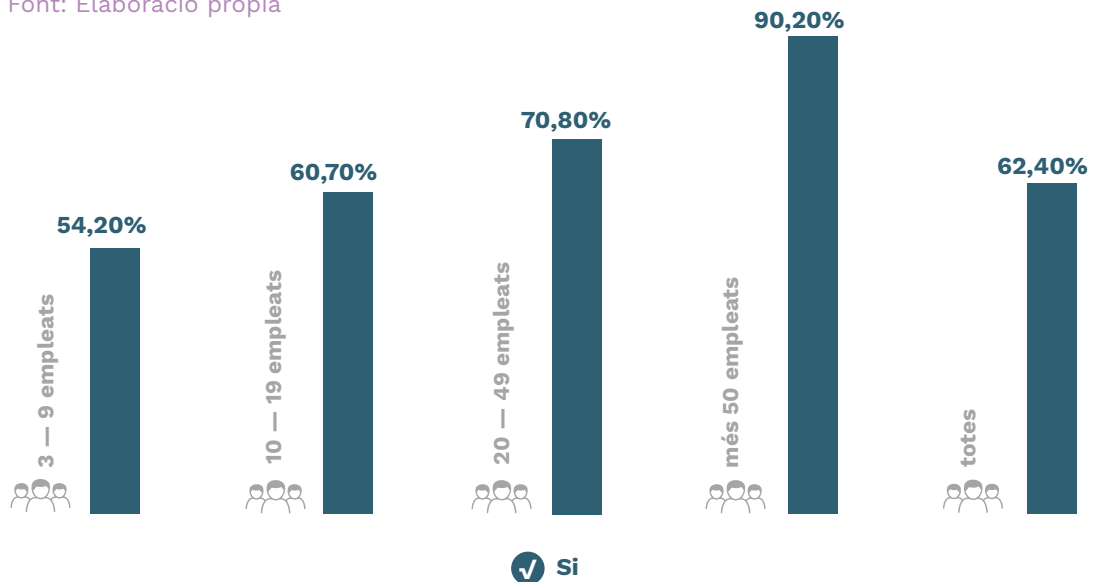

3.6. Innovació

3.6.1. Expectatives sobre la innovació a la indústria Valenciana segons la dimensió empresarial.

Figura 10: Empreses que fomentaran la innovació per a donar resposta al nou escenari econòmic en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial

Font: Elaboració pròpia

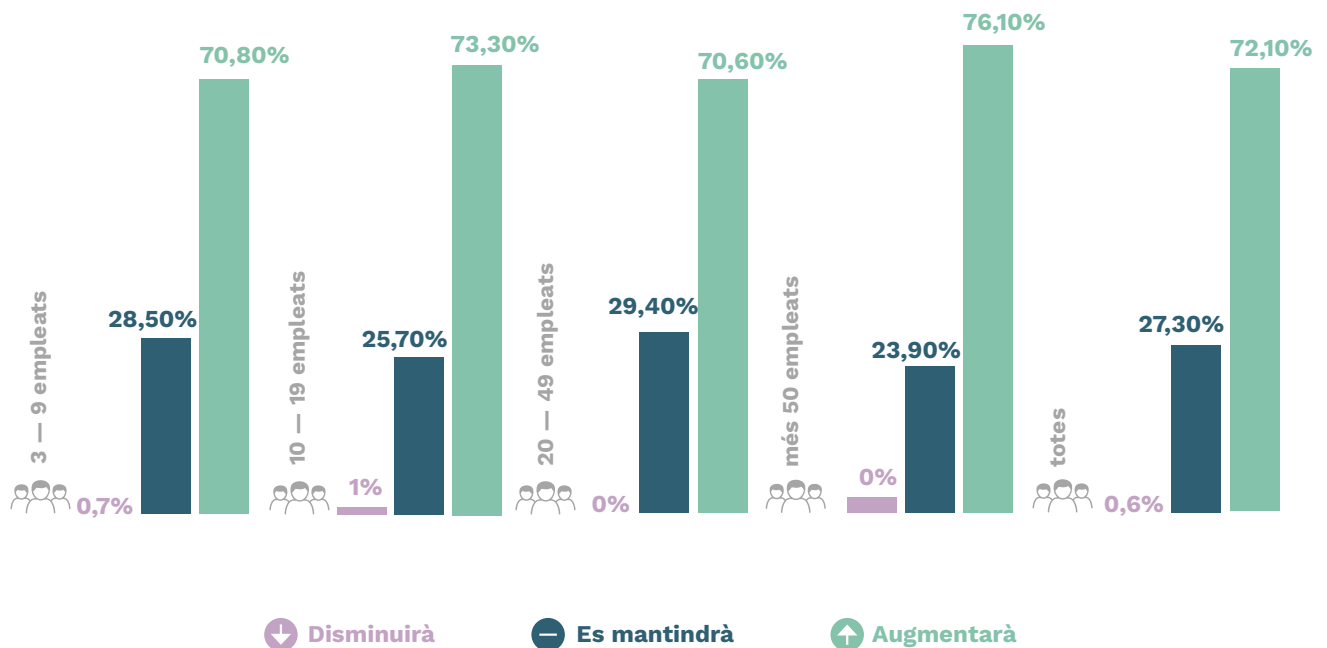
Tal com es pot observar a la figura 19 la tendència és creixent conforme augmenta la grandària de les empreses. El 90,20% de les empreses de més de 50 empleats declara que pensa innovar front al 54,2% de les empreses de 3-9 empleats.

A la pregunta de si fomentarà la innovació en resposta a l'escenari econòmic en el pròxim any, la majoria d'empreses (el 62,40%) declaren que sí que ho faran. Aquesta dada duplica el nombre de pimes industrials que deien fomentar la innovació fa 12 mesos (només el 33,30%).

En comparació amb els objectius de la innovació declarats fa un any, s'incrementa la valoració de la millora de la qualitat dels productes i l'eficàcia dels processos de l'empresa (que passa a ser la principal), mentre disminueix lleugerament la identificació de noves oportunitats de negoci i nous mercats (que fa 12 mesos era la més important). Per la seua part, la millora en la presa de decisions, junt a la millora del finançament i la reducció de costos milloren la seua rellevància lleugerament, encara que es mantenen per darrere de les principals.

Figura 11: Mesura en la que fomentarán la innovació per a donar resposta al nou escenari econòmic en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial.

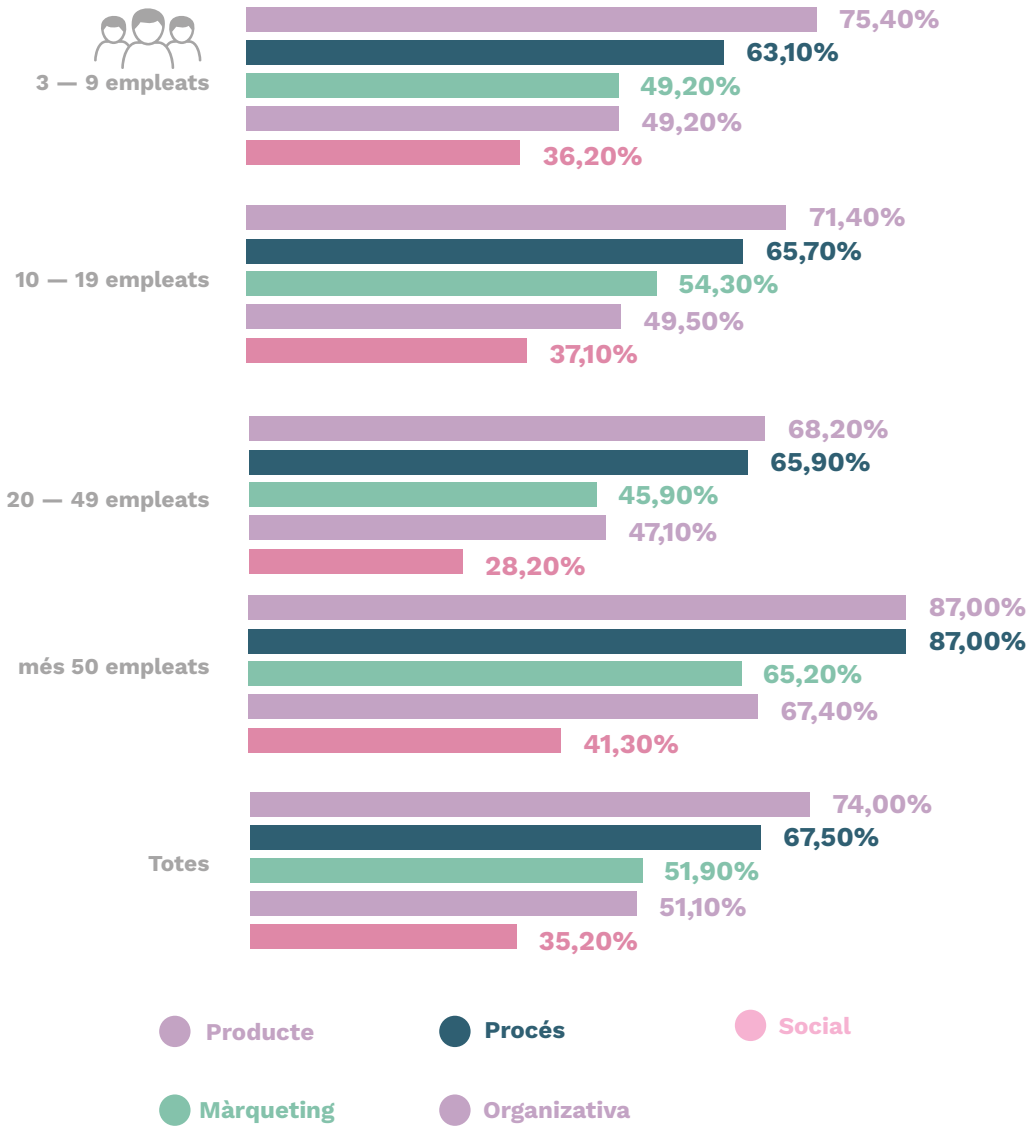
Font: Elaboració pròpia

D'entre les empreses enquestades que declaren que fomentaran la innovació, el 72,10% indiquen que el foment s'incrementarà, sent les que menys les empreses d'entre 3-9 empleats (70,80%) i les d'entre 20 i 49 empleats (70,60%). D'altra banda, un 27,3% creu que es mantindrà. En comparació amb les xifres de ara fa un any, l'expectativa de foment de la innovació és més general, encara que la seua intensitat és més modesta.

Figura 12: Tipologia de les innovacions segons dimensió empresarial

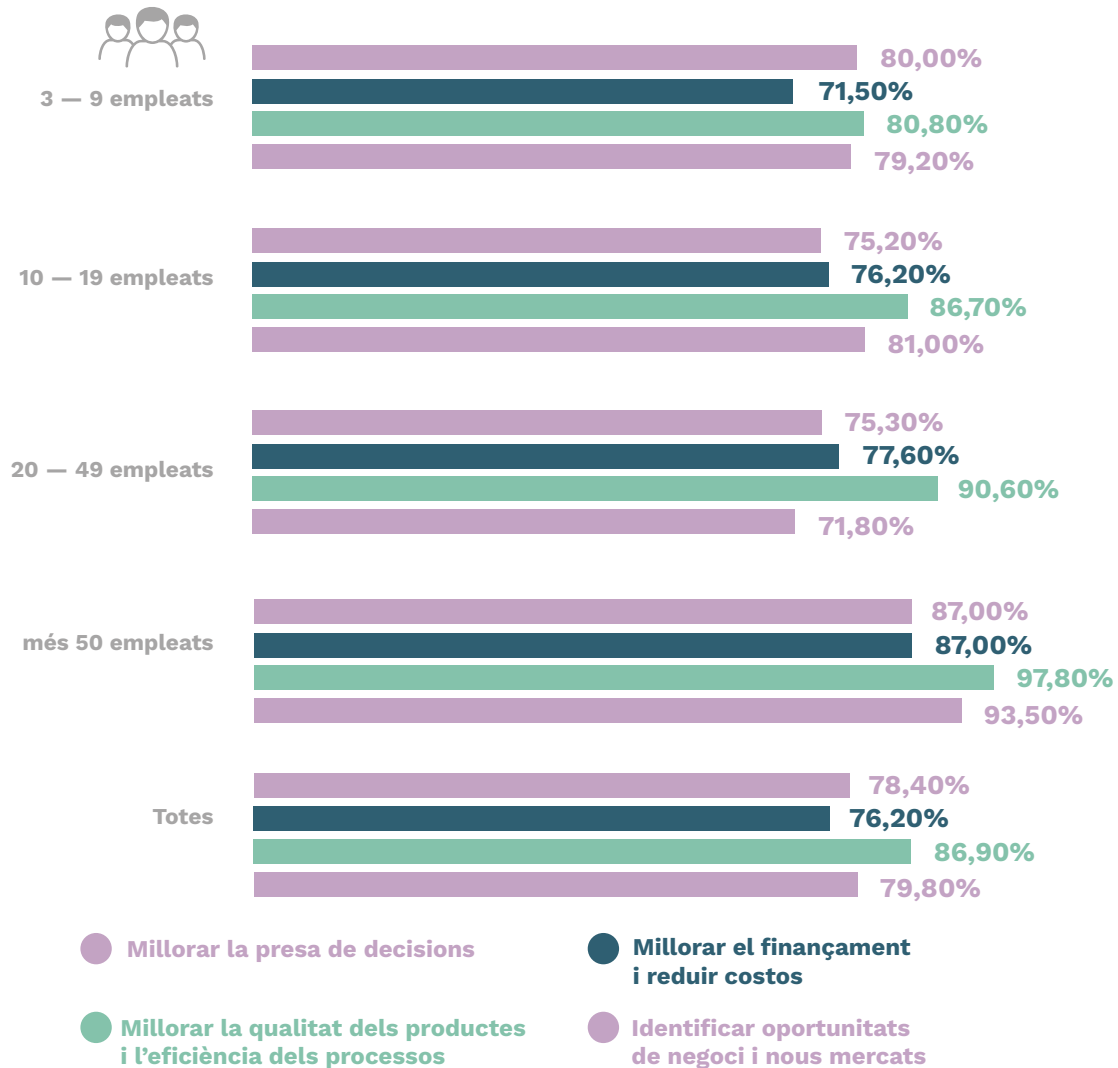
Font: Elaboració pròpia

Quant a l'anàlisi segons sectors, destaca la gran conscienciació per la sostenibilitat i activitats responsables del sector energètic, ja que al voltant del 70% d'aquesta indústria mostra una intenció d'augmentar totes les polítiques de sostenibilitat de manera general, prenent-les mantindre en els casos restants. Aquest biaix té sentit donada la l'actual transició energètica i la tradicional sensibilitat d'aquest sector a les polítiques de sostenibilitat.

Figura 13: Objectius de les innovacions segons dimensió empresarial.

Font: Elaboració pròpia

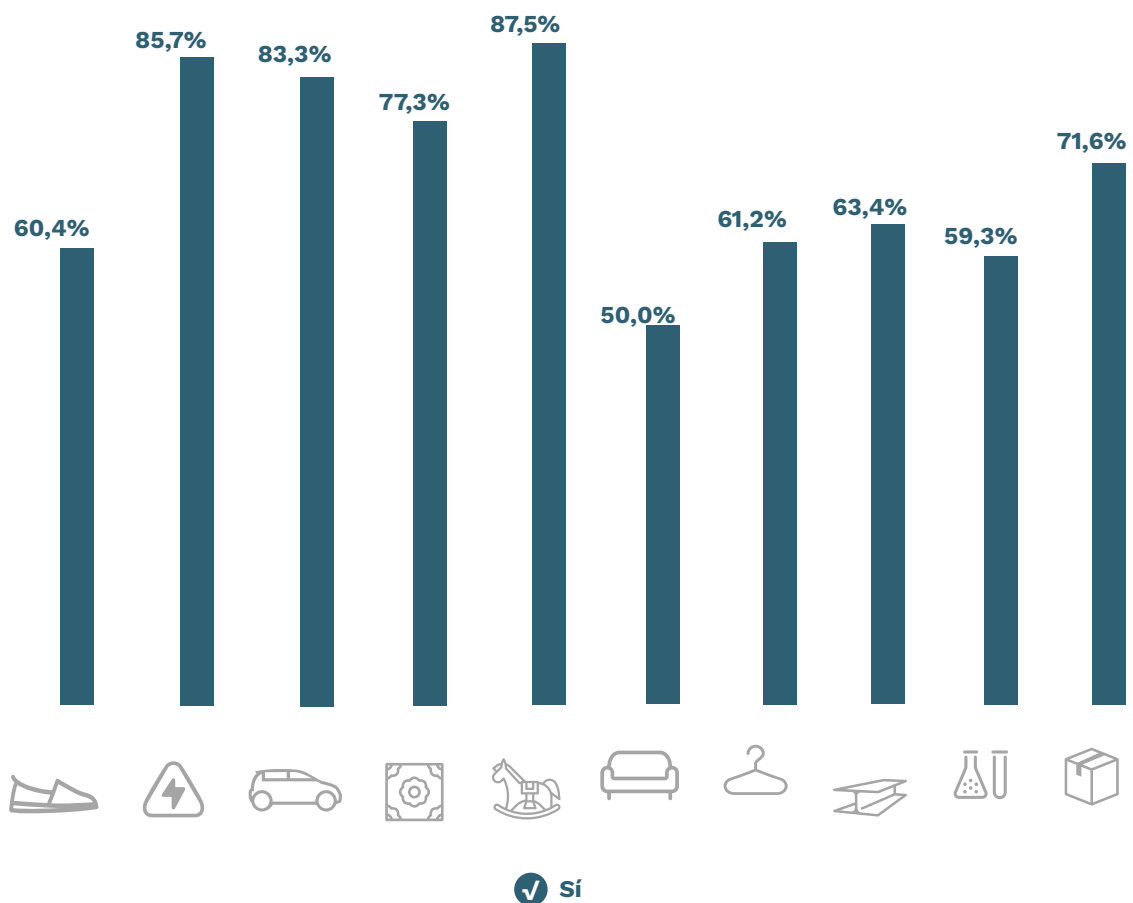
Respecte a les motivacions que impulsen el foment de la innovació sobreïx clarament la millora de la qualitat dels productes i l'eficàcia dels processos de l'empresa (així ho indiquen el 86,90% de les empreses enquestades). D'entre aquestes empreses, són les de més de 50 treballadors (amb un 97,80%) les que més importància li atorguen, amb una tendència decreixent segons decreix la dimensió. En segon terme, també amb valoracions molt elevades, destaca com a motivació la identificació de noves oportunitats de negoci i nous mercats (79,80%). En aquest cas també són les empreses de més de 50 empleats les que més rellevància li donen (93,50%). No obstant això, són les empreses d'entre 20 i 49 empleats les que menys importància li donen (71,80%). En tercer lloc, destaca com a motivació la millora en la presa de decisions (78,40%), sent -de nou- són les empreses de més de 50 treballadors les que més rellevància li donen (87,00%). En aquest cas, destaca la importància que li atorguen les empreses d'entre 3 i 9 treballadors (80,00%). Finalment, sent també rellevant, destaca en últim lloc la millora del finançament i la reducció de costos (amb un 76,20%). Al respecte, cal assenyalar que la tendència és valorar esta motivació de forma decreixent conforme disminueix la dimensió de les empreses.

3.6.2. Expectatives sobre la innovació segons el sector d'activitat.

Com ja s'ha explicat, la majoria de les empreses industrials entrevistades diuen que fomentaran la innovació en els pròxims dotze mesos per a donar resposta al nou escenari econòmic. No obstant això, hi ha sectors on aquesta expectativa és molt majoritària, com és el cas de la indústria del joguet (on el 87,5% de les seues empreses esperen fomentarla), el sector energètic (amb el 85,7%) i el de l'automòbil (amb el 83,3%). En menor mesura, també destaca el sector ceràmic (amb un 77,3%). La menor expectativa de foment de la innovació es dona entre les pimes del moble, on la meitat de les seues empreses van respondre afirmativament (el que ja és un indicador bastant elevat).

Figura 10b: Empreses que fomentaran la innovació per a donar resposta al nou escenari econòmic en els pròxims 12 mesos segons sector d'activitat.

Font: Elaboració pròpia

Respecte al grau en què les pimes industrials pensen fomentar la innovació, tan sols un percentatge residual d'empreses manifesta que espera reduir-lo (nul en la majoria de sectors i menor al 2% en la resta). De nou, els sectors del joguet i de l'energia són els que tenen previst augmentar la seua innovació en major grau (85,7% i 83,3% respectivament), mentre que el sector del calcer i -especialment- el de l'automòbil són els que presenten una major expectativa de mantenir la innovació actual.

Figura 10a: Mesura en la que fomentaran la innovació per a donar resposta al nou escenari econòmic en els pròxims 12 mesos segons dimensió empresarial.

Font: Elaboració pròpia

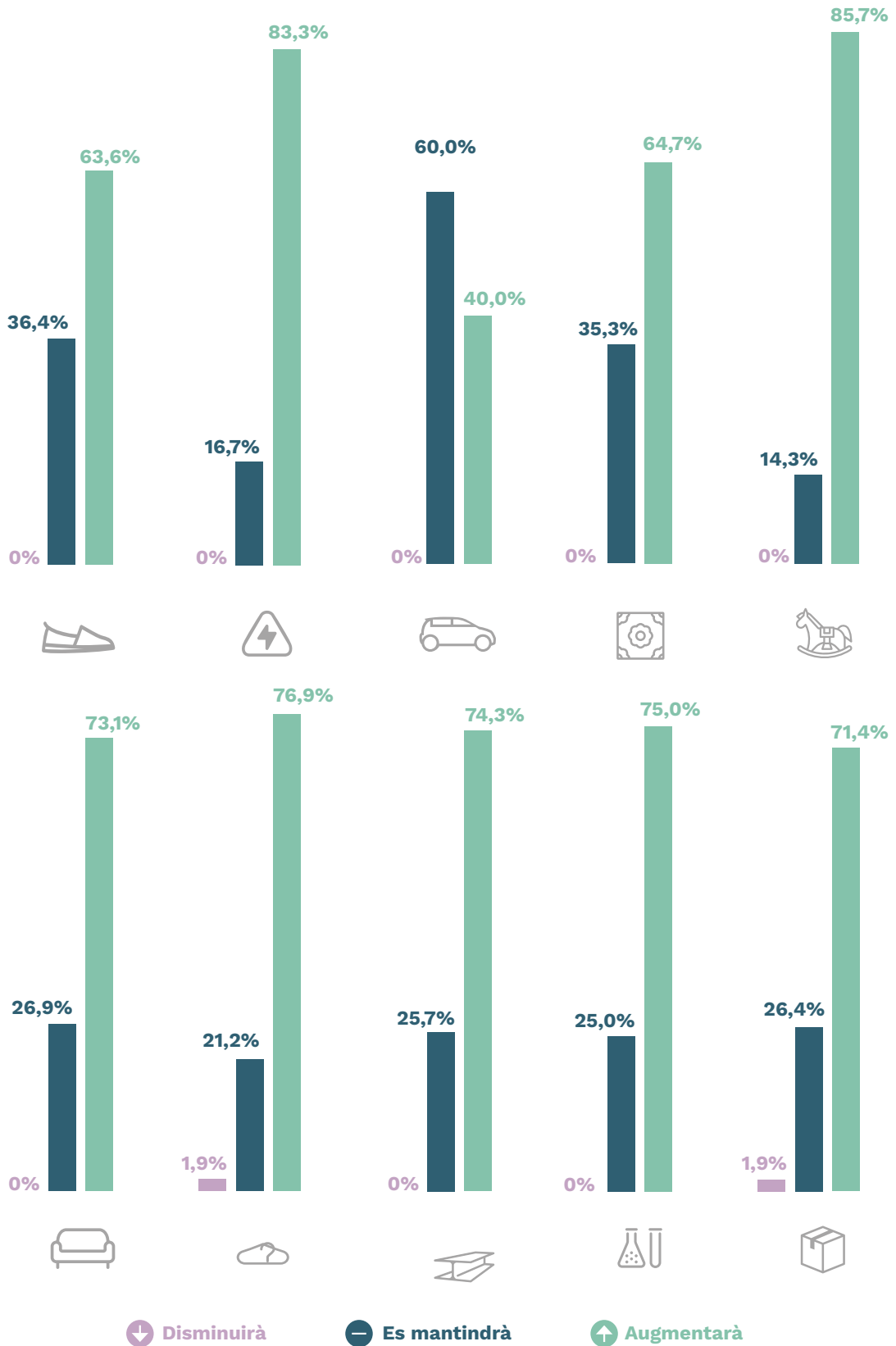
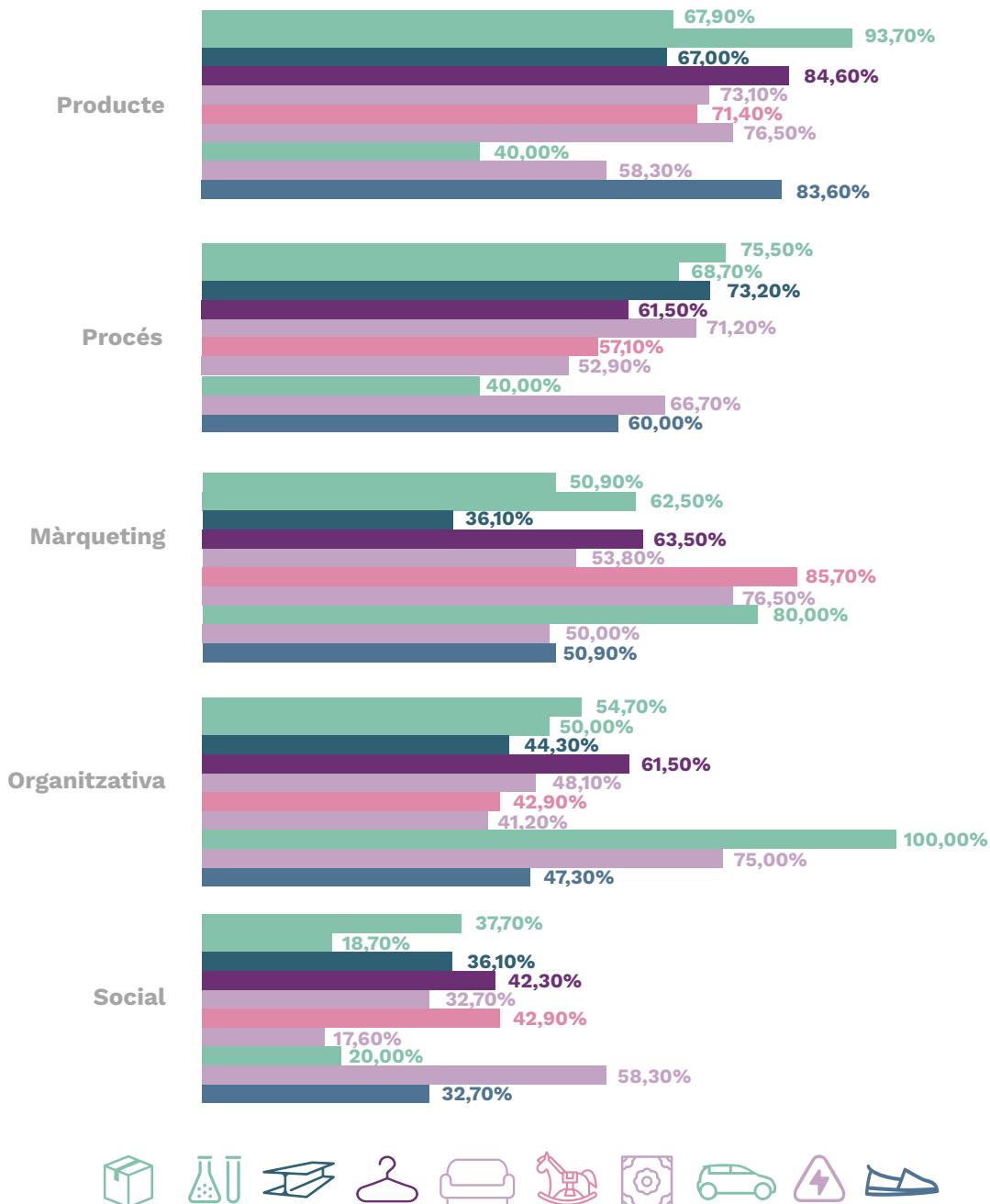

Figura 12b: Tipologia de les innovacions segons sector d'activitat

Font: Elaboració pròpia

Quant a la tipologia de les innovacions, s'observa com el sector químic (93,7%), el tèxtil (84,6%) i el calcer (83,6%) esperen innovar més que la mitjana en el seu producte. Pel costat contrari, les empreses del sector energètic (58,3%) i -especialment- de l'automoció (40%) són les que menys expectatives tenen d'innovar en producte.

Cap sector destaca significativament per damunt de la mitjana en relació amb la innovació en procés. No obstant això, encara que els nivells són significatius, les pimes

del joguet (57,1%), de la ceràmica (52,9%) i de l'automoció (40%) són les que mostren una menor propensió a innovar en procés.

D'altra banda, les innovacions en màrqueting semblen atraure especialment a sectors com el joguet (85,7%), l'automòbil (80%) i la ceràmica (76,5%). En sentit contrari, les pimes del metall (36,1%) destaquen per una significativa menor expectativa en relació amb la innovació en màrqueting.

El sector automoció torna a sobreixir respecte al seu interès a realitzar innovacions organitzatives, ja que totes les empreses entrevistades van afirmar voler innovar en aquest aspecte en els pròxims dotze mesos. L'altre sector que destaca és l'energètic, on tres de cada quatre pimes participants en l'estudi tenien previst realitzar innovacions organitzatives. D'altra banda, les empreses ceràmiques són les que menor predisposició han mostrat cap a aquesta mena d'innovació (el 41,2% de les entrevistades).

Finalment, com ja s'ha esmentat, la innovació social és la tipologia d'innovació amb menors expectatives a 12 mesos vista en el conjunt de la indústria valenciana. No obstant això, a nivell sectorial, crida l'atenció com més de la meitat de les pimes del sector de l'energia (58,3%) tenen prevista implementar-la l'any vinent. En sentit oposat, únicament el 20% de les empreses de la indústria de l'automoció, el 18,7% de les químiques i el 17,6% de les ceràmiques contempen la innovació social.

Quan s'investiga sobre les motivacions que impulsen a implementar aquestes innovacions, la principal és -per a tots els sectors- millorar la qualitat i eficiència dels seus productes. Les respostes segons sectors resulten bastant unànimes al voltant del valor mitjà de la indústria, encara que destaquen especialment les empreses d'automoció on totes elles vinculen aquest objectiu amb la innovació realitzada.

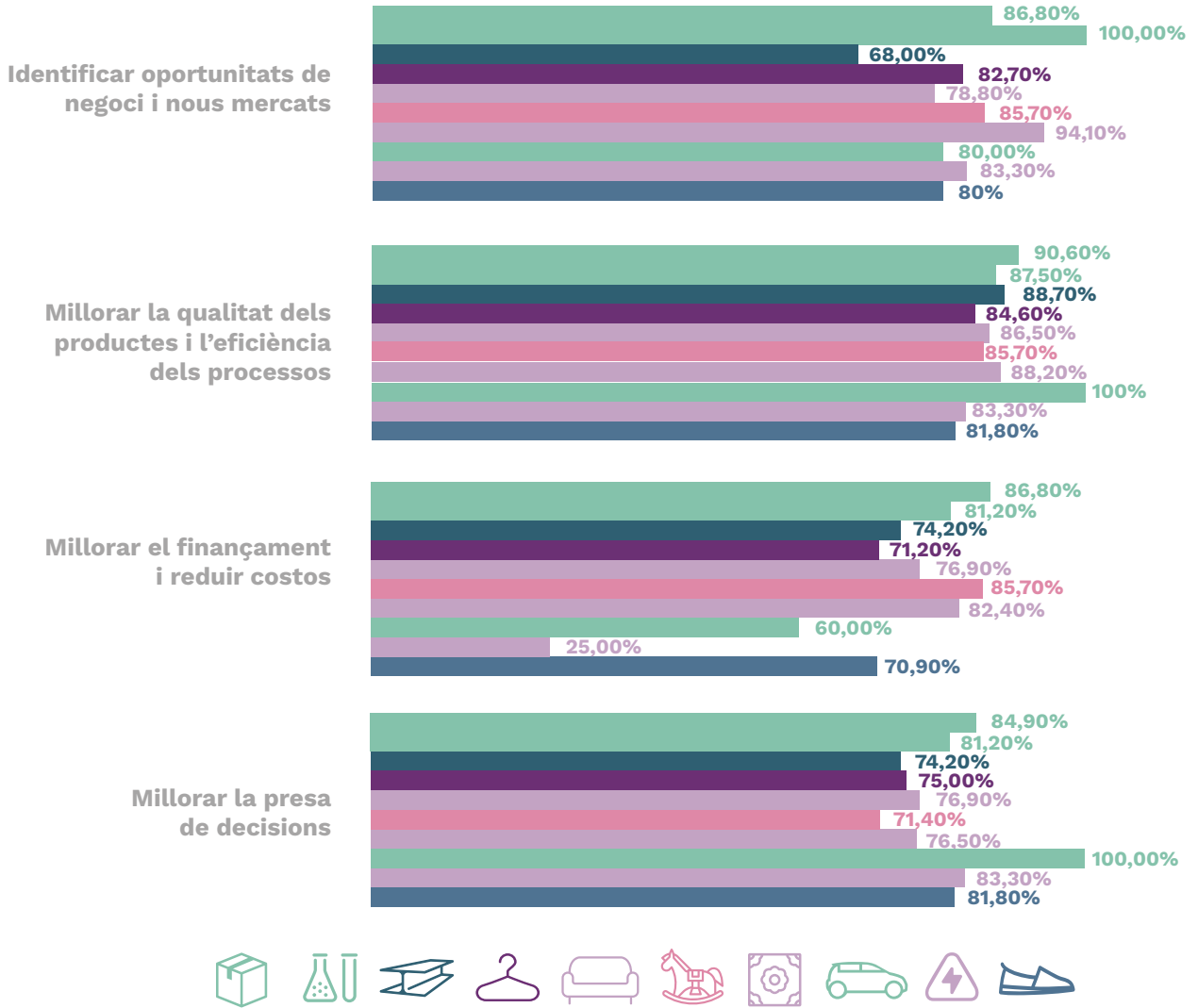
La següent motivació en importància per la qual innoven les pimes industrials valencianes és el d'identificar oportunitats de negoci i de nous mercats, on sobreixen significativament les de la indústria química (el 100% de les empreses entrevistades) i la ceràmica (el 94,1%). Les empreses del metall han sigut les menys motivades per a identificar oportunitats de negoci i nous mercats a través de la innovació (amb 'només' el 68% de les seues pimes).

Com ja s'ha enunciat, el tercer objectiu de la innovació ha sigut millorar la presa de decisions. Tots els sectors tenen valors bastant homogenis al voltant de la mitjana industrial, encara que totes les empreses del sector d'automoció manifesten tenir com a objectiu la millora de la presa de decisions (la qual cosa és una singularitat d'aquesta activitat).

La motivació menys valorada és millorar el finançament i reduir els costos, encara que és identificada per tres de cada quatre empreses industrials valencianes (el 76,2%; un valor molt elevat). No obstant això, resulta especialment important en els sectors del cartó i l'emalatge (amb un 86,8% de les empreses) i el ceràmic (82,4%), i menys rellevant entre les empreses d'automoció (60%) i -molt especialment- les d'energia (on només un 25% la identifiquen).

Figura 13b: Objectius de les innovacions segons sector d'activitat.

Font: Elaboració pròpia

3.7

Sostenibilitat

3.7.1. Expectatives generals sobre la sostenibilitat a la indústria valenciana.

Respecte a les expectatives en l'adopció de pràctiques de sostenibilitat a 12 mesos vista, quasi la meitat de les pimes industrials enquestades manifesten que augmentaran l'ús de matèries primeres renovables i/o materials de rebuig (42,30%), reduiran o reutilitzaran l'ús de recursos (41,90%) i reduiran o reutilitzaran residus i emissions (41,60%).

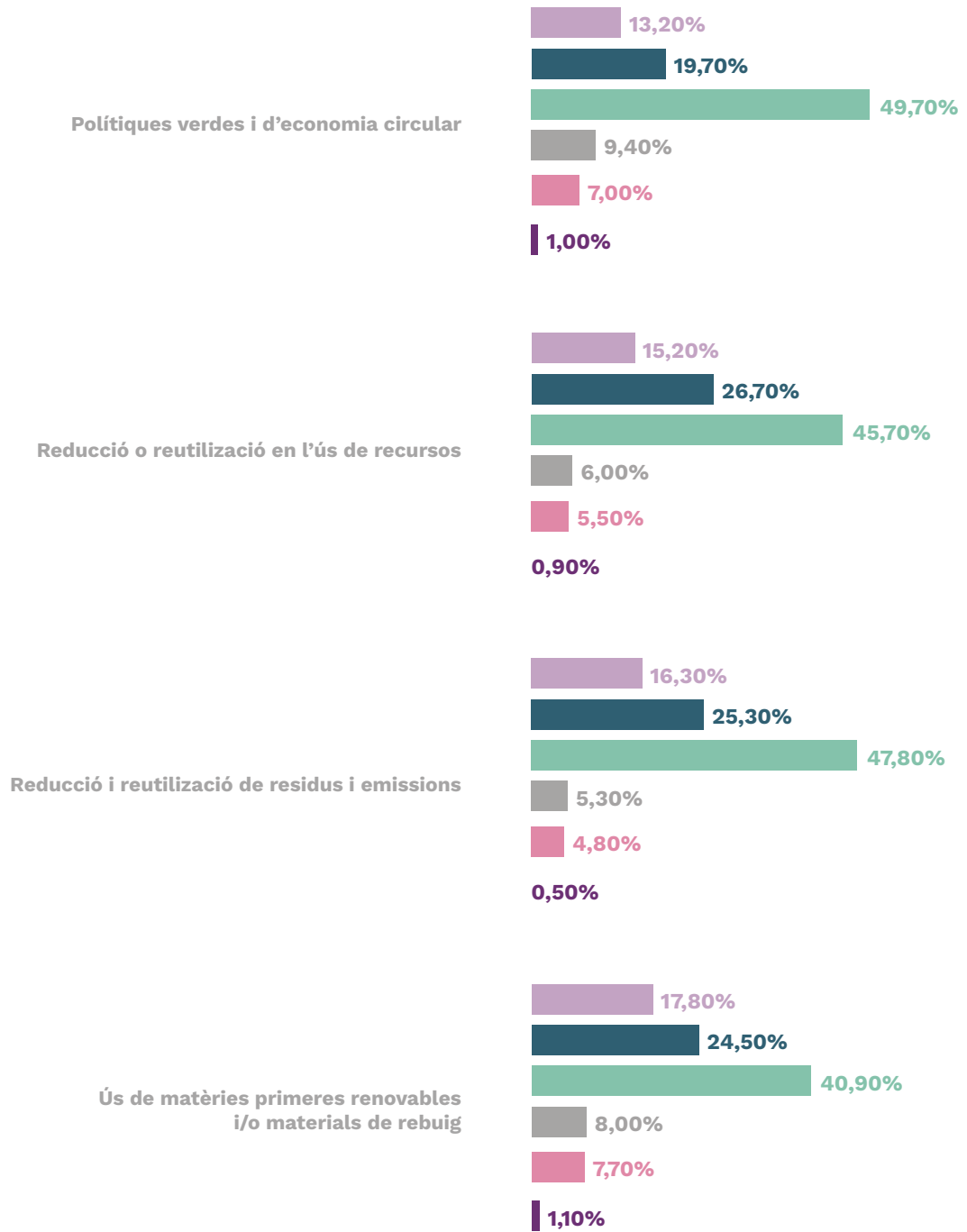
Amb un nivell d'expectatives inferior, les pimes industrials entrevistades assenyalen que incrementaran les polítiques dirigides a la transició energètica (35,60%) i les polítiques verdes i d'economia circular (32,90%).

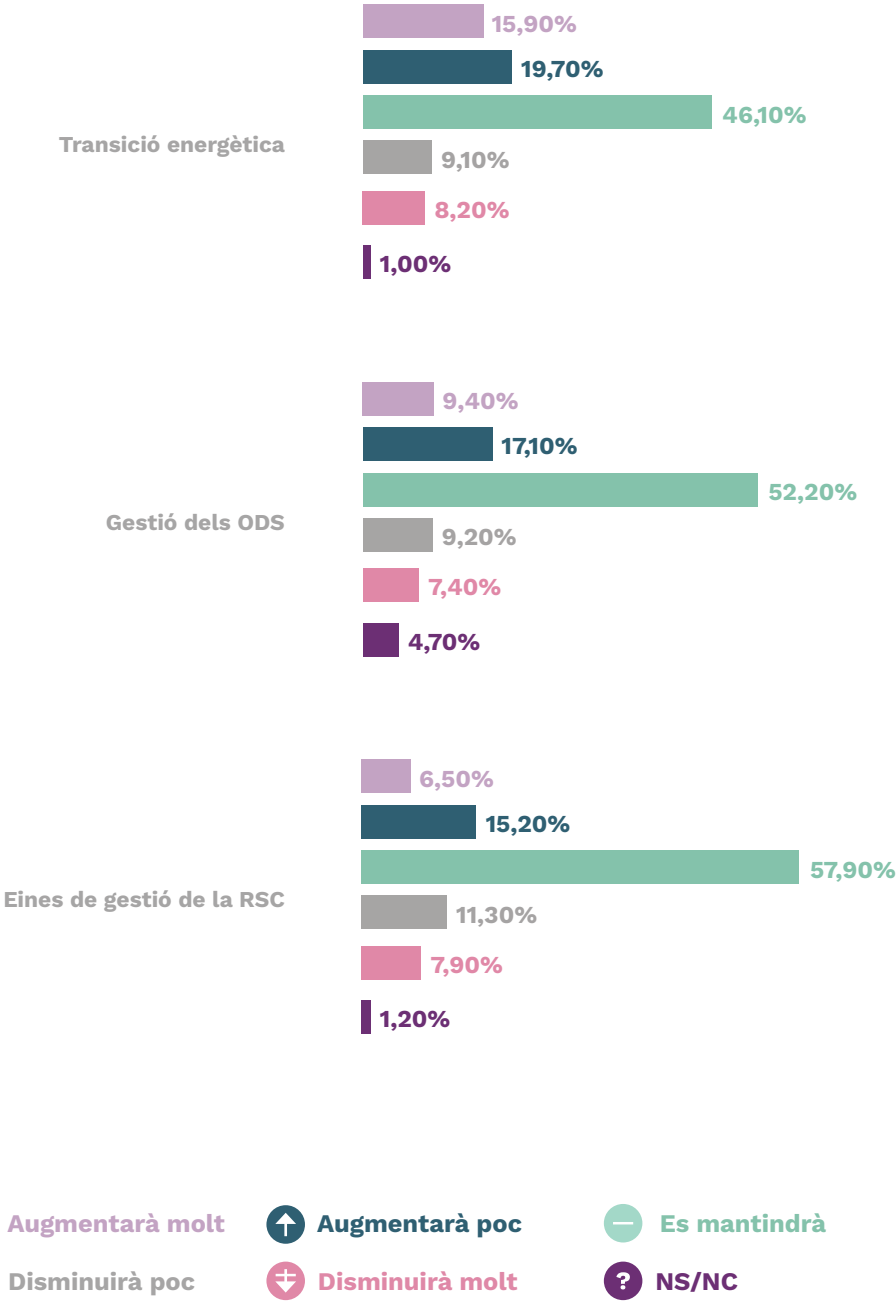
L'increment de la gestió dels ODS i les eines de gestió de la RSC són les pràctiques que reuneixen actualment menors expectatives entre les nostres pimes industrials (amb un 26,50% i un 21,70% respectivament).

Les expectatives negatives de canvis en les pràctiques de sostenibilitat tornen a resultar coherents amb els resultats anteriors. D'aquesta manera, la reducció o reutilització en l'ús de recursos i la reducció o reutilització de residus i emissions són les pràctiques amb menors expectatives de reducció (entre el 10% i l'11% dels casos), mentre –en el pol oposat– les eines de gestió de la RSC tenen expectatives de descens de més del 19%.

Figura 14: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxim 12 mesos.

Font: Elaboració pròpia

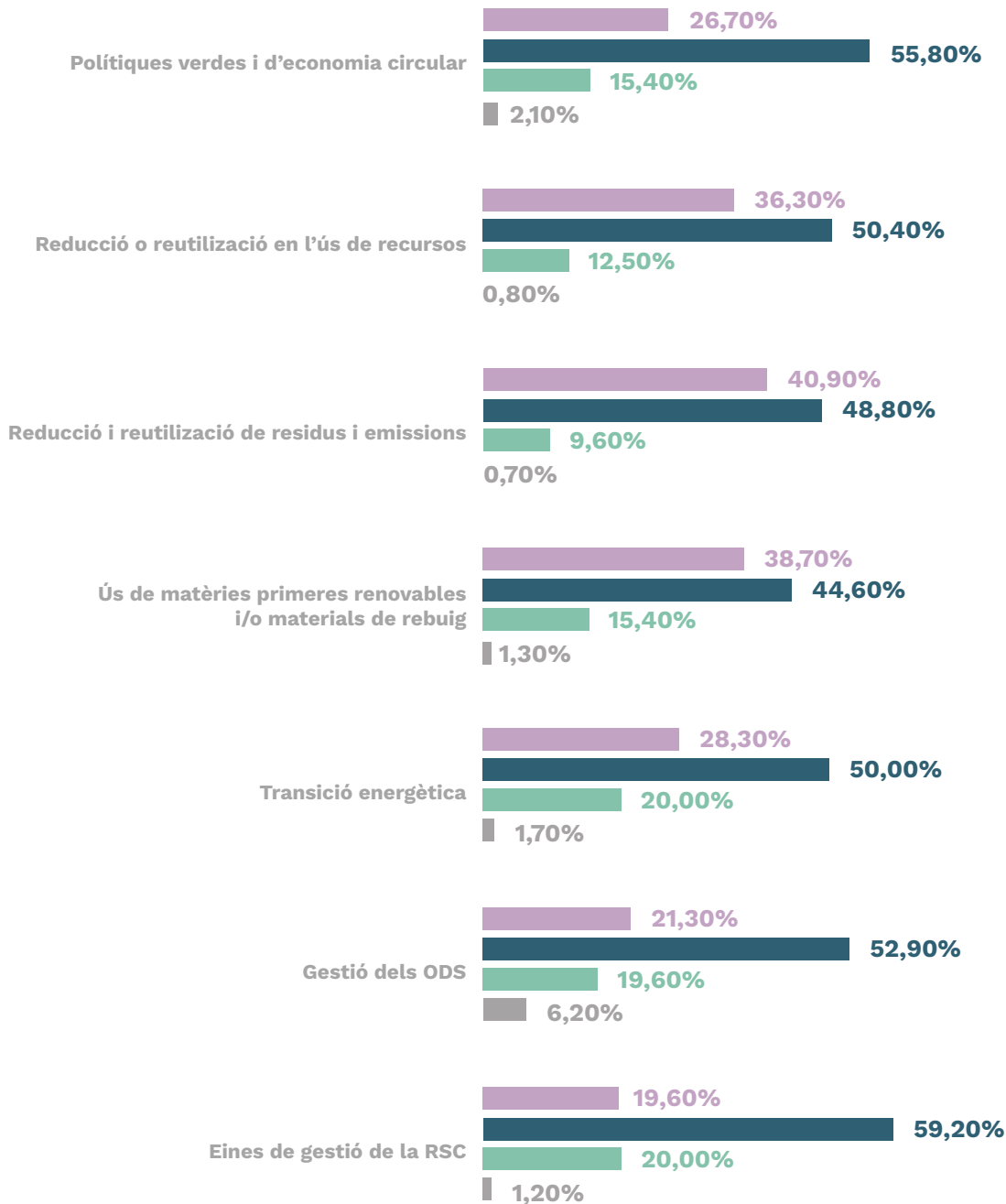

Respecte a la situació de ara fa un any, les expectatives per a les pràctiques de sostenibilitat són molt més positives, ja que llavors únicament un percentatge molt minoritari havien incrementat el seu ús en resposta a la pandèmia (el 8,50%). D'altra banda, la jerarquia de pràctiques es manté estable, sent les activitats amb majors expectatives aquelles que ja eren les més rellevants fa un any: la reducció o reutilització en l'ús de recursos, la reducció o reutilització de residus i emissions i l'ús de matèries primeres renovables i/o materials de rebuig (totes elles caracteritzades per un clar impacte ambiental).

3.7.2. Expectatives sobre la sostenibilitat segons la dimensió empresarial.

Figura 14a.1 : Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 3-9 empleats.

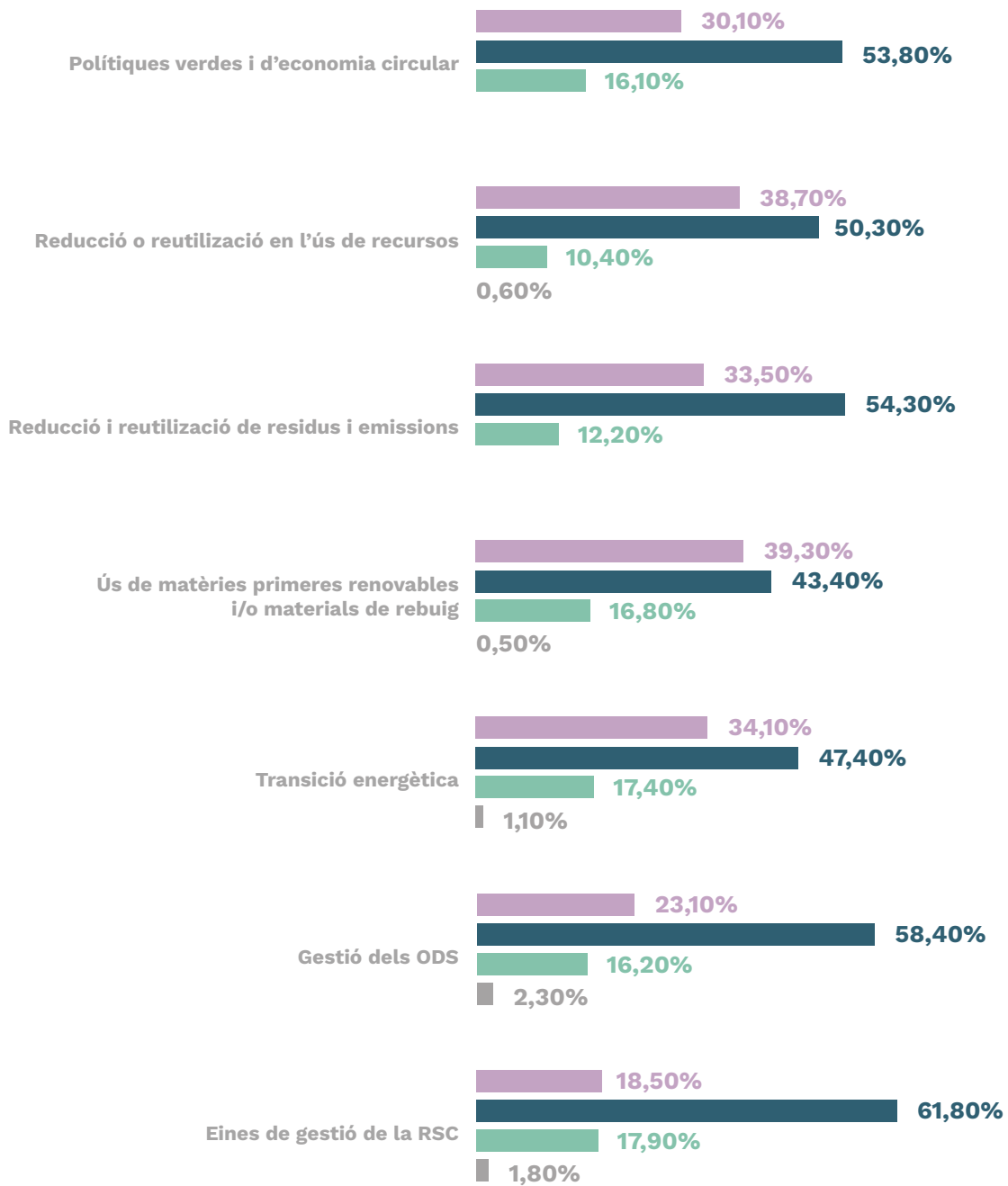
Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
⊛ NS/NC

Figura 14a.2 : Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 10-19 empleats.

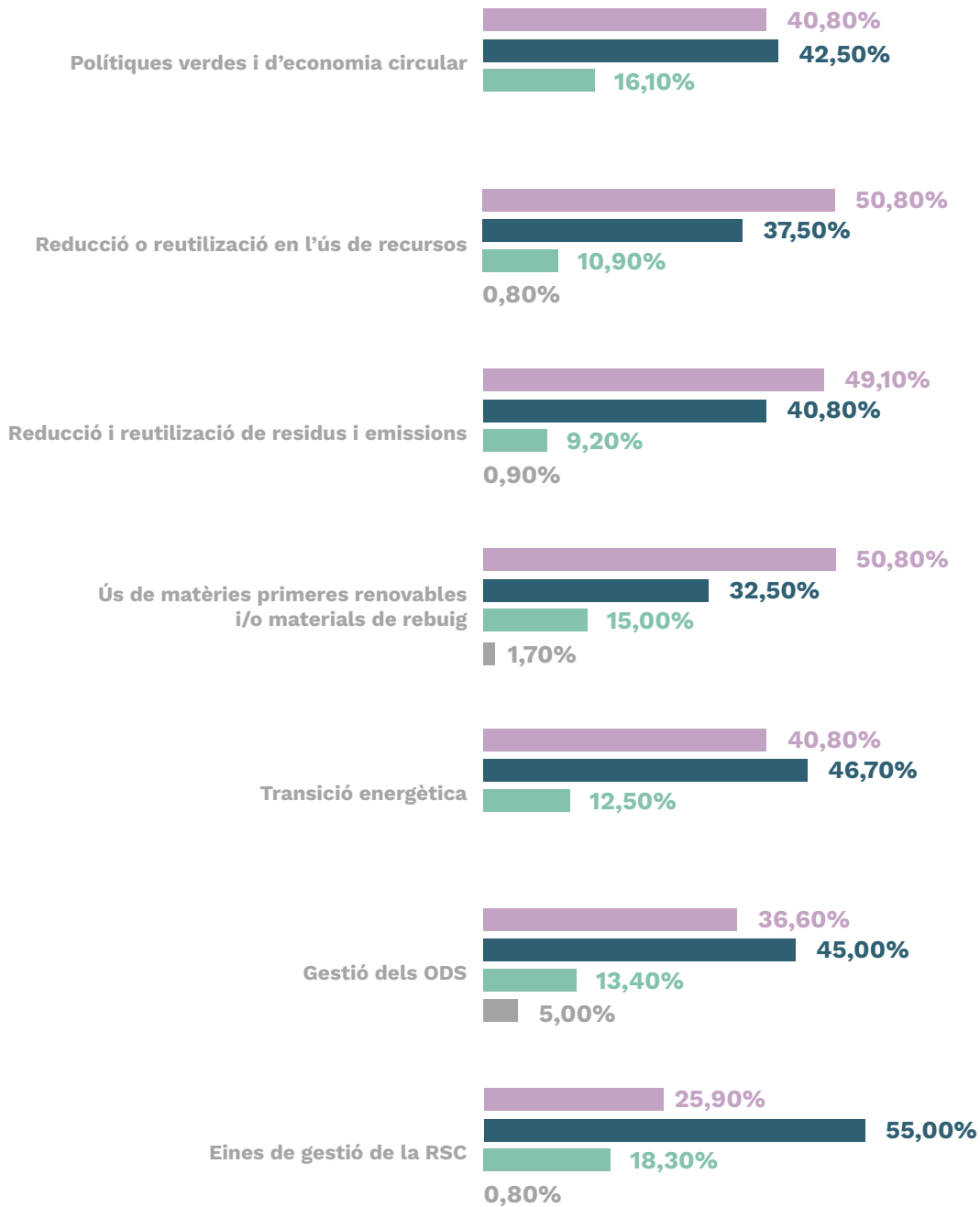
Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
⊛ NS/NC

Figura 14a.3: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes d'entre 20-49 empleats.

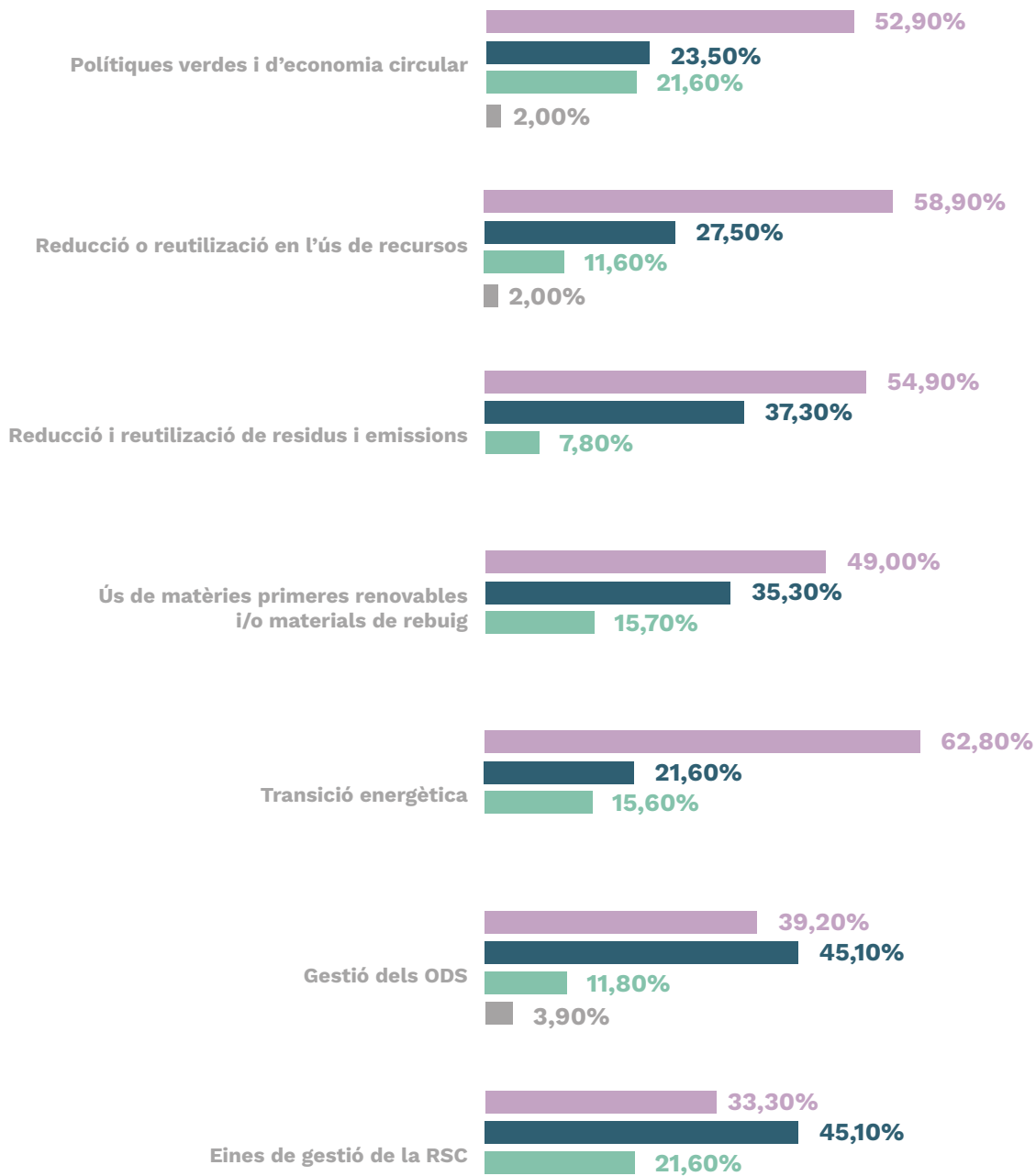
Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
? NS/NC

Figura 14a.4: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes de més de 50 empleats.

Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
⊛ NS/NC

En general, independentment de la dimensió empresarial, les polítiques relacionades amb la reducció o reutilització en l'ús de recursos, la reducció o reutilització de residus i emissions i l'ús de matèries primeres renovables i/o materials de rebuig són les més populars a la pime industrial valenciana. Ara bé, cal indicar que la intenció d'incorporar més polítiques relacionades amb aquest aspecte és creixent amb una major dimensió de l'empresa.

Crida especialment l'atenció com les empreses de més de 50 treballadors manifesten tindre intenció d'augmentar les polítiques dirigides a la transició energètica (62,80%) i les polítiques verdes i d'economia circular (52,90%), molt per damunt de la mitjana de les altres empreses. La tendència en tots dos casos és creixent conforme augmenta la dimensió de l'empresa.

L'increment de la gestió dels ODS i les eines de gestió de la RSC són les pràctiques que reuneixen actualment menors expectatives entre les pimes industrials. Respecte als ODS, la tendència es creixent conforme augmenta el nombre de treballadors (des del 21,30% en el cas de les empreses d'entre 3-9 treballadors al 39,20% en el cas d'empreses de més de 50 treballadors). Una tendència similar es pot trobar en el cas de les ferramentes de gestió de la RSC (19,6% fins al 33,30%), a excepció de les empreses d'entre 10 i 19 treballadors (18,5%).

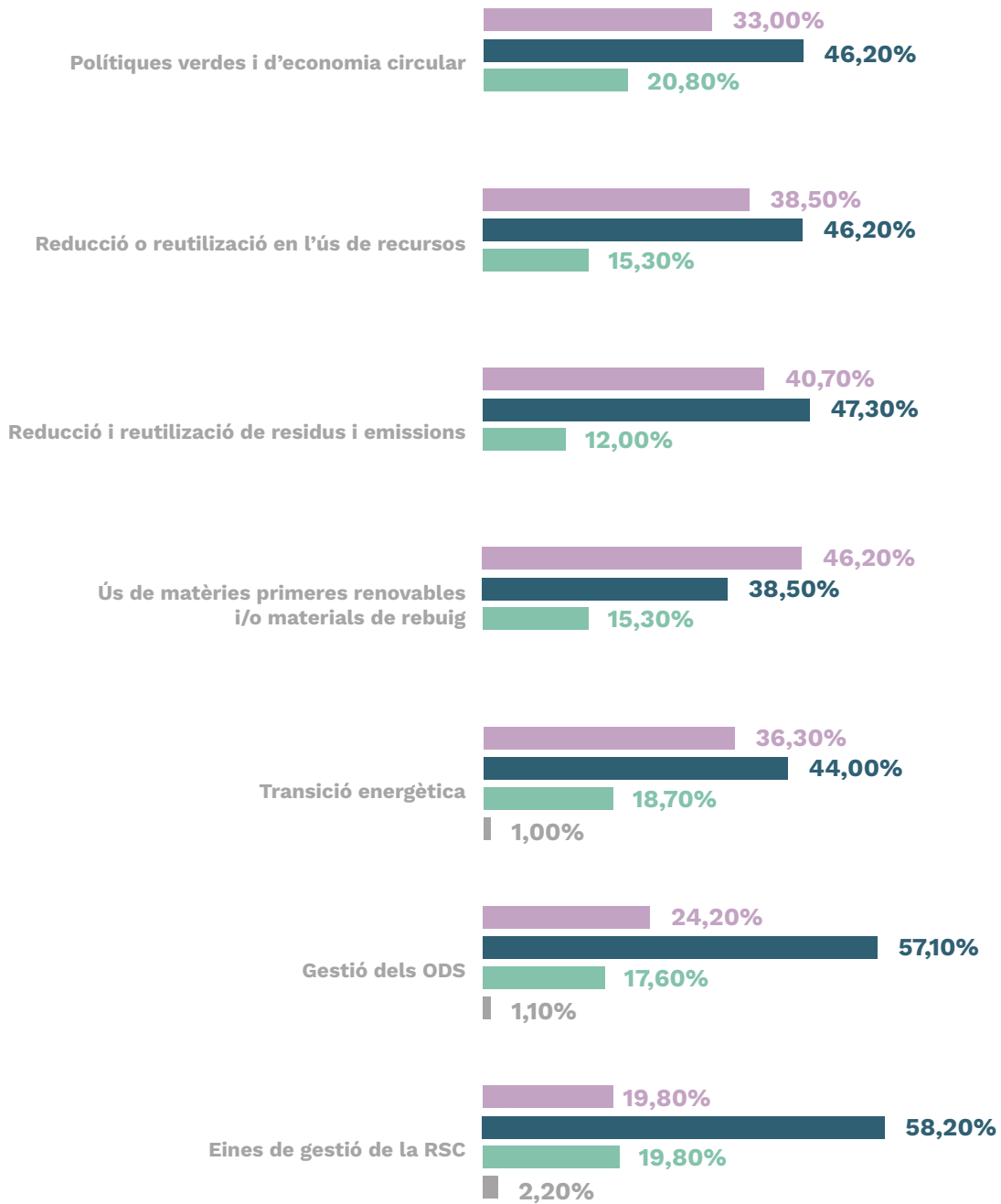
En conclusió, les empreses més grans han abordat amb anterioritat aquests aspectes (relacionats amb eines de gestió) i estan més avançades que les més menudes (de forma anàloga ocorre amb la transformació digital i els aspectes tecnològics)

En general, les empreses d'entre 10 i 19 treballadors mostren en quasi totes les dimensions un comportament peculiar. És difícil explicar el motiu i caldrà esperar a la següent onada per a veure si el comportament futur és semblant o purament conjuntural.

3.7.3. Expectatives sobre la sostenibilitat segons el sector d'activitat.

Figura 14b.1: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector calcer.

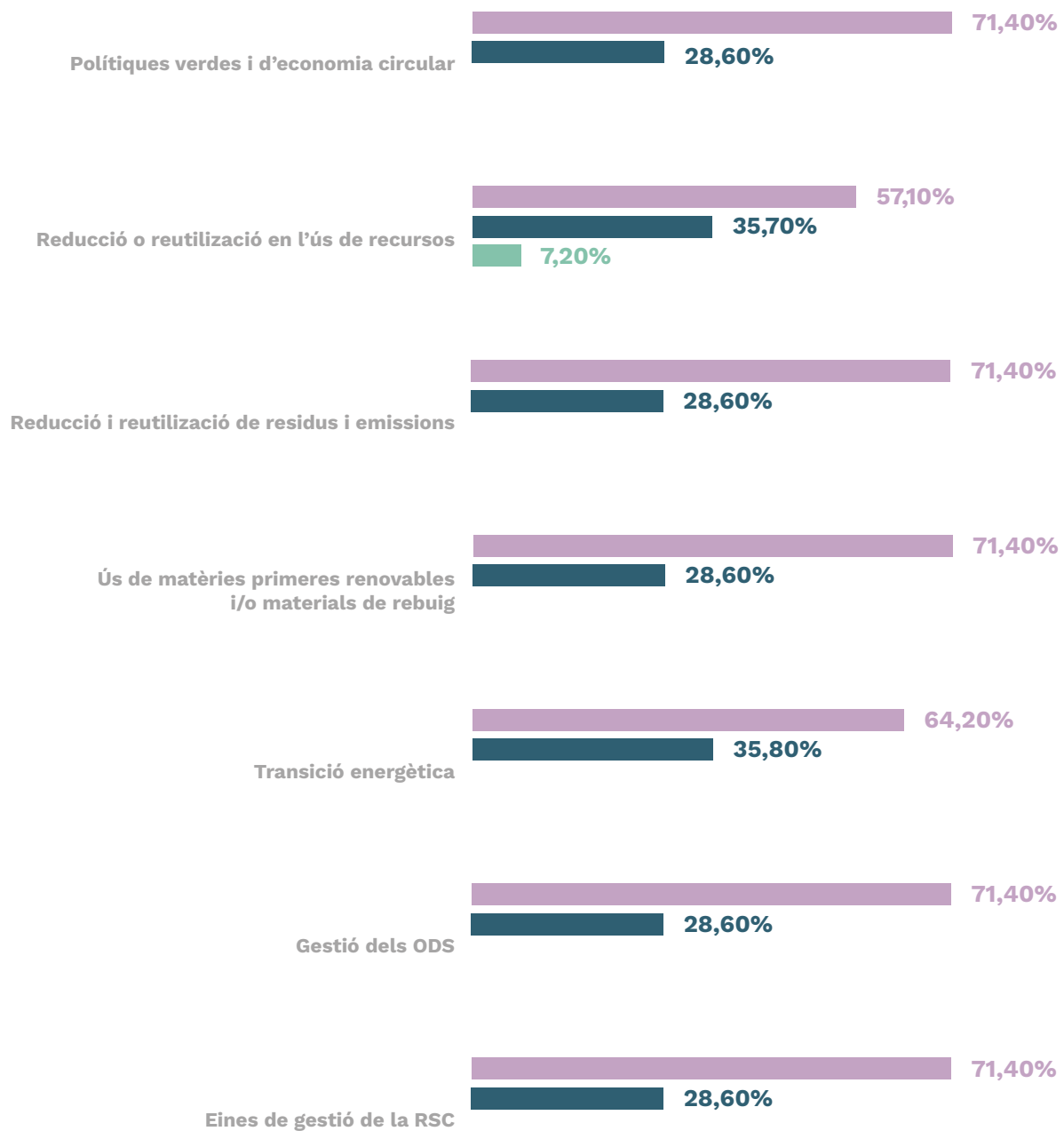
Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
⊛ NS/NC

Figura 14b.2: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector energia.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

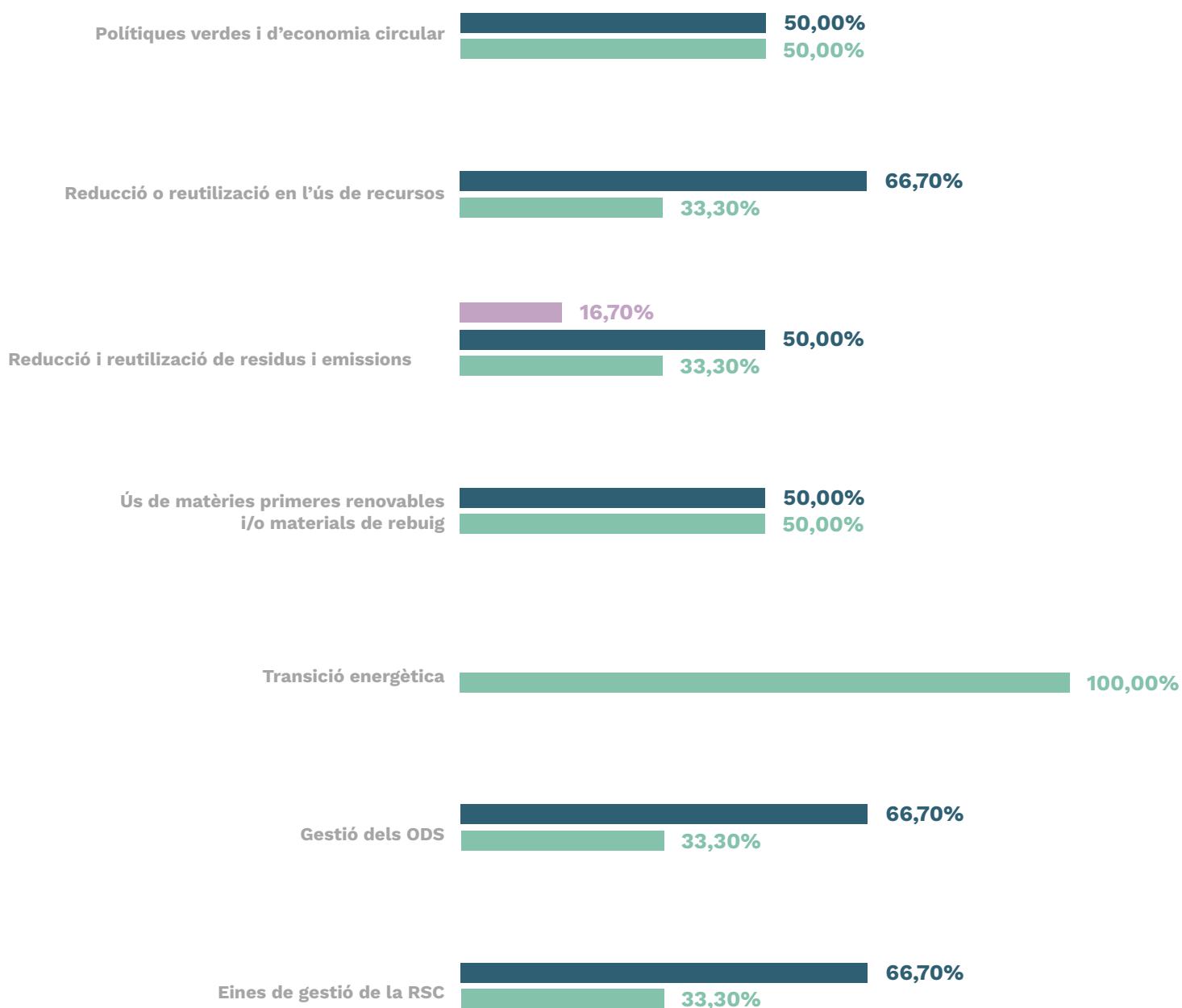
Disminuirà

NS/NC

Figura 14b.3: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector automoció.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

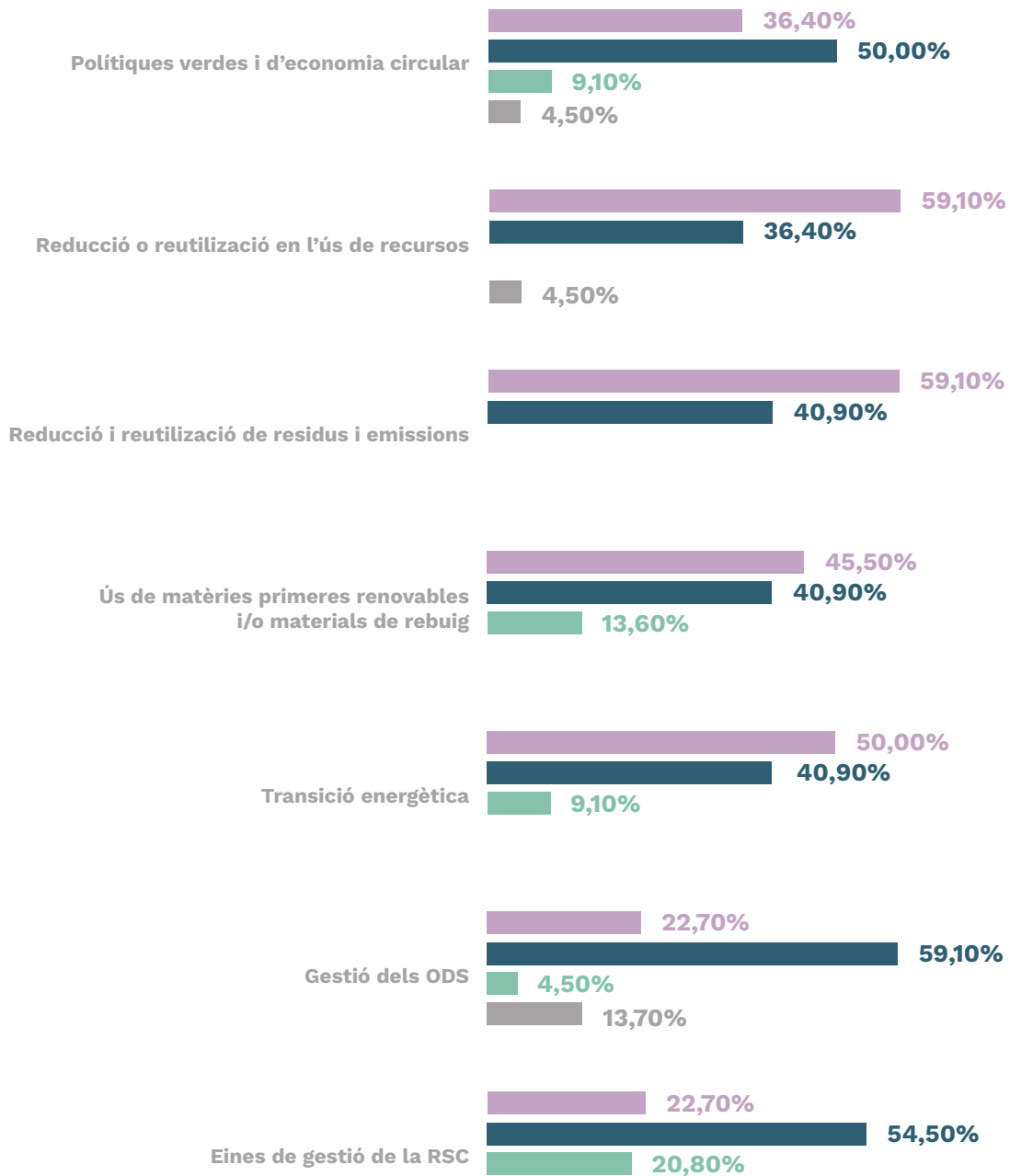
Disminuirà

NS/NC

Figura 14b.4: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector ceràmic.

Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
⊛ NS/NC

Figura 14b.5: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector joguet.

Font: Elaboració pròpia

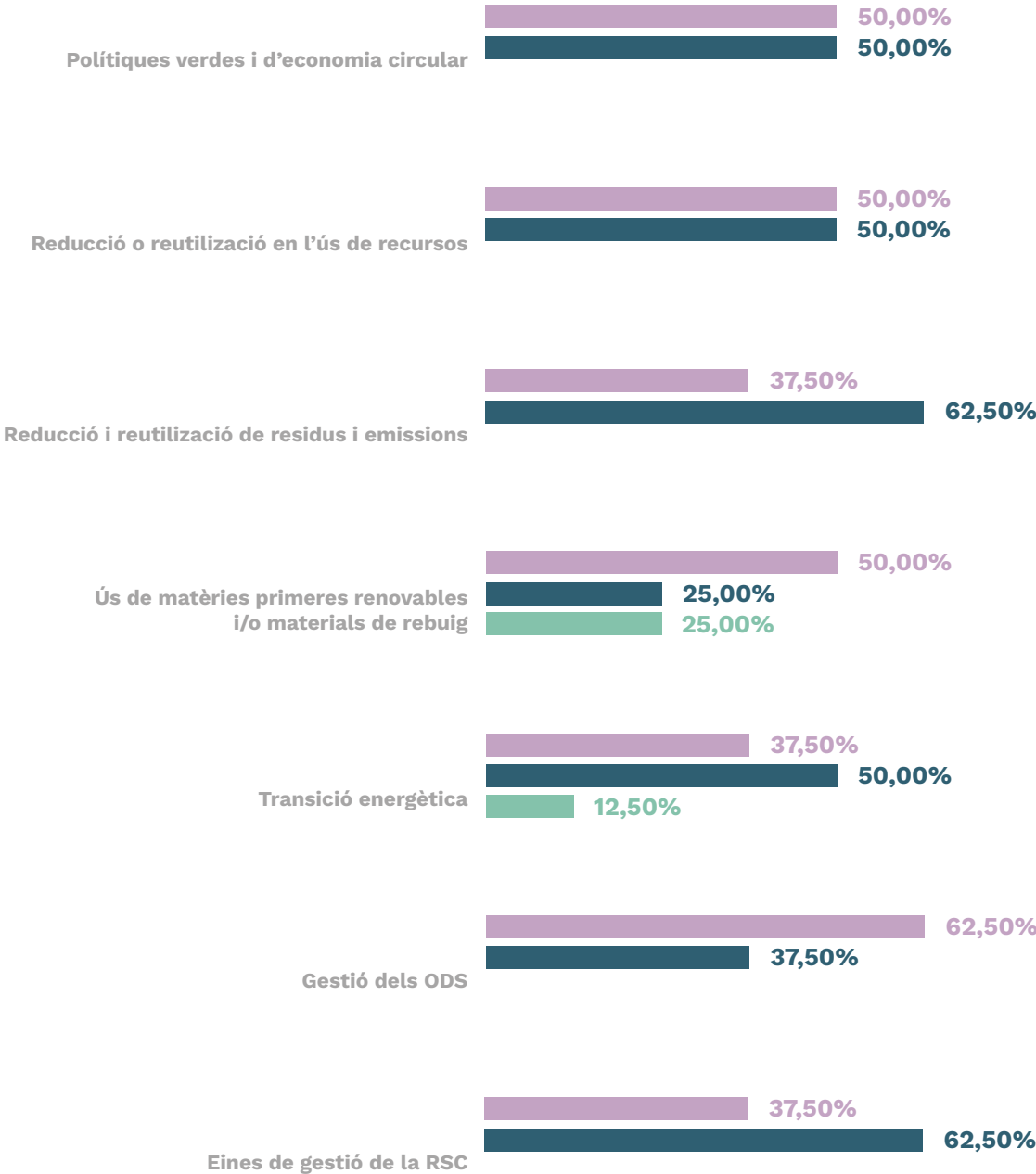
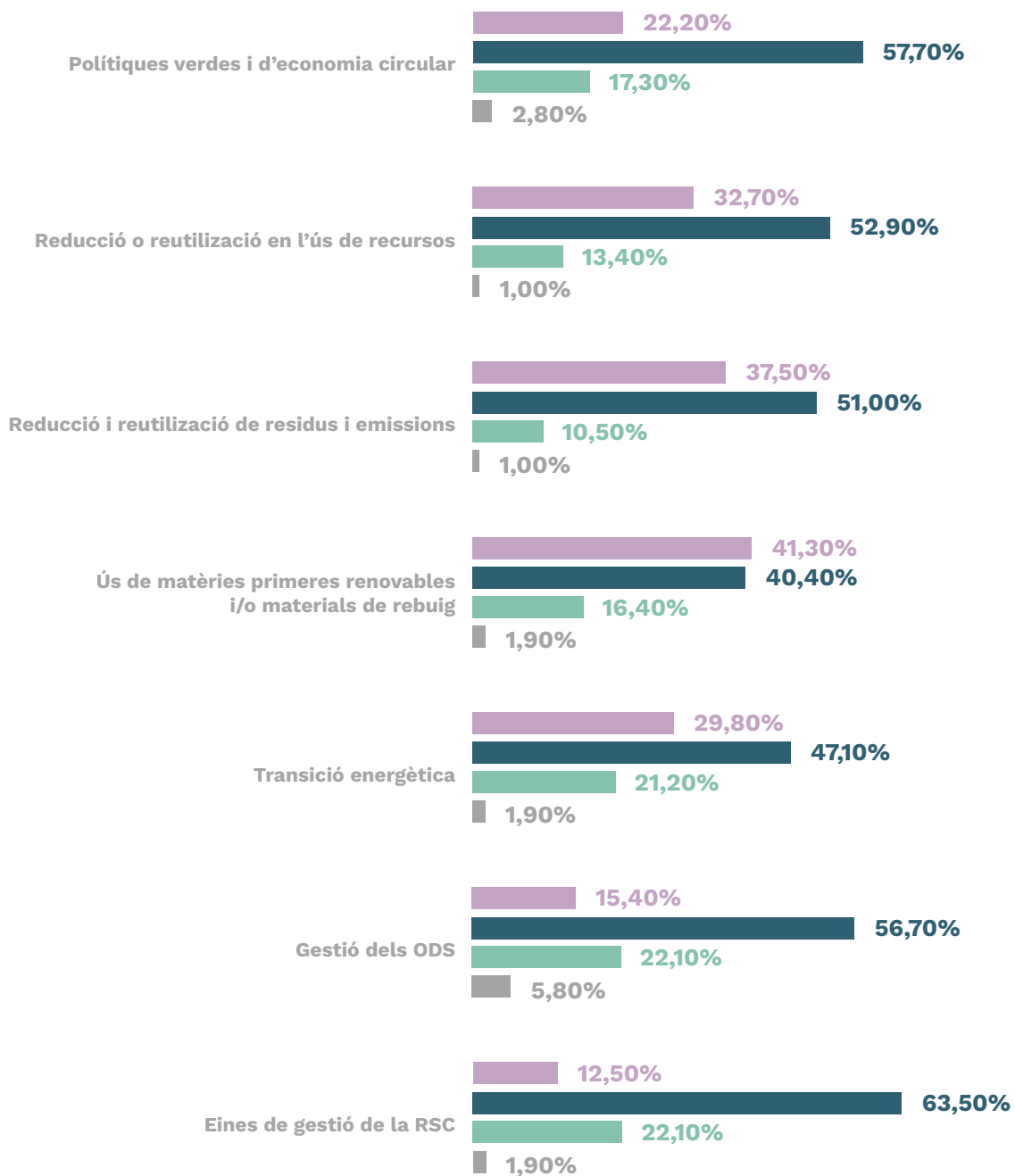

Figura 14b.6: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector moble.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

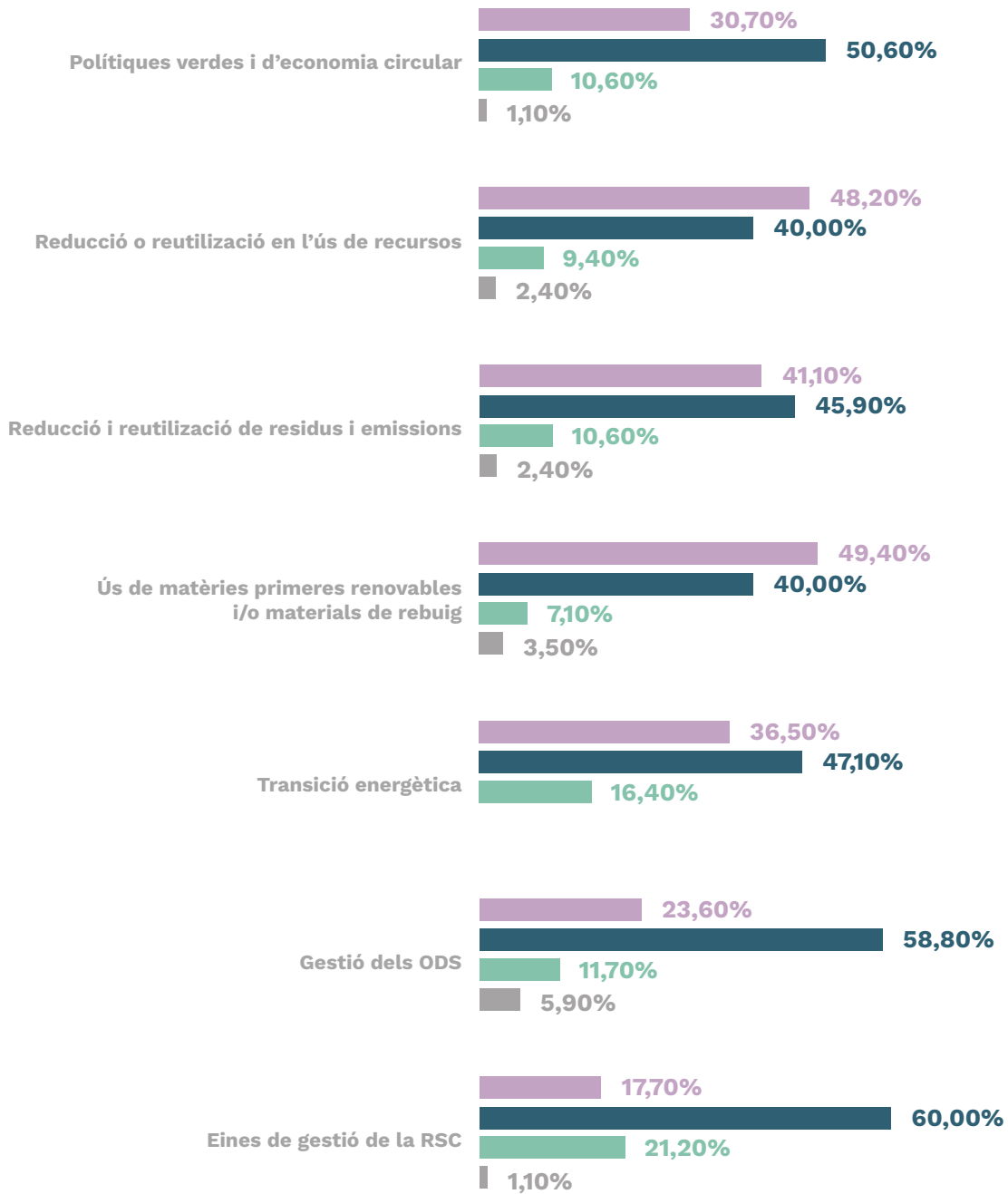
Disminuirà

NS/NC

Figura 14b.7: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector tèxtil.

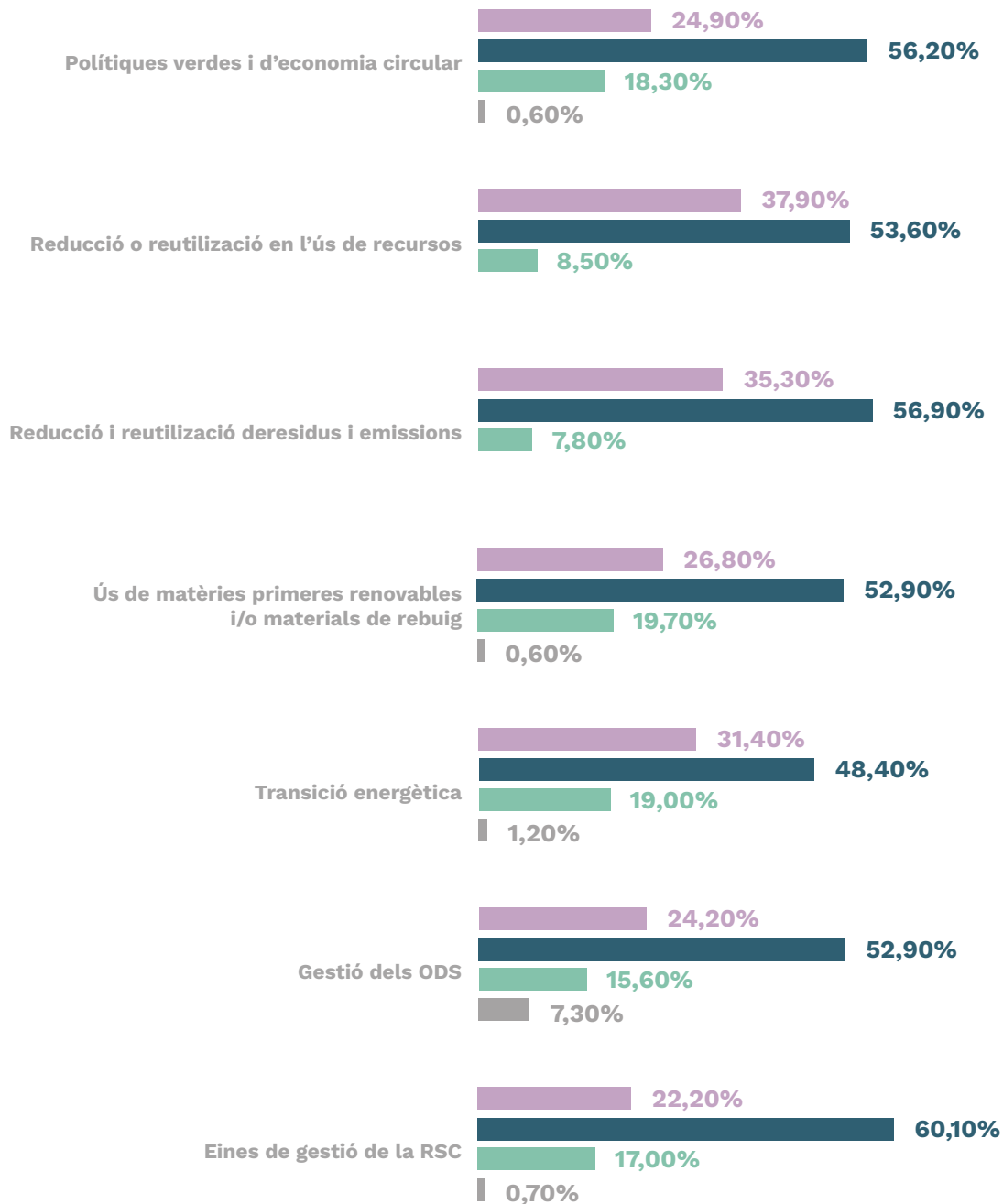
Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
⊛ NS/NC

Figura 14b.8: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector metall.

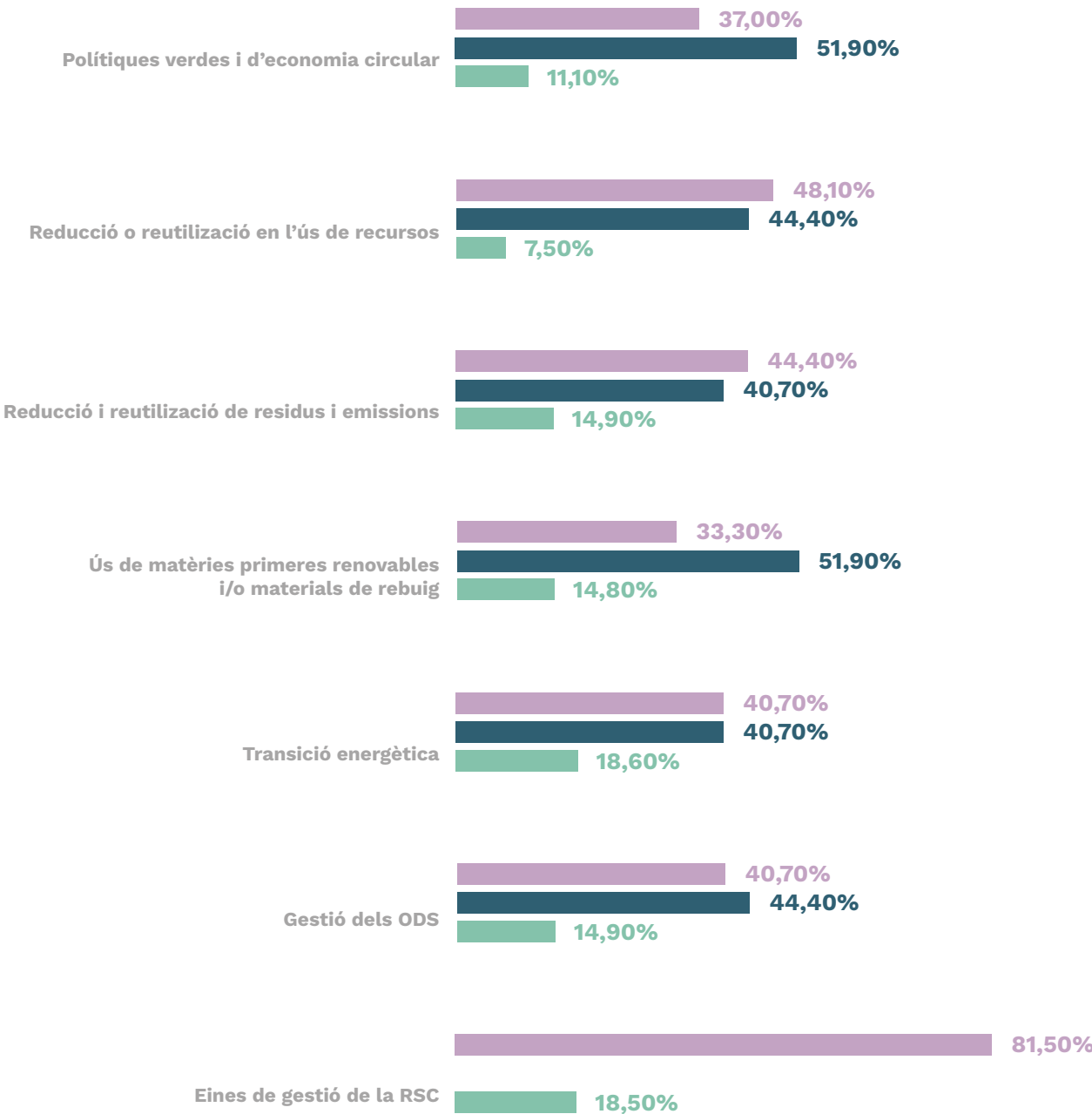
Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà
— Es mantindrà
↓ Disminuirà
⊛ NS/NC

Figura 14b.9: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector químic.

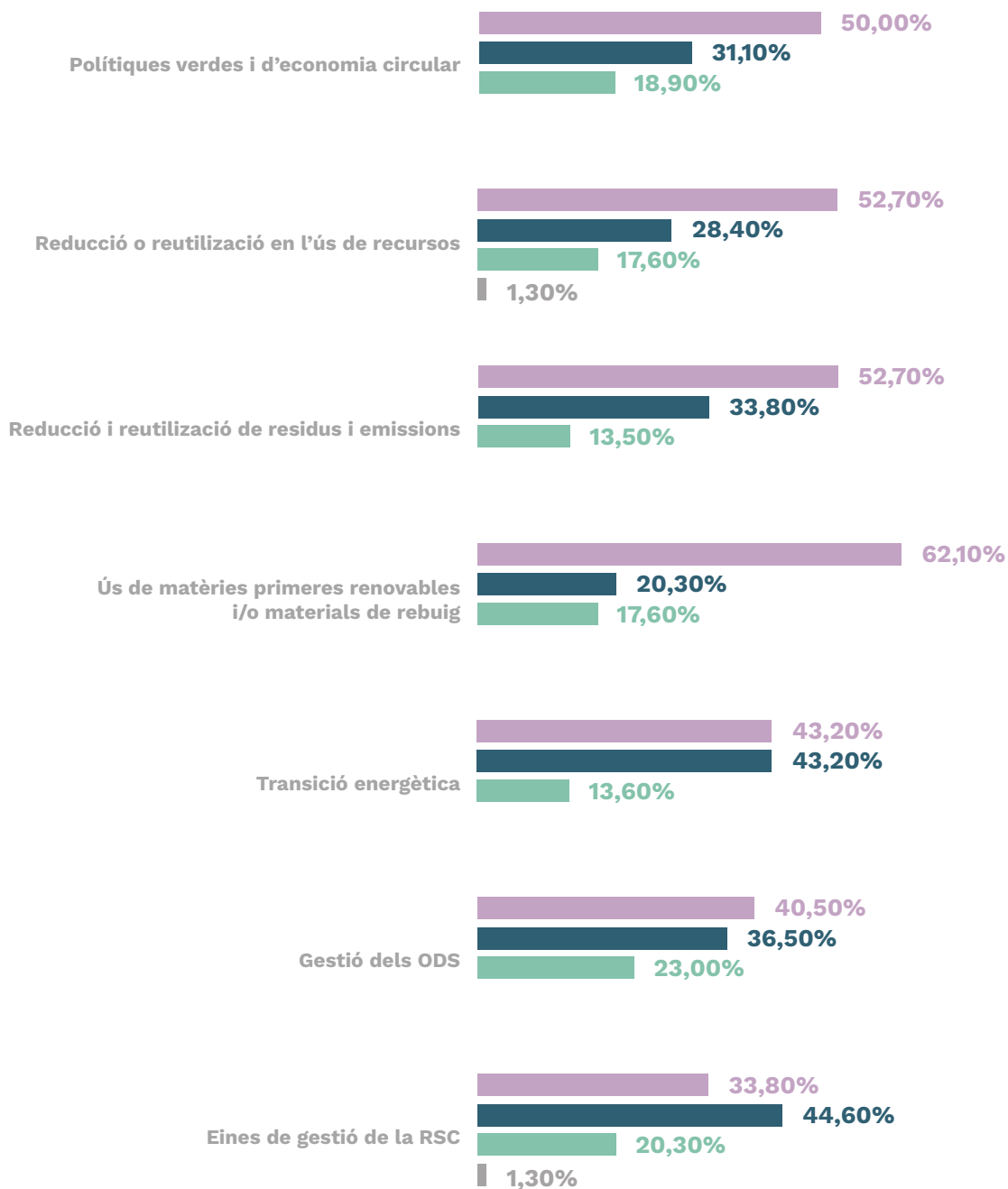
Font: Elaboració pròpia

↑ Augmentarà - Es mantindrà ↓ Disminuirà ? NS/NC

Figura 14b.10: Activitats sostenibles a incorporar en els pròxims 12 mesos en pimes del sector cartó i embalatge.

Font: Elaboració pròpia

Augmentarà

Es mantindrà

Disminuirà

NS/NC

Quant a l'anàlisi segons sectors, destaca la gran conscienciació per la sostenibilitat i activitats responsables del sector energètic, ja que al voltant del 70% d'aquesta indústria mostra una intenció d'augmentar totes les polítiques de sostenibilitat de manera general, prenent-les mantindre en els casos restants. Aquest biaix té sentit donada la l'actual transició energètica i la tradicional sensibilitat d'aquest sector a les polítiques de sostenibilitat.

No obstant això, s'observa un patró completament diferent en el sector automòbil, on la transició energètica no sembla ser prioritària, vist que el 100% del sector pretén disminuir en els pròxims mesos les activitats enfocades a aquestes polítiques.

Respecte a la resta de sectors, s'observen unes prioritats lleugerament diferents atorgades a les distintes polítiques de sostenibilitat. Per exemple, aproximadament la meitat de les empreses del sector ceràmic, joguet i del cartó i l'embalatge esperen fomentar les activitats que reduïsquen i reutilitzen les emissions i els residus i també l'ús de recursos. Junt a l'ús de matèries primeres renovables i/o materials de rebuig, aquestes tres polítiques són les més destacades al conjunt de les empreses industrials analitzades.

Més concretament, d'entre aquests sectors, l'augment de l'ús de matèries primeres renovables i de materials de rebuig s'espera especialment intens al sector energètic (30 punts per damunt de la mitjana) i al del cartó i l'embalatge. En canvi, la indústria del metall (15 punts menys) i -molt especialment- la de l'automoció (amb una nul·la expectativa de creixement) són els sectors on menys creixerà aquesta política.

Per la part de les polítiques amb menys expectatives de creixement, l'augment de l'ús de ferramentes de gestió la RSC és triplica entre les empreses del sector químic i de l'energia, i és també molt destacada entre les del joguet i les del cartó i l'embalatge. De nou, l'aplicació en el sector del moble és significativament inferior a la mitjana i en el de l'automòbil és nul·la.

La gestió del ODS replica el mateix patró, encara que el sector del joguet augmenta les seues expectatives de millora i el químic no té una expectativa tan elevada com amb les ferramentes RSC (encara que un molt destacable 40% de les seues empreses esperen incrementar-la).

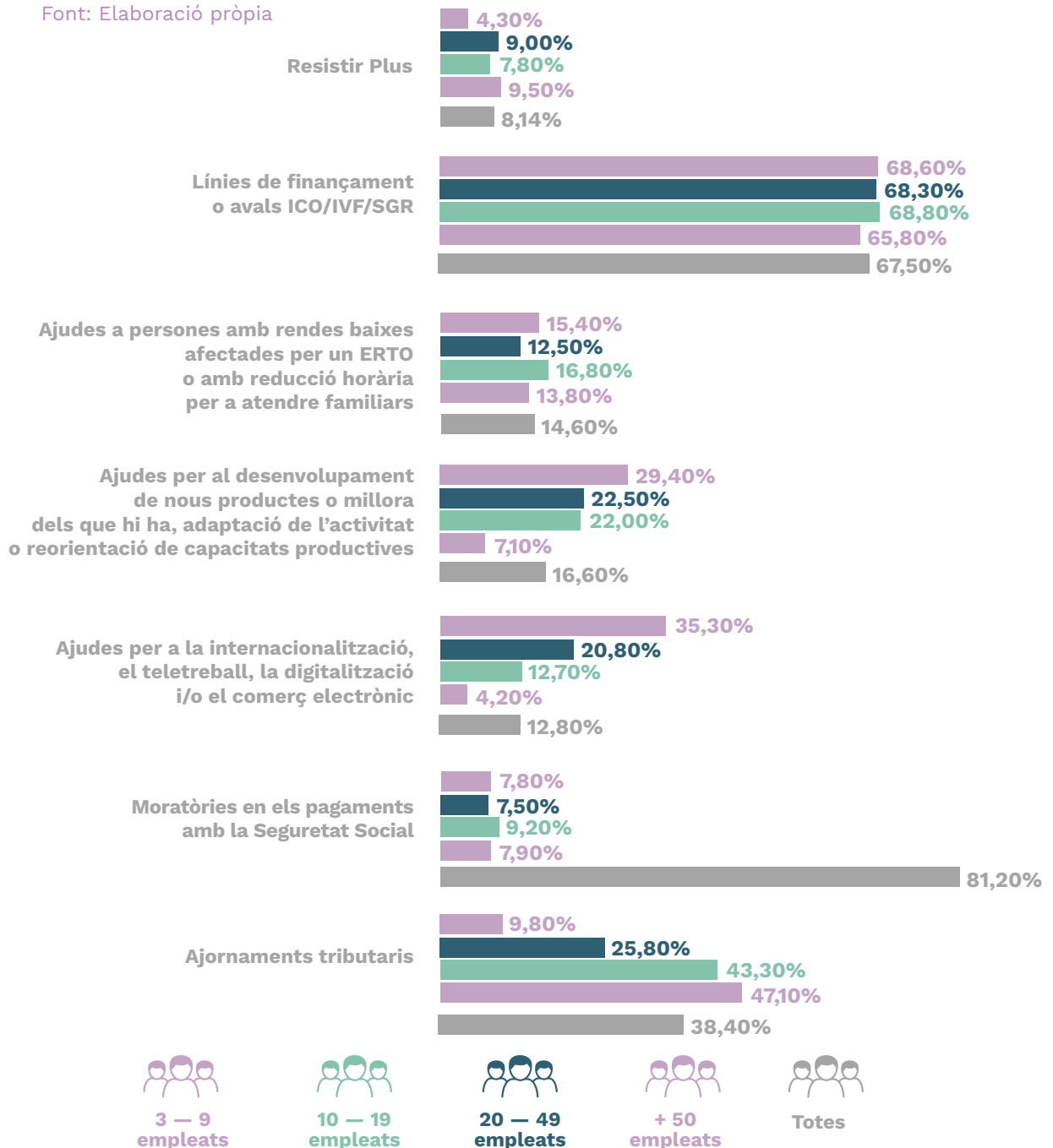
3.8

Polítiques públiques

3.8.1. Ús i valoració general de les polítiques públiques post-Covid, segons dimensió empresarial.

Figura 15: Instruments de l'administració pública generals i utilitzats segons la dimensió empresarial.

Font: Elaboració pròpia

Des de la declaració de l'estat d'alarma, i amb posterioritat segons l'evolució de la pandèmia, les administracions públiques van aprovar tota una sèrie de mesures i instruments amb la finalitat de mantindre l'ocupació i proporcionar liquiditat i solvència a les empreses. D'entre totes elles, dos terços del total de les pimes industrials enquestades utilitzen les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR i quasi la meitat d'elles (el 38,40%) empen els ajornaments tributaris. Han sigut clarament els dos mecanismes més populars i més amplament utilitzats per la nostra indústria el darrer any.

En l'extrem contrari, cal situar les moratòries en els pagaments amb la Seguretat Social i el programa Resistir Plus (utilitzats respectivament sols pel 8,20% i el 8,40% de les pimes enquestades. La recent irrupció del programa Resistir plus en el moment de la recollida de dades és un fet que cal tindre en compte i caldrà observar el seu impacte en posteriors onades.

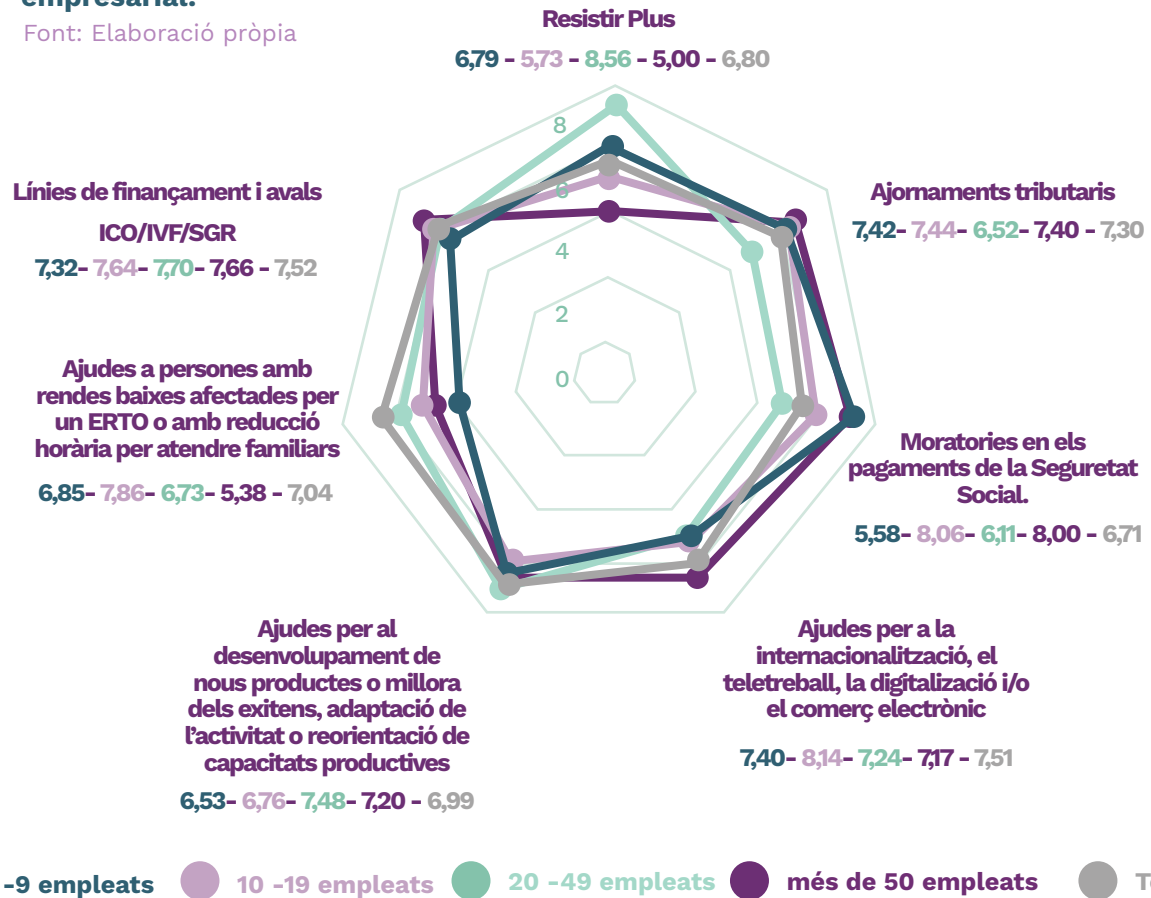
La resta d'instruments ha tingut un impacte minoritari dins de la mostra analitzada. Així, sols un 12,80% de les empreses analitzades declaren haver utilitzat les ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització i/o el comerç electrònic, un 14,60% les ajudes a persones amb rendes baixes afectades per un ERTO o amb reducció horària, i un 16,60% les ajudes per al desenvolupament de nous productes o millora dels existents, a l'adaptació de l'activitat o a la reorientació de capacitats productives.

En relació amb les dades de l'observatori de fa un any, després del shock de la pandèmia, el canvi més cridaner són les moratòries amb la Seguretat Social, que han passat de ser el principal mecanisme de l'administració a ser el menys rellevant (passant d'un ús del 93,5% de la mostra a poc més del 8%). Aquesta evolució és lògica atenent a la finalització de moltes de les mesures urgents posades en marxa en el camp de les moratòries amb la Seguretat Social.

Per altra banda, una volta passats els moments més durs de la pandèmia, els altres dos instruments més importants fa un any (els ajornaments tributaris i les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR) continuen sent molt importants, encara que menys significatius (els ajornaments passen d'un 91,3% a un 38,4% i les línies de finançament d'un 90,6% a prop d'un 67%).

Figura 16: Valoració general dels instruments utilitzat segons dimensió empresarial.

Font: Elaboració pròpia

No obstant això, malgrat el seu ús minvant, les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR són el mecanisme més valorat (7,52 sobre 10) al mateix nivell que les ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització i/o el comerç electrònic (7,51). Al costat d'aquests dos, els ajornaments tributaris (7,30) són els mecanismes més apreciats per les pimes industrials valencianes.

Per altra banda, les ajudes a persones amb rendes baixes afectades per un ERTD o amb reducció horària també compten amb una bona valoració (7,04), així com les ajudes per al desenvolupament de nous productes o la millora dels existents, adaptació de l'activitat o reorientació de capacitats productives (6,99), el programa Resistir plus (6,80) i les moratòries amb la Seguretat Social (6,71).

Quant a l'evolució en la valoració d'aquests instruments, la comparació amb les dades anteriors de l'observatori mostra com les dues eines més valorades continuen sent les mateixes (encara que ambdues baixen les seues valoracions mitjanes): les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR i les ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització i/o el comerç electrònic. En canvi, els ajornaments tributaris són ara significativament més valorats que a l'inici de la pandèmia, igual que -en menor mesura- les ajudes a persones amb rendes baixes afectades per un ERTD o amb reducció horària.

Per l'altre costat, tant les ajudes per al desenvolupament de nous productes o millora de les existents, l'adaptació de l'activitat o la reorientació de capacitats com les moratòries amb la Seguretat Social són els instruments menys valorats i els que han perdut tant valoració com prioritat respecte a la resta de mecanismes.

Les empreses d'entre 3 i 9 treballadors han fet ús fonamentalment de les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR (65,85%) i dels ajornaments tributaris (47,10%). No obstant, aquest segment és el que menys ús ha fet de les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR i també el que menys valoració li dona a este mecanisme (un 7,32). Per altra banda, este perfil d'empresa ha valorat els ajornaments tributaris amb un 7,42 i el programa Resistir plus amb un 6,8 (uns valors superiors o iguals a la mitjana general). Entre els instruments menys utilitzats per les micropimes destaquen les ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització i/o el comerç electrònic (sols declarades pel 4,20% d'elles), les ajudes per al desenvolupament de nous productes o la millora dels existents, l'adaptació de l'activitat o la reorientació de capacitats productives (7,10%), les moratòries en els pagaments amb la Seguretat Social (7,90%) i el programa Resistir plus (9,50%).

Per la seua banda, les empreses d'entre 10 i 19 treballadors són les que més instruments i mecanismes públics han utilitzat, sent també les que millor han valorat totes les mesures. Destaquen novament les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR (utilitzades pel 68,80% de les pimes d'aquest segment) i els ajornaments tributaris (43,30%) i que tenen una valoració de 7,44 en aquest perfil de pime. Les diverses línies d'ajudes s'utilitzen significativament més que a les micropimes. Els mecanismes menys utilitzats per aquest perfil de pimes han sigut les moratòries en els pagaments amb la Seguretat Social (amb un 9,20%) i el programa Resistir Plus (amb 7,80%).

Per la seua part, les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR han sigut l'instrument més popular entre les empreses d'entre 20 i 49 empleats (68,30%), destacant també en aquest segment la dràstica pèrdua de rellevància dels ajornaments tributaris (sols emprats pel 25,80%). Aquestes pimes són -juntament amb les de més de 50 treballadors- les que més ús han fet de les ajudes per al desenvolupament de nous productes o la millora dels existents, l'adaptació de l'activitat o la reorientació de capacitats productives (amb un 22,50% i 29,40% respectivament). En tots dos casos la valoració d'aquestes ajudes ha sigut superior a 7 punts sobre 10. No obstant, només el 12,50% ha utilitzat les ajudes a persones amb rendes baixes afectades per un ERTO o amb reducció horària per a atendre familiars (un nombre significativament menor al de la resta de segments per grandària d'empresa). De nou, el programa Resistir Plus (amb 9,00%) i les moratòries en els pagaments amb la Seguretat Social (7,50%) han sigut els instruments menys utilitzats.

Finalment, entre les empreses de més de 50 treballadors, les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR són també el mecanisme clarament més utilitzat (68,60%) encara que cal destacar que el 35,30% han fet ús de les ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització i/o el comerç electrònic (un volum molt per dalt de la resta de segments). Això sí, malgrat que les valoren amb un 7,17, ho fan per davall de la mitjana de la resta d'empreses. El mecanisme que aquestes empreses menys utilitzen (sols el 4,30%) i que també valoren pitjor és el programa Resistir Plus, amb sols un 5 sobre 10. Entre els instruments menys populars entre les pimes més grans també estan les moratòries en els pagaments amb la Seguretat Social (7,80%) i els ajornaments tributaris (utilitzats sols per un 9,80%).

3.8.2. Expectatives sobre polítiques públiques segons el sector d'activitat.

Figura 16b: Instruments de l'administració pública utilitzats segons sector d'activitat.

Font: Elaboració pròpia

										
Línies de finançament o avals ICO/IVF/SGR	76,9 %	57,1 %	33,3 %	63,68 %	75,00 %	75,30 %	75,30 %	56,20 %	48,10 %	74,30 %
Ajornaments tributaris	36,30 %	21,40 %	16,70 %	13,60 %	25,00 %	54,80 %	44,70 %	37,90 %	0,15 %	33,80 %
Moratòries als pagaments a la Seguretat Social	8,80 %	7,10 %	16,70 %	4,50 %	25,00 %	10,60 %	7,10 %	7,20 %	0,00 %	9,50 %
Ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització o el comerç electrònic	18,70 %	0,00 %	0,00 %	27,30 %	25,00 %	11,50 %	10,60 %	7,20 %	22,00 %	16,20 %
Ajudes per al desenvolupament de nous productes o millora dels que hi ha, adaptació de l'activitat o reorientació de capacitats productives	9,90 %	7,10 %	0,00 %	27,30 %	25,00 %	20,00 %	20,00 %	13,70 %	40,70 %	23,00 %
Ajudes a persones amb rendes baixes afectades per un ERTO o amb reducció horària per a atendre familiars	15,40 %	0,00 %	33,30 %	0,00 %	25,00 %	22,40 %	22,40 %	11,80 %	14,80 %	20,30 %
Resistir Plus	20,50 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	14,30 %	4,40 %	5,70 %	5,70 %	10,50 %	10,00 %

El mecanisme més utilitzat per les pimes industrials valencianes han sigut les línies de finançament o avals ICO/IVF/SGR, destacant el sector del calcer com el que més ha utilitzat aquest element (el 76,9% de les empreses). Els sectors que menys han optat per aquest mecanisme han sigut el de l'energia (57,1%), el metall (56,2%), el químic (48,1%) i -especialment- el de l'automòbil (amb sols un 33,3%).

Els ajornaments tributaris han sigut -a molta distància- el segon mecanisme més importants, sent el sector del moble (54,8%) el que més interès ha tingut en ell. Des del punt de vista contrari, aquest mecanisme ha sigut significativament menys utilitzat en els sectors del joguet (25%), l'energia (21,4%), i -especialment- en l'automoció (16,7%), el químic (14,8%) i el ceràmic (13,6%).

Entre els mecanismes menys utilitzats estan el programa Resistir Plus i les moratòries en els pagaments amb la Seguretat Socials. El sector calcer ha sigut el que més ha utilitzat el programa Resistir Plus (amb un 20,5% de les seues empreses), mentre que cap empresa dels sector energètic, automoció i ceràmic l'han utilitzat. Les moratòries amb la Seguretat Social han sigut més utilitzades per les pimes jogueteres (25%) i les de l'automòbil (16,7%), encara que cap empresa química de les entrevistades l'ha emprat.

En relació a les distintes tipologies d'ajudes, crida l'atenció com hi ha sectors com l'energètic o l'automoció que no les solliciten. No obstant, la majoria de sectors tenen nivells superiors al 20% en diverses de les línies d'ajuda, com el ceràmic, el joguet, el moble, el tèxtil, el cartó i l'embalatge i el químic (destaca en aquest últim com un 40,7% de les pimes han sol·licitat ajudes per al desenvolupament de nous productes o millora dels existents, etc.).

Figura 16b.1: Valoració del instrument “Línies de finançament” segons sector d'activitat

Font: Elaboració pròpia

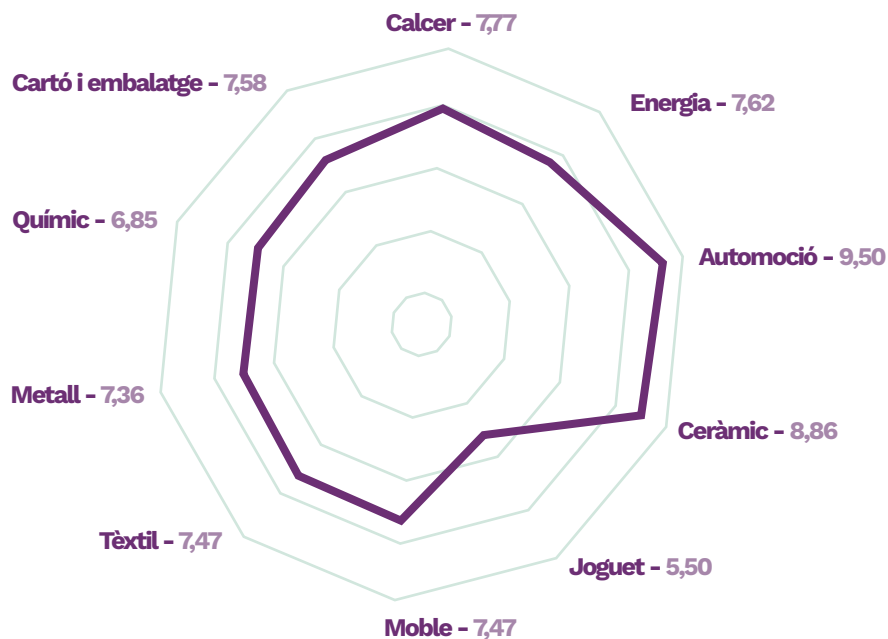

Figura 16b.2: Valoració del instrument “Ajornament tributaris” segons sector d’activitat.

Font: Elaboració pròpia

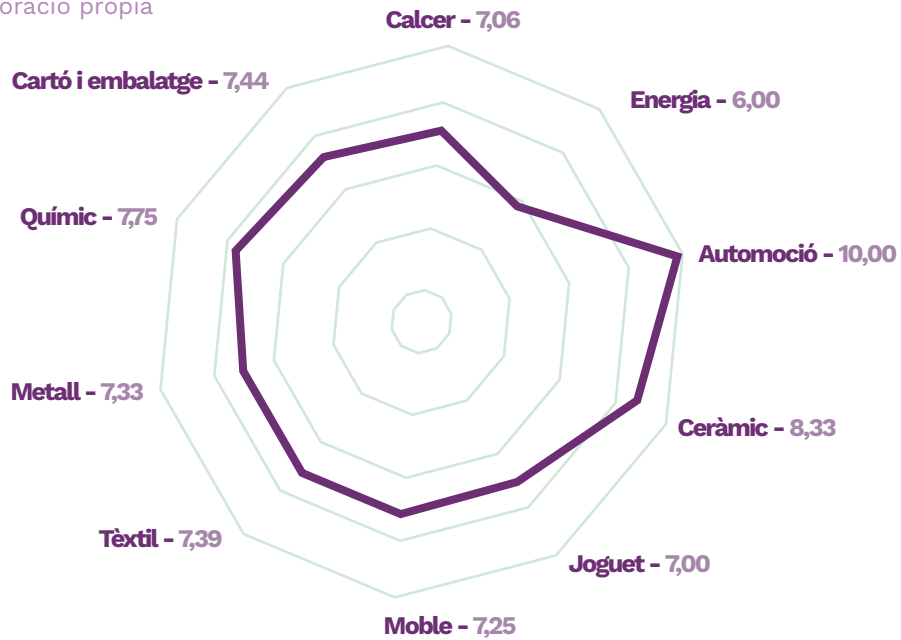

Figura 16b.3: Valoració del instrument “Resistir Plus” segons sector d’activitat

Font: Elaboració pròpia

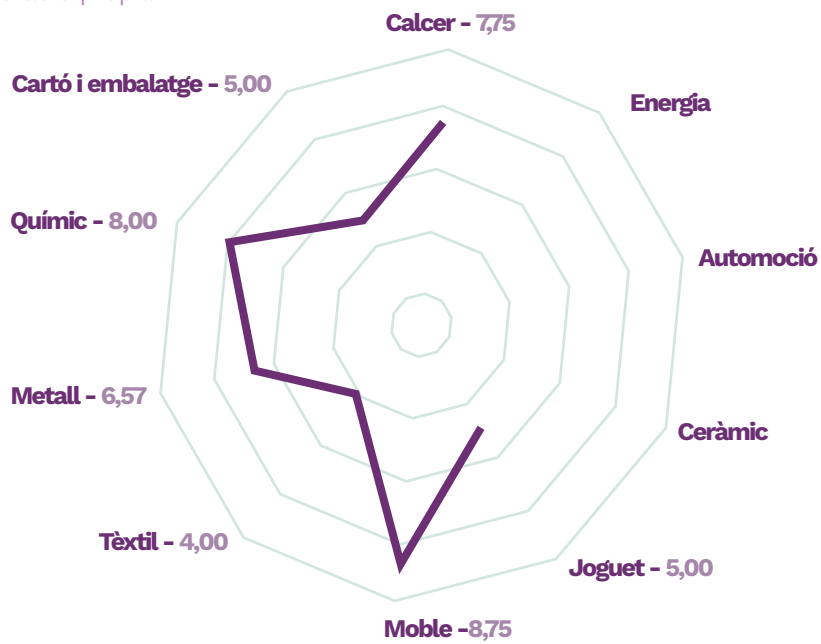

Figura 16b.4: Valoració del instrument “Moratòries en els pagaments amb la Seguretat Social” segons sector d’activitat.

Font: Elaboració pròpia

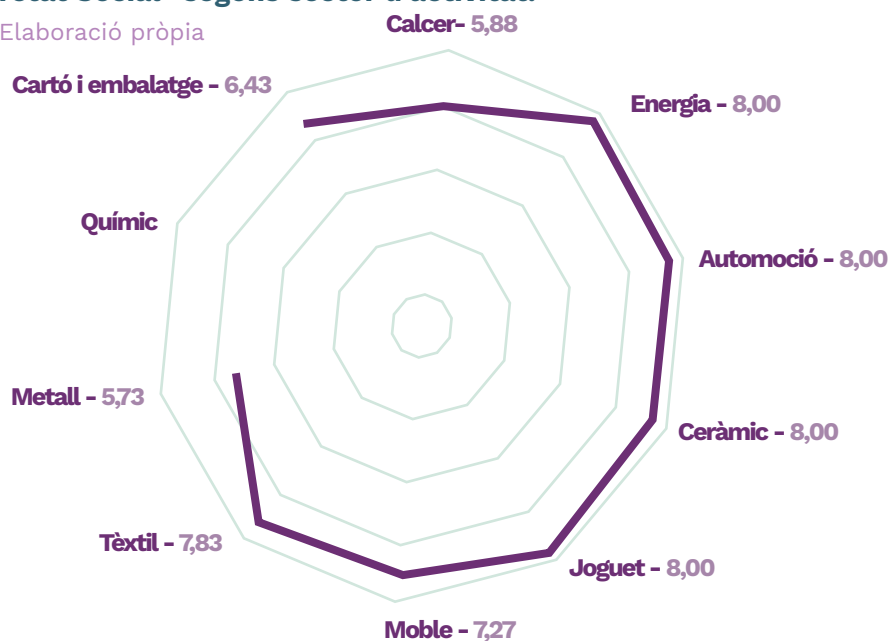

Figura 16b.5: Valoració del instrument “Ajudes per el desenvolupament de nous productes, millora del existens, i adaptació de l’activitat” segons sector d’activitat

Font: Elaboració pròpia

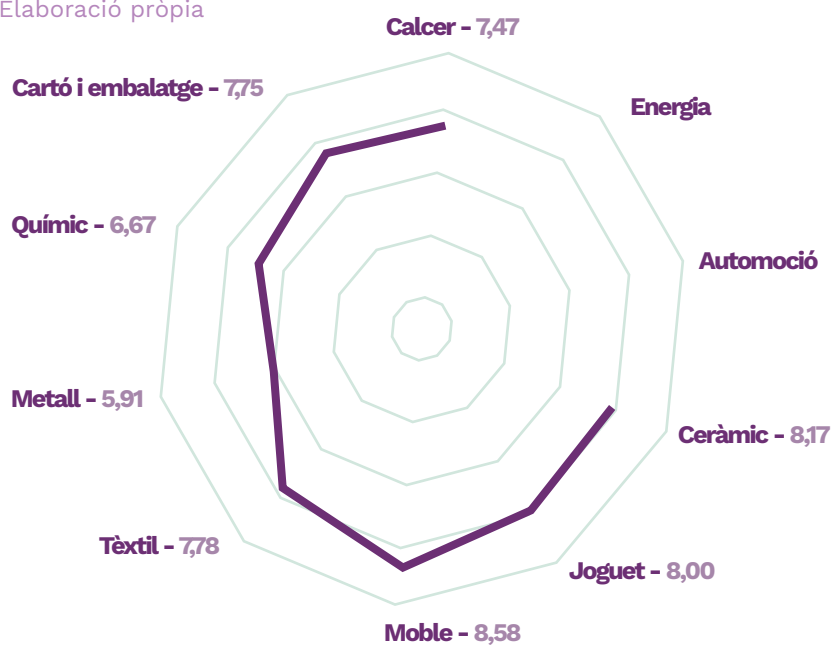

Figura 16b.6: Valoració del instrument “Ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització i el comerç electrònic” segons sector d’activitat

Font: Elaboració pròpia

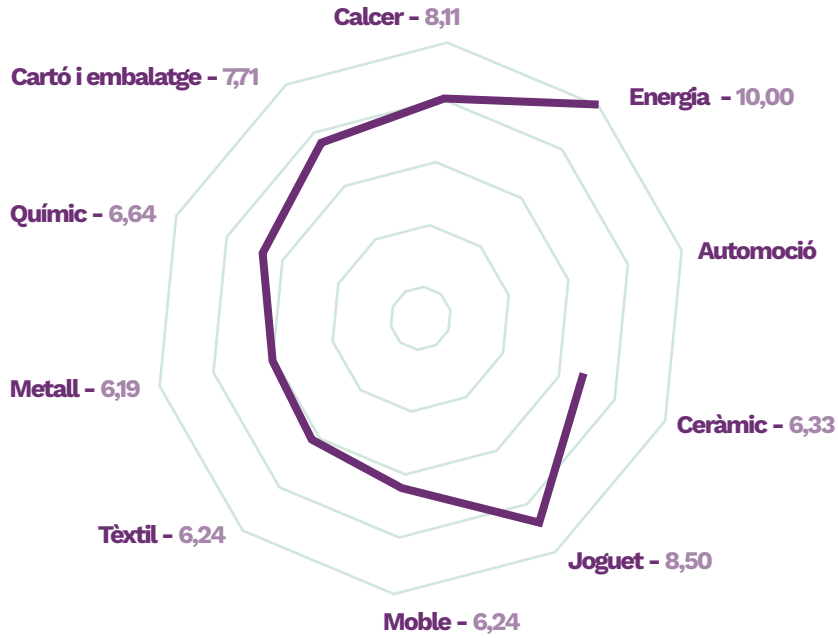
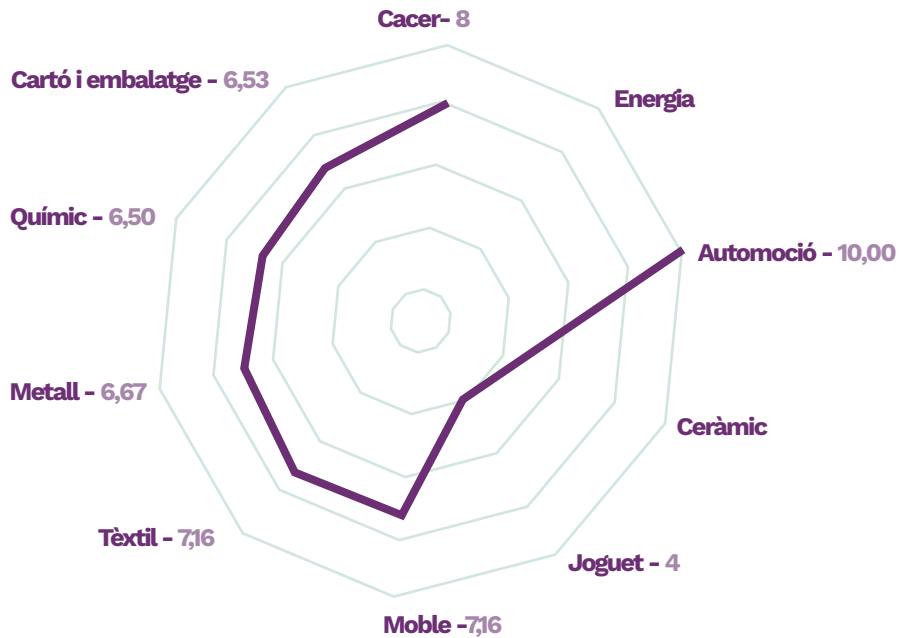

Figura 16b.7: Valoració del instrument “Ajudes a persones amb rendes baixes” segons sector d’activitat

Font: Elaboració pròpia

En segon lloc, en relació a la valoració de les empreses dels mecanismes, la valoració de les línies de finançament o avals ICO/IVF/SGR és elevada en quasi tots els sectors, especialment l'automoció (9,5) i la ceràmica (8,86). En canvi, els sectors químic (6,85) i especialment el del joguet (5,5) són els més crítics amb este instrument.

Per la seua part, els ajornaments tributaris han sigut excellentment valorats entre les empreses d'automoció (10) i les ceràmiques (8,33), i poc considerats en les de l'energia.

Entre les opcions pitjor valorades està el programa Resistir plus, on hi ha sectors on cap empresa expressa opinió (energia, automoció i ceràmica) i amb valoracions heterogènies. Així, és ben valorat pels sectors del moble (8,75) i el químic (8), i molt poc pel joguet (5), el cartó i l'embalatge (5) i -especialment- pel tèxtil (4).

Per últim, l'instrument menys valorat per la indústria (les moratòries amb la Seguretat Social), destaca com aquest obté una millor valoració als sectors de l'energia (8), ceràmic (8), joguet (8) i automoció (8) (la pitjor valoració l'obté al metall amb un 5,73).

Adicionalment, les ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització i el comerç electrònic, la indústria ceràmica, el sector joguet i les empreses químiques van mostrar una satisfacció relativament elevada amb aquestes ajudes en puntuar-les entre un 8,2 i 6,7 sobre 10.

De les ajudes públiques destinades al desenvolupament de nous productes i millora d'aquests, destaca com totes les empreses que van utilitzar aquesta ajuda la valoren amb puntuacions satisfactòries al voltant de 6,2, excepte el sector calcer i l'energètic, que van mostrar puntuacions significativament elevades (8,11 i 10 respectivament) (encara que la seua representativitat seria qüestionable).

D'altra banda, les ajudes a persones amb rendes baixes van mostrar una valoració mitjana de 10 punts per part del sector automòbil, valor màxim de l'escala, la qual cosa revela una percepció molt positiva respecte a aquesta línia d'ajudes. A més, les empreses dels sectors del moble i del tèxtil també les van valorar satisfactòriament (al voltant del 7). Molt més crític és en el cas del sector joguet que va valorar esta línia amb una mitjana de 4 sobre 10.

4

CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

Els efectes de la pandèmia del coronavirus han seguit impactant a les pimes industrials valencianes, no únicament a nivell econòmic sinó també a nivell estructural. En molt poc de temps, les empreses han hagut d'adaptar-se a un nou context i donar resposta a situacions imprevisibles i inesperades, com ara la forta disminució de les vendes, les limitacions a les importacions i les exportacions, el retard o la interrupció dels subministraments necessaris per a la producció; la necessitat d'assegurar-los, la seguretat dels treballadors o els canvis en la demanda dels clients, d'entre altres circumstàncies.

La primera gran conclusió general és el canvi radical d'expectatives sobre les vendes respecte a finals de 2020, ja que les esperances que manifesten les pimes industrials valencianes són més aviat optimistes degut a la fi de la majoria de les limitacions a la mobilitat i l'activitat empresarial (sent les pessimistes clarament minoritàries). Aquest major optimisme sembla guardar certa correlació amb la dimensió empresarial, de manera que conforme creix la grandària mitjana de l'empresa, majors són les expectatives de creixement. De forma anàloga, el pessimisme augmenta conforme es redueix la dimensió. Per altra banda, les empreses de l'automoció, el ceràmic, el joguet, el químic o el moble mostren nivells d'expectatives d'increments de vendes molt per damunt de la mitjana. En sentit contrari, el sector del cartó i l'embalatge i el de l'energia són els que mostren un menor optimisme. Respecte a les expectatives continuistes, el sector del cartó i l'embalatge és el que mostra un major nivell, seguit -a molta distància- del de l'energia i el tèxtil.

La segon conclusió general és refereix a les prioritats estratègiques més rellevants per a fer front a l'escenari post-COVID-19. Un any després continuen sent les mateixes: 'millorar l'eficàcia dels processos i la cooperació en la cadena de subministrament', i 'assegurar el finançament per a poder mantindre l'activitat'. A més, els problemes sorgits a escala global en les cadenes de subministrament han incrementat amb força la valoració d'aquesta prioritat respecte a fa un any (són al costat de la transformació digital les que més creixen). Segmentant segons dimensió empresarial es percep com certes prioritats s'accentuen conforme creix la grandària de l'empresa. És el cas de la millora de l'eficàcia dels processos i la cooperació en la cadena de subministrament, de la transformació digital, la internacionalització, la sostenibilitat i el dotar-se de noves habilitats professionals.

Per altra banda, entre les empreses dels diferents sectors, la 'millora de l'eficàcia i la cooperació en la cadena de subministrament' és un prioritat molt consensuada, encara que és especialment valorada en sectors com l'automoció, el joguet, la ceràmica i l'energia. El mateix passa amb 'assegurar el finançament per a mantindre l'activitat' important en tots els sectors analitzats però particularment rellevant en els sectors del joguet, de la ceràmica i l'energia. En canvi, el 'reforçament de la sostenibilitat' és especialment reconegut en els sectors ceràmic i joguet, tenint menor valoració en alguns sectors tradicionals com el calcer, el metall i el moble. En relació a l'aposta per la innovació i la tecnologia' és el sector energètic el que la valora en major grau, i el del moble, el calcer i el químic són els que menor rellevància li atorguen en la seua estratègia.

Després de la primera fase de la pandèmia (on l'objectiu era adoptar mesures immediates per a assegurar la situació financera a curt termini), les empreses en aquesta nova fase,

estan focalitzades en estimular les seues fonts d'ingressos, a través del foment de la innovació, del desenvolupament de nous productes i la sostenibilitat. L'objectiu és recuperar els seus nivells de negoci previs a la pandèmia i aprofitar les oportunitats derivades d'aquesta. Així mateix, cal impulsar i accelerar la digitalització, fomentar la internacionalització, i recolzar el desenvolupament de nous productes, ajudar a les empreses en el seu finançament, i impulsar la transició cap a una economia més sostenible. En aquest context té un paper essencial el sector públic i les polítiques públiques que aquest desenvolupe. A més, també facilitar l'accés a la liquiditat i garantir la solvència de les empreses que travessen majors dificultats. L'esperit dels fons Next Generation encarna molt bé aqueixa filosofia: la digitalització, la transició climàtica i un creixement inclusiu són grans objectius transformadors. En conseqüència, l'oportunitat que s'obri per al nostre teixit industrial resulta molt rellevant.

CONCLUSIONS SOBRE LES RESPOSTES DE LA INDÚSTRIA A LA PANDÈMIA: DIMENSIONS D'ANÀLISI

DIMENSIÓ 1: DIGITALITZACIÓ I INDÚSTRIA 4.0

Especialització tecnològica més acusada entre les pimes industrials valencianes, ja que esperen intensificar l'ús d'aquelles tecnologies que ja eren predominants a la indústria (més del 40% espera augmentar l'ús de sistemes per a la recopilació i processament de dades i/o digitalització documental i de sistemes de comunicació interna i externa), i -per altra banda- esperen reduir la utilització d'aquelles tecnologies que ja eren més minoritàries o marginals (menys del 10% espera incrementar la fabricació additiva o la realitat virtual i augmentada).

Cal en aquest context consolidar i accelerar el procés de transformació digital. La transformació digital en les empreses va molt més enllà de la tecnologia (de la infraestructura necessària per a iniciar-la), ja que aquesta depén més de la capacitat de maximitzar la seua utilitat per part dels treballadors.

DIMENSIÓ 2: POLÍTICA CLÚSTER, COOPERACIÓN Y CADENA DE VALOR GLOBAL

El tensionament de les cadenes de subministrament globals i els increments de costos, estan generant respostes empresarials per a pal·liar les actuals carències. Entre les respostes més populars es troba l'augment de compres a productors nacionals, l'increment de la cooperació amb empreses locals o el creixement de la fabricació interna a la pròpia empresa.

Resulta més necessari que mai impulsar les polítiques clúster existents. Les iniciatives sectorials o amb les empreses que conformen la mateixa cadena de valor poden ser beneficioses per a les pimes industrials. Donada la seua dimensió, moltes de les mesures necessàries no poden ser adoptades individualment per aquest tipus d'empreses. Dur a terme aquestes iniciatives de manera conjunta i compartida pot generar sinèrgies i millorar la competitivitat i capacitat d'adaptació de totes les empreses participants.

Així mateix, seguint eixa estratègia, cal aprendre a col·laborar i a treballar amb altres empreses, amb investigadors, universitats i centres tecnològics per a superar l'esclatxa existent entre les pimes i les grans companyies.

El repte present consisteix en reconfigurar i revisar les cadenes de subministrament (relocalització, cerca de nous proveïdors nacionals o col·laboració entre empreses).

DIMENSIÓ 3: INVERSIÓ I FINANÇAMENT

Les expectatives d'inversió són en general rellevants i optimistes, ja que les empreses que la majoria pensa augmentar la seua inversió i són molt poques les que esperen reduir la seua inversió. Els plans d'inversió de les empreses industrials continuen esperant invertir més a millorar la formació dels seus empleats, a adequar els espais de treball a les noves condicions sanitàries i en maquinari, seguint els mateixos criteris utilitzats en resposta a la pandèmia. No obstant això, en l'últim any han emergit amb força entre les prioritats d'inversió l'agilitació de processos burocràtics i el programari (que van ser les menys utilitzades en resposta a la pandèmia). Això sembla mostrar una tipologia de nous problemes sorgits en el context post-pandèmia que caldria explorar.

Les menors expectatives d'inversió es troben a incrementar els projectes d'I+D+i i innovació, i a augmentar les tecnologies de la informació i la comunicació. Resulta preocupant en el context post-pandèmia que les expectatives d'inversió en I+D+i i

innovació siguen tan poc rellevants (especialment quan era un dels aspectes més importants en resposta a la Covid-19).

Poca intenció d'invertir en I+D+I (una política a mitjà i llarg termini). Només les empreses de més de 50 empleats ho consideren. En general, les pimes industrials valencianes encara estan pensant a invertir recursos en aspectes de més curt termini per necessitats sobrevingudes per la crisi (actualització maquinari o programari, adequació d'espais de treball, etc.). Tots ells són aspectes que requereixen menys inversió o necessitat d'adaptació als nous requeriments i formes de treball.

Les empreses de més grandària tenen més capacitat (recursos) i coneixement de com sol·licitar subvencions, més capacitat de negociació enfront de les entitats financeres (renegociar deute) i disposen de plans a mitjà i llarg termini que els permet fer front a moments d'incertesa sense dependre tant del curt termini.

DIMENSIÓ 4: MODELS DE NEGOCI, ESTRATÈGIES DE MERCAT I INTERNACIONALITZACIÓ

Canvi radical respecte a les expectatives sobre la cartera de productes i servicis. Així, per als pròxims 12 mesos es manifesta una important expansió de l'oferta que ofereixen les empreses als seus clients (les que declaren disminuir-la són poc significatives).

Respecte a les expectatives de vendes en altres països, la majoria preveuen que aquestes es mantindran, mentre que quasi un terç pensen que es reduiran (prevalent l'expectativa de baixades significatives). Les previsions positives són minoritàries, i a més consideren que els potencials increments seran modestos. Les expectatives de vendes dins l'estat són justament les oposades: expectativa majoritària de creixement (menuda) i previsions negatives poc significatives. Cal assenyalar com hi ha més confiança en el mercat nacional que en l'internacional conforme augmenta la dimensió empresarial.

El context actual demana canviar els models de negoci tradicionals per altres models nous més ajustats a les noves necessitats del context, així com optimitzar les seues formes de treball (l'eficiència operativa). Aquest és un aspecte clau per a garantir la competitivitat de les pimes industrials valencianes a llarg termini.

De forma similar, les nostres empreses hauran de renovar i incrementar la seua oferta de productes i servicis per a adaptar-la a les noves necessitats dels clients i ser més competitiu.

DIMENSIÓ 5: PERSONES

Canvis significatius en les polítiques de persones en la nova normalitat, identificant-se pràctiques de caràcter més estructural de resposta al context post-pandèmic, i també unes altres de caràcter més conjuntural com a resposta a la pandèmia (que semblen estar abandonant-se majoritàriament en l'actual context). Entre les pràctiques 'estructurals' es trobarien les polítiques de conciliació laboral, l'adaptació i reestructuració dels llocs de treball i la contractació de nous treballadors indefinits. I entre aquelles més 'conjunturals' apareix -sobretot- el teletreball, i -en menor mesura- el reciclatge professional o la contractació de perfils digitals i les noves formes de relació laboral.

A dotze mesos vista, les polítiques de conciliació laboral, l'adaptació i reestructuració dels llocs de treball i la contractació de nous treballadors indefinits són les que compten amb majors expectatives de creixement (on a més s'esperen 'molts canvis'). En relació a les expectatives de decreixement, les pimes industrials preveuen usar menys el teletreball, les noves formes de relació laboral i el reciclatge professional o la contractació de perfils digitals.

El desafiament és generar ocupació i més autonomia en el treball (el que requerirà d'una major formació dels treballadors). Les empreses s'han adonat que han d'invertir en els treballadors per a preparar-los per a la nova realitat empresarial. Anàlogament, també es requerirà fomentar el teletreball en sectors i ocupacions on el treball es pugui realitzar a distància.

DIMENSIÓ 6: INNOVACIÓ

Increment general de les empreses industrials que esperen fomentar la innovació en resposta a l'escenari econòmic en els pròxims 12 mesos. El nombre de pimes que així ho pensen duplica el nombre que el manifestaven fa un any. No obstant, la intensitat mitjana de l'esforç de les empreses que aposten per la innovació és més modest que fa un any (amb menys empreses però més compromeses amb aquesta política).

El foment de la innovació es dirigeix majoritàriament a producte i a procés, i -en menor mesura- a màrqueting i innovació organitzativa. El foment de la innovació social únicament és contemplat per poc més d'un terç de les pimes industrials enquestades. Aquesta prioritització de tipologies d'innovació és coherent amb la desenvolupada anteriorment per les nostres pimes industrials (fins i tot després del xoc de la pandèmia), encara que

s'ha accentuat especialment l'interés per la innovació en procés i l'organitzativa.

La millora de la qualitat dels productes i eficàcia dels processos de l'empresa, la identificació de noves oportunitats de negoci i nous mercats, la millora en la presa de decisions i la millora del finançament i la reducció de costos són les principals motivacions de les empreses industrials valencianes per a innovar. En comparació amb les motivacions declarades fa 12 mesos, s'incrementa la valoració de la millora de la qualitat dels productes i eficàcia dels processos de l'empresa (que passa a ser la principal), mentre disminueix lleugerament la identificació de noves oportunitats de negoci i nous mercats (que fa un any era la més important). Per part seua, la millora en la presa de decisions i la millora del finançament i la reducció de costos eixamplen la seua rellevància lleugerament, encara que es mantenen per darrere de les principals.

DIMENSIÓ 7: SOSTENIBILITAT

Expectatives molt més positives un any després per a les pràctiques de sostenibilitat, ja que en resposta a la pandèmia únicament un nombre reduït de pimes industrials van apostar per aquestes polítiques. La rellevància de les distintes pràctiques de sostenibilitat per a la indústria valenciana es manté estable, ja que la reducció o reutilització en l'ús de recursos, la reducció o reutilització de residus i emissions i l'ús de matèries primeres renovables i/o materials de rebuig continuen sent les principals. Cal destacar com totes elles compten amb un clar impacte ambiental.

Malgrat la millora experimentada, l'increment de la gestió dels ODS i les eines de gestió de la RSC són les pràctiques que reuneixen actualment menors expectatives entre la nostra pimes industrials (considerades ara per una de cada cinc pimes industrials).

DIMENSIÓ 8: AVALUACIÓ DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES

Creix significativament l'ús d'ajudes públiques i la valoració de les polítiques i ajudes públiques per part de les pimes industrials valencianes és positiva (en tots els casos la puntuació és major a 5 sobre 10). Les ajudes més utilitzades segueixen sent les línies de finançament i avals i els ajornaments tributaris, i -a més- són també les més valorades junt a les ajudes a les empreses en la internacionalització, el teletreball i la

digitalització. Les línies de finançament han sigut utilitzades per quasi un 70% de les pimes enquestades i els ajornaments tributaris per quasi el 40%.

Els instruments menys utilitzats han sigut les moratòries amb la Seguretat Social i el programa Resistir Plus (tal vegada per la seua recent aprovació en el moment de l'enquesta), seguits de les ajudes per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització i/o el comerç electrònic, les ajudes a persones amb rendes baixes afectades per un ERTE o amb reducció horària, i les ajudes per al desenvolupament de nous productes o millora de les existents, adaptació de l'activitat o reorientació de capacitats productives.

En un segon ordre d'avaluació, les ajudes a persones amb rendes baixes afectades per un ERTE o amb reducció horària també compten amb una bona valoració, així com les ajudes per al desenvolupament de nous productes o millora dels existents, adaptació de l'activitat o reorientació de capacitats productives, el programa Resistir plus i les moratòries amb la Seguretat Social.

Les dades mostren com hi ha programes amb un impacte homogeni independentment de la grandària empresarial, com és el cas de les línies de finançament i avals ICO/IVF/SGR, les moratòries en els pagaments amb la Seguretat Social i les ajudes a persones amb rendes baixes afectades per un ERTO o amb reducció horària per atendre familiars. En canvi, l'ús d'altres mecanismes ha estat condicionat per una major o menor dimensió empresarial. És el cas de les ajudes per al desenvolupament de nous productes o per a la internacionalització, el teletreball, la digitalització o el comerç electrònic (on s'aprecia un major ús quan major és la grandària). En sentit invers, els ajornament tributaris es mostren residuals entre les pimes més grans i molt populars entre les menudes. Així mateix, el programa Resistir Plus sembla també tindre menys acceptació entre les pimes més grans. En conclusió, les empreses més menudes són les que sol·liciten menys volum de mesures i les que major orientació tenen a fer-ho a curt termini (per a mantindre el negoci). Conforme augmenta el nombre de treballadors, augmenten el nombre d'instruments que utilitzen i, a més, aquests compten amb una visió més a mitjà i llarg termini.

En el mateix sentit, també s'ha evidenciat un heterogeni ús i valoració de les polítiques públiques desplegades en funció del sector d'activitat. Així, hi ha sectors que degut a les seues característiques utilitzen en menor intensitat els instruments definits o sols mostren interès en alguns molt determinats. És el cas del sector de l'energia (baixa demanda en totes les línies), de l'automoció (sols destaca comparativament en els ajornaments amb la Seguretat Social), i el químic (molt interessat únicament en les ajudes per al desenvolupament de nous productes). Pel contrari, certs sectors tradicionals destaquen en l'ús de diversos mecanismes, com ara el cas del calcer (línies de finançament i avals i Resistir plus), del moble (ajornaments tributaris i ajudes), i del joguet (ajudes i ajornaments amb la Seguretat Social). Altres sector com el tèxtil, el ceràmic i el del cartó i l'embalatge també s'han mostrat actius amb les diverses línies d'ajudes.

5

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Confederación Española de Organizaciones Empresariales (CEOE) (2007). “Importancia de la industria en la economía española: Problemática y soluciones”. Accessible en: http://contenidos.ceoe.es/resources/image/importancia_industria_economia_espanola_2007.pdf

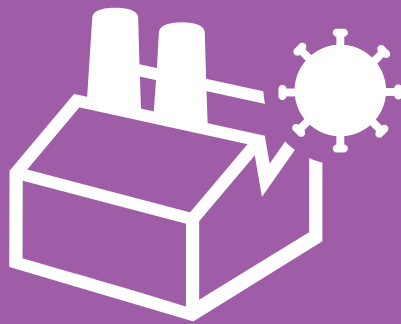
Castro, I. (2021): “El Gobierno destaca que la economía ha recuperado los niveles anteriores a la pandemia en todas las métricas”. El Diario.es, 14/12/2021. Accessible en: https://www.eldiario.es/politica/gobierno-presume-gestion-recuperar-economia-niveles-prepandemia-metricas_1_8578112.html

Faes, I. (2021): “Europa recupera ya el PIB pre-Covid mientras España sigue a 6 puntos”. El Economista, 26/12/2021. Accessible en: <https://www.eleconomista.es/economia/noticias/11539432/12/21/Europa-recupera-ya-el-PIB-preCovid-mientras-Espana-sigue-a-6-puntos.html>

McKinsey & Company (2022). “COVID-19: Implications for business”. Accessible en: <https://www.mckinsey.com/business-functions/risk-and-resilience/our-insights/covid-19-implications-for-business>

Ortega-Colomer, F.J., Molina-Morales, F.X., i Fernández de Lucio, I. (2016). “Discussing the concepts of cluster and industrial district”. *Journal of Technology Management & Innovation*, 11(2), 139-147.

Seguí-Mas, E.; Tormo-Carbó, G.; Molina-Morales, F.X. i Martínez-Cháfer, L. (2021). “Estudi dels efectes de la pandèmia de la COVID-19 sobre la indústria valenciana”. *Sèrie Estudis Econòmics*. Núm 12. Generalitat Valenciana. ISBN: 978-84-482-6558-8

**Estudi dels efectes
de la pandèmia de la COVID-19
sobre la indústria valenciana**